T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KOBİ' LER İÇİN UFRS TASLAĞI' NIN EDİRNE VE KIRKLARELİ İLLERİNDEKİ MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

ELÇİN BAYRAKTAROĞLU

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. FEHMİ YILDIZ

EDİRNE
2012

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ELÇİN BAYRAKTAROĞLU tarafından hazırlanan **KOBİ' ler İçin UFRS Taslağının Edirne ve Kırklareli İllerindeki Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Değerlendirilmesi** Konulu **YÜKSEK LİSANS** Tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 12-13. Maddeleri uyarınca **24/09/2012** Salı günü saat **14:00**'da yapılmış olup, tezin kabul...edilmesine.... **OYBİRLİĞİ/~~OYÇOKLUĞU~~** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	**KANAAT**	**İMZA**
Prof. Dr. Fehmi YILDIZ	Başarılı	
Doç. Dr. Kıymet ÇALIYURT	Başarılı	
Yrd. Doç. Dr. Ayhan AYTAÇ	Başarılı	

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	446723
Yazar Adı / Soyadı	Elçin BAYRAKTAROĞLU
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 44221554300
Telefon / Cep Telefonu	
e-Posta	et.1050701039@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	KOBİ' ler İçin UFRS Taslağının Edirne ve Kırklareli İllerindeki Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Değerlendirilmesi
Tezin Tercümesi	IFRS for SME's Draft Assessment by Members Of The Accounting Profession In The Provinces Of Edirne AND Kırklareli
Konu Başlıkları	
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bölüm	İşletme Bölümü
Anabilim Dalı	İşletme Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Muhasebe Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2012
Sayfa	249
Tez Danışmanları	Prof. Dr. Fehmi YILDIZ Doç. Dr. Kıymet ÇALIYURT Yrd. Doç. Dr. Ayhan Aytaç
Dizin Terimleri	KOBİ=Small and Medium Sized Firms Uluslararası muhasebe standartları=International accounting standarts
Önerilen Dizin Terimleri	
Yayımlama İzni	☐ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☑ Ertelenmesini istiyorum [1 Yıl]

b. Tezimin Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi tarafından çoğaltılması veya yayımının 22.10.2013 tarihine kadar ertelenmesini talep ediyorum. Bu tarihten sonra tezimin, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimle ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.
NOT: (Erteleme süresi formun imzalandığı tarihten itibaren en fazla 3 (üç) yıldır.)

22.10.2012

İmza:.....

Yazdır

Tezin Adı: KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı' nın Edirne ve Kırklareli İllerindeki MuhasebeMeslek Mensupları Tarafından Değerlendirilmesi

Hazırlayan: Elçin BAYRAKTAROĞLU

ÖZET

IASB (Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu), finansal raporlama konusunda ortak bir dilin var olmasını amaçlayarak UFRS (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları)' yi hazırlamıştır. Ancak bu standart kapsamlı bir standart olduğu için KOBİ' ler bunu kullanmakta zorlanmışlardır. IASB' nin bu durumun farkına varmasıyla, KOBİ' ler için ayrı bir standart oluşturma fikri ortaya çıkmıştır. KOBİ' lerin ihtiyaçlarına uygun, tam set UFRS ile uyumlu ancak sadeleştirilmiş "KOBİ' ler İçin UFRS" oluşturulmuştur.

Ülkemizde muhasebe standardizasyonuyla ilgilenen eski adıyla TMSK (Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu) yeni adıyla Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, KOBİ' ler İçin UFRS baz alınarak, KOBİ' ler İçin TFRS (Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler İçin Türkiye Finansal Raporlama Standartları) üzerinde çalışmalar yapmaktadır. Tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi, ülkemizde de ekonominin %99' unu KOBİ' ler oluşturmaktadır. Bu yüksek oran da, KOBİ' lere önem verilmesi ve desteklenmesi gerekliliğini doğurmaktadır.

KOBİ' lerin piyasanın bel kemiği olması, muhasebe meslek mensuplarının muhatap kabul ettiği gruplar içinde en yüksek paya sahip olmasına neden olmaktadır. Bu çalışmada KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı' nın muhasebe meslek mensupları tarafından nasıl değerlendirildiği, gelecekte olası durumlara karşı hazır olup olmadıkları ve meslek mensuplarının bu taslak hakkında neler düşündüğünü incelemektedir.

Ülkelerin durumlarına ve her ülkenin KOBİ' lerinin ihtiyaçlarına göre tasarlanan KOBİ' ler İçin UFRS' nin ülkelerin iç hukuklarına yansıtılması ve yasal düzenlemelerle uyumlaştırılması süreçlerinde iş, standart oluşturma yetkisine sahip olan kuruma düşmektedir.

KOBİ' ler İçin UFRS' yi kullanmanın getireceği avantajlar kadar dezavantajları da vardır. Bunları anlamak ve sorunlara çözüm önerilere getirerek uyumu kolaylaştırmak gerekmektedir.

KOBİ' ler için hazırlanan UFRS taslağının piyasada ki etkilerini anlamak ve muhasebe meslek mensuplarının bu konu hakkındaki düşüncelerini, beklentilerini saptayabilmek için Edirne Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası ile Kırklareli Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odasına kayıtlı 115 meslek mensubuna anket uygulanmıştır. Ankete katılan muhasebe meslek mensupları tarafından KOBİ' ler İçin UFRS' ye yönelik çalışmaların henüz yeterli olmadığı ve bu taslağın KOBİ' ler için çok faydalı olacağı düşüncesi ön plana çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: UFRS, KOBİ, KOBİ' ler İçin UFRS, IASB, TMSK

Name of Thesis: IFRS for SME's Draft Assessment by Members of the Accounting Profession in the Provınces of Edirne and Kırklareli

Prepared by: Elçin BAYRAKTAROĞLU

ABSTRACT

IASB (International Accounting Standards Board) set IFRS (International Financial Reporting Standards) with the aim of establishing a common language for financial reporting. But, it was a comprehensive standard so SMEs (Small and Medium-sized Businesses) had difficulties in putting it into practice. After IASB had become aware of this situation, a new idea came out for creating a new standard for SMEs. Subsequently; it was created a new standard, which was according to IFRS but in a simplified form, in accordance with the needs of SMEs for " IFRS for SMEs ".

Formerly know as ASBT (Accounting Standards Board of Turkey) new name public oversight, accounting and auditing standards agency, which deals with the standardization of accounting in our country, is doing some studies on Turkey Financial Reporting Standards for Small and Medium-sized Enterprises, on the basis of IFRS for SMEs. As in all other countries around the world, in Turkey also %99 of economy is formed by SMEs. This situation generates the necessity of giving a high importance and support to the SMEs.

To be the backbone of the market leads SMEs to have the highest share among the groups, which the members of the accounting profession accept them as their addressees. In this study; it is surveyed that how IFRS draft for SMEs is evaluated by the professional accountants, is it available for the possible situations in the future and what do the professional accountants think about this draft.

In the process of IFRS for SMEs' , which is designed according to situations of countries and in accordance with the needs of SMEs of each country, being reflected in domestic laws of each country and being harmonized with legal regulations; the most important task or role belongs to the institutions that are authorized to create a standard. There

are some possible disadvantages besides advantages in using IFRS for SMEs. It is necessary to comprehend these possibilities and bring solutions for facilitating the comformance or adaptation.

To figure out the effects of IFRS, which is designed for SMEs, on the market and determine the professional accountants' thoughts and their expectations about the subject matter, it was implemented a survey among 115 members of the accounting profession who are registered with the Chamber of Public Accountants and Financial Advisors in Kırklareli and Edirne. In the survey, it was stated by the members of the accounting profession that the studies on IFRS for SMEs are still unsatisfactory but this draft will be very useful for SMEs in the future

Key Words: IFRS, SME, IFRS for SMEs, IASB, ASBT

ÖNSÖZ

Çalışmalarımda manevi desteğini esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Fehmi YILDIZ' a, literatür araştırmamda yardımcı olan Kırklareli SMMMO Başkanı Burhan ÜSTÜNKOL' a, Edirne ve Kırklareli SMMMO Odasına ve çalışanlarına, anketi uygulayan muhasebe meslek mensuplarına, hocalarıma ve sürekli yanımda olan aileme ve arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Elçin BAYRAKTAROĞLU

Ağustos 2012

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **i**

ABSTRACT ..... **iii**

ÖNSÖZ ..... **v**

İÇİNDEKİLER ..... **vi**

TABLOLAR LİSTESİ ..... **xiii**

GRAFİKLER LİSRESİ ..... **xvi**

KISALTMALAR LİSTESİ ..... **xviii**

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KOBİ' LER VE MUHASEBE STANDARTLARI

1.1. KOBİ TANIMI **3**

1.2. DÜNYA ÜLKELERİ' NDE KOBİ TANIMLARI **7**

1.2.1. AB'de KOBİ Tanımı **7**

1.2.2. OECD'de KOBİ Tanımı **8**

1.2.3. Fransa'da KOBİ Tanımı **9**

1.2.4. İngiltere'de KOBİ Tanımı **9**

1.2.5. İtalya'da KOBİ Tanımı **10**

1.2.6. ABD'de KOBİ Tanımı **11**

1.2.7. Malezya'da KOBİ Tanımı **12**

1.2.8. Japonya'da KOBİ Tanımı 12
1.3. KOBİ' LERİN TANIMLANMASINDA KULLANILAN KRİTERLER 14
1.3.1. Nicel Kriterler 14
1.3.2. Nitel Kriterler 15
1.4. KOBİ' LERİN FİNANSMAN SORUNLARI 16
1.5. KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERE FİNANSMAN SAĞLAYAN KURULUŞLAR 17
1.6. KOBİ' LERİN ÖZELLİKLERİ 19
1.7. ÜLKEMİZDE KOBİ' LERİN BAZI GELENEKSEL SORUNLARI 21
1.8. GELİŞMİŞ ÜLKELERDE KOBİ' LERE SAĞLANAN DESTEKLER 21
1.9. KOBİ' LERİN EKONOMİK VE TOPLUMSAL KALKINMADA OYNADIĞI ROLLER 26
1.9.1. Ekonomiye Dinamizm Kazandırma 26
1.9.2. Esneklik ve Yenlikleri Teşvik Etme 27
1.9.3. İstihdam ve Yeni İş İmkânları Yaratma 29
1.9.4. Bölgesel Kalkınmayı Hızlandırma 30
1.9.5. Rekabeti Koruma 32
1.9.6. Yabancılaşmayı Azaltma 33
1.9.7. Orta Sınıfı Güçlendirme 34
1.9.8. KOBİ' lerin Üretime Katkısı 34
1.9.9. KOBİ' lerin Dış Ticarete Katkısı 35
1.9.10. KOBİ' lerin Mali Katkısı 40
1.10. KOBİ' LERİN DESTEKLENMESİNİN TEMEL NEDENLERİ 41
1.11. KOBİ' LERİN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI 43
1.11.1. KOBİ' lerin Avantajları 43
1.11.2. KOBİ' lerin Dezavantajları 44
1.12. KOBİ' LERİN GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİ 45
1.12.1. KOBİ' lerin Güçlü Yönleri 45
1.12.2. KOBİ' lerin Zayıf Yönleri 51
1.13. KOBİ' LERİN BAŞLICA SORUNLARI 55
1.13.1. Örgütlenme ve Yönetim Sorunları 55
1.13.2. Üretim ve Tedarik Sorunları 57

1.13.3. Pazarlama Sorunları **59**
1.13.4. Finansman Sorunları **61**
1.13.5. İnsan Kaynakları İle İlgili Sorunlar **62**
1.13.6. Teknoloji Sorunları **63**
1.13.7. Ar-Ge ve Yenilik Sorunları **64**
1.13.8. İşletmeler Arası İşbirliği Sorunları **65**
1.13.9. Bilgiye Ulaşma Sorunları **66**
1.14. KOBİ' LERİN EKONOMİDEKİ YERİ **66**
1.15. KOBİ' LERİN REKABET POTANSİYELİ **67**
1.16. KOBİ' LERİN SORUNLARI İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ **69**

İKİNCİ BÖLÜM

2. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI **70**
2.1. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ TEMEL NİTELİKSEL ÖZELLİKLERİ **73**
2.2. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ SAĞLAYACAĞI AVANTAJLAR **77**
2.3. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI YERİNE ULUSAL MUHASEBE STANDARTLARININ UYGULANMASININ SAKINCALARI **78**
2.4. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ UYGULANMASINDA YAŞANAN SORUNLAR **79**
2.5. ÜLKE MUHASEBE STANDARTLARINI ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA UYUMLAŞTIRMANIN SAĞLAYACAĞI FAYDALAR **82**
2.6. KOBİ' LERİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINI KULLANMAYA BAŞLAMALARI GEREĞİ **84**
2.7. KOBİ' LERİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINI TERCİH ETME NEDENLERİ **85**

2.8. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMAYA DUYULAN İHTİYAÇ VE BU KONUDA YAPILAN ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR....86
2.9. KOBİ' LER İÇİN ÖNERİLEN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDININ İNCELENMESİ....87
2.10. FARKLI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ İLKE OLARAK UYGUNLUĞU....92
2.11. KOBİ' LER İÇİN IASB TARAFINDAN YAYIMLANAN STANDARDIN BAŞLICA AMAÇ VE FAYDALARI....94
2.12. KOBİ TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI İLE TAM SET TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ KARŞILAŞTIRILMASI....94
2.13. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ TÜRKİYE' DE UYGULANMASI ÇALIŞMALARI....96
2.14. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ ÜLKELERİN İÇ HUKUK SİSTEMLERİNE AKTARILMASI SORUNU....99
2.15. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNDE KULLANILMASI....101
2.15.1. 2005 Yılında Yürürlüğe Giren Avrupa Muhasebe Düzenlemeleri....101
2.15.2. Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Kullanımının Avrupa Birliği Ülkelerinde Kabulü....102
2.15.3. Uluslar arası Finansal Raporlama Standartlarının Avrupa Birliği Ülkelerinde Yürürlüğe Konulması....103
2.16. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ' NDE KULLANIMI....105
2.17. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ KANADA' DA KULLANIMI. 105
2.18. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ ASYA-PASİFİK ÜLKELERİ' NDE KULLANIMI....106
2.19. KOBİ FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDINI UYGULAYACAK OLAN İŞLETMELER....106
2.19.1. Türkiye'de Tam Set IAS/IFRS' leri Uygulayacak İşletmeler....106

2.19.2. Avrupa Birliği'nde KOBİ Muhasebe Uygulamaları.....**107**
2.19.3. KOBİ Finansal Raporlama Standardının Dünya Genelinde Uygulanma Durumu.....**108**
2.20. KOBİ' LERDE UYGULANACAK FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDININ HÜKÜMLERİ.....**110**
2.20.1. KOBİ Muhasebe Standardının Özellikleri.....**110**
2.20.2. IASB' de KOBİ Muhasebe Standardı Hazırlanırken İzlenen Yaklaşım.....**113**
2.20.3. KOBİ Finansal Raporlama Standardında Bölümler ve Kapsama Alınan IASve IFRS' ler.....**113**
2.21. DÜNYADA KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA TASLAĞI HAKKINDAKİ İZLENİMLER.....**115**
2.22. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDI TASLAĞININ TANITILMASI.....**118**
2.23. KOBİ' LER AÇISINDAN MUHASEBE STANDARTLARI VE UYGULAMA SORUNLARI.....**163**
2.24. KOBİ FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI İLGİ GRUPLARI.....**165**
2.25. ULUSLARARASI MUHASEBE STANDARTLARI KURULU (IASB) VE ULUSLARARASI MUHASEBE STANDARTLARI (IAS/UMS).....**167**
2.26. KOBİ' LER İÇİN UFRS' NİN UYGULANMADIĞI BİR İŞLEM OLMASI DURUMU.....**168**
2.27. TÜRK İŞLETMELERİNDE IAS/IFRS'LERE İLK GEÇİŞ.....**170**
2.28. TÜRKİYE' DE FİNANSAL RAPORLAMANIN DURUMU.....**174**
2.29. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI (UFRS)' NA GENEL BAKIŞ.....**176**
2.29.1. Dünyada UFRS Çalışmaları.....**176**
2.29.2. Türkiye'de UFRS Çalışmalar.....**178**
2.30. UMS/UFRS DÖNÜŞÜMÜ VE YENİ UFRS'LER.....**180**
2.30.1. Standart Yapıcı Kurumların Ortak Muhasebe Standartları Konusunda Uzlaşmaları (IASB/FASB).....**180**
2.30.2. Sermaye Piyasası Kanunu ve Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun UMS/UFRS' yi Kabulü ve Referans Vermesi.....**181**
2.31. TMS/TFRS' LERİN UYGULANMA SÜRECİ.....**183**

2.31.1. TMS/TFRS' lerin UFRS 'lerle Uyumunun Sağlanması **183**
2.31.2. Kanun veya Diğer Düzenlemelerle TMS/TFRS' lere Yasal Nitelik Kazandırılması **184**
2.31.3. İlgi Gruplarınca TMS' lerin Benimsenmesi ve Uygulamanın Başlatılarak Desteklenmesi **184**
2.31.4. TMS' lere Paralel Olarak Türkiye Muhasebe Standartları'nın Uygulamaya Konulması Gereği **185**
2.31.5. Kalite Güvencesi Gözetim Programı Oluşturulması ve Gözetimi Yapacak Yetkili Kuruluşların Belirlenmesi Gereği **185**
2.31.6. Muhasebe Mesleğinde Etik Kuralların İşletilmesi Gereği **186**
2.31.7. Sürekli Eğitimin Gerekliliği **187**
2.32. UFRS' YE GEÇİŞ SONRASI SÜRECİN İNCELENMESİ **187**
2.32.1. UFRS' ye Geçiş Sürecinde Ortaya Çıkabilecek Sıkıntılar **187**
2.32.2. UFRS' ye Geçiş Sürecinin Mali ve Hukuki Boyutu **188**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. KOBİ' LER İÇİN UFRS TASLAĞI' NIN EDİRNE VE KIRKLARELİ İLLERİNDEKİ MUHASEBE MESLEK MENSUPLARIN TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN ARAŞTIRMA **190**
3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI **190**
3.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI **190**
3.3. ARAŞTIRMANIN MODELİ **190**
3.4. VERİLER VE TOPLANMASI **190**
3.5. BULGULAR VE YORUM **191**
DEĞERLENDİRME **215**
SONUÇ **217**
KAYNAKÇA **221**
EKLER **230**

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. KOBİ Tanımlamasının Kategorileri
Tablo 2. Türkiye' de Kullanılan KOBİ Tanımları
Tablo 3. AB' nin KOBİ T anımı
Tablo 4. OECD Tanımlamasına Göre KOBİ' ler
Tablo 5. Fransa' nın İşletme Sınıflandırması
Tablo 6. İngiltere' de Sektörlere Göre Küçük Boy İletme Tanımları
Tablo 7. İtalya' nın Çalışan Sayısına Göre İşletme Sınıflandırması
Tablo 8. ABD' de Çalışan İşçi Sayısına Göre İşletmelerin Sınıflandırılması
Tablo 9. Malezya' nın Yapmış Olduğu İşletme Sınıflandırması
Tablo 10. Japonya' da KOBİ Tanımı
Tablo 11. Çeşitli Ülkelerde Küçük İşletmelerle İlgili Ekonomik Göstergeler
Tablo 12. AB ve Türkiye KOBİ Tanımı
Tablo 13. Türkiye' nin Aylık İhracat ve İthalat Verileri (DTM, Dış Ticaret Bülteni)
Tablo 14. Sektörel Olarak Türkiye' nin İhracatı (milyon $)
Tablo 15. Sektörel Olarak Türkiye' nin İthalatı
Tablo 16. Türkiye' nin Aylık İhracat ve İthalat Verileri
Tablo 17. Sektörel Olarak Türkiye' nin İhracatı (milyon $)
Tablo 18. Sektörel Olarak Türkiye' nin İthalatı (milyon $)
Tablo 19. Türleri İtibariyle Faal Mükellef Sayıları
Tablo 20. UFRS' yi Tanıma Kriterleri
Tablo 21. Ülkelerdeki Küçük İşletmelerin Toplam İşletmelere Oranı
Tablo 22. Tam Set UFRS ve KOBİ UFRS Karşılaştırmalı Tablo
Tablo 23. Meslek mensuplarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı
Tablo 24. Meslek Mensuplarının Yaş Gruplarına Göre Dağılımı
Tablo 25. Meslek Mensuplarının Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı
Tablo 26. Meslek Mensuplarının Mesleki Unvanlarına Göre Dağılımı
Tablo 27. Meslek Mensuplarının Mesleki Deneyimlerine Göre Dağılımı
Tablo 28. Ülkemizdeki KOBİ Tanımının Daha Detaylı Hazırlanıp, Genel Kabul Görecek Hale Getirilmesi Görüşüne Katılanların Dağılımı

Tablo 29. Ekonomik Açıdan Gelişmiş Ülkelerdeki KOBİ Tanımları ile Bu Ülkelerin Rakamsal Değerleri, Cari Değerlerle Örtüşmektedir Görüşüne Katılanların Dağılımı

Tablo 30. UFRS' nin İşletme Büyüklüklerine Göre Farklı Taslaklar Halinde Hazırlanması Uygundur Görüşüne Katılanların Dağılımı

Tablo 31. KOBİ' ler İçin Yapılan Çalışmaların Online Yöntemlerle, Tüm İlgili Kesimlere Ulaştırılması Doğru Bir Yöntemdir Görüşüne Katılanların Dağılımı

Tablo 32. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu' nun KOBİ' ler İçin UFRS ile İlgili Yaptığı Çalışmalar Yeterlidir Görüşüne Katılanların Dağılımı

Tablo 33. Standart Düzenleyici Kuruluşların KOBİ Standardının Hayata Geçirilebilmesi İçin Yaptıkları Çalışmalar Yeterli Değildir Görüşünü Savunanların Dağılımı

Tablo 34. KOBİ' ler İçin UFRS' yi Kullanıp Kullanmama Kararının Ülkemizde Yetkili Kuruluşlar Tarafından Belirlenmesi Doğru Bir Karar Değildir Görüşünü Savunanların Dağılımı

Tablo 35. KOBİ' ler İçin UFRS' yi Kullanan KOBİ' lerin Mali Tabloları Daha Net Olacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

Tablo 36. Firma Bilgilerinin Rahatça Karşılaştırılabilmesi İçin KOBİ' lerin UFRS' yi Kullanması Faydalı Olacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

Tablo 37. KOBİ' lerin Mali Sıkıntılarının Üstesinden Gelebilmesi İçin KOBİ' ler İçin UFRS Setinden Faydalanması Gereklidir Görüşünü Savunanların Dağılımı

Tablo 38. KOBİ' lerin Daha Nitelikli ve Daha Kullanılabilir Bilgi Üretmeleri İçin UFRS' yi Kullanmaları Gerekmektedir Görüşünü Savunanların Dağılımı

Tablo 39. KOBİ' lerin Tam Set UFRS Yerine KOBİ' ler İçin UFRS' yi Kullanmaları Asgari Maliyet Sağlar Görüşünü Savunanların Dağılımı

Tablo 40. KOBİ' lerde Kurumsallaşma UFRS ile Sağlanacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

Tablo 41. KOBİ' ler İçin UFRS Hazırlanırken, Kullanıcıların Talepleri Dikkate Alınmıştır Görüşünü Savunanların Dağılımı

Tablo 42. Muhasebe Meslek Mensupları, KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı Hakkında Tam Bir Eğitime Sahiptirler Görüşünü Savunanların Dağılımı

Tablo 43. KOBİ' ler İçin UFRS Seti Hakkında Bağlı Olduğu Meslek Odası Yeterli Eğitimi Vermektedir Görüşünü Savunanların Dağılımı

Tablo 44. KOBİ' ler İçin UFRS Hakkında Gerekli Materyallere Rahatlıkla Ulaşılmaktadır Görüşünü Savunanların Dağlımı

Tablo 45. KOBİ' ler İçin UFRS Taslağının Kullanılması Muhasebe Meslek Mensuplarına Fazladan İş Yüküne Sebep Olacaktır Görüşüne Savunanların Dağılımı

Tablo 46. KOBİ' ler İçin UFRS Kullanılmasıyla Yasal Boşluklar Kapanacağı İçin Muhasebe Meslek Mensuplarının İnisiyatifi Ortadan Kalkacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

Tablo 47. KOBİ' ler İçin UFRS Taslağının Etkin Kullanımında Denetimin Hangi Yöntemlerle Yapılacağı Belirlenmelidir Görüşünü Savunanların Dağılımı

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Meslek mensuplarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Grafik 2. Meslek Mensuplarının Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Grafik 3. Meslek Mensuplarının Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Grafik 4. Meslek Mensuplarının Mesleki Unvanlarına Göre Dağılımı

Grafik 5. Meslek Mensuplarının Mesleki Deneyimlerine Göre Dağılımı

Grafik 6. Ülkemizdeki KOBİ Tanımının Daha Detaylı Hazırlanıp, Genel Kabul Görecek Hale Getirilmesi Görüşüne Katılanların Dağılımı

Grafik 7. Ekonomik Açıdan Gelişmiş Ülkelerdeki KOBİ Tanımları ile Bu Ülkelerin Rakamsal Değerleri, Cari Değerlerle Örtüşmektedir Görüşüne Katılanların Dağılımı

Grafik 8. UFRS' nin İşletme Büyüklüklerine Göre Farklı Taslaklar Halinde Hazırlanması Uygundur Görüşüne Katılanların Dağılımı

Grafik 9. KOBİ' ler İçin Yapılan Çalışmaların Online Yöntemlerle, Tüm İlgili Kesimlere Ulaştırılması Doğru Bir Yöntemdir Görüşüne Katılanların Dağılımı

Grafik 10. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu' nun KOBİ' ler İçin UFRS ile İlgili Yaptığı Çalışmalar Yeterlidir Görüşüne Katılanların Dağılımı

Grafik 11. Standart Düzenleyici Kuruluşların KOBİ Standardının Hayata Geçirilebilmesi İçin Yaptıkları Çalışmalar Yeterli Değildir Görüşünü Savunanların Dağılımı

Grafik 12. KOBİ' ler İçin UFRS' yi Kullanıp Kullanmama Kararının Ülkemizde Yetkili Kuruluşlar Tarafından Belirlenmesi Doğru Bir Karar Değildir Görüşünü Savunanların Dağılımı

Grafik 13. KOBİ' ler İçin UFRS' yi Kullanan KOBİ' lerin Mali Tabloları Daha Net Olacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

Grafik 14. Firma Bilgilerinin Rahatça Karşılaştırılabilmesi İçin KOBİ' lerin UFRS' yi Kullanması Faydalı Olacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

Grafik 15. KOBİ' lerin Mali Sıkıntılarının Üstesinden Gelebilmesi İçin KOBİ' ler İçin UFRS Setinden Faydalanması Gereklidir Görüşünü Savunanların Dağılımı

Grafik 16. KOBİ' lerin Daha Nitelikli ve Daha Kullanılabilir Bilgi Üretmeleri İçin UFRS' yi Kullanmaları Gerekmektedir Görüşünü Savunanların Dağılımı

Grafik 17. KOBİ' lerin Tam Set UFRS Yerine KOBİ' ler İçin UFRS' yi Kullanmaları Asgari Maliyet Sağlar Görüşünü Savunanların Dağılımı

Grafik 18. KOBİ' lerde Kurumsallaşma UFRS ile Sağlanacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

Grafik 19. KOBİ' ler İçin UFRS Hazırlanırken, Kullanıcıların Talepleri Dikkate Alınmıştır Görüşünü Savunanların Dağılımı

Grafik 20. Muhasebe Meslek Mensupları, KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı Hakkında Tam Bir Eğitime Sahiptirler Görüşünü Savunanların Dağılımı

Grafik 21. KOBİ' ler İçin UFRS Seti Hakkında Bağlı Olduğu Meslek Odası Yeterli Eğitimi Vermektedir Görüşünü Savunanların Dağılımı

Grafik 22. KOBİ' ler İçin UFRS Hakkında Gerekli Materyallere Rahatlıkla Ulaşılmaktadır Görüşünü Savunanların Dağlımı

Grafik 23. KOBİ' ler İçin UFRS Taslağının Kullanılması Muhasebe Meslek Mensuplarına Fazladan İş Yüküne Sebep Olacaktır Görüşüne Savunanların Dağılımı

Grafik 24. KOBİ' ler İçin UFRS Kullanılmasıyla Yasal Boşluklar Kapanacağı İçin Muhasebe Meslek Mensuplarının İnisiyatifi Ortadan Kalkacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

Grafik 25. KOBİ' ler İçin UFRS Taslağının Etkin Kullanımında Denetimin Hangi Yöntemlerle Yapılacağı Belirlenmelidir Görüşünü Savunanların Dağılımı

KISALTMALAR

AB : Avrupa Birliği

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

ADGK : Avrupa Denetçi Gözetim Komitesi

AEA : Avrupa Ekonomik Alanı

BDDK : Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu

BM : Birleşmiş Milletler

DKG : Diğer Kapsamlı Gelir

ED 1 : Exposure Draft 1

FASB : Financial Accounting Standarts Board (Finansal Muhasebe Standartları Kurulu)

GAAP : General Accepted Accounting Principles (Genel Kabul Görmüş Muhasebe Standartları)

GSMH : Gayri Safi Milli Hasıla

IAS : İnternational Accounting Standarts (Uluslar Arası Muhasebe Standartları)

IASB : İntenational Accounting Standarts Board (Uluslar Arası Muhasebe Standartları Kurulu)

IASC : İnternational Accounting Standarts Committee (Uluslar Arası Muhasebe Standartları Komitesi)

IFAC : İnternational Federation of Accounts (Uluslar Arası Muhasebeciler Federasyonu)

IFRS : İnternational Fİnancial Reporting Standarts (Uluslar Arası Finansal Raporlama Standartları)

IOSCO : İnternational Organisation of Securities Commission (Uluslar Arası Menkul Kıymetler Komisyonu Üyesi)

ISAR : Working Group of Experts on İnternational Standarts of Accounting and Reporting

KGF : Kredi Garanti Fonu

KOBİ : Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler

KOSGEB : Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

KSEP : KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı

MKTK : Menkul Kıymetler ve Takas Komisyonu

OECD : Organization for Economic Co-operation and Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

SEC : ABD Sermaye Piyasası Kurulu

SIC : Standarding İnterpretations Committee (Standart Yorumlama Komitesi)

SME : Smaall and Medium Entities (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler)

SPK : Sermaye Piyasası Kurulu

STİG : Standart Tavsiyeleri İnceleme Grubu

SYKT Standart Yorumlama Komitesi Taslağı

TFRS : Türkiye Finansal Raporlama Standartları

TMS : Türkiye Muhasebe Standartları

TMSK : Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu

TMUD : Türkiye Muhase Uzmanları Derneği

TOBB : Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

TOSYÖV : Türkiye Küçük ve Orta ölçekli işletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı

TTK : Türk Ticaret Kanunu

TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

TÜRMOB : Türkiye Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği

UFRS : Uluslar Arası Finansal Raporlama Standartları

UFRYK : Uluslar Arası Finansal Raporlama Yorumlama Komitesi

UMS : Uluslar Arası Muhasebe Standartları

UMSK : Uluslar Arası Muhasebe Standartları Kurulu

US GAAP : US General Accepted Accounting Principles (Amerika' da Uygulanmakta Olan Genel Kabul Görmüş Muhasebe Standartları)

GİRİŞ

UFRS, günümüz muhasebe dünyası için çok önemlidir. Çünkü muhasebe sürekli olarak gelişim ve değişim gösteren dinamik bir bilim dalıdır. UFRS' nin geniş bir yapıya sahip olması nedeniyle, daha az ve öz bilgiye sahip olan KOBİ' ler bu standardı kullanmakta zorlanmışlardır. Bu yüzden bu standart, KOBİ' ler için daha sınırlandırılarak bir taslak haline getirilmiştir.

Muhasebe alanında ortak bir dil olması gerekliliğini savunanlar, bu zorunluluğun mali tabloların hazırlanması aşamasında ortaya çıktığını düşünmektedirler. Muhasebede standartlaşmaya geçme sürecinde birçok çalışma yapılmıştır. IFAC, IOSCO ve IASB bu konuda önemli adımlar atan uluslararası kuruluşlardır.

Ortak bir dilin oluşturulması aşamasında en önemli rol IASB' ye (Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu) düşmektedir. IASB' nin hazırladığı UFRS seti ile ülkelerin kendi içlerinde ki muhasebe standartlarından kaynaklanan anlaşmazlıkların ortadan kaldırılması amaçlanmıştır. Bu UFRS seti, mali tablo kullanıcılarının ve hazırlayıcılarının talepleri dikkate alınarak, mali tabloların güvenilir ve net bilgi oluşturacağı şekilde hazırlanmıştır.

Ülkemiz de 90' lı yıllardan bu yana uluslararası gelişmelere ayak uydurma çabasındadır. Türkiye' de IASB' nin görevini üstlenen TMSK, IFRS ile uyumlu ancak kendi ülkemize göre düzenlenen bir standart hazırlamıştır. Hazırlanan bu standardın bütün işletmelerce uygulanabilmesi küreselleşen dünya da atılmış önemli bir adımdır.

Her kurum kendi ihtiyaçlarına göre düzenlediği muhasebe standartları, standart hazırlama da ve yayınlamada tek yetkili kurum olan TMSK' nin hazırladığının aksine sadece kendi ilgi gruplarını kapsamaktadır. Oysa TMSK' nin hazırladığı standart ülkedeki bütün işletmeleri içine almakta ve ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

Dünya ülkelerinde ve bizim ülkemizde işletme türü olarak en yüksek orana sahip olan KOBİ' ler, gelişen dünya ekonomisinde önemli bir paya sahiptir. KOBİ' lerin bu denli önemli olması onların finansal durumlarını ve mali tablolarını da önemli kılmıştır. Finansal tablo

hazırlarken UFRS Tam Set' i kullanan KOBİ' ler zaman içinde bunun zorluğundan yakınmışlardır. Bunun sonucunda IASB, standart hazırlamanın ikinci basamağına gelerek "IFRS for SMEs" i hazırlamıştır. IASB'nin güncelleştirmelerini sıkı taklip eden eski ismiyle TMSK yeni ismiyle Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu da KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı'nı gündeme getirmiştir.

KOBİ' lerin çalışma sahaları, büyük işletmelere göre daha kısıtlı olması ve mali tablolarının daha az kapsamlı olması sebebiyle, Tam Set UFRS KOBİ' lere ağır bir yüktü. KOBİ' ler için hazırlanan; tam set UFRS ile uyumlu ancak daha basitleştirilmiş olan UFRS ile KOBİ' lerin hem maliyetleri azalmış, hem daha az kapsamlı bir standart üzerinde çalıştıkları için verimleri artmıştır.

KOBİ' ler için UFRS' nin kullanımıyla ilgili halen anlaşmazlıklar vardır. Bir grup bunun gerekli olduğunu düşünürken, bir diğer grup bu standardın fazladan iş yüküne neden olacağını düşünmektedir. Bu aşamada önemli sorun KOBİ' lerin doğru bir şekilde sınırlandırılmamasıdır. Hangi işletmelerin KOBİ kapsamına girdiği belirlendiği takdirde KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı' nın hayata geçirilmesi aşamasındaki sorunlar ve endişeler or6tadan kalkacaktır. 1 Ocak 2013 itibariyle her ülkede kullanılmaya başlayacak bu standartla KOBİ' lerin geliştirilmesi ve verimlerinin arttırılması amaçlanmaktadır.

Bu araştırmada da inceleneceği gibi, KOBİ' ler için UFRS taslağı hakkında en geniş bilgiye sahip olan kişi ve kurumlar muhasebe meslek mensuplarıdır. Muhasebe, bugünkü faaliyetlerin yürütülmesinde ve denetiminde yöneticilerin en büyük yardımcısıdır. Bu konuda yöneticileri aydınlatanlar ise, muhasebe meslek mensuplarıdır.

BÖLÜM 1: KOBİ' LER ve MUHASEBE STANDARTLARI

1.1. KOBİ Tanımı:

Ekim 2005'te yayımlanan "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre KOBİ; 250 kişiden az yıllık çalışanı ve yıllık net satış hâsılatı ya da mali bilançosu yirmi beş milyon TL' yi geçmeyen işletmeler olarak tanımlanmıştır.yine bu yönetmelikte KOBİ' ler üç alt kategoride değerlendirilmektedir. Bunlar:

- Mikro İşletme: On kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hâsılatı ya da mali bilançosu bir milyon TL' yi geçmeyen çok küçük ölçekli işletmelerdir.
- Küçük İşletme: Elli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yılık net satış hâsılatı ya da mali bilançosu beş milyon TL' yi geçmeyen işletmelerdir.
- Orta Büyüklükteki İşletme: İki yüz elli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yılık net satış hâsılatı ya da mali bilançosu yirmi beş milyon TL' yi geçmeyen işletmelerdir (Sayar, 2008: 19).

Tablo 1: KOBİ Tanımlamasının Kategorileri

İşletme Kategorisi	İşçi Sayısı	Devir	Bilanço Toplamı
Orta Büyüklükte	< 250	< 50 milyon Euro	< 4.3 milyon Euro
Küçük	< 50	< 10 milyon Euro	< 10 milyon Euro
En Küçük	< 10	< 2 milyon Euro	< 2 milyon Euro

Kaynak:http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_en.htm (s:1)

Bu tavanlar sadece bireysel firmalar için geçerlidir. Büyük gruplama parçası olan bir firma da bu gruplandırma ile çalışan / ciro / bilanço verileri de gerekebilir. Kendi içinde 3 gruba ayrılan KOBİ' ler yıllık net satışlarına ve çalıştırılan işçi sayısına göre gruplandırılmaktadır. KOBİ' ler içinde en küçük paya sahip olan grup mikro işletmeler, en büyük paya sahip olan grup ise orta büyüklükteki işletmelerdir.

12.04.2005 tarihinde kabul edilen 5331 Sayılı KOBİ tanımı Kanunu' na göre; küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin tanımlanmasına, niteliklerine, sınıflandırılmasına ve uygulamalarına ilişkin esaslar; net satış hâsılatları, malî bilanço tutarları ve çalışan sayıları dikkate alınarak Bakanlıkça hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir. Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler kısaca "KOBİ" olarak adlandırılır (25788 sayılı Resmi Gazete, 2005). Bakanlıkça hazırlanan KOBİ tanımı, net satış hâsılatları, mali bilanço tutarları ve çalışan sayılarına göre hazırlanmıştır.

Hazine Müsteşarlığı KOBİ tanımlamasında işletmeleri dörtlü sınıflamaya tabi tutmaktadır ve bu sınıflamayı çalışan işçi sayısına göre yapmaktadır. 1 ila 9 işçi çalıştıran işletmeleri çok küçük işletmeler, 10 ila 49 arasında işçi çalıştıran işletmeleri küçük işletmeler, 50 ila 250 arasında işçi çalıştıran işletmeleri orta ölçekli işletmeler, 250' den fazla işçi çalıştıran işletmeleri ise büyük ölçekli işletmeler olarak tanımlamıştır (Durman ve Önder, 2007: 7-8). Hazine Müsteşarlığı, genel KOBİ tanımını dışında işletmeleri dört grupta incelemektedir. Buradaki fark; çalışan sayısı 10 kişiye kadar olanlar genel tanımda küçük işletmeler olarak adlandırılırken, Hazine Müsteşarlığı tanımında çok küçük işletmeler olarak tanımlanmaktadır.

TÜİK 'te KOBİ tanımlamasını çalışan işçi sayısına göre yapmıştır. TÜİK' in yapmış olduğu KOBİ sınıflamasında işletmeler; çok küçük, küçük, orta ve büyük ölçekli olarak ayrılmıştır. İşçi istihdam etmeyen işletmeler çok küçük, 1 ila 49 arasında işçi çalıştıran işletmeler küçük ölçekli, 50 ila 99 arası işçi çalıştıran işletmeler orta ölçekli, 100'den fazla işçi çalıştıran işletmeler büyük ölçekli işletmeler olarak tanımlanmıştır (Durman ve Önder, 2007: 8). TÜİK' in işçi sayısını baz alarak yaptığı tanımlamada ise, 50 kişiye kadar çalışanı olan işletmeler küçük işletmeler, 50- 99 arası orta büyüklükteki işletmeler, 100 ve üzeri ise büyük işletmelerdir.

Dış Ticaret Müsteşarlığının KOBİ tanımlamasında diğer tanımlamalardan farklı olarak çalışan işçi sayısının yanında bilanço değeri de dikkate alınmaktadır. Dış Ticaret Müsteşarlığının KOBİ tanımlaması şöyledir; 1 ila 200 arasında işçi çalıştıran, gerçek usulde defter tutan, sabit sermaye tutarı bilanço değeri iki milyon ABD dolarını aşmayan

işletmelerdir (Durman ve Önder, 2007: 9). Bu tanımlamadaki bilanço farkı, KOBİ' nin tanımını da detaylandırmaktadır. Sadece işçi sayısı yeterli veri sağlamamaktadır.

TOSYÖV' ün KOBİ tanımına göre; 1 ila 5 işçi çalıştıran işletmeler çok küçük ölçekli, 5 ila 100 işçi çalıştıran işletmeler küçük ölçekli, 100 ila 200 işçi çalıştıran işletmeler orta ölçekli işletmelerdir (Döm, 2008: 76). Bu vakfın tanımındaysa; çok küçük işletme kavramını sağlayan çalışan sayısı 5'tir.

Halk Bankası'nın yaptığı KOBİ tanımlamasında: teşvik belgeli KOBİ; 1- 50 arası işçi çalıştıran, sabit yatırım tutarı 100 milyar TL' yi geçmeyen imalat sanayi işletmeleri, normal KOBİ; 1-250 arası işçi çalıştıran, sabit yatırım tutarı 400 milyar TL' yi geçmeyen imalat sanayi işletmeleridir (Döm, 2008: 76). Halk Bankası, KOBİ'leri öncelikle kendi içinde, teşvik belgeli KOBİ ve normal KOBİ olmak üzere 2'ye ayırmıştır. Bu ayrımda da çalıştırılan işçi sayıları ve sabit yatırım tutarları baz alınmıştır.

Türkiye İhracat Bankası (Eximbank) tanımına göre; kısa vadeli TL krediler kapsamında KOBİ ihracat kredisi için 1-200 işçi çalıştıran, sabit sermaye yatırımları 2 milyon $'ı geçmeyen imalat sanayi işletmeleridir (Döm, 2008: 76). Eximbank, KOBİ ihracat kredisi verirken dikkate aldığı KOBİ tanımını biraz daha sınırlayarak 200 işçi çalıştırmasını ve 2 milyon $' dan az sermaye yatırımı yapmasını şart koşmuştur.

Genel anlamda bir KOBİ şu şekilde tanımlanabilir: Kendi faaliyet alanında bir hâkimiyet kuracak büyüklüğü olmaksızın işletilen ve bağımsız mülkiyete konu olan işletmeler yani kendi üretim ve hizmet alanlarında bir üstünlüğü olmayan ve faaliyetleri konusunda bağımsız olarak karar alabilen ve uygulayabilen işletmelerdir (Ada, 2006: 41). Genel tanımda ise; işçi sayısı ve sermaye yatırımı dışında bağımsız karar verebilme şartı da yer almaktadır.

KOSGEB' in araştırmasın da göre imalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin % 99,5' ini KOBİ' ler oluşturmaktadır. Basel tanımlamasına göre, Türkiye' deki işletmelerin neredeyse tamamı KOBİ sınıfına girmektedir. Çünkü en büyük 1000 işletmenin sadece 440' ının cirosu 50 milyon Avro' yu geçmektedir (Aksoy, 2010: 27). Yapılan araştırma gösteriyor ki; ülkemizdeki işletmelerin neredeyse tamamı KOBİ tanımına girmektedir.

AB işletmeleri içerisinde de toplam işletmelerin % 99,78' si KOBİ olarak değerlendirilmekte, toplam istihdamın % 71' i KOBİ' ler tarafından sağlanmaktadır (Uyar ve Aygören, 2006: 57). AB işletmelerinde de durum ülkemizdekine benzer bir haldedir. Ülkedeki istihdamın % 71'i KOBİ'ler üzerinden karşılanmaktadır.

Tablo 2. Türkiye' de Kullanılan KOBİ Tanımları

KURULUŞ	TANIM KAPSAMI	TANIM KRİTERİ	MİKRO ÖLÇEKLİ İŞLETME	KÜÇÜK ÖLÇEKLİ İŞLETME	ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETME
KOSGEB	İmalat Sanayi	İşçi Sayısı	-	1-50 işçi	51-250 işçi
HALKBANK	İmalat Sanayi, Turizm, Yazılım Geliştirme	İşçi Sayısı Sabit Yatırım Tutarı (TL)	- 400 milyar	- 400 milyar	1-250 işçi 400 milyar
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI	İmalat Sanayi, Turizm, Tarımsal Sanayi, Eğitim, Sağlık, Yazılım Geliştirme	İşçi Sayısı, Yatırım Tutarı, KOBİ Teşvik Belgesine Konu Yatırım Tutarı (TL)	1-9 işçi 600 milyar	10-49 işçi 600 milyar	50-250 işçi 600 milyar
DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI	İmalat Sanayi	İşçi Sayısı, Sabit Yatırım Tutarı (ABD Doları)	- -	- -	1-200 işçi 2 milyon

EXİMBANK	İmalat Sanayi	İşçi Sayısı	-	-	1-200 işçi
TÜİK	Tüm Sektörler	İşçi Sayısı	1-9 işçi	10-49 işçi	50-100 işçi

Kaynak: Sayar, 2008: 21

Tablo 2' de görüldüğü üzere; her kuruluşun tanım kriteri birbirinden farklı olsa da temel baz kriteri işçi sayısıdır. Diğer kriterler kurumların ihtiyaçlarına göre farklılık göstermektedir. Örneğin; sadece TÜİK ve Hazine Müsteşarlığı mikro işletme tanımı yaparken diğer kurumlar ölçek olarak küçük işletmeleri almışlardır. Aynı şekilde yalnızca KOSGEB; TÜİK ve Eximbank sermaye yatırımı şartı koymamıştır. Ama diğer kurumlar tanımlamada sabit sermaye yatırımını kriter olarak görmektedir.

1.2 DÜNYA ÜLKELERİ' NDE KOBİ TANIMLARI:

1.2.1. AB' nde KOBİ Tanımı:

KOBİ' ler Avrupa ekonomisinin belkemiğidir. Bu işletmeleri desteklemek ve geliştirmek için Avrupa Birliği 1 Ocak 2005' ten itibaren geçerli yeni bir tanım getirmiştir. Küçük ve orta ölçekli işletmeler üç ana kriter ile tanımlanır: çalışan sayısı, yıllık cirosu (milyon Euro) ve varlıkların toplam değeri (milyon Euro) (Strouhal, Müllerova, Cadova, Pasekova, 2009: 620). Avrupa Birliği mevzuatında KOBİ, küçük işletme ve mikro işletme şeklinde tasnif edilen bu üçlü tanımlamaya gidilmiştir. İşçi sayısı 250' den az, yıllık cirosu 50 milyon Avro' ya kadar veya bilanço büyüklüğü 43 milyon Avro' ya kadar olan işletmeler KOBİ; işçi sayısı 50' den az, yıllık cirosu 10 milyon Avro'ya kadar veya bilanço büyüklüğü 10 milyon Avro' ya kadar olan işletmeler küçük işletmeler; işçi sayısı 10' dan az, yıllık cirosu 2 milyon Avro' ya kadar veya bilanço büyüklüğü 2 milyon Avro' ya kadar olan işletmeler ise mikro işletmelerdir (Aksoy. 2010: 27). AB Birliği' nin yapmış olduğu KOBİ tanımına göre; işletmelerde işçi sayısı ve bilanço büyüklüğü önemlidir. Bizim ülkemizden farklı olarak yıllık ciro da bir kriterdir.

Tablo 3. AB' nin KOBİ Tanımı

AB Mevzuatında KOBİ Tanımları
İşçi sayısı 250' den az, yıllık cirosu 50 milyon Avro' ya kadar veya bilanço büyüklüğü 43 milyon Avro' ya kadar olan işletmeler KOBİ
İşçi sayısı 50' den az, yıllık cirosu 10 milyon Avro' ya kadar veya bilanço büyüklüğü 10 milyon Avro' ya kadar olan işletmeler küçük işletme
İşçi sayısı 10' dan az, yıllık cirosu 2 milyon Avro' ya kadar veya bilanço büyüklüğü 2 milyon Avro' ya kadar olan işletmeler mikro işletme

Kaynak: Aksoy, 2010: 27

Tablo 3' e göre; AB mevzuatında belirtilen kriterlere göre işletmeler üçe ayrılır. İşletmeler; mikro işletme olarak çalışan sayısı 10 kişiden az olduğunda, küçük işletme olarak çalışan sayısı 10-50 kişi arasında olduğunda, KOBİ' ler ise 250 kişiden fazla çalışan olduğunda kabul edilir.

1.2.2. OECD' nde KOBİ Tanımı:

OECD' nin tanımı sadece çalışan kişi sayısına göre yapılmıştır. Buna göre; 1 ila 9 kişi arasında işçi çalıştıran firmalar çok küçük ölçekli, 10 ila 99 kişi arasında işçi çalıştıran firmalar küçük ölçekli, 100 ila 499 arasında işçi çalıştıran firmalar orta ölçekli, 500 ve üzeri işçi çalıştıran firmalar ise büyük ölçekli firmalar olarak tanımlanmıştır (Durman ve Önder, 2007:10-11). OECD' ye ait KOBİ tanımında tek önemli nokta çalışan sayısıdır. Ancak tanımları biraz daha sınırlandırarak işletmeleri dörde ayırmıştır.

Tablo 4. OECD Tanımlamasına Göre KOBİ'ler

ÖLÇEK	ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI
Çok Küçük İşletmeler	1 ila 9 kişi
Küçük İşletmeler	10 ila 99 kişi
Orta Ölçekli İşletmeler	100 ila 499 kişi

Büyük Sanayi İşletmesi	500'den fazla

Kaynak: Durman ve Önder, 2007: 11

Tablo 4' te gösterildiği gibi; 1-9 arasında çalışana sahip işletmeler çok küçük işletmeler, 10-99 arası çalışana sahip işletmeler küçük işletmeler, 100-499 arası çalışana sahip işletmeler orta ölçekli işletmeler, 500 ve üzeri çalışana sahip işletmeler büyük sanayi işletmesi olarak kabul edilir.

1.2.3. Fransa' da KOBİ Tanımı:

Fransa'nın yapmış olduğu KOBİ tanımlaması firmadaki çalışan sayısına göredir. 1 ila 99 arasında işçi çalıştıran firmalar küçük ölçekli, 100 ila 250 arasında işçi çalıştıran firmalar orta ölçekli, 250' den fazla işçi çalıştıran firmalar büyük ölçekli firmalar olarak tanımlanmaktadır (Durman ve Önder, 2007: 11). Fransa' daki KOBİ tanımlaması diğer ülkelerden farklı olarak büyük işletme olma şartını 250 kişi ile sınırlamıştır.

Tablo 5. Fransa' nın İşletme Sınıflandırması

ÖLÇEK	ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI
Küçük İşletmeler	1 ila 99 kişi
Orta Ölçekli İşletmeler	100 ila 250 kişi
Büyük İşletmeler	250'den fazla

Kaynak: Durman ve Önder, 2007:11

Tablo 5' te de belirtildiği üzere; 100 işçiye kadar olan işletmeler küçük, 250 işçiye kadar olanlar orta ölçekli, 250 işçiden fazlasına sahip olan işletmeler ise büyük işletmelerdir.

1.2.4. İngiltere' de KOBİ Tanımı:

İngiltere'nin KOBİ tanımlamasında sektörler göz önündedir. İngiltere'de imalat sanayinde faaliyet gösteren bir firmanın KOBİ olarak sayılabilmesi için 250' den fazla çalışanının olmaması, inşaat sektöründe faaliyet gösteren bir firmanın KOBİ olarak sayılabilmesi için 25' den fazla çalışanının olmaması, madencilik sektöründe faaliyet gösteren

bir firmanın KOBİ olarak sayılabilmesi için 25' den fazla çalışanının olmaması gerekmektedir. Perakende ve toptan ticaret ile uğraşan firmaların KOBİ olarak tanımlanmasında yıllık cirolar değerlendirmeye alınmaktadır. Perakende sektöründe faaliyet gösteren firmaların yıllık satış cirosunun 50 bin Pound' u geçmemesi, toptan ticaret sektöründe faaliyet gösteren firmaların ise yıllık satış cirosunun 200 bin Pound' u geçmemesi gerekmektedir (Durman ve Önder, 2007: 11-12). İngiltere' de diğer ülkelerden çok farklı bir KOBİ tanımlaması mevcuttur. Şöyle ki; sektörler ve sektörlerin içindeki çalışanlara göre bir tanım yapılmaktadır. Sadece toptan ve perakende ticaret ayrımında kişi sayısı değil de, yıllık ciro baz alınmaktadır.

Tablo 6. İngiltere' de Sektörlere Göre Küçük Boy İşletme Tanımları

SEKTÖRLER	KOBİ TANIMI
İmalat Sanayi	250 Çalışandan Az
İnşaat	25 Çalışandan Az
Madencilik	25 Çalışandan Az
Toptan Ticaret	Yıllık Cirosu 200.000 Pound'dan Az
Perakende Ticaret	Yıllık Cirosu 50.000 Pound'dan Az

Kaynak: Durman ve Önder, 2007: 12

Tablo 6' daki verilere göre; imalat sanayinde 250 kişiden azı KOBİ kabul edilirken, inşaat sektöründe bu taban sayısı 25' e düşmektedir. Aynı şekilde, toptan ticarette yıllık ciro maksimum 200.000 pound beklenirken, perakende ticarette bu tutar 50.00 pound olmaktadır.

1.2.5. İtalya' da KOBİ Tanımı:

İtalya' nın KOBİ tanımlaması firmada çalışan işçi sayısına göredir. Bu tanımlamada; 1 ila 19 arasında işçi çalıştıran firmalar çok küçük ölçekli, 20 ila 99 arasında işçi çalıştıran firmalar küçük ölçekli, 100 ila 250 arasında işçi çalıştıran firmalar orta ölçekli, 250' den fazla işçi çalıştıran firmalar ise büyük ölçekli firmalar olarak tanımlanmaktadır (Durman ve Önder, 2007: 12). İtalya' da da diğer ülkelerde ki gibi çalışan sayısı baz alınmıştır ancak diğer ülkelerin tanımlamalarından farklı olarak taban sayısı 20'dir.

Tablo 7. İtalya' nın Çalışan Sayısına Göre İşletme Sınıflandırması

ÖLÇEK	ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI
Çok Küçük İşletmeler	1 ila 19 kişi
Küçük İşletmeler	20 ila 99 kişi
Orta Ölçekli İşletmeler	100 ila 250 kişi
Büyük Sanayi İşletmesi	250'den fazla

Kaynak: Durman ve Önder, 2007: 13

Tablo 7'e görüldüğü gibi; İtalya KOBİ tanımı için işletmeleri dörde ayırmıştır. 1-19 kişi arası çok küçük işletme olarak tanımlanırken, 20-99 arası çalışana sahip işletmeler küçük işletmeler olarak adlandırılmaktadır. Orta ölçekli işletme olmak için 100-250 arası çalışana sahip olmak gerekirken, büyük sanayi işletmesi olabilmek için 250 ve üzeri sayıda çalışana ihtiyaç vardır.

1.2.6. ABD' nde KOBİ Tanımı:

ABD'nde 1920' li yıllardan beri faaliyette bulunan Küçük İşletmeler Teşkilatı' na göre; imalat sektöründe faaliyet alanına göre 500 veya 1000 işçiden az, toptan ticarette en fazla 100 işçi çalıştıran, perakende ticarette ise yıllık satış tutarı en az 3,5 en fazla 13,5 milyon $'ı geçmeyen, diğer hizmet işletmelerinde ise yıllık satışları faaliyette bulundukları alana göre en az 3.5 en fazla 14.5 milyon $'ı geçmeyen işletmeler küçük işletme olarak tanımlanmaktadır (İraz, 2005: 207). ABD, KOBİ tanımını bir kurumun verilerine göre yapmaktadır ve bu tanım sektörlerde çalışan işçi sayıları dikkate alınarak yapılmıştır. İmalat sektöründe taban kişi sayısı 500 iken toptan ticarette bu sayısı en fazla 100' e ulaşmaktadır.

Tablo 8. ABD' nde Çalışan İşçi Sayısına Göre İşletmelerin Sınıflandırılması

ÖLÇEK	ÇALIŞAN KİŞİM SAYISI
Küçük İşletmeler	20 ila 499 kişi
Orta Ölçekli İşletmeler	500 ila 1499 kişi
Büyük Sanayi İşletmesi	1500'den fazla

Kaynak: Durman ve Önder, 2007: 13

Tablo 8 verileri gösteriyor ki; bir işletmenin küçük işletme olabilmesi için 20-499 kişi arası çalışana, orta ölçekli işletme olabilmesi için 500-1499 kişi arası çalışana, büyük sanayi işletmesi olabilmesi için ise 1500 kişiden fazla çalışana sahip olması gerekmektedir.

1.2.7. Malezya' da KOBİ Tanımı:

Güney Doğu Asya' nın en önemli ülkelerinden olan Malezya' da da KOBİ tanımlaması çalışan kişi sayısına göre yapılmıştır. Bu sınıflandırmada 1 ila 49 kişi arasında çalışanı olan firmalar küçük ölçekli, 50-199 arasında çalışanı olan işletmeler orta ölçekli, 200' den fazla çalışanı olan işletmeler büyük ölçekli işletme olarak tanımlanmaktadır (Durman ve Önder, 2007: 14). Malezya' nın KOBİ' ler için yaptığı tanımlama diğer ülkelerle benzerlik göstererek çalışan sayısı baz alınarak yapılmıştır.

Tablo 9. Malezya' nın Yapmış Olduğu İşletme Sınıflandırması

ÖLÇEK	ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI
Küçük İşletmeler	1 ila 49 kişi
Orta Ölçekli İşletmeler	50 ila 199 kişi
Büyük Sanayi İşletmeleri	200'den fazla

Kaynak: Durman ve Önder, 2007: 15

Tablo 9' da gösterildiği gibi Malezya' nın KOBİ tanımı 3 grup altında incelenmektedir. Küçük işletmeler 1-49 arası çalışanın olduğu, orta ölçekli işletmeler 50-199 arası çalışanın olduğu işletmeler, büyük sanayi işletmeleri 200 ve üzeri çalışanın olduğu işletmelerdir.

1.2.8. Japonya' da KOBİ Tanımı:

Japonya' da küçük ve orta ölçekli işletme tanımları her sektör için ayrı yasalarla yapılmıştır. Buna göre; sanayi sektöründe 20, tarım sektöründe ise 5' ten az işçi çalıştıran işyerleri küçük işletme olarak tanımlanmıştır. Sanayi ve madencilik sektöründe işçi sayısı 300' den az ve sermayesi 100 milyon Yen' den daha az olanlar; toptan ticarette işçi sayısı 100' den az ve sermayesi 30 milyon Yen'den az olanlar; perakende ticaret ve hizmet

sektöründe işçi sayısı 50’ den az ve sermayesi 10 milyon Yen’ den az olan işletmeler KOBİ olarak tanımlanmaktadır (İraz, 2005: 207-208). Japonya’ da KOBİ tanımı her sektör için çıkarılan ayrı yasalarla yapıldığı için sadece işçi sayısı değil, sektör ve sermaye de önem arz etmektedir.

Tablo 10. Japonya’ da KOBİ Tanımı

SEKTÖR	ÇALIŞAN İŞÇİ SAYISI	SERMAYE
Sanayi ve Madencilik	300 işçiden az	100 milyon Yen’den az
Toptan Ticaret	100 işçiden az	30 milyon Yen’den az
Perakende Ticaret ve Hizmet	50 işçiden az	10 milyon Yen’den az

Kaynak: İraz, 2005: 208

Tablo 10 verilerine göre; Japonya’da sanayi ve madencilik sektöründe KOBİ olabilmek için 300’den az işçi çalıştırıp 100 milyon Yen’ den az sermayeye sahip olmak gerekirken; toptan ticarette KOBİ olabilmek için 100 işçiden az çalıştırıp 30 milyon Yen’ den az sermayeye sahip olmak, perakende ticaret ve hizmet sektöründe KOBİ olabilmek için ise 50’ den az işçi çalıştırıp 10 milyon Yen’ den az sermayeye sahip olmak gerekir.

Tablo 11: Çeşitli Ülkelerde Küçük İşletmelerle İlgili Ekonomik Göstergeler

	A.B.D.	ALM.	HİND.	JAP.	İNG.	G.KORE.	FRAN.	İTA.	TÜRK.
Küçük İşletmelerin Toplam İşletmelere Oranı	97.2	99.8	98.6	99.4	96.0	97.8	99.9	97.0	98.8
Küçük İşletmelerde İstihdam Oranı(%)	50.4	64.0	63.2	81.4	36.0	61.9	49.4	56.0	45.6
Küçük İşletmelerin	38.0	44.0	27.8	40.0	29.5	35.7	45.0	36.9	6.5

Yatırım Oranı(%)									
Küçük İşletmelerin Üretim Payı(%)	36.2	49.0	50.0	52.0	25.1	34.5	54.0	53.0	37.7
Küçük İşletmelerin İhracat Payı(%)	32.0	31.1	40.0	38.0	22.2	20.2	23.0	-	8
Küçük İşletmelere Verilen Kredi Payı(%)	42.7	35	15.3	50.0	27.2	46.8	48.0	-	3-4

Kaynak: Kölük ve Dilsiz, 2005: 3

Tablo 12: AB ve Türkiye KOBİ Tanımı

İşletme Türü	En Fazla Çalışan Sayısı	Bilanço (milyon)		Yıllık Ciro (milyon)		Bağımsızlık
		TL	€	TL	€	Hisselerin % 25'den Fazla Olmayan Bir Kuruluşa Ait Olmaması
Mikro	10	1	2	1	2	
Küçük	50	5	10	5	10	
Orta	250	25	43	25	50	

Kaynak: Akpınar, 2009: 174

1.3. KOBİ' LERİN TANIMLANMASINDA KULLANILAN KRİTERLER

1.3.1. Nicel Kriterler:

KOBİ' ler tanımlarken bazı kriterler üzerinden açıklamalar yapılır. Bu kriterlerden ilki nicel kriterlerdir. Somut ve sayılabilir verileri gösterir.

- Çalışan kişi sayısı

- Öz sermaye
- Çalışma sermayesi
- Sabit sermaye
- Aktifler toplamı
- Enerji kullanımı
- Makine parkı değeri
- Kullanılan makine, tezgâh sayısı ve gücü
- Belli zamanda ödenen ücretler
- Belli zamanda yapılan satış değeri ve kâr
- Belli zaman içinde kullanılan hammadde
- Yönetimin bağımlı veya bağımsız olması
- Sermayenin tek veya birkaç kişiye ait olması
- Üretim hacmi
- Katma değer
- Ödenen vergi miktarı
- Net sermaye
- Piyasadaki pay
- İhracatın satış miktarındaki pay (Erdoğan, 2009: 115)

KOBİ tanımlamasında kullanılan daha çok sayısal verilerden oluşan kriterlerden en önemlisi çalışan sayısıdır. Daha sonra dikkate alınan kriterler ise sermaye türleridir. Aynı zamanda, belirli zamanlarda ödenen ücretler, yapılan satış değerleri ve kârlar, kullanılan hammadde de faydalanılan nicel kriterlerdir. Vergiler KOBİ; tanımında bazı sektörlerde ciddi önem arz etmektedir.

1.3.2. Nitel Kriterler:

KOBİ' leri tanımlarken kullanılan ikinci kriter türü nitel kriterlerdir. Bu kriterler soyut ve sayılamayan verileri gösterir.

- Girişimcilik nitelikleri (risk alma, sorumluluk taşıma, yaratıcılık, yönetebilme, vs.)
- Girişimcinin işletmesiyle özdeşleşmesi

- Girişimcinin ve aile bireylerinin işletmede fiilen çalışması
- Çalışanlarla ilişkilerin dolaysız ve kişisel nitelik taşıması
- Yönetim tekniklerinin uygulanması
- Sermayenin sınırlı oluşu ve finansal yetersizlik
- İş bölümü ve uzmanlaşma derecesinin düşüklüğü
- İşletmenin sahip olduğu pazar payının azlığı
- İşletmenin satış ve satın almadaki pazarlık gücün olmaması (Erdoğan, 2009: 115)

Nitel kriterler denince aklımıza daha çok gözle görülemeyen ama KOBİ tanımlamasında ciddi bir rol oynayan kriterler gelmektedir. Bunlardan en önemlisi ise girişimcinin özellikleri ve işletmeye olan ilişkisidir. İşletmenin çalışanlarıyla olan iletişimi, işletme de kullanılan yönetim teknikleri ve işletmenin pazar payı durumu diğer önemli kriterlerdir.

1.4. KOBİ' LERİN FİNASMAN SORUNLARI

KOBİ' ler ekonomide tutunmaya çalışırken bir takım sorunlarla karşılaşırlar. Bu sorunlardan en önemlisi finansman sorunlarıdır. Kuruluş aşamasında maddi yetersizlikleri bulunan işletmeler gelişme sürecinde başarılı olamazlar. KOBİ' lerin yaşadığı başlıca finansman sorunları şunlardır:

- Yetersiz işletme sermayesi
- Yetersiz öz sermaye
- Kredi sağlamada karşılaşılan güçlükler
- Kredi maliyetlerinin yüksekliği
- Tahsilâtlarda etkinlik sağlanamaması
- Teşviklerden yararlanamaması
- Ekonomi politikalarının ve enflasyonun firmalar üzerindeki etkisi
- Sermaye piyasalarından yararlanma olanaklarının kısıtlı olması (Kurt ve Öztürk, 2008: 43)

KOBİ' lerin yaşadığı finansman sorunlarında rol oynayan etmenlerden ilki yetersiz sermaye ve öz sermayedir. Ayrıca işletmelerin küçüklüğünden kaynaklanan güvensizliğin yarattığı kredi güçlükleri de ciddi finansman sorunları yaratmaktadır. KOBİ' ler büyük işletmelere göre daha az teminat verebildikleri için bu durum onların kredilerine, tahsilâtlarına, sermaye piyasalarındaki konumlarına olumsuz yansımaktadır.

1.5. KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERE FİNANSMAN SAĞLAYAN KURULUŞLAR

1.5.1. Türkiye Halk Bankası:

Üretim artışı sağlamak ve yeni yatırımları teşvik etmek amacıyla, KOBİ' lere uygun koşullarda kredi vermektedir. Bu krediler ticari olmayıp çeşitli fonlarla sübvanse edilmektedir (Kölük ve Dilsiz, 2005: 62). Halk Bankası genellikle bireysel kredileri farklı fonlar adı altında KOBİ' lere sunmaktadır.

1.5.2. KOSGEB:

KSEP' in hazırlanması ve yürütülmesinin koordinasyonu, KOBİ' lerin yönetim becerilerinin, kurumsal yetkinliklerinin, Ar-Ge ve yenilik yapma kapasitelerinin desteklenmesi ve geliştirilmesi, KOBİ' ler arasındaki işbirliklerinin desteklenmesi, girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması ve girişimciliğin desteklenmesi, KOBİ' lerle ilgili konularda uluslararası işbirliklerinin gerçekleştirilmesi, KOBİ' lerin finansmana erişim ve sermaye piyasalarına giriş konularında desteklenmesi gibi görevler üstlenmektedir (KOBİ Stratejisi Eylem Planı, 2011: 39). KOSGEB' in sağladığı finansman; finansmana ulaşma kolaylıkları KOBİ'ler için önemli bir yardımdır.

1.5.3. Türkiye Kalkınma Bankası:

Anonim şirket statüsündeki işletmelere kârlılık ve verimlilik anlayışı içinde kredi vermek, iştirak etmek suretiyle finansman ve işletme desteği sağlamak, yurtiçi ve yurt dışı tasarrufları kalkınmaya dönük yatırımlara yöneltmek, sermaye piyasasının gelişmesine katkıda bulunmak, yurtiçi, yurtdışı ve uluslararası ortak yatırımları finanse etmek suretiyle işletmeleri desteklemektedir (Kölük ve Dilsiz, 2005: 62). Türkiye Kalkınma Bankası, daha

çok anonim şirket statüsündeki işletmelere girişimcilik ve gelişim amaçlı, kalkınmaya teşvik eden kredi sağlamaktadır.

1.5.4. Türkiye İhracat Kredi Bankası (EXİMBANK):

İhracata yönelik üretim yapan imalatçıların kredi, sigorta ve garanti programları ile desteklenmesi faaliyetlerini yürütür (KOBİ Stratejisi Eylem Planı, 2011: 39). Eximbank' ın diğer finans sağlayan kuruluşlardan farkı, KOBİ' ler için kredi, sigorta ve garanti olarak bütünleşik bir destek sağlamasıdır. Sadece ülke içi yatırımlara değil, yurt dışında da girişimcilik yapmak isteyen girişimcilere de destek sağlamaktadır.

1.5.5. Sınaî Yatırım Bankası:

Bu bankanın kredileri genellikle orta ve uzun vadeli dövizle takip edilen yatırım ve işletme kredilerinden oluşmaktadır. Kredilerin fon kaynakları uluslararası kalkınma kuruluşlarından, yerli ve yabancı bankalardan ve devlet fonlarından oluşmuştur (Kölük ve Dilsiz, 2005: 62-63). Bu bankanın sağladığı finansmanın diğer bankalardan farkı; orta ve uzun vadeli döviz kaynaklı yatırım ve işletme kredileri vermesidir.

1.5.6. Türkiye Sınaî Kalkınma Bankası:

Dünya Bankası' nın desteği ile kurulan bankanın amacı; Türkiye' de öncelikle sanayi olmak üzere bütün ekonomik sektörlerde özel girişimin yatırımlarını desteklemek, yabancı ve yerli sermayenin Türkiye' de kurulmuş veya kurulacak şirketlerin iştirakine yardımcı olmaktır. İşletmeler ortak olarak, hissesi oranında işletmelerde söz sahibi olabilmektir (Kölük ve Dilsiz, 2005: 63) Türkiye Sınaî Kalkınma Bankası, önceliği sanayi sektörüne vermek üzere Türkiye' de kurulmuş olan şirketlere ortaklık şeklinde destek vermektedir.

1.5.7. Avrupa Yatırım Bankası:

Avrupa Birliği' nin özel finans kurumu olan Avrupa Yatırım Bankası, AB' nin hedeflerini gerçekleştirmesine yardımcı olacak yatırımları finanse etmek amacıyla kurulmuştur. Ulaştırma, iletişim, çevre, enerji vb. kamu ve özel sektör projelerini finanse etmektedir (Kölük ve Dilsiz, 2005: 63). Bu banka Avrupa Birliği tarafından kurulmuştur ve Avrupa Birliği'nin hedeflerini gerçekleştirme amacı gütmektedir.

1.5.8. Kredi Garanti Fonu A.Ş. :

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin bankalardan alacakları kredilere teminat sağlamak amacıyla kurulmuştur. Bilindiği gibi küçük işletmeler banka kredisi olanaklarına büyük işletmeler kadar kolay ulaşamamaktadır. Bunun sebeplerinden birisi olan teminat problemi, KGF (Kredi Garanti Fonu) ile giderilmekte, bu sayede KOBİ' lerin de banka kredileri kullanma imkânı doğmaktadır. Riskin paylaşımı ilkesine dayanan kredi garanti sistemi sayesinde daha geniş bir kesime, en düşük maliyetle, devamlı bir kredilendirme amaçlanmaktadır (Kölük ve Dilsiz, 2005: 63). Bu fon, KOBİ' lere banka kredilerine ve teminat problemlerine çözüm olmak amacıyla kurulmuştur ve düşük maliyetli, devamlı kredi sağlamaktadır.

Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Destekleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik' e göre; sermayesinin veya oy haklarının % 25 ve fazlası doğrudan veya dolaylı olarak, müştereken veya tek başına bir veya birden fazla kamu kurum veya kuruluşunun ya da büyük işletmenin kontrolünde olan işletmeler, işletme tanımına uysalar dahi tam KOBİ sayılmadıklarından KOBİ desteklerinden yararlanamazlar. Ancak, ortağı girişim sermayesi şirketleri olan işletmeler bu kapsam dışındadır (25795 sayılı Resmî Gazete, 2005). KOSGEB desteklerine dair yönetmelikte de belirtildiği gibi bazı işletmeler KOBİ tanımına uysa da başka kamu kuruluşlarının veya büyük işletmelerin kontrolü altında olduğunda KOBİ sayılmazlar ve desteklerden faydalanamazlar.

1.6. KOBİ' LERİN ÖZELLİKLERİ:

KOBİ' leri tanımlarken diğer işletmelerden bazı farklılıkları oldukları görülmektedir. Bir işletmenin KOBİ olarak değerlendirilebilmesi için bazı temel özellikleri taşıması gerekmektedir. Bunlar şöyle sıralanabilir:

- Genellikle bireysel veya şahıs ortaklıkları şeklinde kurulmaktadırlar.
- İşletmeyi kuran aynı zamanda yöneticilikte yapmaktadır. Pek az işletmede profesyonel yönetici bulunmaktadır.

- Sahip ve yöneticiliğin tek kişide bütünleşmesi, bu kişilere bağımsız olma ve iş görme imkânı vermektedir. Bu durum işletme sahiplerini teşvik edici olduğu kadar tek kişiye bağlı olmanın riskini de işletmeye getirmektedir.
- İşletmelerde genelde merkezi bir yönetim vardır. İşler fazlaca uzmanlaşma olmadan yürütülür. İşlerin yürütülmesinde uzun dönemli ve stratejik kararlardan ziyade günlük ve taktik kararlar ağırlık kazanır.
- İşletme sahip ve çalışanları arasında yakın ilişkiler vardır. Aynı şekilde işletmenin müşterileri ve yakın dış çevre ile bağlantıları da oldukça güçlüdür.
- Sermaye yapıları sınırlıdır. Bu nedenle finansman ihtiyaçlarını genellikle öz kaynaklardan temin etmek durumundadırlar. Dış kaynaklardan finans imkânları sınırlıdır ve ihtiyaçlarını daha zor temin ederler.
- Esnek üretim sistemlerine sahiptirler. Yeniliğe genellikle açıktırlar.
- Tedarik ve pazarlamada güçsüz, modern üretim teknolojilerinin geliştirilmesi ve bünyelerine aktarılmasında sınırlı kalabilirler (Tuncer, Ayhan ve Varoğlu, 2009: 112)
- Daha düşük yatırımla daha fazla istihdam yaratırlar, daha fazla ürün çeşitliliği ve daha çok üretim sağlarlar.
- Talep değişikliklerine ve teknolojik yeniliklere daha çabuk uyum sağlarlar.
- Gelir dağılımındaki adaletsizliği ve bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılmasında etkilidirler.
- Ferdi tasarrufları teşvik etme ve harekete geçirilmesinde yardımcıdırlar.
- Büyük sanayi kuruluşlarının tamamlayıcısıdır (Durman ve Önder, 2007: 19)

KOBİ' ler genellikle bireysel veya şahıs ortaklıkları şeklinde kurulan, işletmeyi kuran kişinin aynı zamanda yönetici olarak görev yaptığı ve bu yüzden merkezi bir yönetimin olduğu; yeniliğe açık bir tarza sahip, işletme içinde iyi bir iletişimin olduğu, sermaye yapıları sınırlı olan, talep değişimlerine çabuk adapte olabilen, büyük sanayi kuruluşlarının tamamlayıcısı olan işletmelerdir.

1.7. ÜLKEMİZDE KOBİ' LERİN GELENEKSEL BAZI SORUNLARI

KOBİ' lerin tanımlamaları ve KOBİ' lere özgü kanunlar ülkelere göre değişim gösterdiği için bazı sorunlarda yerel olmaktadır. Türkiye' de KOBİ' lerle ilgili geleneksel sorunlardan bazıları şunlardır:

1) *Organizasyon ve Yönetsel:* KOBİ' lerin yönetim temel işlevleri olan planlama örgütleme, personel yönetimi, yöneltme, koordinasyon, finansal raporlama ve bütçeleme açılarından sıkıntılar yaşamaktadırlar.
2) *Pazarlama:* Çağdaş pazarlama anlayışı ve metotlarını kullanmakta ve müşteri tatmini suretiyle kâr elde edilmesi sürecinde problemler yaşanabilmektedir.
3) *Rekabet:* Maliyet ve kalite açısından ulusal ve uluslararası düzeydeki rekabete ayak uydurmakta güçlüklerle karşılaşılabilmektedir.
4) *Nitelikli Personel:* KOBİ' lerin kaynak sıkıntısı kaliteli eleman alınması ve bünyelerinde uzun süreli tutabilmelerini güçleştirmektedir.
5) *Finansman:* KOBİ' lerin geleneksel yabancı finansman kaynağı bankacılık kesimi olmuş, daha uygun maliyetli sermaye piyasalarından yaralanma olanakları çok sınırlı kalmıştır. Hisse senetlerinin halka arz olunması yöntemiyle sermaye piyasalarından fon toplama imkânları ve bu çerçevede KOBİ piyasaları bu sorun açısından önemli adımlar olarak görülmektedir (Sayar, 2008: 23-24)

KOBİ' ler ülkemizde bazı sorunlarla karşılaşmaktadır. Bunlar; işletmenin unsurları olan yönetim, pazarlama, personel istihdamı, finansman ve rekabetin KOBİ' ler üzerindeki yansımalarıdır. KOBİ' ler daha küçük işletmeler olduğu için ulusal ve uluslararası pazarda normal bir işletmeye göre işletmenin unsurlarına karşılık vermekte güçlük yaşamaktadır.

1.8. GELİŞMİŞ ÜLKELERDE KOBİ'LERE SAĞLANAN DESTEKLER:

KOBİ' ler yürüttükleri ekonomik faaliyetlerinde, genellikle yenilik ve gönüllülük esasına dayanarak, risk alma eğilimindedirler. Bu özelliği ile KOBİ' ler, mal ve hizmet arzını genişleterek; rekabetin artmasına ve tüketicilere daha geniş bir tercih ortamının oluşturulmasına katkıda bulunmaktadırlar. Bununla birlikte yapılan yatırımlar ve üstlenilen

risklere karşılık büyük firmalara kıyasla, kısa zamanda yeterli kazanç sağlama imkânları bulunmamaktadır. Bu durumda KOBİ' lerin diğer işletmelerden ayrıcılıklı olarak desteklenmesi ve dolayısıyla, bu işletmelere yönelik özel politikaların geliştirilmesi ve uygulanması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır (İ. Sarısoy ve S. Sarısoy, 2008: 387). Rizikoları yüksek olan KOBİ' ler bu özellikleri ile mal ve hizmet arzını genişleterek tüketicilerin tercih sahasını arttırmakta ve büyük firmalara kıyasla kısa zamanda yeterli kazanç sağlama imkânı az olmaktadır. Bu yüzden KOBİ' ler büyük işletmelere göre daha çok desteklenmeli ve kendilerine özel politikalara sahip olmaları gerekmektedir.

1.8.1. Almanya:

Almanya' da KOBİ' lere sağlanan finansal destekleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

- Kredi ve teminatlar
- Öz sermaye yardımı
- KOBİ yatırım kredisi
- Yatırım kredileri
- İşyeri destek programları
- Yenilikçilik teşvik programı
- Kredi garanti teminat finansmanı
- Ar-Ge finansman destekleri (Cansız, 2008: 14)

Almanya'da KOBİ' lere sağlanan finansal destekler; kredi ve teminatlar, yatırım kredileri, destek ve teşvik programları, Ar-Ge destekleri ve sermaye yatırımlarıdır.

1.8.2. Fransa:

Fransa Hükümeti, KOBİ' lerin ekonomi ve sosyal yaşam içindeki yeri ve istihdam yaratma kapasiteleri sebebiyle bu kesime özel önem vermektedir. Öz kaynak yatırımlarını desteklemek için geliştirilen araçlar olarak:

- Öz varlıklara yatırılan yaşam sigortası sözleşmeleri
- Kamu risk sermayesi fonu
- Yeni açılan işletmelerde vergi ertelemeleri

- Yeni açılan işyeri için fonlar
- Küçük yatırım teşvikleri (Cansız, 2008: 14)

Fransa, KOBİ' lere ayrıcalıklı davranan bir ülkedir. Bu yüzden öz kaynak yatırımlarını desteklemeyi amaçlamaktadır. Yeni açılan işletmelere özel fonlar tahsis edip onlara vergi ertelemeleri yapmaktadır. Aynı zamanda öz varlıklar için özel yaşam sigortası sözleşmesi de KOBİ' lere sağlanan önemli desteklerden biridir.

1.8.3. İtalya:

KOBİ' lerin desteklenmesine yönelik politikalar üç başlık altında toplanabilir:

- KOBİ' ler için elverişli bir çalışma ortamının yaratılması
- İşletmelerin yerel düzeyde bulundukları ortamda gelişmelerinin desteklenmesi
- Yerel yetkililere gerekli yetki ve sorumlulukların verilmesi (Cansız, 2008: 15)

İtalya' da uygulanan destekler ise şunlardır:

- Üretim yatırımlarının teşvikleri
- Risk sermayesinin teşviki
- AB dış pazarlara giriş teşviki
- Dış ticaret ve özel ihracat kredisi
- Kefalet yardımı
- Küçük işletme destekleri
- Mali yardımlar (Cansız, 2008: 16)

İtalya' nın KOBİ destekleri kendi içinde üç ayrı gruba ayrılır. Bunlardan ilki; KOBİ' lere uygun çalışma ortamının hazırlanması, ikincisi; işletmelerin bulundukları yerde gelişmelerinin desteklenmesi, sonuncusu ise; yetki ve sorumlulukların yerel işletmelerde yerel yöneticilere verilmesidir. Bu 3 gruba destek amacıyla ise; üretim yatırımları, risk sermayeleri, uluslararası pazarlara girişi teşvik etmek ve özel destekle krediler sağlamaktadır.

1.8.4. Amerika Birleşik Devletleri:

ABD' de küçük işletmelerin gelişmesini destekleyen ana faktör, iyi bir kurumsal alt yapının olmasıdır. ABD' de küçük işletmelerle ilgili destek mekanizmalarını düzenleyen

kuruluş SBA (Küçük İşletme İdaresi) dır. SBA, KOBİ' lerin geliştirilmesine yönelik olarak üç ana hedef belirlemiştir:

- KOBİ' lerin sermayeye erişimini sağlamak
- Kamu alımlarında KOBİ' lerin payını arttırmak
- KOBİ' lerin rekabet gücünü arttırmak (Cansız, 2008: 16-17)

Bu hedeflere ulaşmak için geliştirilen programlar ise şunlardır:

- Kredi garanti programları, küçük işletme yatırım şirketleri
- Kamu alımı programları
- Teknoloji programı
- İşletme geliştirme programı
- Bilgilendirme ve eğitim programı (Cansız, 2008: 17)

Amerika Birleşik Devletleri, KOBİ' ler büyümesi için üç temel amaç belirleyerek KOBİ' lere destek sağlamaktadır. İlk hedef; KOBİ' lerin sermayeye ulaşmasını kolaylaştırmaktır ve bunun için kredi garanti programı ya da işletme yatırımı şirketleri kurmasına yardımcı olmaktır. İkinci hedef, KOBİ' lerin kamu alımlarında payını arttırmaktır ve bunu için kamu alımı programları hazırlamaktır. Üçüncü hedef, KOBİ' lerin rekabet gücünü arttırmaktır ve bunun için teknoloji programları, işletme geliştirme programları ve eğitim programları hazırlanmaktadır.

1.8.5. Japonya:

Japonya önceliği rekabet potansiyeline sahip sektörlere vererek KOBİ' leri üretim hatları, ihracat, teknoloji ve örgütlenme konuların güçlü finansal araçlarla desteklemektedir. KOBİ' lere yönelik destekler dört ana bölümde toplanmaktadır:

- KOBİ' lerin yapısal olarak güçlendirilmesi
- KOBİ' lerin faaliyetleri sırasında karşılaştıkları olumsuz durumların düzeltilmesi
- Çok küçük kuruluşlarla ilgili özel tedbirler alınması
- Finansman ve vergi sistemi ile ilgili konuları içeren tedbirler alınması (Cansız, 2008: 18)

Bu çerçevede, KOBİ' lerin modern bir yapıya kavuşturulmalarını teminen uygulanan proje ve program desteklerini aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

- Yönetim, finans ve teknik bilgi aktarımı danışmanlığı
- Ar-Ge, ürün ve süreç geliştirme
- Ortak hammadde satın alınması
- Ortak pazarlama olanaklarının geliştirilmesi
- Dış kaynak temini
- Kredi kefaleti
- Şirketleşen KOBİ' lerden indirimli kurumlar vergisi alınması (Cansız, 2008: 18)

Japonya, diğer ülkelerden farklı olarak KOBİ' ler için destekte bulunmak için kendilerine dört ana başlık belirlemiştir. Japonya'nın öncelikli hedefi KOBİ' leri yapısal olarak güçlendirmektir. Bu hedef için uyguladığı destek ise; danışmanlık hizmetleridir. Diğer hedef, KOBİ' lerin üretim aşamasında karşılaştığı olumsuz durumların olumluya dönüştürülmesidir. Bunun desteği ise; Ar-Ge, ürün geliştirme, hammadde alımı, ortak pazar olanaklarının geliştirilmesidir. Bir diğer hedef, çok küçük kuruluşları korumaya yönelik tedbirlerin alınmasıdır ve bunun için dış kaynaklardan yararlandırma ve krediler için kefillik sağlamaktadır. Son hedef ise, vergilendirme ve finans konularında gerekli tedbirlerin alınmasıdır. Bu hedefe ulaşmak için Japonya, şirketleşme yolunda ilerleyen KOBİ' lere indirimli kurumlar vergisi tarifesi uygulamaktadır.

1.8.6. Kore:

Kore rekabet gücünü arttırmak için gelişme potansiyeline sahip, daha fazla sermaye ve teknolojiyi yoğun halde kullanan sektörleri geliştirmeyi kalkınma planlarında hedeflemiş ve destekler bu sektörlere yönlendirilmiştir. Bu sektörlerdeki işletmeleri desteklerken işletmelerin ihracat yapıyor olması en önemli ölçüt olarak belirlenmiş ve bu anlamda ekonomik ayrımcılık (Economic Discrimination) yaparak destek vermiştir. Bu yaklaşım ile Kore, kaynaklarını etkin kullanmış ve başarılı işletmeleri desteklemiştir. Kore' de KOBİ desteklerinde temel öncelikler aşağıdaki gibidir:

- Girişimciliğin desteklenmesi
- Etkin finansman destekleri
- İnsan kaynakları kapasitesinin arttırılması

- Yenilikçiliğin desteklenmesi
- Girişim sermayesi (Cansız, 2008: 19)

Kore'de KOBİ' leri gelişme potansiyeline bakılarak destekleme politikası uygulanmaktadır. Bunu belirlemedeki en önemli ölçüt işletmenin ihracat yapmasıdır. KOBİ' lere uygulanan desteklerde belirli öncelikler belirlemiştir. Bunlar; girişimciliğin desteklenmesi ve sermaye sağlanması, kullanılabilir finansmanın desteklenmesi, personel seçiminde insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi ve yeniliğe uyumun hızlandırılmasıdır.

1.9. KOBİ' LERİN EKONOMİK VE TOPLUMSAL KALKINMADA OYNADIĞI ROLLER

Az çalışanı olan küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ) iş dünyasında, büyük ekonomilerde hemen hemen % 99, 50'lik bir oranla bütün ülkelerde geçerlidir (Mackenzie, Njikizana ve Lompard, 2010: vii). KOBİ' lerin ekonomik ve toplumsal kalkınmada oynadıkları rol, farklı ülkelerin kültürel yapısını yansıtacak şekilde farklılık göstermektedir. Bu rol, yalnızca işletmelerden beklentiler doğrultusunda ülkeden ülkeye farklılaşmakla kalmayıp, aynı zamanda bir ekonomide sektöre ve zamana göre de değişmektedir. KOBİ' lerin ülkeye, sektöre ve zamana göre ekonomik ve toplumsal rollerin farklılaşmasının nedeni, bu işletmelerin her ülke ve ekonomi için hedeflenen pek çok amaca yaptıkları katkıdan kaynaklanmaktadır. Amaçlanan hedefler değiştikçe, izlenen politikalarda buna bağlı olarak değişiklik göstermektedir (Özolgun, 2007: 53). Nasıl KOBİ kavramı her ülkeye göre farklılık gösteriyorsa, KOBİ' lerin ülke içi rolleri de ülkelere göre farklılık göstermektedir. Her ülkede değişik sektörlerde büyüyen KOBİ' ler farklı hedeflere yöneldikleri için pek çok amaca katkı sağlayabilirler. Bu katkılar kısaca şöyledir:

1.9.1. Ekonomiye Dinamizm Kazandırma:

Bağımsız olarak ayakta kalmak ve başarmak güdüsü ile yönlendirilen ve yönetilen küçük ve orta ölçekli işletmeler, bir ekonominin canlılığının barometresidir. Çünkü KOBİ' lerin ekonomide yarattıkları katma değer, sağladıkları istihdam ve gerçekleştirdikleri ihracat gibi genelde bilinen ve doğrudan ölçülebilen ekonomik yararların dışında bir ekonomiye

sağladıkları en önemli katkı, ekonomiye kazandırdıkları dinamizmdir (İraz, 2005: 214). KOBİ' ler artık eskisi gibi sadece ekonomik yarar sağlamakla kalmamaktadırlar. Gelişen piyasalarla birlikte yeni politikalar izleyen KOBİ' lerden, büyümeye eğilimi olan ve aktif çalışan canlı işletmeler kurulması amaçlanmaktadır.

AB ülkelerinde 1970' li yıllara kadar genellikle istihdamı koruma ve iş olanağı yaratma amacı ile izlenen küçük ve orta ölçekli işletmeleri destekleme ve geliştirme politikaları günümüzde artık terk edilmiştir. Bu politikaların yerine, ekonomiye dinamizm ve rekabetçi bir özellik kazandıracak canlı, yaşama ve büyüme potansiyeli yüksek olan, küçük işletmelerin kuruluşunu ve gelişimini sağlayıcı politikalar izlenmektedir. Bu anlayış çerçevesinde ülkemizde de dünya ekonomisi ile entegrasyon sürecinde teknolojinin değişen trendleri ışığında rekabetçi bir piyasa ekonomisinin temel taşlarını oluşturacak, dinamik ve gelişme potansiyeli yüksek, KOBİ' lerin doğuşunu ve gelişimini teşvik edici ve destekleyici politikaların oluşturulması gerekmektedir (İraz, 2005: 214). KOBİ' lerin istihdama sağladığı fayda yadsınamayacak kadar fazla olsa da artık temel amaç; ekonomiye hayat vermektir. Bundan böyle ülkemizde de koruyucu değil, işletmeleri üretken kılıcı politikalar yaygınlaşmalıdır.

1.9.2. Esneklik ve Yenilikleri Teşvik Etme:

KOBİ' ler büyük işletmelerin yapamadığı ya da yapmak istemedikleri yeni fikirlerin, malzemelerin, süreçlerin ve hizmetlerin genellikle temel kaynağın oluştururlar. Çünkü büyük firmalar ölçek ekonomisinin maliyet avantajından yararlanmak amacı ile makine, araç- gereç ve işgücüne yaptıkları büyük yatırımlar nedeniyle aynı ürünü uzun süre üretmeye bağlı kalacaklardır. Dolayısıyla büyük işletmeler küçük işletmeler kadar esnek değildirler (Özolgun, 2007: 38). KOBİ' lerin büyük işletmelere göre en büyük avantajı, taleplere anında karşılık verebilmeleridir. Büyük işletmeler otomasyonda olduklarından çalıştıkları ürün için daha teferruatlı bir üretim sahasına sahiptirler ve sırf bu yüzden üzerinde çalıştıkları ürünleri çok sık değiştiremezler. Dolayısıyla buradaki açık KOBİ' lerce kapatılır.

Eğer bir KOBİ büyük işletmelerle rekabette başarılı olmak istiyorsa, faaliyetlerini yeni ürünler ve hizmetler geliştirme ve pazarlama üzerinde yoğunlaşmak üzerindedir. Yani büyük

işletmelerin ürettikleri ürünlerin aynısını üreterek değil; esneklik üstünlüklerini kullanarak büyüklerin girmediği pazar noktalarına girmek, talep değişmelerine uymak, hatta gerektiğinde üretim noktalarının değiştirmek biçiminde strateji eğiliminde olmalıdır. Küçük işletmeler büyük işletmeler açısından kitle üretim için ekonomik olmayan piyasa boşlukları aramalı ve yenilikler uygulayarak bu piyasalara girmeye çalışmalıdırlar (Özolgun, 2007: 38-39). Başarıya ulaşmak isteyen KOBİ' ler Ar- Ge faaliyetlerine önem vermelidirler. Pazarın içinde büyük işletmelerin ürünlerine değil de onların yapmadığı yeni ürünlere çalıştıkları takdirde daha başarılı olurlar ve kâr elde etmeleri kaçınılmaz olur.

Buna göre KOBİ' lerin genelde pazarın ve talebin, özelde ise üretim ve yönetimin değişen koşullarına uyum bakımından da daha yenilikçi olduğu kolaylıkla söylenebilir. Yani dört tip esneklik KOBİ' lerin yapısına hakim olmuştur:

a) Mekanik Esneklik: Burada bir seri ürünü veya parçayı çok kısa bir süre içinde üretmek ve tezgâhların hızlı bir biçimde gerekli değişiklikleri kendi kendilerine yaparak diğer bir seri ürünü üretmeye başlayabilmeleri esası vardır. Mekanik esneklik arttığı oranda ürünlerin kalitesi de artmaktadır.
b) Operasyonel Esneklik: Çalışma biçiminde kendini göstermektedir. Burada iki boyutlu bir esneklik söz konusudur. Öncelikle iş programındaki esneklik kendini göstermektedir. Diğer boyut ise, çeşitli üretim ünitelerinde çalışma meselesidir. Geleneksel sistemlerde olduğu gibi işçi sadece bir işi yapmamakta ve işin organizasyonu sırasında her düzeyde devreye girmektedir. Böylece esnek bir ihtisaslaşma söz konusudur.
c) İşletmecilik Üzerine Esneklik: Burada piyasa şartlarına göre üretimi ve pazarlamayı uydurabilmek esası vardır. Artık bir malı üretip alıcısını bekleme yerine, alıcının özel talepleri doğrultusunda üretmek söz konusu olmaktadır. İşletme içinde ise bilgi- işlemsel iş programlaması, hammadde vb. girdilerin stok tutulmadan üretime alınması gibi işlemler işletmecilik esnekliği kapsamında yer almaktadır.
d) Ekonomik Esneklik: KOBİ' lerin artık güncel yaşamının bir parçası olmuştur. Burada işletmecilik alanındaki esnekliğin bir uzantısını görmek mümkündür (Özolgun, 2007: 39)

Mekanik esneklikte, KOBİ' lerin üretimdeki değişikliklere hızlı bir şekilde ayak uydurma başarılı söz konusudur. Operasyonel esneklikte, çalışma şekilleri ön plandadır. Genellikle yerel işletmeler olan KOBİ' ler de çalışma saatleri büyük işletmelere göre daha esnektir ayrıca her alanda bilgi sahibi olan çalışanlar mevcuttur. İşletmecilik üzerine esneklikte, artık mal alıcısını beklemiyor, alıcısı malı bekliyor çünkü müşteri odaklı üretim yaygınlaşmaktadır. Son olarak ekonomik esneklikte, işletmecilik alanında yeterince esnek olan KOBİ' ler ekonomide de bir o kadar söz sahibi olmaktadırlar.

1.9.3. İstihdam ve Yeni İş İmkânları Yaratma:

Gerek ekonomide ki ağırlıkları, gerek emek- yoğun nitelikte üretim yapmaları ve ülke çapında sanatkâr niteliğindeki kişilerin işlerini geliştirerek küçük ve orta ölçekli sanayici durumuna dönüşmesiyle yaratılan istihdam, küçük ve orta ölçekli işletmelerin ekonomik ve sosyal açıdan önem taşımasının bir diğer nedenini oluşturmaktadır. KOBİ' lerde çalışan işçi sayısının yanında bu işletmelerin genellikle sahibi ve yöneticisi durumundaki girişimciler ve aileleri dikkate alındığında, geçimini bu işletmelerde sağlayan nüfusun yoğunluğu ortaya çıkmaktadır (Iraz, 2005: 215). KOBİ' lerin yarattığı istihdam, emek yoğun üretimin yapıldığı ve sanatkâr olarak tanımlanan kesimi karşılamaktadır. Ayakta kalmak için gereken parayı küçük ve orta ölçekli işletmelerden sağlayan işçilerin sayısı yadsınamayacak kadar çoktur.

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin istihdam için büyük bir kaynak olduğunun anlaşılması sonucu, bu işletmelerin var olanlarını korumak ve yenilerinin kuruluşunu desteklemek için özellikle gelişmiş ülkelerde çeşitli destek politikaları uygulamaya konmuştur. Çünkü küçük ve orta ölçekli işletmelerin işgücü sağlama ve yeni iş yaratma fonksiyonunun önemini ve büyüklüğünü çeşitli ülkelerdeki istatistiksel araştırmalar da açıklıkla ortaya konmuştur (Iraz, 2005: 215). Gelişmiş ülkelerin KOBİ' lere uyguladığı destek ve teşvikler, onların daha çok büyüyerek daha fazla istihdam yaratmalarını sağlama amacıyla verilmektedir.

1.9.4. Bölgesel Kalkınmayı Hızlandırma:

KOBİ' lerin ekonomiye dinamizm kazandırma, istihdam sağlama, yeni bir iş imkânı yaratma, yenilikleri teşvik ederek ekonomik değişime neden olma gibi temel fonksiyonlarına ek olarak en önemli üstünlüklerinden biride, bölgesel kalkınmayı hızlandırmaktır. KOBİ' ler bir ülke ekonomisinin kapsadığı tüm coğrafik yerleşim alanlarına dağılmışlardır. Bu nedenle bu işletmeler genellikle büyük şehirler etrafında yoğunlaşmış olan büyük işletmeler göre daha çok taşra özelliği gösterirler. Böylece bir ülkedeki ekonomik faaliyetlerin bölgeler arasındaki dengeli dağılımına katkıda bulunurken, öte yandan genellikle emek yoğun olduklarından bölgesel istihdam imkânın arttırılmasına önemli katkıda bulunarak, köylerden büyük kentlere göçün engellenmesine ve bölgenin kendi potansiyeli içinde kalkınmasına temel oluştururlar (Özolgun, 2007: 52). Yerel işletmeler olan KOBİ' ler bulundukları bölgeyi canlandırma konusunda önemli bir rol üstlenmektedirler. Her KOBİ kendi bölgesini canlandırdığında bölgeler arası uçurumlar kalkmaktadır. Bölgesel gelişmeler oldukça, büyük kentlere göçte azalma göstermektedir. Herkes kendi bölgesinde kalarak orada ki iş imkânlarından faydalanmaktadır.

KOBİ' lerin bölgesel düzeyde istihdam ve dolayısıyla gelir sağlama etkisi, bölgenin kalkınmışlık düzeyine göre farklılık göstermektedir. İşletme ölçeği ile ekonomik kalkınma süreci arasındaki ilişkiyi inceleyen Parker ve Anderson'a göre, beş aşamalı kalkınma sürecinde ekonomik kalkınmanın ilk aşamasında KOBİ' lerin istihdam ve gelir yaratma katkısı daha fazla olmaktadır. Son aşamada ise; büyük işletmelerin etkisi daha fazla belirginleşmektedir. Beş aşamalı kalkınma süreci şöyledir:

- 1. Aşama: KOBİ' lerin ülkenin tüm coğrafik bölgelerine dağılmış olması
- 2. Aşama: Özellikle kırsal veya taşra bölgelerinde küçük işletmelerin bölgede istihdam ve gelir yaratarak bölge nüfusunun büyük şehir merkezlerine göçü engellemesi
- 3. Aşama: Duran ya da azalan göç sonucu bölgede ekonomik faaliyetlerin canlanması
- 4. Aşama: Bölgenin imkânlarına ve izlenen kalkınma politikalarına bağlı olarak canlanan ekonomik faaliyetlerin dinamik ve büyüme potansiyeli yüksek işletmelerin doğuşunu teşvik edici bir ekonomik ortamı yaratması

- 5. Aşama: Dinamik ve büyüme potansiyeli yüksek işlemelerin kurulması ile bölgesel kalkınmanın hızlanması ve dolayısıyla ülke ekonomisinin gelişmesi (Özolgun, 2007: 52)

Parker ve Anderson'un beş aşamalı kalkınma sürecine göre; birinci aşamada, KOBİ' ler her bölgede var olmalıdır. İkinci aşamada, mevcut olan KOBİ' ler istihdamı arttırıp gelir yaratarak büyük kentlere göçü engellemelidir. Üçüncü aşamada, göçün durmasıyla bölgede ekonomi canlanmalıdır. Dördüncü aşamada, var olan KOBİ' lerin canlandırdığı ekonomi, büyüme eğilimi olan yeni işletmeleri yaratacak ekonomik alanlar yaratmalıdır. Son aşamada ise, artık büyüme eğilimi yüksek ve dinamik işletmelerin kurulmasıyla bölge ve ülke ekonomisi canlanmalıdır.

Fakat açıklanan bu bölgesel kalkınma sürecinin gerçekleşmesi her bölgede aynı etkililikte olmayacaktır. Çünkü belli bir zaman dönemini kapsayan bir sürecin işlemesi sırasında bölgenin kültür, eğitim ve doğal kaynakları gibi pek çok bölgesel faktör ile ülkenin izlediği makro ekonomi politikaları değişen derecelerde etkili olacaktır. Ülkemiz bu açıdan değerlendirildiğinde, pek çok ilimizde ekonomik ortam canlı olmasına rağmen Gaziantep, Denizli, Konya, Kayseri, Manisa, Çorum ve Tokat gibi illerimizin kendilerine uygun bir inkübasyon ortamı oluşturduklarını ifade edebiliriz (Özolgun, 2007: 53). Olması istenen bölgesel kalkınma olgusu her bölge için farklılıklar gösterecektir. Bölgenin kültür, altyapı ve işgücü durumu bölgenin kalkınmasında önemli faktörlerdir. Bunlar ne kadar gelişmişse bölgelere o kadar çabuk gelişir. Ülkemizde her ilimizde ekonomik canlılık var olsa da Anadolu illerinde hala bu gelişim süreci devam etmektedir.

KOBİ' lerin bölgesel kalkınma sürecinde bir ülke kalkınmasına yapabilecekleri en önemli katkılardan bir diğeri de, o ülkenin tüm yaratıcı potansiyelini ortaya çıkartmalarıdır. Bilindiği gibi ekonomik gelişmeyi hızlandıran en etkili yöntemlerden birisi, toplumun tüm yaratıcı potansiyelinin ortaya çıkarılmasıdır. Yeni ve yaratıcı fikirlerin gelişimin tüm toplum kesimlerini kapsayacak biçimde yaygınlaştırmanın en etkili yolu ise; fırsat eşitliğini tüm ekonomik birimlerde yaratmaktır. Toplumun tüm kesimlerini kapsayan irili ufaklı tüm yerleşim noktalarına kadar yayılmış ve tüm ekonomik birimlerin yaklaşık %99'unu oluşturan ekonomik birimler ise KOBİ' lerdir. Dolayısıyla, KOBİ' lerin doğuşunu ve gelişimini

sağlayıcı bir fırsat eşitliliği ortamının yaratılması, hem bölgesel kalkınma hem de ülkenin ekonomik gelişmesi bakımından bir zorunluluk olmaktadır (Özolgun, 2007: 53). Büyük işletmeler belli bir grubu kendine çalışan olarak seçmektedir. Buralarda çalışabilmek için bazı kriterlere sahip olmak gerekir. KOBİ' ler de ise; yerel işletmeler olmalarının getirdiği yerel işgücünden faydalanma mantığı vardır. Bu mantık aslında doğru sonuçlarda doğurmaktadır. Farklı bakış açıları işletmeler için bulunmaz bir nimettir. Her kesime tanınan fırsat eşitliği KOBİ' leri özellikle kendi yörelerinde yeni ve yaratıcı fikirlere ulaşma konusunda büyük işletmelere göre bir adım önde tutmaktadır.

1.9.5. Rekabeti Koruma:

Rekabet serbest piyasa ekonomisinin en önemli özelliklerinden biridir. Küçük ve orta ölçekli işletmeler, serbest piyasa ekonomilerinden rekabetin korunması noktasında çok önemli bir fonksiyonu yerine getirmektedir. Bu işletmelerin piyasayı terk etmesi veya terk etmeye zorlanması ticaret yarışını büyük ölçüde ortadan kaldıracaktır. Bu ise, serbest piyasa sisteminin asıl fonksiyonundan uzaklaşmasına neden olacaktır. Bu açıdan bakıldığında, küçük ve orta ölçekli işletmeler, bir anlamda serbest piyasa ekonomisinin güvencesi konumundadır. Çünkü böyle bir sistemde rekabetten kaçmanın en kolay yolu pazardaki rakip işletmelerin aralarında anlaşmalarıdır (İraz, 2005: 217-218). Serbest piyasa ekonomisinde rekabeti koruyan en önemli faktör KOBİ' lerdir. KOBİ' ler finansman açısından büyük işletmelere göre daha zayıf oldukları için rekabet söz konusu olduğunda birleşme yolunu deneyerek piyasadan çıkmadan varlıklarını sürdürebilmektedir.

Serbest piyasa sisteminin geçerli olduğu ekonomilerde, temel amacı pazardaki rekabeti korumak olan anti-tröst yasaları, sistemin sağlıklı işleyişinde önemli bir role sahiptir. Bununla beraber, pazarda da rekabeti korumanın en kolay ve en uygun yolu yeni işletmelerin pazara girişini sağlamak ve desteklemektir. Bu ise ancak küçük ve orta ölçekli işletmelerle gerçekleştirilebilir. Çağdaş anlamda rekabet; fiyat, kredi koşulları, mamul geliştirme, yeni yönetim teknikleri ve benzeri konularda ortaya çıkmaktadır. Şayet bir toplum rekabete dayalı bir ekonomik sisteme sahip olmak istiyorsa, sistemde bağımsız küçük ve orta ölçekli işletmelerin varlığı zorunludur (İraz, 2005: 218). Anti-tröst yasalarda önemli olan işletmelerin piyasaya girerek rekabeti arttırmalıdır. Tekel konumunda olan piyasalarda rekabet minimum

düzeyde olduğu için bundan bütün pazardakiler ve tüketiciler etkilenmektedir. Modern olarak rekabetin sağlanabilmesi için pazarda KOBİ' lerin varlığı şarttır.

1.9.6. Yabancılaşmayı Azaltma:

Sanayileşme ile köyden kente göç hız kazanmış, salt üretim endeksli işletmelerde beşeri unsurlar dikkate alınmamış, çarpık kentleşme bireyleri ve aileleri dayanışmacı sosyal ilişkilerden soyutlamıştır. Bu süreç içinde kimileri dönüşüme ayak uydurmuş ve kendi sosyo-psikolojik pozisyonunu yeni normlarla uyumlaştırmış ancak çoğunluk yeni düzen ve koşullara karşı tepki olarak içe dönük yaşamış ve yabancılaşmıştır. Genel olarak yabancılaşma, bireyin toplumsal, kültürel ve doğal çevresine olan uyumunun azalması, özellikle çevresi üzerindeki denetiminin etkinsizleşmesi ve bu denetim ile uyum azalmasının giderek bireyin yalnızlığına ve çaresizliğine yola açması şeklinde tanımlanmaktadır (İraz, 2005: 218-219). İnsanlar hayatlarını devam ettirebilmek için bir işte çalışmak ve para kazanmak zorundadırlar. Ancak her bölgede yeterli iş imkânları olmadığı için yıllardır insanlar büyük şehirlere göç etmişlerdir. Kendi yöresi dışında bir hayat kurmaya çalışan insanlar ciddi zorluklarla karşılaşmışlardır. Bunlardan en önemlisi de yabancılaşmadır. Yabancılaşma; bireyin yeni girdiği ortamda uyumunun azalması sonucu yalnızlığı ve beraberinde verimsizliği yaşamasıdır.

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin yapısı ve işleyişi yakından incelendiğinde bu işletmelerin emeğin sermayeye yabancılaşmasını, kişinin görevlere yabancılaşmasını ve bireyin topluma yabancılaşmasını engelleyebileceği görülmektedir. Çoğunlukla küçük ve orta ölçekli işletmelerde işletme sahibinin aynı zamanda işletme yöneticisi olduğu ve işletme faaliyetlerine doğrudan katıldığı bir gerçektir. Çalışanlarla yönetici aynı örgüt iklimi içinde yoğun bir işbirliği kurmaktadır. Bu ilişkilerin emeğin sermayeye yabancılaşmasını engelleyebileceği öne sürülmektedir (İraz, 2005: 219). KOBİ' ler daha çok taşralarda kurularak köyden kente göçü engellemeyi amaçlamışlardır. Bu sayede de insanlar kendi ortamlarında çalışarak yabancılaşma sürecine girmemektedirler. Her yörenin insanı kendi insanının dilinden anladığı için yönetici çalışan uyumu da yadsınamayacak derece de çok olmaktadır.

1.9.7. Orta Sınıfı Güçlendirme:

Toplumda bireyler kabaca alt, orta ve yüksek gelir gruplarına ayrıldıklarında orta gelir grubunda yer alanlar ekonomik görüşe göre orta sınıfı teşkil ederler. Yine bireyler serbest meslek sahipleri ve serbest meslek sahibi olmayanlar biçiminde ikiye ayrılmaktadırlar. Bu bağlamda, serbest çalışan profesyonel meslek sahipleri ile küçük ve orta ölçekli işletme sahipleri orta sınıfı oluşturmaktadır. Sanayi ötesi gelişmişlik düzeyini yakalamış ülkelerin ve bilgiye dayalı toplumların bugünkü teknik ve sosyal sofistikasyon düzeyine girişimcilik ruhu ile ulaştıklarından kuşku yoktur. Girişimcilik ruhu orta sınıf fenomeninde temel bir niteliktir. Orta sınıfı belirleyen temel normlar arasında disiplin, organizasyon, başarı, dayanışma ve özveri yer almaktadır. Orta sınıfı oluşturan küçük ve orta büyüklükteki işletme sahipleri birbirleriyle sürekli rekabet halindedir. Girişimcilik özellikleri, cesaretleri, üretimi ve kaliteyi arttırma çabaları ile bu orta sınıf demokratik, siyasal ve toplumsal yaşamın ve ulusal ekonomik kalkınma güvencesidir. Günümüzde Türkiye Ekonomisinin orta sınıfı güç yitirmeye devam etmektedir. Ulusal sosyo-ekonomik yeniden yapılanma sürecinde orta sınıf olmaksızın üst sınıfı biçimlendirmek mümkün değildir. Orta sınıfın girişimcilik kültürüyle oluşturduğu küçük ve orta ölçekli işletmeler, büyük işletmelerin yapı taşları anlamına gelmektedir (İraz, 2005: 219-220). Toplumda orta sınıfı oluşturan iki temel ayak vardır. Bunlar; serbest meslek sahipleri ve KOBİ' lerdir. Son yıllarda ülkemizde orta sınıf gitgide kan kaybetmektedir. Aşamalar aşağıdan yukarıya doğru gittiği için orta sınıf olmadan üst sınıfın oluşması oldukça zordur. Gelişmiş ülkeler, bu seviyelerine ulaşırken orta sınıfı güçlendirmişlerdir. Bu yüzden günümüzde KOBİ' lere verilen değer orta sınıfa verilen değerle eş değerdir. KOBİ' ler ne kadar büyür ve gelişirlerse, orta sınıfta bir o kadar güçlenecektir.

1.9.8. KOBİ' lerin Üretime Katkısı:

Gümrük Birliği' nin en belirgin etkisi; genişleyen pazar ile oluşan ihracat artışıdır. Gümrük Birliği ile Avrupa Birliği ülkelerine yapılan ihracat artışının yanı sıra, Gümrük Birliği çerçevesinde imzalanan Serbest Ticaret Antlaşmasıyla Türkiye' nin elde ettiği tavizli rejimle bu ülkelerin pazarlarında eşit rekabet koşulları sağlamaktadır. İhracatın artmasının yanında ithalatın artmasıyla AB ülkelerinden gelen rakip mallar iç piyasada firmaların

büyümelerine engel olmakta ve iç pazarda paylarının azalmasına neden olmaktadır (Özolgun, 2007: 43). Ülkemizde artık ihracat yıllardır gelmesi beklenen noktaya ulaşmak üzeredir. İhracatın yanında ithalatında devam etmesiyle iç pazardaki büyük firmaların daha fazla büyümesi engellenerek rekabet şartlarının eşitlenmesi amaçlanmaktadır.

KOBİ' ler, ülkemiz ekonomisinden kaynaklanan problemler yanında GB anlaşması nedeniyle haksız rekabete maruz kalmıştır. AB' nin oluşturduğu ekonomik ve sosyal amaçlı bazı fonlar bölgesel dengesizliklerin giderilmesi, altyapı, çevre, AR-GE, istihdam yaratma ya da bazı sektörel sorunlara yönelik olarak kullandırılmaktadır. Dolayısıyla, Merkezi Hükümet ve yerel idarelerin dışında kullandırılan bu AB fonları, AB menşeli ürünlerin altyapı, sabit yatırım, AR-GE, çevre ve istihdam maliyetlerini düşürmektedir. Oysa tamamen aynı koşullarla aynı pazarda talep yaratmaya çalışan Türkiye menşeli firmalar bu fonlardan istifade edememektedir (Özolgun, 2007: 46). KOBİ' ler AB' nin sağladığı ve sadece yerel idarelerin dışında kullanılan fonlarla gelişim göstermektedir yoksa Gümrük Birliği anlaşmasının maddeleri KOBİ' ler için haksız rekabet yaratmaktadır.

Türk ekonomisinin kendine has yapısal sorunları vardır. Bunlar, uzun süredir devam eden yüksek enflasyonun varlığı, işgücü maliyetinin yüksek olması, eğitilmiş işgücü eksikliği, tasarım ve marka çalışmalarının yetersiz olması, yabancı sermaye ile mali sistem ve sermaye sisteminin yetersizliği, uzun vadeli sektörel stratejinin olmaması vb. nedenlerdir. Tüm ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de istihdam sağlama ve yaratmada KOBİ' ler büyük bir öneme sahiptir. Bu önem ülkemiz gibi işsizlik probleminin yüksek olduğu ekonomilerde daha da artacaktır (Özolgun, 2007: 46). Ekonomimizin diğer ülke ekonomilerinden farklı olarak yaşadığı öznel sorunlar vardır. Bunlardan en önemlileri; yüksek enflasyona bağlı olarak işgücü maliyetlerinin artması sonucu gelen işsizlik, eğitilmiş işgücü eksikliği ve kısa vadeli planlar yapılmasıdır. Burada yine görev; bunların hepsine çözüm üretmede esnekliğe sahip olan KOBİ' lere düşmektedir.

1.9.9. KOBİ' lerin Dış Ticarete Katkısı:

Ocak 1980' den itibaren Türkiye dışa açık serbest piyasa ekonomisine dayalı liberal ekonomi politikası benimsemiş, bu politika ile "ithal ikamesine dayalı sanayileşme " stratejisi

yerine "dış rekabete açık sanayileşme" stratejisini benimsemiştir. Benimsenen politika ile 1980 yılında 2,9 milyar $ olan ihracat, 1981 yılında 4,7 milyar $'a; ithalat ise 7,9 milyar $' dan 1981 yılında 8,9 milyar $' a çıkmıştır. Bu dönemde sanayi malları ihracatının GSMH içindeki payı sürekli artmıştır. Bu durum ise iç talebin kontrol altında tutulması ve ihracatın parasal araçlarla teşvik edilmesinin bir sonucudur (Özolgun, 2007: 47). 1980'lerden beri benimsenen politika "dış rekabete açık sanayileşme" politikasıdır. Bu politikayla ihracatta yüksek, ithalatta ise daha düşük bir artış söz konusu olmuştur. Böylelikle sanayi mallarının GSMH içindeki payı artmıştır.

Tablo 13: Türkiye'nin Aylık İhracat ve İthalat Verileri (DTM, Dış Ticaret Bülteni)

AYLAR	2000			2001			2002		
	İHRACAT	İTHALAT	% (1)	İHRACAT	İTHALAT	% (1)	İHRACAT	İTHALAT	% (1)
OCAK	2.123	3.229	65,7	2.236	4.072	54,9	2.607	3.432	76.0
ŞUBAT	2.263	3.931	57,6	2.516	3.594	70,0	2.384	3.038	78.5
MART	2.317	4.164	55,6	2.546	3.109	81,9	2.919	3.939	74.1
NİSAN	2.439	4.491	54,3	2.616	3.038	86,1	2.743	4.213	65.1
MAYIS	2.338	4.698	49,8	2.885	3.559	81,1	3.000	4.304	69.7
HAZİRAN	2.326	4.965	46,8	2.562	3.299	77,7	2.771	3.937	70.4
TEMMUZ	2.288	4.678	48,9	2.484	3.437	72,3	3.104	4.600	67.5
AĞUSTOS	2.044	4.879	41,9	2.579	3.502	73,7	2.976	4.419	67.3
EYLÜL	2.403	4.644	51,8	2.596	3.425	75,8	3.218	4.510	71.4
EKİM	2.245	5.024	44,7	2.813	3.364	83,6	3.501	4.830	72.5
KASIM	2.499	5.362	46,6	2.842	3.559	79.8	3.594	4.962	72.4
ARALIK	2.489	4.437	56,1	2.660	3.441	77,3	3.242	5.370	60.4

Kaynak: http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=3528&metod=IlgiliGosterge, 2012

2000 yılı ocak ayında ihracat 2,123 milyon $, ithalat ise 3,229 milyon $ iken; aralık ayına gelindiğinde ihracat 2,489 milyon $, ithalat 4,437 milyon $ olmuştur. İlerleyen yıllarla beraber artış gösteren ithalat ve ihracat tutarlarına göre 2001 yılı ocak ayında ihracat 2,236 milyon $, ithalat 4,072 milyon $'a çıkmıştır. Fakat 2001 yılında ihracat 324 milyon $ artarken; ithalat 631 milyon $ düşmüştür. 2002 yılı ocak ayında ise; ihracat 2,607 milyon $,

ithalat 3,432 milyon $'a yükselmiş, aralık ayında da bu yükseliş devam ederek ihracat 3,242 milyon $'a, ithalat ise 5,370 milyon $' a ulaşmıştır.

Tablo 14: Sektörel Olarak Türkiye'nin İhracatı (milyon $)

İHRACAT	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Tarım ve Ormancılık	1.754	2.121	2.542	3.329	3.481	3.725
Balıkçılık	51	81	103	140	131	158
Madencilik ve Taş ocakçılığı	387	469	649	810	1.146	1.661
İmalat Sanayi	33.702	44.378	59.579	68.813	80.246	101.082
Diğerleri	165	204	294	384	531	646
GENEL TOPLAM	**36.059**	**47.253**	**63.167**	**73.476**	**85.535**	**107.272**

Kaynak: http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=1673&metod=IlgılıGosterge, 2012

İhracatın sektörlere göre dağılımında göze çarpan en önemli nokta, imalat sanayinin ihracat içindeki payının diğer tüm sektörlerin toplamından bile fazla olduğudur. 2002 yılında en yüksek orana sahip olan imalat sanayi sektörü 33.702 milyon $ iken, en düşük orana sahip olan balıkçılık sektörü sadece 51 milyon $'dır. 2007 yılan gelindiğinde ise; imalat sanayi %30luk bir artışla 101.082 milyon$'a ulaşırken; balıkçılık sektörü 158 milyon $ seviyesine yükselmiştir. İmalat sanayi sektöründe görülen ortalama %30luk artış genel toplamda da gözlenmektedir. 2002 yılında 36.059 milyon $ olan ihracat toplamı, 2007 yılında 107.272 milyon $ olmuştur. Her yıl ortalama 10 milyon $ lık artış, ihracat artışının düzenli bir seyir izlediğini göstermektedir.

Tablo 15: Sektörel Olarak Türkiye'nin İthalatı

İTHALAT	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Tarım ve Ormancılık	1.703	2.535	2.757	2.801	2.902	4.641
Balıkçılık	1	2	8	24	33	31
Madencilik ve Taş ocakçılığı	7.192	9.021	10.981	16.321	22.034	25.314

İmalat Sanayi	41.383	55.690	80.448	94.208	110.379	133.938
Diğerleri	1.275	2.092	3.346	3.419	4.229	6.139
GENEL TOPLAM	**51.554**	**69.340**	**97.540**	**116.774**	**139.576**	**170.063**

Kaynak: http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=2934&metod=IlgılıGosterge, 2012

Türkiye 2000' li yıllarda da ithalatı, ihracatına göre yüksek olan bir ülkeydi. İhracatta olduğu gibi ithalatta da en yüksek pay imalat sanayine aittir. 2002 yılında 41.383 milyon $ olan imalat sanayi sektörü ithalatı, 2007 yılında %25lik bir artışla 110.379 milyon $'a çıkmıştır. Bu konuda Türkiye' nin en önemli artısı payı çok düşük olsa da balıkçılık sektörüdür. 2002 yılında ihracatımız 51 milyon $ iken ithalatımız sadece 1 milyon $'dır. Bunun nedeni de Türkiye'nin dört bir tarafının denizlerle çevrili olmasıdır. Kaynaklarımızdan doğru faydalandığımızda ithal ürünlere ihtiyacımız en alt seviyelere inecektir.

Tablo 16: Türkiye'nin Aylık İhracat ve İthalat Verileri

AYLAR	2010			2011			2012		
	İHRACAT	İTHALAT	%	İHRACAT	İTHALAT	%	İHRACAT	İTHALAT	%
OCAK	**7.829**	**11.691**	**67,0**	**9.551**	**16.905**	**56,5**	**10.352**	**17.376**	**59,7**
ŞUBAT	8.263	11.782	70,1	10.059	17.520	57,4	11.751	17.720	####
MART	9.886	15.022	65,8	11.812	21.644	54,6	13.213	20.600	####
NİSAN	9.396	14.943	62,9	11.874	20.953	56,7	12.637	19.274	####
MAYIS	9.800	14.726	66,5	10.944	21.106	51,9	13.141	21.750	####
HAZİRAN	9.543	15.233	62,6	11.353	21.604	52,6	13.253	20.437	####
TEMMUZ	9.565	16.078	59,5	11.865	21.061	56,3	12.866	20.755	####
AĞUSTOS	8.523	15.434	55,2	11.248	19.679	57,2			####
EYLÜL	8.909	15.644	57,0	10.755	21.203	50,7			####
EKİM	10.964	17.297	63,4	11.918	19.919	59,8			####
KASIM	9.382	17.135	54,8	11.090	18.649	59,5			####
ARALIK	11.823	20.559	57,5	12.484	20.590	60,6			####

Kaynak: http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=35228&metod=IlgiliGosterge,2012

2010 yılı Ocak ihracatıyla aralık ayı ihracatı arasındaki fark, ithalatlar arasındaki artıştan daha azdır. Türkiye genel olarak bakıldığından ithalata meyilli bir ülke olduğu için bu sonuçlar şaşırtıcı değildir. 2010 yılı ocak ayı ihracatı 7.829 milyon $ iken aralık ayı ihracatı 11.823 milyon $ dır. 2010 yılında 4 milyon $ olan ihracat artışı 2011 yılında ise 3 milyon $ a düşmüştür. 2010 yılı Ocak ayında 11.961 milyon $ olan ithalat; 2011 Ocak ayında 16.905 milyon $ a yükselse de aralık ayı verileri gösteriyor ki; 2010 Aralık ayında 20.559 milyon $ olan ithalat, 2011 Aralık ayında 20.590 milyon $ olarak kalmıştır. Yani; 2010 yılı ihracat artışı ortalama 9 milyon $ iken; 2011 yılı ihracat artışı 5 milyon $ gerileyerek, 4 milyon $ olmuştur. Türk ve dünya ekonomisindeki çalkantılar bu gerilemenin en önemli nedenidir.

Tablo 17: Sektörel Olarak Türkiye'nin İhracatı (milyon $)

				OCAK	OCAK	
İHRACAT	2009	2010	2011	2011	2012	%DEĞ.
Tarım ve Ormancılık	4.347	4.935	5.169	485	439	-9,5
Balıkçılık	189	156	186	19	25	33,7
Madencilik ve Taş ocakçılığı	1.683	2.687	2.806	216	218	1,1
İmalat Sanayi	95.449	105.467	126.025	8.772	9.614	9,6
Diğerleri	474	639	786	60	78	30,0
GENEL TOPLAM	**102.143**	**113.883**	**134.972**	**9.551**	**10.374**	**8,6**

Kaynak: http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=3434&metod=IlgılıGosterge, 2012

2000' li yılların sonuna doğru gelindiğinde de ihracat verilerinde çok ciddi değişiklikler olmamıştır. Her yıl olduğu gibi 2011 yılında da ihracatta en yüksek paya sahip sektör imalat sanayi sektörü olmuştur. 2009 yılında imalat sanayinin ihracat içindeki payı 95.449 milyon $ iken 2011 yılında 126.025 milyon $ a yükselmiştir. 2011 Ocak ayı ile 2012 Ocak ayı verilerini karşılaştırdığımızda karşımızı çıkan durum ise ihracatın % 9,6 lık bir artışla ortalama 900 milyon $ civarında arttığını göstermektedir.

Tablo 18: Sektörel Olarak Türkiye'nin İthalatı (milyon $)

				OCAK	OCAK	
İTHALAT	2009	2010	2011	2011	2012	%DEĞ.
Tarım ve Ormancılık	4.594	6.457	8.895	641	723	12,8
Balıkçılık	31	33	49	3	4	22,4
Madencilik ve Taş ocakçılığı	20.625	25.933	37.331	2.902	3.544	22,1
İmalat Sanayi	111.031	145.367	183.923	12.588	12.384	-1,6
Diğerleri	4.648	7.755	10.636	771	729	-5,5
GENEL TOPLAM	**140.928**	**185.544**	**240.834**	**16.905**	**17.383**	**2,8**

Kaynak: http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=3492&metod=IlgılıGosterge, 2012

2010 yılından itibaren ithalat verileri en yüksek seviyelerine ulaşmıştır. İhracatta olduğu gibi ithalatta da başı çeken sektör imalat sanayi olmuştur. 2000'li yılların başında ihracatı 41.383 milyon $ olan imalat sanayi, 2011 yılında 183.923 milyon $ a yükselerek ithalat sektörleri içindeki en yüksek artış oranına sahiptir. 2011 yılı Ocak ayı verileriyle 2012 yılı Ocak ayı verileri karşılaştırıldığında ithalat sektöründe %-1.6' lık bir gerileme mevcuttur. Yani imalat sanayi ithalatı 2011 yılı Ocak ayında 12.588 milyon $ iken; 2012 yılı Ocak ayında 12.384 milyon $ olmuştur. İthalattaki artışlar, ihracat artışlarıyla karşılaştırıldığında görünen şu ki Türkiye'nin yıllar geçtikçe dış ülkelere olan bağımlılığı artmaktadır. Türkiye, kendi ürününü dışarıya pazarlayamayan ancak dış ülkelerden yüksek oranda ürün talebinde bulunan bir ülke profili çizmektedir.

1.9.10. KOBİ' lerin Mali Katkısı:

KOBİ' ler bir ülkenin ekonomik, sosyal ve siyasi yaşamanın belkemiği, demokrasinin beşiği ve sosyal gelişmenin lokomotifleridir. Demokrasinin geliştirilmesinden, mülkiyetin yaygınlaştırılıp gelir dağılımının düzeltilmesine, sosyal sorunların çözümünden krizlerin atlatılmasına, ekonomik ve sosyal yıkımın azaltılmasına kadar pek çok sorunun çözümünde de KOBİ' lerin yaşamsal bir önemi vardır. KOBİ' ler geliştikçe üretim artar, işsizlik azalır, gelir dağılımı düzelir, ekonomik rekabet gücü artar, dışalım ve dışsatım büyür, ekonomi bir

savunma gücü kazanır, girişimcilik ruhu canlı tutulur, tasarruf ve yatırım gücü de yükselir (Özolgun, 2007: 50-51). Ülke ekonomilerinin denge noktası olan KOBİ' ler, gelir dağılımın eşit dağılımında, krizlerin daha az zararla atlatılmasında vb. birçok soruna çözüm olmaktadır. KOBİ' lerin gelişmesiyle işsizlik azalır, ihracat- ithalat dengesi düzelir, kişilerin girişimcilik ruhu artar.

Tüm dünyada ekonominin vazgeçilmez temel bileşeni olan KOBİ' ler istihdam, yatırım, üretim, katma değer, ihracat ve ödedikleri vergiler bakımından hemen hemen tüm ekonomik alanlarda önemli, bir yere sahiptir. KOBİ' ler daha çok gelir vergisi mükellefi oldukları için ülkemiz gelir vergilerinde önemli bir yere sahiptir. Aynı zamanda dolaylı vergi olan KDV de dikkate alındığında, 2001 yılı itibariyle ülkemizde vergi gelirlerinin yaklaşık %75' ini KOBİ' ler üstlenmektedir (Özolgun, 2007: 51). Ülkelere göre farklı yararlar sağlayan KOBİ' lerin her ülkedeki ortak bileşeni istihdamdır. İstihdamla birlikte üretim ve katma değerde de artışlar meydana gelir. Yapılan araştırmalar gösteriyor ki vergi gelirlerinin % 75' i KOBİ' lerden sağlanmaktadır.

1.10. KOBİ' LERİN DESTEKLENMESİNİN TEMEL NEDENLERİ:

KOBİ' ler tüm dünya da önemi gitgide artana bir işletme türüdür. Bu artan önemim nedeni KOBİ' lerin ülke ekonomilerine ve kalkınmalarına verdiği destekten kaynaklanmaktadır. KOBİ' lerin bu kadar önemli olduğu global ekonomilerde KOBİ' lerin sayısının daha da artması ve daha fazla büyümeleri hedeflenmektedir. Bu hedefe başarıyla ulaşılabilmesi için KOBİ' lerin desteklenmesi gerekmektedir. KOBİ' lerin desteklenmesinin temel nedenleri şunlardır:

1.10.1. İşsizlik ve Üretime Olan Katkıları:

KOBİ' lerin ekonomik büyümede önemli bir rol oynadığı ve birçok yeni iş olanakları yarattığı bilinen bir gerçektir. OECD işletmelerinin KOBİ payı % 95 'in üzerinde, istihdamdan aldığı pay ise % 60-70 arasındadır. Türkiye'de işletmelerin % 99,5' ini KOBİ' ler, istihdamın %61,1' ini ve imalat sektöründe yaratılan katma değerin % 27,3' ünü KOBİ' ler oluşturmaktadır. Yeni kurulan şirketlerin sadece yarısından daha az bir oranın 5 yıldan daha fazla ayakta kalabildiği ve son derece sınırlı sayıda işletmenin de yüksek performans

kaydettiği görülmektedir. Yeni kurulan işletmeler ve bunun sonucunda iflasların yüksek olmasından işgücü piyasaları da olumsuz etkilenmektedir. Ekonomik kriz dönemlerinden en çok etkilenen kitle KOBİ' ler olmaktadır. Bu anlamda ekonomik sorunlar ciddi bir sosyal sorun haline dönüşmektedir. Bu nedenle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde, hükümetlerin KOBİ' lerin ayakta kalabilmesi ve sorunlarının çözümü yönünde ciddi politikalar üreterek hayata geçirilmesi son derece önemlidir (Döm, 2008: 80). KOBİ' lerin dünyada ve ülkemizde bu kadar desteklenmesinin temel nedeni; istihdama ve üretime olan maksimum katkılarıdır. Ülkemizde KOBİ' ler istihdamın % 61,1' ini karşılayarak büyük bir açığı kapamaktadırlar. Her gün yeni kurulan işletmeler az sayıda eleman temin etseler bile, işletme sayısı olarak çok oldukları için sürümden büyümektedirler. Burada en büyük görev hükümete düşmektedir. Hükümet, KOBİ' leri destekleyerek onların gelişimine katkı da bulunmalıdır.

1.10.2. Bazı Endüstrilerde Önemli Bir Paya Sahip Olması:

Büyük işletmeler küçülme yoluna gittikçe ve birçok fonksiyonları dış kaynaklar kullanmak suretiyle gerçekleştirdikçe küçük işletmelerin ekonomideki ağırlıkları da artmaktadır. KOBİ' ler özellikle tekstil, gıda ve mobilya sektörü gibi emek yoğun endüstrilerde faaliyet göstermektedirler. Hizmet sektöründe de önemli bir ağırlığa sahiptirler. Teknoloji yoğun sektörlerdeki varlığı ise sınırlı kalmıştır (Döm, 2008: 80-81). Ekonomideki sorunlar yüzünden büyük işletmelerin bir kısmı küçülme politikasını benimsemektedirler. KOBİ' ler genellikle emek ve hizmet yoğun işletmeler oldukları için küçülme eğilimi gösteren büyük işletmelerin birçok eksiğini karşılayarak onlara destek olmaktadırlar.

1.10.3. Rekabet Potansiyeli:

Globalleşme ve yeni teknolojiler birçok alanda ölçek ekonomisinin önemini azalttıkça, küçük işletmelerin potansiyel katkısı da artmaktadır. Rekabetin artması toplumun lehine mal ve hizmet üretiminin kalitesini arttırarak, yenilik ve yaratıcılığı teşvik etmektedirler. Küçük işletmelerin sistemde ağırlıklı olarak yer alması nedeniyle global rekabette ayakta kalabilmesi ve katma değer yaratma potansiyelinin arttırılması bir çok ülkede hükümet politikası haline gelmiştir (Döm, 2008: 81). Rekabetten en çok faydalanan grup tüketicilerdir. Küçük ve orta büyüklükte ki işletmelerde rekabet yaratmada kilit rol üstlendikleri için, KOBİ' lerin bu sistemde yer alması sistematik bir zorunluluk haline gelmiştir.

1.11.KOBİ' LERİN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI

Her işletme türünde olduğu gibi KOBİ' lerde de ekonomi içinde bazı avantaj ve dezavantajlar söz konusudur. Hangi ortamlarda avantaj hangi ortamlarda dezavantaj elde ettiğini doğru anlayan KOBİ' ler büyük pazarlarda kendilerine sağlam yerler yaratabilirler.

1.11.1. KOBİ' lerin Avantajları:

KOBİ' ler şu tür ortamlarda bir takım avantajlar elde ederler:

- Yönetimde çok yakın denetime ihtiyaç hissedildiğinde ön plandadırlar.
- Üretilen mal ve hizmetin pazarının sınırlı olduğu durumlarda önemlidirler.
- El emeğinin, mal ve hizmetin üretilmesinde önemli bir faktör olarak yer aldığı durumlarda önem arz ederler.
- Üretilen mal ve hizmete olan talebin sınırlı olması halinde ön planda olurlar.
- Kolay bozulabilen malların pazarlanması ya da üretilmesinde KOBİ'lere ihtiyaç artar.
- Personel ile yakın ilişkilerin gerekli olduğu durumlarda ön planda olurlar.
- Teknik gelişmelere kısa sürede ayak uydurabilme yeteneğine sahip olunmasında KOBİ' ler ilk akla gelir.
- Yatırım yapılarak daha çok kendi öz sermayelerine ağırlık verirler.
- Desteklenmeleri aynı zamanda ülkedeki işsizliğin azalması anlamına da gelir.
- Ülke içindeki farklı bölgelerin kalkınmasında ve çevresinin korunmasında katkı sağlarlar (İraz, 2005: 223-224)
- Yatırım için sermaye miktarı az olduğundan girişimcilerin yatırıma yönelmesi daha kolay olmaktadır.
- Kriz dönemindeki koşullara ve tüketici isteklerindeki değişikliklere daha kolay uyum sağlayabilmektedir.
- İşveren- işçi ve işletme- müşteri arasındaki ilişkinin yakın olması nedeniyle güven duygusu daha yüksek düzeyde hissedilmektedir.
- İstihdam edilen elemen sayısı az olduğu için kontrol sistemi daha etkili olmaktadır.
- Kararlar daha hızlı alınabilmektedir.

- İş görenler, değişik görevleri yerine getirdiği için çok yönlü olabilmektedirler (Akpınar, 2009: 177)

- KOBİ' lerin esnek bir yapıda olmaları ve kapasitelerinin yeniliklere çok çabuk uyum sağlayabilmeleri nedeniyle yapısal değişimlere çok kolay uyum sağlayabilmektedirler.

- KOBİ' lerin ana yapısında girişimcilik ruhu esas teşkil etmektedir ve toplumsal yapıdaki konumu nedeniyle orta sınıfı güçlendirerek siyasi ve ekonomik istikrara katkıda bulunmaktadırlar.

- KOBİ' ler bulundukları sektörlerde, sayılarının çoğalması sonucu söz konusu sektörlerde tekelleşme eğilimlerini önlemektedirler (Durman ve Önder, 2007: 19-20)

- Finansman sermayesine daha iyi ulaşım

- Sınır ötesi ticareti kolaylaştırır

- Denetim ve verimlilik

- Ful UFRS'nin uygulandığı yerde işin ağırlığını hafifleştirir (MacBeath, 2009: 7)

.

Genel anlamda KOBİ' lerin avantajlarına bakıldığında görülüyor ki; büyük işletmelerin yapmakta zorlandığı birçok konuda KOBİ' ler avantajlıdırlar. Emek ve hizmet yoğun piyasalarda KOBİ' ler önceliklidirler. Teknolojiye hızlı ayak uydurabilme, daha az sermayeye ihtiyaç, talebe göre çabuk değişim göstererek yanıt verebilme, işletme içi ve müşteri ilişkilerinde ki yakınlık, hızlı karar alabilme tekelleşmeyi engelleme gibi özellikleriyle diğer işletmelere göre avantaj sağlamaktadır.

1.11.2. KOBİ' lerin Dezavantajları:

KOBİ' ler aşağıdaki gibi durumlarda bazı dezavantajlarla karşılaşırlar:

- Pazar payları düşüktür.

- Finans bulma imkânları hem kısıtlı hem de maliyetleri yüksek olmaktadır.

- Tanıtım ve Ar-Ge' ye fazla kaynak ayırma imkânları olmamaktadır.

- Büyük ölçekli üretim yapmadıkları için ölçek ekonomisinin maliyet avantajından faydalanamamaktadırlar.

- Sahiplik ve yöneticiliğin aynı kişide toplanması ve kısıtlı olanaklar nedeniyle profesyonel yönetici istihdam etmeleri zor olmaktadır (Akpınar, 2009: 178)

- Küçük işletmeler bilgiye ulaşmada bazı sıkıntılara sahiptir. Rakipler, tedarikçiler, teknoloji ve ihracat pazarları hakkında bilgi edinme zorlukları vardır. Ulusal, uluslararası normlar, ithalat-ihracat yapılan ülke gerekleri, ihracatta tüketicilerin beklentileri konusunda bilgiye ulaşma güçlükleri vardır.

- Çevre ile ilgili maliyetlere katlanabilme zorluğu vardır.

- Finansal kaynaklara ulaşabilmede güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bu nedenle de yetersiz sermaye ile çalışmaktadır.

- İnsan kaynaklarının kalitesi düşüktür. Kalifiye elemanları bünyesine almada sıkıntıları vardır.

- Teknolojiden yararlanma olanakları sınırlıdır. Küçük işletmelerin çoğu sınırlı olanaklara sahip olduğundan dolayı, düşük teknoloji ile çalışmaktadır.

- Sınırlı yönetsel becerilere sahip olması da bir dezavantajdır (Döm, 2008: 82)

Çok büyük sermaye ve finansmana sahip olmayan KOBİ' lerin pazar içindeki payları da çok yüksek değildir. Ayrıca büyük işletmelere göre kredibiliteleri düşük olduğu için, kredi sağlamada güçlük çekmektedirler. Profesyonel yöneticilerle çalışmadıkları için iş sahibi, hem işveren hem yönetici bazen de çalışan konumundadır. Ölçek ekonomisi içinde payları yüksek olmadığı için maliyet avantajından yararlanamamaktadırlar. Kalifiye elemanlara bünyelerinde fazla yer veremedikleri için personel kaliteleri düşüktür. Sınırlı olanaklarla hayatlarını sürdüren KOBİ' ler gerekli bilgiye ulaşmada da bazı güçlükler çekmektedirler.

1.12. KOBİ' LERİN GÜÇLÜ ve ZAYIF YÖNLERİ:

KOBİ' lerin rekabette bulunduğu diğer işletmelere oranla bazı güçlü ve zayıf yönleri vardır. Bazı konularda diğer işletmelerden çok daha güçlü olabilen KOBİ' ler, bazı durumlardaysa konulara hâkimiyet karşısında zayıf kalabilirler.

1.12.1. KOBİ' lerin Güçlü Yönleri:

KOBİ' ler birçok konuda büyük işletmelere oranla daha çok üstünlüğe sahiptir. Bu konulardan bir kısmı şöyledir:

a) Tüketici Tercihlerine Daha Esnek Bir Yaklaşım: Günümüzün küreselleşen dünyasında müşteri odaklı çalışan işletmeler başarılı olma konusunda daha avantajlıdırlar. Bu bağlamda tüketici ya da müşteriye daha yakın olan ve daha yoğun biçimde müşteriye yönelik olarak çalışan küçük ve orta ölçekli işletmeler müşteri tercihlerindeki değişiklikleri hemen algılayıp, sahip oldukları esnek yapıları sayesinde üretim sürecinde gerekli değişiklikleri hızla gerçekleştirerek bu tercihleri karşılayabilirler (İraz, 2005: 224). Globalleşen dünya da artık pazarlar müşteri odaklıdır. Üreticinin ürettiği ile sınırlı kalmayan tüketiciler kendi taleplerini ön plana çıkararak, arzın da bu yönde olmasını talep etmektedirler. Burada en büyük görev KOBİ' lere düşmektedir. Daha esnek bir üretim ağı olan KOBİ' ler tüketici taleplerine minimum maliyetle karşılık verebilmektedir.

b) Ün: Kapasitelerini belirli dar alanlara yoğunlaştıran küçük işletmeler, kalite ve hizmet açısından özenilecek bir ün yaratabilirler (Yurtseven, 2007: 121) Daha çok yerel olarak kurulan KOBİ' ler kendi ortamında iş yaptığı için yörede belli bir nam elde ederler.

c) Teknolojik Yeniliklerde Daha Fazla Verimlilik: Küçük ve orta ölçekli işletmeler yaptıkları aynı harcama miktarı ile büyük işletmelere oranla daha fazla teknolojik yeniliklerde bulunabilmektedirler. Buna ek olarak, her bakımdan büyük işletmelerin tamamlayıcısı ve yardımcısı olabilen küçük ve orta ölçekli işletmeler teknik alandaki düşünce ve uygulamaları ilk defa ortaya koyarak bunları daha da geliştirmek ve işlemek üzere büyük boy firmalara sunabilmektedirler (İraz, 2005: 224-225). İşlem yaptıkları alan, büyük işletmelere göre daha küçük olan KOBİ' ler gerek makine sayısı gerek çalışan sayısı olarak az oldukları için her türlü yeniliğe daha çabuk adapte olabilirler ve bu süreçteki maliyetleri daha az olduğu için ters bir durumda zarardan da çok fazla etkilenmezler.

d) Büyük İşletmelerin Tamamlayıcısı Olmak: Ekonomik hayatta meydana gelen değişmeler ve küreselleşen rekabet, işletmeleri bireysel davranmaktan vazgeçip karşılıklı bağımlı davranmaya itmektedir. Günümüzde küçük ve orta ölçekli birçok işletmenin büyük işletmelerin tedarikçisi ya da yan sanayicisi durumunda olduğu çokça gözlemlenen bir durum haline gelmiştir (İraz, 2005: 226) Artık birçok büyük firma taşeron firma adı grubuna koydukları KOBİ' lerle iş yaparak maliyetlerini düşürmektedir. Böylelikle hem KOBİ' lere iş sahası açılmakta hem de büyük işletmeler kendi maliyetlerini düşürmektedir.

e) Esneklik: Birçok küçük işletme, sahipleri tarafından yönetildiği için değişen pazar güçlerine karşı daha hızlı tepki gösterebilmektedir. İşletmenin küçük boyutta olması, iş sahibine değişen piyasa koşullarında daha hızlı tepki verme şansı tanır. Küçük işletmelerin bir yöneticisi vardır. Bu nedenle kararlar çabuk verilir ve uygulanır. Büyük işletmelerdeyse bunun tersine rutin sorunlar dahi belirli süreçler tamamlandıktan sonra ele alınabilir. Bu sorunun farkına varan birçok büyük işletme yönetim kademesinin bazı bölümlerini kapatmıştır (Yurtseven, 2007: 119) Değişen pazar koşullarından küçük ya da büyük bütün işletmeler etkilenmektedir. Ancak bu durumdan küçük işletmeler, büyük işletmelere göre daha az zararla kurtulmaktadır. Bunun en önemli nedeni tek bir yönetici tarafından yönetilmesidir. Birçok kafadan ses çıkmasındansa tek kişi tarafından verilen kararlar hem hızlı hem de çabuk uygulanabilir olmaktadır.

f) Rekabetin Tescil Edilmesi: Küçük ve orta ölçekli işletmelerin mal ve hizmet piyasalarında sayısının artması, büyük işletmelerin pazar paylarının ve güçlerinin azalmasına böylece piyasada rekabetin şiddetlenmesine yol açmaktadır. Bu noktada; küçük ve orta ölçekli işletmeler rekabeti dengeleme konusunda önemli bir rol oynayarak, bir yandan müşterilere sunulan mal ve hizmetlerin kalitesi ve maliyetlerinde iyileşmelerin meydana gelmesini sağlarken; diğer yandan işletme düzeyinde yeniliklerin hızlanmasını, kaynakların daha etkin kullanılmasını ve özgürlüklerin genişlemesini sağlamaktadır (İraz, 2005: 226) Rekabet konusunda KOBİ' ler tampon görevi görmektedirler. Büyük işletmelerin sayısı az olduğu için piyasada rekabet de az olmaktadır. KOBİ' lerin artmasıyla birlikte pazarın payı bölünmüş ve aynı alanda birden çok işletme ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla önce kendi aralarında daha sonra büyük pazar içinde rekabeti arttırmışlardır. Bu durumdan en çok faydalanan kesimse şüphesiz tüketicilerdir. Rekabet arttıkça maksimum kalite minimum fiyat politikası işleme girmektedir.

g) Üretimdeki Boşlukların Hızla Doldurulması: Küçük ve orta ölçekli işletmelerde çalışan kişiler, işletmede yerine getirilen temel faaliyetler hakkında yetkin bilgiye sahip olduklarından, herhangi bir elemanın eksikliği durumunda, üretimdeki boşlukları hızla doldurarak üretimde olası kesintilerin önüne geçebilmektedirler (İraz, 2005: 225) Bugün

büyük bir şirket, ciddi sermaye ve işgücü gerektirmektedir. Oysa KOBİ' ler piyasadaki açıkları daha kolay kapayarak üretime destek olmaktadırlar.

h) Etkin Uygulama: Küçük işletmeler, büyük işletmelerden daha az karmaşıktır. İşletmede ürünün üretilmesi ve satışıyla doğrudan ilişkisi olmayan personel yönetimi, muhasebe ve hukuk gibi işleri yapan çok az kişi vardır. Bu nedenle, toplam maliyetlerini daha aşağıda tutabilirler. Bu yaklaşım, birçok küçük işletmenin büyük işletmelerin yapabileceğinden daha düşük maliyetlerle kâr elde etmesini sağlamaktadır (Yurtseven, 2007: 119) KOBİ' lerde büyük işletmelere oranla idari birimde daha az kişi çalışır. Bu da işe tam hakim olmayan kişilerin iş üzerinde söz sahibi olmasını engeller. Daha az karmaşık yapıya sahip olan KOBİ' lerde etkin uygulama ve kâr sağlama daha kolay olmaktadır.

ı) Yeniliklere Daha Yatkın Olunması: Küçük ve orta ölçekli işletmelerin büyük işletmelere nazaran her düzeyde müşterilere daha yakın olması; onları müşterilerin sorunlarını daha kolay algılamaları ve buna bağlı olarak ürün ve hizmetlerde hemen pazarlanabilir yenilik yapmaları konusunda büyük işletmelere nazaran daha avantajlı kılmaktadır (Deloıtte Economist Capıtal, KOBİ Ölçeği'nde Aile Şirketleri Araştırması,2007: 6) KOBİ' ler daha çok yerel işletmeler oldukları için kişilerarası iletişim çok iyidir. Böylelikle gerek çalışan gerek müşteri talepleri hızlı bir şekilde karşılanabilmektedir.

i) Bölgeler Arası Dengeli Büyümeye Olumlu Etkisi: Türkiye gibi ülkelerin içinde yer aldığı gelişmekte olan ülkelerin en önemli sorunlarından biri işsizlikken, bir diğeri de bölgeler arası gelişmeler konusundaki dengesizliklerdir. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin faaliyet gösterdikleri bölgenin ihtiyacı ve girdilerini göz önünde bulundurarak ve teknoloji yoğun çalışmak yerine emek yoğun çalışarak; bir yandan işsizliğin azalmasına katkıda bulunmaları diğer yandan da daha az teknoloji kullanarak çevreyi korumaları mümkün olabilmektedir (İraz, 2005: 224) KOBİ' ler büyük kentlere göçü engelledikleri için bir yöredeki aşırı yığılmayı da engellemektedirler. Bir bölgenin çok gelişip diğer bölgelerde iş sıkıntısı olması ülkemiz ekonomisi için istenmeyen bir tablodur. KOBİ' ler burada devreye girerek yerel ekonomiyi de kalkındırmaktadırlar.

j) Daha Az Kurmay ve Bürokrasi: Küçük ve orta ölçekli işletmeler büyük işletmelere oranla neredeyse hiç kurmay eleman bulundurmamaktadırlar. İşletmenin faaliyetlerine ilişkin alınan kararlar için kurmaylara değil, üretim hattında işi fiilen yerine getiren kişilere danışılmaktadır (İraz, 2005: 225). KOBİ' lerde bir yönetici ve birkaç elemanla yola başladıkları için işletme içinde bürokrasiye rastlanmaz. Zaman içinde büyümek ya da birleşmek isteyen KOBİ' ler personel konusunda daha çok yönelerek şirket değerini arttırmayı amaçlarlar.

k) Kârın Kontrolü: İşletmelerin faaliyetlerinden elde edilen kârlar, başarılı bir girişimcinin en önemli teşviklerinden biridir. İş sahibi, kârın ne kadarını tekrar işine yatıracağına ne kadarını kendine ayıracağına bağımsız olarak karar verir (Yurtseven, 2007: 121) Kârın dağıtılacağı çok fazla alan olmadığı için yönetici kâr kontrolünde zorlanmamaktadır.

l) Çalışanlara Daha Yakın İlişki: Küçük ve orta ölçekli işletmelerin sahip veya yöneticileri büyük işletmelerin yöneticilerine oranla çalışanlarıyla daha samimi ve sıcak beşeri ilişkilerde bulunurlar. İş yerinde, işveren- iş gören ayrımı yapmadan, çalışanlarla kurulan yakın ilişkiler çift yönlü iletişim kanallarının açık tutulmasını sağlamakta ve karşılıklı güven tesisi edilmektedir. Yaratılan bu güven duygusu, çalışanların bir işletmeye sadakat duygusuyla bağlanmasını sağlamaktadır (İraz, 2005: 225) Herkes kendi dilinden konuşan, onu en iyi anlayan kişilerle çalışmak ister. Bunun içinde ya kendi yöresinde ya da kendi yöresinden insanların bulunduğu bir işte çalışmayı talep eder. KOBİ' ler yöresel işletmeler olduğu için gerek ihtiyaç gerek verimlilik açısından yöneticiler, çalışanların dilinden iyi anlar.

m) Kişisel Hizmet ve Kişisel Diyalog: Bugün birçok tüketici, büyük işletmelerin kişisel ilişkilerinin yetersizliğinden ve kendilerini özel hissedemediklerinden yakınmaktadırlar. Küçük işletmelerin bir diğer avantajı da kişisel etki sunma yeteneğidir. Moda evleri, özel restoranlar, sağlık kulüpleri ve seyahat acenteleri gibi işletmeler, kişisel dikkatin en yüksek olduğu müşterilere sahiptir. Küçük işletmelerin sahip yöneticileri, müşterilerle doğrudan ilişkiye girmekte ve bulunduğu pazarın isteklerini karşılamada işletmesinin ne derece iyi olduğu konusunda geri bildirim almaktadır. Aynı şekilde küçük işletme çalışanları, iş sahibiyle doğrudan ilişki kurup, fikirlerini açıkça ortaya koyabilirler

(Yurtseven, 2007: 120-121) Bugün büyük bir holdinge gidildiğinde tepe yöneticiye ulaşmak ve dert anlatmak imkânsızdır. İnsanlar talep ve şikâyetlerini yetkili biriyle görüşüp açıklamak isterler ancak büyük işletmelerde bunu başaramazlar. KOBİ' ler de ise durum bunun tam tersidir. Müşteriyle birebir iletişime geçen çalışan ve yöneticiler müşteri taleplerine anında karşılık vererek, müşteri mahrumiyetini ortadan kaldırırlar.

n) Değişen Pazar Şartlarına Daha Kolay ve Hızlı Uyum Sağlayabilme: KOBİ' lerin Büyük işletmelere oranla daha az sermayeye sahip olmalarının yanında öz kaynak ağırlıklı bir sermaye yapısına sahip olmaları hareket kabiliyetlerini arttırmakta ve buna bağlı olarak da değişime ayak uydurmalarını hızlandırmaktadır. Değişmez varlıklar sınırlı olduğu için küçük ve orta büyüklükteki işletmeler bir alandan bir diğerine kolaylıkla kayabilmektedir. Ülkelerin demokrasi ve sosyal anlayışındaki gelişime paralel olarak tüketici tercihleri ve zevkleri hızla değişmektedir. Tüketiciye daha yakın olan ve ona hızla ulaşabilen küçük ve orta büyüklükteki işletmeler, bu tercihleri hemen algılayıp üretim sürecinde gerekli değişiklikleri hızla yapabilme kabiliyetine sahiptir. KOBİ' lerin pazar koşullarındaki değişikliklere olan tepki ve esneklik dereceleri yüksek olurken, büyük ölçekli işletmelerin üretim sürecinde hızlı değişikliklere gitmesi hem zaman almakta hem de yüksek maliyetlere neden olmaktadır (Erdoğan, 2009: 144-145). İşletmeler büyüdükçe sermaye yapıları da değişiklik göstermektedir. Büyük işletmeler genellikle öz kaynak yoğun sermayeye sahiptirler. Yani duran varlıkları dönen varlıklarından daha fazladır bu da pazara uyumu güçleştirir. KOBİ' ler ise sınırlı duran varlığa sahip oldukları için talebe göre üretim yapmaları ya da hizmet vermeleri oldukça kolaydır. Pazara uyumun hızlı olmasının bir diğer sebebi de müşteriye olan yakınlıktır.

o) Gurur Duygusu: Girişimciler kendilerine yüksek hedefler koyan ve bunları başarmak için en yüksek çabayı gösteren kişidir. İş, çok çalışmayı ve tam anlamıyla kendini adamayı gerektirse de onlar kendi işlerine sahip olmaktan gurur duyarlar. Birçok girişimci bu gurur duygusundan dolayı, çocuklarını da aile işini sürdürmeye teşvik eder (Yurtseven, 2007: 121) KOBİ' leri kuran girişimciler emir altına girememek ve kendi işlerinin patronu olmak düşüncesiyle genelde bu işe atılırlar. Bir işe başlamak ve o işi idame ettirmek birey için gurur verici bir durumdur.

p) Bireysel Tasarrufların Teşvik Edilmesi: Küçük ve orta ölçekli işletmeler kaynak temininde yabancı sermayeden çok öz sermayeye yönelmektedirler. Bu işletmeler, işlerini büyütmek ve yeni yatırımlarda bulunabilmek için ve öz kaynaklarını arttırmak durumunda kaldıkları için üretimden elde ettikleri net kârları harcamaktan ziyade tasarrufa yönlendirmekte ve bireyleri de bu yönde teşvik etmektedirler (İraz, 2005: 225) Tasarruf nakdin harcanmayan kısmıdır. KOBİ' ler dış kaynaklı kuruluşlar olmadıkları için elde ettikleri kârı harcamaktan ziyade ya iş büyütme de ya da tasarrufta kullanırlar.

r) İş Tatmini: Çoğu küçük işletme sahibi, aynı performansı başkasının işinde gösterseler daha fazla kazanabilecekleri halde, kendi işlerinde uzun saatler boyunca çalışırlar. Bu durum onları yormaz. Aksine; kendi gelecekleri üzerinde söz sahibi olmaları onları tatmin eder. Onlar için bir başkasına çalışmak sıradandır ve heyecan verici değildir. Kendi işine sahip olmak kişinin yaratıcılığını arttırır ve coşku verir (Yurtseven, 2007: 122) Kendi işinin patronu olmak birçok kişiye cazip gelmektedir. Herkes başkasının emri altında ya da başkasının adına çalışmaktan zevk almayabilir böyle durumlarda kendi işlerini kurarak bireysel tatmin sağlarlar.

s) Özelleştirilmiş Pazarlara Hizmet Yeteneği: Küçük işletmeler, özelleştirilmiş pazarlara hizmet sunma konusunda üstündürler. Büyük işletmeler, belirlenmiş talep ve en yüksek satış potansiyeline dayalı mal ve hizmetlere odaklanma eğilimindedirler. Küçük işletmeler maliyet etkinliği nedeniyle özelleştirilmiş pazarlara ürün ve hizmet sunarlar. Çabalarını birkaç önemli müşteri ya da pazarın iyi tanınmış bir bölgesine yoğunlaştırabilirler (Yurtseven, 2005: 120) Global dünyada genel pazardan farklı olarak kişisel pazarlar ön plana çıkmaktadır. Büyük işletmeler otomasyon sistemiyle çalıştıkları için özel pazarların talepleri genellikle KOBİ' ler tarafından karşılanmaktadır.

1.12.2. KOBİ' lerin Zayıf Yönleri:

KOBİ' ler bazı durumlarda büyük işletmelerin karşısında duramazlar. Bunun en önemli nedeni onlara göre zayıf bir takım yönleri olmasıdır. Bu zayıf yönleri şöyle sıralayabiliriz:

a) Satış Dalgalanmaları: Küçük ve orta ölçekli işletmelerin aylık satışları genellikle değişkendir. Yıl içerisinde mevsimlere ve aylara göre değişik satış oranlarıyla karşılaşabilirler. Satışlar, bazen ciddi şekilde düşerken, bazen de aşırı şekilde yükselebilir. Satışların istikrarlı bir yapıya sahip olmaması, bir taraftan gelir ve gider bütçesinin hazırlanması sürecinde bazı hatalar ile karşılaşılmasına yol açarken, diğer taraftan çoğu zaman nakit girdi-çıktı akışında dengesizliklere yol açabilmektedir (İraz, 2005: 227) KOBİ' ler genel itibariyle istikrarlı bir satış grafiği çizemezler. Anlaşmalı ve sipariş üzerine çalışmadıkları için aylık satışlarında tutarsızlıklar meydana gelmektedir. Bir ay çok yüksek satışlar yaparken diğer ay işler vasatın altında gidebilir.

b) Fon Arttırma Güçlüğü: Küçük işletmeler, her işletmenin yaptığı gibi büyümek için yatırım fonu havuzunda para toplamak zorundadır. Yeni işletmelerin, kurulmuş olanlardan daha riskli olması nedeniyle, ödünç para bulmaları güç olabilir. Banka ya da özel yatırımcıların faiz oranları genellikle küçük işletmeler için, büyük işletmelerden daha yüksektir. Ödünç para verenler, ekonomik dönüş sürecinde küçük işletmeler için katı kredi standartları oluştururlar (Yurtseven, 2007: 124). Her işletme büyümek için belli miktarda kazançlarını kenara koymak zorundadır. KOBİ' lerin kazançları çok yüksek olmadığı için yatırım yapacakları tutarlarda azalmaktadır. Kredi alma şartları da büyük işletmelere göre daha zor olan KOBİ' ler ya kredi alamamakta ya da kredilere yüksek faizler ödemektedirler.

c) Karar Almada Tek Yöneticiye Bağımlılık: Küçük ve orta ölçekli işletmelerde bütün yetki ve sorumlulukların genellikle tek kişide toplanmasının birçok yararının yanı sıra bazı sakıncaları da vardır. Bu sakıncalardan en önemlisi, işletme fonksiyonları çeşitlenip karmaşıklaştıkça, işletme sahip/yöneticisinin yetersizleşmesidir. Bu durumda yönetici, muhasebeci, satış elemanı, personel yöneticisi, finansman planlayıcısı, üretim teknisyeni gibi rolleri oynamak zorunda kalır. Oysa işletme sahip yöneticisi bu rollerin gerektirdiği bilgi ve yeteneklere her zaman sahip olamayabilir. Zaten işletmelerde yönetim işinin profesyonelleşmesi ve bir meslek haline gelmesinin nedenlerinden biri de sayıca artan ve karmaşıklaşan işletme fonksiyonları karşısında sahip/yöneticinin yetersiz kalmasıdır (İraz, 2005: 227-228). KOBİ' lerin tek yönetici tarafından yönetilmesi çoğu zaman avantajlı olsa da yöneticinin yetemediği bir konu olduğunda ya da acil kararlar alınması gerektiği durumlarda olumsuzluklar yaratmaktadır. Her geçen gün işletme fonksiyonları daha kapsamlı bir hal

almaktadır. Bu durumda tek bir kişinin her fonksiyon hakkında yeterli bilgiye sahip olması imkânsızlaşmaktadır. Uzmanlaşma gerektiren işletme fonksiyonları bir kişinin üstüne yığıldığında başarısızlık kaçınılmaz bir sondur.

d) Sınırlayıcı Düzenlemeler: Küçük işletmeler, sınırlı sayıda çalışan ve finans kaynaklarına sahip olması nedeniyle, yönetsel kurallarla önemli ölçüde sınırlandırılabilir. Birçok küçük işletme yönetsel kuralları yerine getirebilmek için dışarıdan uzman tutmak zorunda kalmaktadır (Yurtseven, 2007: 123). KOBİ' lerde bürokrasinin olmaması kural koyucuların sözünün dinlenmesini engellemektedir. Günümüzde çoğu KOBİ bu tip sorunlar için uzman kişilerle çalışmaktadır.

e) Sınırlı Yönetsel Yetenek: Küçük işletme sahiplerinin, değişime hızlı yanıt verebilecek geniş çeşitlilikte yetenekleri olmayabilir. Birçok insan işlerine, bu konuda geçmişi olmadan başlamaktadır. Bazılarının, başlamayı seçtiği işletmecilik alanına özgü birikimi olmamakla birlikte, işletmeciliğin başka bir alanında deneyimi vardır. Bazılarının da yönetsel yetenekleri olmasına karşın, teknik deneyimleri olmayabilir (Yurtseven, 2007: 123). Genellikle KOBİ' ler yeni girişimciler tarafından kurulduğu için çoğu yöneticinin işletme geçmişi yoktur. Bu da yönetsel bazı konularda yetersizlik yaratabilir. İnsanlar yönetici olmazlar, yönetici doğarlar. Bu bir karakter meselesidir ve herkeste olması beklenemez.

f) Bağımsızlığını Kaybetme ve Batma Riski: Küçük girişimcileri, yeni işletme kurmaya yönlendiren en önemli faktörlerden biri, bağımsız çalışabilme isteği ve imkânıdır. Ancak, büyük işletmelerin rekabeti, çevresel faktörlerin değişmesi, işletme fonksiyonlarının sayıca artıp çeşitlenmesine karşılık yöneticinin yetersizleşmesi ve melekten yöneticilere yetki devretmemesi gibi birçok nedenden ötürü küçük ve orta ölçekli işletmeler batmak ya da bağımsızlığını kaybetmek tehlikesiyle karşılaşmaktadır (İraz, 2005: 228). KOBİ' ler büyük pazarlarda rekabeti arttırırlar ancak bazen yarattıkları rekabete kendileri dayanamazlar. Rekabet ortamında yok olma korkusu ya yöneticiyi iflasa sürükler ya da şirket birleşmelerine yönlendirir. Hiçbir KOBİ yöneticisi bağımsızlığını kaybetmek istemese de ekonomik şartlar bunu gerektirebilir.

g) İşletme Sahibinin Aşırı Sorumluluğu: Küçük bir işletme kurmak ve yönetmek sahibine önemli bir sorumluluk yükler. Girişimciler, uzun saatler boyunca işletmelerinde çalışırlar. İşletmenin başarılı olması için yüklenilen aşırı kişisel sorumluluğun getirdiği stres büyük bir dezavantajdır (Yurtseven, 2007: 123). İşletme de tek kişi olmak bütün bir yükü omuzlarında taşımaktır. Olumlu ya da olumsuz her durumdan sorumlu olan yöneticilerin yıpranma payları daha yüksektir.

h) Olumsuz Rekabet: Küçük ve orta ölçekli işletmelerin rekabeti iki şekilde ele alınabilir. Birincisi, bu işletmeler öncelikle büyük işletmelerin rekabetiyle karşı karşıyadırlar. Özellikle standart ürün üreten küçük ve orta ölçekli işletmelerin miktar ve fiyat bakımından büyük işletmelerin rekabetiyle başa çıkmaları oldukça zordur. İkincisi ise, küçük ve orta ölçekli işletmelerin kendi aralarındaki rekabettir. Özellikle, bir işletme kurulduktan sonra başarılı olduğunda, birkaç yıl içerisinde etrafında benzer nitelikte ya da ikame edilebilir ürünler üreten birçok işletme ile karşı karşıya kalmaktadır (İraz, 2005: 227). Pastanın büyük payını her zaman büyük şirketler yerler. Hissesi büyük olan işletmelerin payları da büyük olduğu için pazarlarda KOBİ' lerin yaşam alanı kısıtlıdır. Çünkü KOBİ' ler gerek fiyat gerek yayılım açısından büyük firmalarla rekabette zorlanmaktadırlar. Herkes kendi sahasında savaştığında ise durum çok farklı değildir. Bu sefer de KOBİ' ler kendi içlerinde bir rekabetle karşı karşıyadırlar.

ı) Müşterilerin Patron Olması: Girişimciler, kendi işlerini kurmalarındaki en büyük motivasyon olan özgürlüğün, tüketici talebine feda edildiğini kısa zaman içinde öğrenir. Çoğu küçük işlemeci, haftada 40 saatin çok üstünde çalışmak zorunda kalır. Çalışma saatleri genellikle müşterilere bağlıdır (Yurtseven, 2007: 124). KOBİ' lerin en önemli özelliği müşteriye yönelik işletmeler olmalarıdır. Müşterilerin taleplerine göre kendilerini yönlendiren KOBİ'ler bir süreden sonra müşterinin esiri olup sadece onlar için bir şeyler yapan işletmeler haline gelmektedirler.

j) Örgüt İçi Yapısal Yetersizlikler: Küçük ve orta ölçekli işletmelerin sahip olduğu ölçek nedeniyle kendi yapılarından kaynaklanan bazı yetersizlikler de zayıf yönlerindendir. Bunlar şöyledir:

- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin yöneticilerinin, genellikle uzun vadeli planlama yapabilecek, bilgi ve kabiliyetlere sahip olmaması ve planlama yapmayı gereksiz bir maliyet olarak görüp daha çok günlük işlerle uğraşması.

- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin yöneticilerinin; satışı tek ve son amaç olarak görmesi. Bundan dolayı, pazarlama faaliyetlerinin; üretime yön veren, satış ve satış sonrası etkinlikleri kapsayan bir araç olarak değil, sadece satış faaliyeti olarak görülmesi.

- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin üretim miktarlarının, büyük işletmeler göre daha düşük düzeylerde olması ve bundan dolayı daha yüksek fiyatla hammadde ve ara mamul temin etmesi.

- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin yatırım yapmaya karar verdiklerinde, yeterli kaynağı bulmadaki güçlükler.

- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin daha çok sipariş temeline göre çalışması ve bunun içinde vasıflı işgücü bulma zorunluluğudur. Oysa vasıflı işgücü bulma ve istihdam etme bu işletmelerin yaşadığı en önemli güçlüklerdendir.

- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin, muhasebeyi işletme faaliyetlerini analiz etmek ve stratejik kararlar vermek için bilgi sağlayan bir araç olarak değil, devlete karşı yükümlülüğün yerine getirilmesi olarak görmesi (İraz, 2005: 228).

KOBİ yöneticileri daha ufak bir alanda iş gördükleri için genellikle geleceği pek düşünmeden planlamadan uzak durular. Bu durumda da tek hedefleri günlük ve aylık satışlarıdır. Talebi karşılayabilmek için daha az miktarlarda hammadde temin ettikleri için genelde toplu alımlara göre maliyetleri fazladır. KOBİ' ler işletmenin fonksiyonlarına yeterli önemi vermedikleri için yönetim, insan kaynakları ve muhasebe konularında gerekli alt yapıda çalışamamaktadırlar.

1.13. KOBİ' LERİN BAŞLICA SORUNLARI

1.13.1. Örgütlenme ve Yönetim Sorunları:

Küçük ve orta ölçekli işletmelerde işletme yönetiminin bilgi, tecrübe ve eğitim yetersizlikleri bulunmakta ve bütün işletme fonksiyonları bir veya birkaç kişi tarafından yerine getirilmektedir. Özellikle işletmedeki bütün fonksiyonların tek kişi tarafından yerine

getirilmeye çalışılması ve bu işletmelerin değişen pazar ve ekonomik şartları işletme yöneticisinin işini zorlaştırmaktadır (Kocabıyık ve Altunay, 2008: 745). Tek kişinin sorumluluk alması kişiyi olumsuz etkilediği gibi işlerin aksamasına neden olabileceğinden işleri de olumsuz etkilemektedir.

KOBİ' ler de yapıları itibariyle uzun vadeli planlama yapılamamakta ve genelde bir planlama uzmanı da istihdam edilmemektedir. Bu durumda işletmeler, amaçların belirlenememesi, alternatif planlar geliştirilememesi, en uygun seçeneğin belirlenmesinde bilimsel ilkelerden çok şahsi yetenek veya deneyimlere güvenilmesi, planların uygulanmasında astların göz ardı edilmesi ve bunun sonucunda tam katılımlarının sağlanamaması gibi sorunlar yaşamaktadır (Kocabıyık ve Altunay, 2008: 745). KOBİ' ler geleceğe dair planlar yapma ve stratejiler geliştirme konusunda pek başarılı değillerdir. Çünkü bu işleri yapabilecek bir uzmana sahip değillerdir. KOBİ yöneticileri bir alanda uzmanlaşmış yöneticiler olmadıkları için genel geçer yöntemler yerine planlama da kişisel deneyimlerini ön plana koyarlar.

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin başarılı olmalarını engelleyen bir diğer sorun ise işletme sahiplerinin teknik bilgi ve üretim süreci konusunda yeterli tecrübeye sahip olmalarına rağmen diğer işletme işlevleri konusunda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmamaları ve bu konudaki eksikliklerine yönelik bir çaba harcamamalarıdır. Birinci yönetici durumundaki küçük ve orta ölçekli işletme sahiplerinin çoğu kez ikinci yöneticiye sahip olmaması ve çalışanlara gerekli yetkiyi devretmemesi işletmelerde esneklik ve canlılığın yitirilmesine neden olmaktadır (İraz, 2005: 230). Bireyler genellikle bir işe başladıktan sonra kendilerini geliştirme yoluna gitmezler. Ancak bu durum, mevzu bir işletme olduğunda geçerliliğini yitirmek zorunda kalıyor hele de KOBİ' lerde. Çünkü KOBİ' lerin başındaki yönetici işletmenin her fonksiyonu hakkında yeterli bilgiye sahip olmalıdır.

Genellikle mahalli gelişmeleri ve küçük fırsatları izleyebilen ve mikro sorunların üstesinden gelebilen bu işletmeler makro ekonomik gelişmeleri izleyememekte dolayısıyla çevresel gelişmelere karşı önlemlerin alınmasında geç kalınmaktadır. Yeterli bilgi, eğitim ve tecrübe eksikliği bunda önemli ölçüde etkili olmaktadır (İraz, 2005: 230). KOBİ' ler her ne kadar yerel işletmeler olsa da, pazar sorunlarına genel itibariyle hakim olmalıdırlar. Bunu

başaramayan KOBİ' ler piyasadaki olumsuzluklardan geç haberleri olduğu için gerekli önlemleri alamamakta ve sorunlar yaşamaktadırlar.

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin sorunları başlıklar itibari ile şöyledir.

- İşbölümü ve uzmanlaşma eksikliğinden kaynaklanan sorunlar.
- Departmanlaşma sorunları
- Yetki ve sorumlulukların tanımlanmamasından kaynaklanan sorunlar
- Tecrübeli yönetici olamama sorunları
- Planlama yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar
- Bilgi eksikliğinden kaynaklanan sorunlar (İraz, 2005: 230-231)

KOBİ' ler çok büyük alanlarda iş yamadıkları ve çok fazla çalışana sahip olmadıkları için departmanlaşma problemiyle karşılaşırlar. Herkesin her işi yaptığı bir işletmede başarının sağlanması çok zordur. Yönetici tarafından yetki dağılımı düzgün bir şekilde yapılmalıdır ki herkes işini bilebilsin. Makro anlamda her bilgiye ulaşamayan KOBİ' ler de eksik bilgiler yüzünden bir takım sorunlar yaşanabilmektedir. Büyük işletmelere göre daha plansız yaşayan KOBİ' ler bunun eksikliğini zaman içinde yaşamaktadırlar.

1.13.2. Üretim ve Tedarik Sorunları:

Yenilik ve değişiklikler konusunda üretim teknolojisindeki yeterince faydalanamama, bilgi işlem teknolojisinin yönetim, üretim ve dağıtım alanlarındaki etkinliğinin artması, işletme bazında yeni örgütsel düzenlemelere gidilmesini ve değişen tüketici talebi karşısında üretim sistemlerinin daha esnek bir yapıya kavuşturulmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Buna rağmen, üretim yönetimi ve teknolojisindeki büyük bilgi eksikliğinin neden olduğu sorunların çözümlenememesi, kalitesiz üretim, yüksek maliyet, hammadde, işgücü, makine, tezgâh kapasitesi israfının daha da artmasına sebep olmaktadır. Üretim kapasitesinin yetersizliği de, diğer bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır, KOBİ' lerin bazen sınırlı bir pazara hitap etmeleri nedeni ile ellerindeki makineler atıl durumda kalmakta, kullanılamamaktadır. Öte yandan atıl kapasitede çalışmanın bir diğer nedeni hammadde yetersizliğidir. Küçük boy işletmeler girdilerini büyük ölçüde yerli üreticilerden sağlarken orta boy İşletmeler arasında dış kaynaklı girdilere bağımlı olan işletme sayısı küçük boy işletmelere göre daha fazladır

(Eroğlu İ., İnce M. ve Gül H., 2007: 2-3). Üretim konusundaki yeniliklere yeterli önemi vermeyen KOBİ' ler bilgi eksikliğinden kaynaklı maddi zararlar doğuran birçok sorunla karşılaşırlar. Yenilenmeyene ve atıl kalan makineler ve işgücü KOBİ' ler için zarar demektir.

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin hammadde bulma konusunda ciddi sorunları vardır. Özellikle bu işletmelerde yaşanan finansal sorunlar, ucuz ve kaliteli hammadde teminini kısıtlamaktadır. Bu durum işletmelerde üretim kapasitesinin gerçekleşme düzeyinin ve ürünlerin kalitesinin olumsuz etkilemektedir. Bu olumsuzluktan etkilenen ve ürettiği ürünü pazarlayamayıp kâr sağlayamayan küçük ve orta ölçekli işletmeler hammadde piyasasına girememektedir (İraz, 2005: 231). KOBİ' ler yaşadıkları finansal sorunlar yüzünden kaliteli hammaddeye ulaşmada güçlük çekmektedirler. Hammaddedeki kalite sorunu ürüne de yansıdığı için pazarda yeterli pazarlama payına sahip olmazlar ve kâr sağlayamazlar.

Hammadde ile ilgili bir diğer sorun ise küçük ve orta ölçekli işletmelerin küçük miktarlardaki hammadde ve malzeme siparişlerinin üretici firmalarca unutulması ya da satış politikalarının gereğince yeterince önemsenmemesidir. Kullanılan hammadde, malzeme ve yarı mamullerin kontrollerinin yapılması ve analiz edilmesi için gerekli teknik imkânlara sahip olunmamasının yanı sıra yeterli miktarda girdinin temin edilmemesi üretimin aksamasına yol açmaktadır (İraz, 2005: 231). KOBİ' lerin üretim miktarları çok fazla olmadığı için temin ettikleri hammadde miktarları da azdır. Bu da KOBİ' lerin hammadde tedarik eden firmalar tarafından dikkate alınmamaları sonucunu doğurur. Daha çok müşteri odaklı üretim yaptıkları ve her ürünün hammaddesi farklı olduğu için hammaddeyi ellerinde az bulundururlar. Bu da üretimde aksamalara neden olabilir.

Temel sorunların yanı sıra yetişmiş eleman eksikliği, yetersiz veya hiç kurumsallaşmamış alt yapı, yetersiz sermaye birikimi, yönetsel ve modern işletme teknikleri konusunda bilgi birikimi olmayan küçük ve orta ölçekli işletme yöneticileri, kalite ve standart eksikliği ile diğer küçük sanayi sorunları üretimde verimliliği ve etkinliği azaltmaktadır (İraz, 2005: 231-232). Yönetim ve personelle ilgili sorunlar üretimi ve üretimdeki verimliliği de etkilemektedir.

1.13.3. Pazarlama Sorunları:

Son yıllarda özellikle rekabetin iyice arttığı endüstriyel alanlarda modern pazarlama tekniklerinin öneminin gittikçe anlaşılmaya başladığı görülmektedir. Özellikle dışa açılmaya çalışan küçük ve orta ölçekli işletmeler dış pazarlarda büyük işletmelerle rekabet edebilmek için modern pazarlama tekniklerini kullanmanın gerekliliğini daha iyi anlamaya başlamışlardır (İraz, 2005: 232). Günümüzde rekabet modern pazarlama tekniklerinin gelişmesine katkı sağlamıştır. KOBİ' ler için oldukça zor olan modern pazarlama tekniklerine uyum sağlamak zaman içinde büyümek isteyen bir KOBİ için bir zorunluluk halini almıştır.

KOBİ' lerin küresel rekabet ortamında karşılaştıkları en önemli sorunlarından biri dil sorunudur. Gümrük Birliği sürecinde, ciddi bir şekilde lisan bilen, ileri görüşlü insanlara ihtiyaç duyulmaktadır. KOBİ' lerin uluslararası pazarlara açılması, ülkelerarası ithalat ve ihracatın artması ve teknoloji transferinin hızlanmasıyla dil konusu onlar için önemli bir pazarlama sorunu haline gelmiştir. KOBİ' ler, yeni pazarlara girmekte ve onları tanımakta zorluk çekmekte, öte yandan, bu mamullere ihtiyacı olan kişi ve kuruluşlarda, üretici ve tüketiciye yönelik bilgileri bulamamaktadırlar. KOBİ' ler, tüketicilerin zevk ve tercihlerindeki hızlı değişmeleri izlemede ve bu değişikliklere ayak uydurmada da başarılı değildirler. Özellikle, sosyal ve ekonomik koşullardaki değişiklikler işletmelerde ciddi sorunlara yol açmakta, hatta işletmeleri başarısızlığa itmektedir. Pazar araştırmalarına gereken önemin verilmemesi, özellikle uluslararası pazarlara açılma sürecinde KOBİ' lerin olumsuz yönde etkilenmelerine ve sonuçta başarısız olmalarına neden olmaktadır. Ayrıca KOBİ' ler, tanıtımlarını sağlayacak reklâm yapabilme gücünden de yoksundurlar. Bunun yanı sıra KOBİ' ler, değişime uyum sağlama, değişimi tahmin ve değişimi üretme konuları için, Ar-Ge çabalarına girememektedirler. Oysa Ar-Ge' nin, değişimi izleme, değişimi gerçekleştirme ve değişimi işletmeye kazandırma gibi işlevleri bulunurken, aynı zamanda KOBİ' ler için bir rekabet aracı işlevi de görmektedir (Eroğlu İ., İnce M. ve Gül H., 2007: 3). Muhasebe konusunda ortak bir dil oluşturulması gereği özellikle rekabet ortamında önem kazanmaktadır. Uluslararası pazarlara açılan KOBİ' ler bazı durumlarda iletişim güçlüğü çekmektedirler. Aynı zamanda yeni pazarlara girmede yaşadıklara güçlüklerin sonucu olarak farklı müşteri grupları tanıyamamakta ve kısıtlı bir kitlenin talebine karşılık vermektedir. Pazar araştırmalarının önemsenmediği durumlarda KOBİ' ler başarısız olmaya mahkûmdur.

KOBİ' lerde internet üzerinden sipariş edilen ürün veya hizmetlere ilişkin ödemelerin kolayca gerçekleşmeyeceği düşüncesi hakimdir. Günlük ödeme ve faturalama sistemleri çok karmaşık hale gelmekte veya az sayıda işlem çok pahalıya mal olmaktadır. İnternete erişim ile ilgili sorunlar, dağıtım kanallarının iyi işleyememesi ve güvenli olmaması KOBİ' lerin e-ticaretten yararlanabilmesini güçleştirmektedir. Ayrıca KOBİ' lerin interneti kullanarak tedarikçiler ve müşterilerle olan işlerini yürütmesinin önünde pek çok yasal sorun mevcuttur ve dolayısıyla belirsizlikler ortaya çıkmaktadır (Kocabıyık ve Altunay, 2008: 746). Modern pazarlama tekniklerinin en gözdesi internet üzerinden yapılan pazarlamadır. Ancak, KOBİ' ler bu konuya çok sıcak bakmamaktadırlar. Çünkü KOBİ' lerin yapacakları satışlar masrafları karşılayamaz. İnternet üzerinden yapılan satışlar ciddi bir dağıtım stratejisi ve birçok yasal zorunluluk gerektirdiği için KOBİ' ler bu aşamada sorunlar yaşamaktadırlar.

İşletmelerinin varlıklarını sürdürmesi, ürettikleri mal ve hizmetlerin satılması ve bu satışların yinelenmesi ile mümkündür. Ancak küçük ve orta ölçekli işletmeler çoğu zaman ürettikleri mal ve hizmetleri satamamakta ve bu nedenle atıl kapasite ile çalışmaktadırlar. Bu ise zaten kıt olan üretim kaynaklarının israfı anlamına gelmektedir (İraz, 2005: 233). KOBİ' ler işletmelerin hayatta kalmalarını sağlayan satış sirkülâsyonlarına yeterli oranda sahip olamadıklarında atıl kapasiteyle çalışırlar ve zarara etmeye başlarlar.

İşletmenin bünyesinden kaynaklanan sorunlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- İşletme yöneticisinden kaynaklanan sorunlar
- Pazar araştırmasına gerekli önemin verilmemesi
- Pazarlama faaliyetlerinin yetersizliği ve bilgi eksikliği
- Yeni pazarlara girişlerinin zor olması
- Pazarlama giderlerinin yüksekliği
- Küçük ve orta ölçekli işletmeler arasında işbirliğinin yeterli düzeyde olmaması (İraz, 2005: 233)

KOBİ' lerin yaşadığı pazarlama sorunlarının temelinde yöneticinin konuya yeterince hakim olmaması ve pazar araştırmasına gereken önemin verilmemesi yatmaktadır. Pazar

hakkında yeterli bilgiye sahip olunmadığı takdirde pazarlama kâr sağlayacağı yerde zarar yaratır. KOBİ' ler kendi aralarında bilgi alışveriş sağlamadıkları yani işbirliği yapmadıkları için olaylara vakıf olamamaktadırlar. Tek bir pazarda başarılı olmak zaman içinde işletmelere yetmez ve yeni pazarlara açılmak isterler. Ancak pazarlara hakim olunmadığı sürece yeni pazarlara girmek imkânsızlaşmaktadır.

1.13.4. Finansman Sorunları:

KOBİ' lerin en önemli sorunu, kredi ve finansmandır. Kâr marjları düşük olan KOBİ' lerin gerek yatırım, gerekse işletme sermayesi oluşturmada uzmanlaşmış bankaların, hem yetersiz hem de kaynaklarının ihtiyaca cevap verememesidir. Dolayısıyla bu kaynaktan yararlanamayan sanayici, genel banka sistemine ve kredilerine başvurduğu anda da birtakım bürokratik uygulamalar, ödeyemeyeceği kadar yüksek faiz oranları ve ödeme koşulları ile karşılaşılabilmektedir. KOBİ' lerin finansman sorunları, girişimci kredisi ve işletme sermayesi ihtiyaçları olarak ikiye ayrılabilir. Bu ihtiyaçlar, pasifteki öz sermayeleri güçlü olmayan ve kârlılıkları piyasa koşullarına paralel olarak aşırı sapmalar gösteren bu İşletmelerin, işletme sermayesine olan ihtiyaçlarını karşılamak için, kendi sınırlı kaynakları dışında müracaat edebilecekleri tek bir yer kalmaktadır. O da, bankacılık sistemidir. Öte yandan kısaca risk sermayesi olarak da bilinen, yeni girişimcilere ya da fikir sahiplerine, risk sermayedarları adı verilen yatırımcılar tarafından sağlanan finansal destek de finansman sorunlarının çözümüne katkı sağlamaktadır (Eroğlu İ, İnce M. ve Gül H., 2007: 4). KOBİ' ler daha kuruluş aşamasında finansman sorunuyla karşılaşmaktadırlar ve bu süreç işletim aşamasında da sürmektedir. Bunun temel nedeni, kredi bulmada zorluk çekmeleridir.

Finansman sorunu, KOBİ' ler için çoğu kez kuruluş aşamasında başlamakta ve yaşamları boyunca da faaliyetlerini ve gelişmelerini olumsuz yönde etkilemektedir (Alagöz, Akın ve Eren, 2011: 37). Kuruluş aşamasında olan KOBİ' ler ağırlıklı olarak öz kaynak kullanmaktadır. Yeterli öz kaynağa sahip olmayan işletmeler yeni yatırımlarını gerçekleştirmede ve büyümelerinin finansmanında kaynak sağlama sorunuyla karşılaşmaktadır (Kocabıyık ve Altunay, 2008: 748). Kendi yatırımlarıyla iş kurmak isteyen girişimciler başlangıç aşamasını sorunsuz atlatsa da ilerleyen zamanlarda mutlaka maddi konularda sorunlar yaşamaktadırlar.

KOBİ' lerin finansman sorunları temel olarak şu şekildedir:

- Yetersiz işletme sermayesi
- Yetersiz öz sermaye
- Kredi sağlamada karşılaşılan zorluklar
- Kredi maliyetlerinin yüksekliği
- Tahsilâtlarda etkinliğin sağlanamaması
- Teşviklerden yaralanamama
- Ekonomi politikalarının ve enflasyonun işletmeler üzerindeki etkisi
- Sermaye piyasalarından yararlanma olanaklarının kısıtlı olması (İraz, 2005: 234)

KOBİ kuran girişimciler genelde bu işe minimum öz sermaye ile başlamaktadırlar. Yeni kurulan bir işletmenin gerek teknik anlamda gerekse yönetsel anlamda birçok yeni kana ihtiyacı vardır. Minimum sermaye ile bunları karşılamak zordur. Yeni kurulan bir işletmenin kredibilitesi düşük olduğu için kredi sağlayan kurumlar kredi vermemekte verenler ise yüksek oranlı faizler uygulamaktadırlar. Zaten enflasyondan en çabuk etkilenen grup olan KOBİ' ler, tahsilâtların ya da ödemelerin zamanında gerçekleşmemesiyle nakit akışı sağlayamamaktadır.

1.13.5. İnsan Kaynakları ile İlgili Sorunlar:

KOBİ' lerin önemli sorunlarından birisi de nitelikli eleman bulamama ve eğitim sorunudur. Nitelikli eleman bulmadaki sıkıntılar bu işletmelerin planlama yapma, standartlara uyma, üretime gerçekleştirme ve kalite kontrolü gibi aşamalarda yeterli etkiyi göstermemelerine ve istenilen rekabet gücüne ulaşamamalarına neden olmaktadır (İraz, 2005: 235). Kalifiye eleman çalıştırmayan KOBİ' ler birçok konuda hedeflenen noktaya ulaşmamaktadırlar. Nitelikli eleman kendi alanında uzmanlaşmış kişidir ve KOBİ' lerin en büyük eksiği bu uzman personellerdir.

.

İnsan kaynakları ve eğitim sorunu küçük ve orta ölçekli işletmeler için ayrı bir önem taşımaktadır. Bu işletmelerin çoğu kez aynı işi yapmamaları istihdam edilecek personelin çok yönlü olmasını zorunlu kılmaktadır. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin nitelikli eleman bulmalarını engelleyen en önemli etken düzensiz ücret politikaları ve yeterli olmayan sosyal güvenlik politikalarıdır. Nitelikli eleman sorunu, küçük ve orta ölçekli işletmelerde hizmet içi

veya işbaşında eğitimin ne kadar gerekli olduğunu göstermektedir. Eğitim sorunu iş yaşamı ile eğitim arasında sürekli bir bağın kurulmasını zorunlu kılmaktadır (İraz, 2005 235). KOBİ' ler genellikle elemanı temin ettikten sonra eğitme düşüncesindedirler. Bu da çoğu zaman istenen verimi sağlamaz. KOBİ' lerin nitelikli eleman konusunda yaşadığı sorunların temelinde ücret ve sosyal güvenlik konularındaki istikrarsızlıklarıdır.

1.13.6. Teknoloji Sorunları:

Günümüzde bilişim teknolojilerinde yaşanan gelişme değişmeler birçok sektörde değişimi de beraberinde getirmiştir. Bilişim teknolojilerinin işletmelerin yönetim, üretim ve dağıtım alanlarının tümünde kullanılmaya başlanması işletme düzeyinde yeni örgütsel yapıların uygulanmasını ve değişen müşteri istekleri karşısında üretim sistemlerinin daha esnek bir yapıya kavuşturulması gerekliliğini ortaya çıkartmıştır. Yani tüketici talebi giderek daha kaliteli, üstün tasarım özellikleri taşıyan ve genellikle farklılaşmış ürünlere yönelmiştir (İraz, 2005: 236). Artık bilgisayarlar hayatımızın her alnında kullanılmaktadır. Teknolojinin bu kadar hayatımıza girmesiyle beraber işletmeler de tüm örgüt içine bu sistemi yaymışlardır. Bilişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte esnek üretim, müşteri odaklı üretime uyum artmıştır. Artık üretici, tüketicinin tasarladığı ürünleri üretebildiği için müşteri memnuniyeti artmıştır.

Ülkemizde gerçekleştirilen teknolojiyle ilgili çalışmalar gelişmiş ülkelere kıyasla daha düşük seviyelerdedir. KOBİ' lerde bilgisayar kullanımının çok düşük sevilerde olduğunu görmekteyiz. Artık ticaretin dahi internet üzerinden yapılır hale gelmesi KOBİ' lerin bu soruna önemle eğilmelerini gerektirmektedir. KOBİ' lerin başarıyı yakalamaları için gerekli olan teknoloji seçimini yapmaları gerekmektedir (Yılmaz T., 2005: 12). KOBİ' ler emek yoğun üretim yaptıkları için geçmişte teknolojiye çok ihtiyaç duymuyorlardı ancak teknolojinin gelişmesi ve tüketici taleplerinin çeşitlenmesiyle birlikte onlarında teknolojiyi kullanmaları gerekmektedir.

Ülkemizde küçük ve orta ölçekli işletmelerde teknoloji kullanımı yaygınlığının yüksek olmadığı bir gerçektir. Nitelikli eleman bulamama, işletmenin organizasyon yapısından kaynaklı engeller, teknik ve finansal sorunlar bu işletmelerde teknolojinin yoğun bir şekilde

kullanımını engelleyen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin teknoloji kullanımı konusunda karşılaştıkları önemli engellerden biri de ileri teknoloji içeren makine parkı maliyetinin çok yüksek olmasıdır (İraz, 2005: 236-237). Teknolojiyi işletmeye almak kadar onu kullanabilecek uygun personeli bulmak da önemlidir. Bu da hep artı maliyet demektir.

1.13.7. Ar-Ge ve Yenilik Sorunları:

Büyük işletmelerin yeni ürün ve üretim süreçlerinin ortaya çıkartmaya yönelik sistemli ve bilinçli çalışmalar yapmasına rağmen KOBİ' lerin bu konuda yeterli düzeyde etkin oldukları söylenemez. Endüstriyel yapıların değişmesi ve gelişmesi, küresel rekabetin şiddetlenmesi, tüketici zevk ve tercihlerinin değişmesi ve benzeri gelişmeler KOBİ' ler tarafından izlenmesi güç olan birçok gelişmeyi de beraberinden getirmektedir (İraz, 2005: 237). KOBİ' ler Ar-Ge faaliyetlerine yeterli özeni göstermedikleri için küresel rekabette yer alamamaktadırlar. Klasik ürünlerin yanı sıra her geçen gün yeni ürünlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun için gerekli çalışmalar yapılmadığı takdirde KOBİ' lerin bu konuda başarılı olmaları beklenemez.

KOBİ' lerin Ar-Ge sorunları kapsamında teknolojik gelişmeler önemli bir yer teşkil etmektedir. Ülkemizde KOBİ' ler yenilik ve değişen teknoloji karşısında yetersiz kalmakta ve bu konuda karşılarına çıkan imkânları yeterli ölçüde değerlendirememektedir (İraz,2005: 230). Gelişen endüstriyel yapılanmalar, küresel rekabet, değişen tüketici zevk ve alışkanlıkları ve benzeri gelişmelerin KOBİ' ler açısından izlenebilmesi birçok zorluk doğurmaktadır (Kocabıyık ve Altunay, 2008: 748). Çünkü yeniliklere açık olmayan, bu konuda başarılı olamayan bir işletme uzun süre piyasada kalamamakta veya önünde duran büyüme imkânlarını değerlendiremeyerek faaliyetini nispeten küçük ölçeklerde devam ettirmeye mahkûm olmaktır (İraz, 2005: 237-238). KOBİ' ler teknolojiyi yeterli derece de kullanamadıkları için Ar-Ge konularında da başarısız olmaları kaçınılmaz bir sondur. Her geçen gün değişen tüketici taleplerine ayak uydurabilmek için kapsamlı bir Ar-Ge departmanına sahip olmak gereklidir. KOBİ' ler bu konuda yetersiz kaldıkları için piyasadaki ömürleri kısalmaktadır.

Firmalar üretim sürecinde kullandıkları alet ve ekipmanları iyileştirmek, üretim kalitesini daha üst seviyelere getirmek ve yeni ürünler tasarlayıp geliştirmek için araştırma geliştirme faaliyetlerinde bulunurlar. Büyük işletmeler büyük bir sermaye yapısına sahip olmalarından dolayı araştırma geliştirme departmanını rahatlıkla geliştirebilmektedirler. Oysa kısıtlı bir sermaye yapısına sahip olan KOBİ' ler araştırma geliştirme departmanı kurmayı düşünseler bile bunu gerçekleştirebilmek için ayrı bir program ve bütçe oluşturamamaktadırlar. KOBİ' lerin araştırma geliştirme faaliyetlerini işletmelerinde uygulayamamalarının altında yatan bir diğer neden ise yapacakları çalışmalar hakkında yeterli bilgi sahibi olamamalarıdır (Yılmaz T., 2005: 16-17). KOBİ' lere yeniliğe açık olmadıkları sürece rekabette başarılı olmazlar. Gerek alet ve ekipman yenilemede gerekse yeni fikirleri hayata geçirmede KOBİ' ler Ar-Ge faaliyetlerine ihtiyaç duymaktadır. Ancak bu faaliyetler artı bir maliyet olması ve bu faaliyetleri uygulamanın ayrı bir program yükü gerektirmesi nedeniyle KOBİ' ler Ar-Ge konusunda sorunlar yaşamaktadır.

1.13.8. İşletmeler Arası İşbirliği Sorunları:

Ülkemizde küçük ve orta ölçekli işletmelerin hem kendi aralarında hem de KOBİ'lerle büyük işletmeler arasında yatay ve dikey işbirliğinin yeterince sağlanamadığı bilinen bir gerçektir. Bu durum ülkemizdeki küçük ve orta ölçekli işletmelerin hem maliyet yapısını olumsuz olarak etkilemekte hem de sahip olduğu ekonomik potansiyelin tam olarak değerlendirilmesine imkân vermemektedir. Aslında ülkemizde küçük ve orta ölçekli işletmeler için gerek yatay gerekse dikey işbirliği konusunda dikkate değer bir potansiyel mevcuttur (İraz, 2005: 239). İşletmeler arası yaşanan uyum ve işbirliği sorunu özellikle KOBİ' leri ciddi şekilde etkilemektedir. Oysa kendi aralarında yapacakları yatay ya da dikey işbirliği KOBİ' lere ekonomik olarak çok fayda sağlayacaktır.

İşletme sahiplerinin işbirliği imkânlarından yeterince ve zamanında bilgi sahibi olamamaları bir diğer sorundur. Oysa Avrupa Birliği ülkelerinde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli işletmeler kendileri ile aynı sektörde çalışan Türk işletmeleri ile ortak girişim (Joint Venture) ilişkisine girme veya sadece belli alanlarda işbirliğine gitme konusuna ilgi göstermektedirler (İraz, 2005: 239). Ekonominin küçük işletmeleri yuttuğu günümüzde KOBİ'lerin iflasa yaklaştıkları durumlarda kendilerini kurtarmak için izleyeceği yollardan en

geçerlisi birleşmedir. Özellikle Avrupa Biriliği ülkeleri bu tip birleşmelere sıcak bakmaktadır. Ancak burada görev, bu işbirliği konularını düzgün takip ederek işletmenin yöneticisine düşmektedir.

1.13.9. Bilgiye Ulaşma Sorunları:

Ülkemizde küçük ve orta ölçekli işletmelerin firma düzeyindeki en büyük çıkmazlarından biride alınan kararların nicelik ve nitelik açısından yeterli bilgiye veya enformasyona dayandırılmamasıdır. Girişimciler ile küçük ve orta ölçekli işletme yöneticileri bilmediğini araştırmak ve konu ile ilgili kişileri danışarak bilmediklerini öğrenmek için çaba harcamamaktadır. Bu tutum genellikle bilgi eksikliğinin başkaları tarafından ayıplanacağı ya da küçük düşürüleceği endişesinden kaynaklanmaktadır (İraz, 2005: 239). Bilgi eksikliği her konu da olduğu gibi KOBİ' lerin üretiminde ve pazar payında da olumsuzluklar yaratmaktadır. Yöneticiler, bilgiye ulaşma konusunda çaba harcamalarının onları bilgisiz göstereceği ve kınanacakları düşüncesiyle bunu yapmamaktadırlar.

1.14. KOBİ' LERİN EKONOMİDEKİ YERİ

KOBİ' lerin ekonomik ve toplumsal kalkınmada üstlendikleri rollerin önemlilik derecesinin tartışılması bir yana onların üstlenmiş olduğu bu roller farklı ülkelerin kültürel yapılarını yansıtacak biçimde farklılık da göstermektedir. Örneğin KOBİ' ler ABD' de serbest piyasa ekonomisinin yapı taşları olarak kabul edilmekte ve ekonomik dinamizmin temel güçleri olarak görülmektedirler. Böyle olunca da bu işletmelere yapılan sosyo- politik ve ekonomik destek önceden olduğu gibi şimdi de normal karşılanmaktadır. Öte yandan, KOBİ' lerin dünya paylaşım sistemindeki etkin rolünü ABD ve Japonya' ya oranla geç kavrayan Avrupa Topluluğu, aldığı önlemlerle tek pazara hızla yönelen yeni yüzyılda rekabet gücü yüksek KOBİ' leri oluşturmanın arayışı ve çabası içine girmiştir (Özolgun, 2007: 35). Her KOBİ kendi ülkesi içinde farklı yere sahiptir. Ülkelerin yapısına göre çeşitlilik gösteren yerleri; ekonomiye dinamizm kazandırma, istihdam, sosyo-politik destek gibi çeşitlilik arz etmektedir.

1.15. KOBİ' LERİN REKABET POTANSİYELİ

Son yüzyılın ve içinde bulunduğumuz dönemin en önemli olgusu olan globalleşme; ülkeler, ekonomiler ve firmalar arasındaki rekabetin artmasında son derece etkili bir faktör olmuştur. Globalleşme, ulusal ekonomilerin ve yerel piyasaların birbirleri ile bütünleşmesini, işletmeler için ise, tüm dünya coğrafyasının tek bir pazar haline gelmesini ifade etmektedir. Globalleşme sürecinde, ülkelerin dış ticaret kanalları yoluyla birbirlerine erişim ve etkileşimleri kolaylaşmakta ve buna karşılık da rekabetin yüksek olduğu bir ortamla karşılaşılmaktadır. En hızlı olanın, en ucuza mal edenin, en kaliteli üretenin ve bilgiden en iyi yararlanabilenin kazandığı bu ortamda rekabet edebilmek giderek güçleşmekte ve aslında fiziksel olarak genişleyen pazarda hareket alanı daralmaktadır. Böyle bir ortamda daha büyük ve kurumsal hareket eden birimlerin şanslı olacağı ve rekabet gücünün artacağı açıktır. Bununla birlikte, Türkiye İstatistik Kurumu' nun verilerine göre, Türkiye' de firma yapılarına bakıldığında ağırlıklı olarak ferdi mülkiyet ve kurumsal olmayan firma yapısının hakim olduğu görülmektedir. Limitet ve anonim ortaklıktan oluşan firmaların toplam firmalar içerisindeki payı yaklaşık % 16' dır. Firmaların çoğunluğunun aile şirketi olması ve kurumsallaşma konusunda isteksizliği elbette KOBİ' lerin sürdürülebilir performansları ve kredibiliteleri açısından dezavantaj yaratmaktadır. Bu durum yönetim kalitesine de yansımakta ve kurumsal yönetim uygulamalarındaki eksikliklerle birlikte performansları düşük kalmaktadır (Aras, 2007: 5). Rekabet olgusu, duruma göre çıkarımlar sağlamaktadır. Aynı rekabet ortamı bir işletme için kâr sağlarken diğer bir işletmeyi zarara sürüklemektedir. Özellikle dünyanın büyük bir köy haline gelip ekonomik anlamda sınırların kalkmasıyla birlikte rekabetin önemi her geçen gün artmaktadır. Artık üretimde amaç, minimum maliyet, maksimum kalitedir. KOBİ' ler sürecin tam burasında varlıklarını sürdürmede zorlanmaktadırlar. Çünkü bu ortamda şans kurumsal işletmelere aittir. Ülkemizde ki işletmelerin % 61' i KOBİ' dir. Bu yüzden ülkemiz büyük pazarlarda rekabet güçlüğü çekmektedir.

Son yıllarda rekabetin temel belirleyicisi olan teknoloji kullanımı, Ar-Ge çalışmaları, bilgiye erişim ve kullanım konusunda KOBİ' lerin daha zayıf kaldığı gözlenmektedir. Oysa global rekabet ortamında katma değeri yüksek, marka, tasarım ve özgün ürünler üretebilmenin temel yolu gelişmiş teknoloji ve bilginin etkin kullanımıdır. KOBİ' ler

çoğunlukla kendi alanlarındaki gelişmelere ve teknolojiye uyum sağlayamamaları nedeniyle daha çok fason üretim yapan ikincil firmalar konumunda kalmaktadır. KOBİ' lerin vergiden ve diğer kamusal yükümlülüklerden kaçınmak için başvurduğu kayıt dışı faaliyetler, hesap ve kayıt düzenindeki eksiklikler de rekabet gücünü zayıflatan bir başka sorundur. Kayıt dışılık KOBİ' lerin finansmana erişiminde çok büyük dezavantaj olduğu gibi, aynı zamanda uluslararası arenada faaliyet gösterecek, işbirlikleri, stratejik ortaklıklar gerçekleştirecek olan firmalar için de engel oluşturmaktadır (Aras, 2007: 5). Bir işletme rekabette bulunduğu diğer işletmeler arasında başarı şansını arttırabilmek için onlarla eşit şartlara sahip olmalıdır. Gelişen teknolojiyle artık bütün sektörler teknoloji yoğun üretime geçmektedir. KOBİ' ler bu süreci biraz geriden takip ettiği için global şirketlerle rekabeti zorlaşmaktadır. Yasal yükümlülüklerine büyük işletmeler kadar önem vermeyen ve küçük hesaplar yapan KOBİ' ler kayıt dışı işlemleriyle finansman sorunlarını arttırmaktadırlar. Böylelikle rekabetin finansman parçasında eksiklikler yaşamaktadırlar.

KOBİ' ler için dezavantaj oluşturan diğer bir faktör ise, çok kısa vadeli planlarla, daha çok da plansız hareket etme eğilimi ve risk yönetim kültürünün henüz yerleşmemiş olmasıdır. Özellikle Basel II' de daha da önemli hale gelen risk yönetimi uygulamalarının yetersizliği firmaların kredi maliyetlerine de yansıyacaktır. Öte yandan KOBİ' lerin yapılarından kaynaklanan önemli avantajlarının bulunduğunu da belirtmek gerekir. Bunların başında ve belki de en önemlisi, esnek bir yapıya sahip olmaları ve bu sayede; talebe, pazarın tercihlerine, teknolojik gelişmelere, yönetsel ve süreç değişimlerine kolay ve hızlı uyum sağlayabilme kabiliyetleridir. Bu esnek yapı aslında onların ekonomik dalgalanmalara kârşı da daha kıvrak olabilmelerini sağlamakta, talebe hızlı uyum göstererek maliyetleri kontrol edebilme avantajı getirmektedir (Aras, 2007: 5). Rotasız bir gemiye benzeyen plansız KOBİ' ler hedeflerine ulaşamamaktadırlar. Risk yönetimi konusunun üzerine düşmeyen KOBİ' lerin kredibiliteleri de bundan etkilenmektedir. Aslında KOBİ' lerin rekabet konusunda, taleplere hızlı uyum sağlayabilme, esneklik gibi birçok avantajları vardır ama önemli olan bunları kullanılabilir hale getirmektir.

1.16. KOBİ' LERİN SORUNLARI İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Girişimcilerin iç pazarın sunduğu imkânlardan yararlanmaları ve yoğun rekabet koşullarına uyum sağlayabilmeleri için yenilik yapmaları ve uluslararası olmaları yönünde teşvik edilmeleri gerekmektedir. Bunun için gerekli bilgiye, ilişkilere, eğitime ve birinci sınıf işletme destek hizmetlerine erişimleri sağlanmalıdır. KOBİ' ler iç pazarın daha yoğun rekabetin yanı sıra genişlemek için yeni fırsatlar yarattığı kanısındadır. Rekabet baskısı işletmeleri sürekli olarak bilgilenmeye ve yeniliklerden yararlanmaya yöneltmektedir. İşletmeler teknoloji geliştirme ve kalite yönetimi, yeni iş organizasyonu oluşturma ya da dağıtım yöntemleri belirleme, markalar ya da tasarımlarla yenilikler gerçekleştirebilirler. İnsan kaynakları yaratıcı ya da yenilikçi fikirleri üretilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Firmalar çalışanlarının deneyimlerinden, becerilerinden ve iletişim ağlarından yararlanarak kazançlarını arttırabilirler. Bunun için finansal katılım gibi yöntemlerle çalışanlar arasında girişimci tutumların teşvik edilmesi gerekmektedir (Akpınar, 2009: 189). KOBİ' ler global pazarlarda başarılı olabilmek istiyorlarsa yapmaları gereken tek şey kendilerini yenilemeleridir. Yeniliğe açık işletmeler her zaman büyüme potansiyeli gösterirler. KOBİ' ler öncelikle kendilerini iç pazarda tanıtmalıdırlar, kendilerine burada bir yer edinmelidirler. Rekabet baskısı çoğu zaman KOBİ' leri tetiklemektedir. Rakipleriyle aynı seviyede olmak isteyen işletmeler daha fazla bilgiye, hammaddeye, teknolojiye ulaşmak için çaba sarf ederler. Aynı zamanda yöneticiler çalışanlarını bu konuda motive ederler.

Sonuç olarak dünya ekonomisinde yaşanan küreselleşme sürecinde Türkiye'deki firmaların da yerellikten kurtulup uluslararası boyutlara ulaşması ve bir dünya şirketi olmaları gerekmektedir. Bu tespit çerçevesinde KOBİ' ler uluslararası değişikliklere paralel olarak rekabet üstünlüğü yaratacak şekilde yönetim anlayışlarını ve kalite arayışlarını iyileştirip güçlendirmelidir (Akpınar, 2009: 190). KOBİ' lerin ulusla arası arenada boy gösterebilmeleri için uluslararası işletmeler gibi davranması ve onların izinden gitmeleri gerekmektedir.

2. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI

Günümüz ekonomilerinde KOBİ' lerin önemi giderek artmakta; istihdam yaratma, ihracata katkı ve yatırım gibi ekonomik göstergelerdeki payları yükselmeye devam etmektedir. KOBİ' ler için üretim, finansman ve teşvikler açısından avantajlı sahalar yaratan ekonomilerin bundan olumlu yararlanacağı ortadadır. KOBİ' lerin dünya ekonomisindeki öneminin farkında olan UMSK' nin 2009 yılında yayımladığı KOBİ' ler için UFRS standardının KOBİ' ler açısından kaliteli, karşılaştırılabilir ve bütün dünyada geçerli finansal tablolar hazırlanmasını kolaylaştıracağı ortadadır (Osmanağaoğlu, 2010). KOBİ' lerin günümüzde ne denli önemli bir yere sahip olduğunu anlayan UMSK, KOBİ' leri başlı başına bir kuruluş kabul ederek onlara özel bir standart yapma kararı almıştır. KOBİ' ler için UFRS ile birlikte daha öznel bir standart oluşturulmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi' nde yasalaşan yeni Türk Ticaret Kanunu' nda sermaye şirketleri ölçeklerine göre belirli kriterlere bağlı olarak "küçük", "orta" ve "büyük" olmak üzere sınıflandırılmış ve bu şirketlerin ticari defterlerine ve finansal tablolarına Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) tarafından yayımlanan UFRS ile uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları'nın uygulanacağı hükme bağlanmıştır. KOBİ' ler için UFRS, KOBİ' lerin ihtiyaçları ve finansal raporlamada fayda maliyet dengesi gözetilerek tam set UFRS' ye göre sadeleştirilmiştir (KOBİ'ler için UFRS 2010, 2010: 1). Ülkemizde halen tasarı halinde olan KOBİ' ler için UFRS, tam set UFRS' nin KOBİ' lerin ihtiyaçları gözetilerek basitleştirilmiş halidir.

KOBİ' ler;

(a) **Kamuya hesap verme yükümlülüğü** bulunmayan ve

(b) Dış kullanıcılar için **genel amaçlı finansal tablo** yayımlayan işletmelerdir. İşletme yönetiminde yer almayan işletme sahipleri, mevcut veya potansiyel borç verenler ve kredi derecelendirme kuruluşları, dış kullanıcılara örnek olarak gösterilebilir (KOBİ TFRS 2010). KOBİ' ler ve dış kullanıcılar için genel amaçlı mali tablolar yayınlayan işletmeler kamuya hesap verme zorunluluğu olmayan işletmelerdir. IASB, KOBİ' leri caydırmak için oluşturulan Kamusal hesap verilebilirlik gibi sadece kalitatif faktörleri

önermek için bir teste tabi tutulmayı reddetmektedir (Samujh, 2007: 4). Kısaca; KOBİ' ler kamuya hesap vermek zorunda olmayan ve genel amaçlı finansal tablolar yayınlayan işletmeler olarak tanımlanabilir.

Bir işletmenin aşağıdaki hâllerde kamuya hesap verme yükümlülüğünün bulunduğu kabul edilir:

(a) Borçlanma araçlarının veya öz kaynağa dayalı finansal araçların kamuya açık bir piyasada (yerel ve bölgesel piyasalar da dâhil olmak üzere, yerli veya yabancı bir sermaye piyasasında veya tezgâh üstü piyasada) işlem görmesi veya bu tür bir piyasada işlem görmek üzere söz konusu araçların ihraç edilme aşamasında bulunulması ya da;

(b) Esas faaliyet konularından birinin, varlıkları güvenilir kişi sıfatıyla geniş bir kitle adına muhafaza etmek olması (bankalar, yatırım bankaları, yatırım fonları, kredi birlikleri, sigorta şirketleri, emeklilik şirketleri, bireysel emeklilik fonları, faktöring şirketleri, finansal kiralama şirketleri, aracı kuruluşlar ve benzeri finans kuruluşlarında olduğu gibi) (KOBİ TFRS, 2010: 1). Kamuya hesap verme yükümlülüğü demek; finansal araçların kamuya açık bir piyasada işlem görmesi veya ana faaliyet konularından en az birinin varlıkları geniş kitleler adına koruyor olması demektir.

Kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunan işletmeler bu standardı uygulayamaz. Yasal düzenlemelerin kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunan işletmeler açısından bu standardın uygulanmasını zorunlu kıldığı veya buna izin verdiği durumlarda dâhi, söz konusu işletmelerin bu standarda uygun olarak düzenledikleri finansal tablolar, KOBİ TFRS' ye uygun olarak düzenlenmiş kabul edilmez (KOBİ TFRS, 2010: 1). Kamuya kârşı hesap verme sorumluluğunda olan işletmeler, bu standarda uygun finansla tablolar düzenleseler bile, hazırladıkları tablolar KOBİ' ler için TFRS' ye uygun kabul edilmez.

Literatürde Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının (UFRS) 'nin ilke bazlı, Amerika'da Uygulanmakta Olan Genel Kabul Görmüş Muhasebe Standartları (US GAAP)'in ise kural bazlı olduğu bilinmektedir. Gerek ilke bazlı ekolü yansıtan UFRS' ler de gerekse kural bazlı olarak hazırlanan US GAAP' te muhasebenin sağladığı bilgilerin belirli niteliksel özellikler taşıması gerektiği belirtilmiştir (Balsarı ve Dalkılıç, 2007:106). UFRS ile US

GAAP arasındaki temel fark, birinin ilke birinin kural bazlı olmasıdır. Ama aralarındaki fark ne olursa olsun ortak amaç, muhasebenin doğru ve kullanılabilir bilgi sağlamasıdır.

Uzun çalışmalar sonucunda Şubat 2007 tarihinde Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu, "KOBİ' ler için UFRS Taslağı' nı" yayınlamıştır. Önerilen standart UFRS' yi esas almakla beraber KOBİ'lere ait finansal tabloları kullananların gereksinimlerini ve fayda-maliyet analizini dikkate alan bazı değişiklikler içermektedir. Nihayet uzun bir çalışmanın sonucunda 9 Temmuz 2009 tarihinde KOBİ' ler için UFRS yayınlanmıştır. UFRS' nin uygulanmasıyla, Türkiye' de ki KOBİ' leri uluslararası düzeyde kabul görmüş etkin bir raporlama sistemine geçmiş olacaktır. Böylece bir yandan kurum kendi faaliyetlerini ve performansını daha sağlıklı bir şekilde ölçerken, finansman ihtiyacı için dış kaynak temininde de önemli bir rekabet avantajı sağlayacaktır. Uluslararası kabul görmüş standartlarda finansal raporlama yapan KOBİ 'ler, borçlanma maliyetlerinin düşürülmesi, uluslararası şirket satın alma/birleşme veya yeni işbirliklerinde avantaj sağlamanın yanında, geleceğin büyük firması olarak KOBİ' lerin, ileride sermaye piyasalarına açılmasını kolaylaştıracak ciddi bir ön hazırlık gerçekleştirilmiş olacaktır (www.ismmmd.org.tr., 2012). 2007 yılında yayınlanan KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı, tam set UFRS' yi temel alarak KOBİ' lerin mali tablo hazırlamasında ihtiyacı olan bazı değişiklikleri içermektedir. Bu taslakla birlikte ülkemizdeki KOBİ' ler uluslararası arenada özellikle dış ülkelerden kredi bulma konusunda performansı artacak dolayısıyla rekabet avantajı sağlayacaklardır.

Temmuz 2009' da, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) tarafından beş yıllık bir proje sonrasında yürürlülüğe konan KOBİ' ler için UFRS' nin (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Uluslararası Finansal Raporlama Standardı) ulusal ve uluslararası birçok getirisi vardır. IASB' nin ilan ettiği hedef, küçük ve orta ölçekli işletmelerin ihtiyaçlarına yönelik uygun muhasebe çerçevesi sunmaktır. Bu yeni standart tam UFRS üzerinden geliştirilmiştir. Kullanıcı topluluğunun temel gereksinimlerini karşılamak üzere kapsamlı özelleştirme, fayda-maliyet hususlarında değişiklikler yapılmıştır. Bazı konularda Tam Set UFRS ile büyük farklar bulunmaktadır (Henselmann, Klein ve Wiese, 2010: 6). IASB' nin, KOBİ' ler için UFRS' yi yürürlüğe koyarken belirttiği hedef, KOBİ' lerin ihtiyaçlarına yönelik olacağıydı. Tam set UFRS üzerinden hazırlanan bu standart KOBİ' lere göre özelleştirilerek fayda-maliyet dengesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

2.1. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ TEMEL NİTELİKSEL ÖZELLİKLER

2.1.1. İhtiyaca Uygunluk:

IASB' ye göre bilginin ihtiyaca uygunluğu; "kullanıcıların geçmiş, bugün ve gelecekteki olayları değerlendirme ya da geçmiş değerlendirmelerini doğrulama veya düzeltme yoluyla ekonomik kararlarını etkilemesi." olarak tanımlanmaktadır. FASB' ye bakıldığında yine benzer bir tanımla karşılaşılmaktadır. FASB' ye göre; "Muhasebe bilgisi kullanıcılara geçmiş, bugün ve gelecekteki olayların sonuçları ile ilgili öngörülmeme de ya da beklentileri doğrulama veya düzeltmede yardımcı olarak kullanıcıların kararlarında değişiklik yapmaya yetkinse ihtiyaca uygundur (Basları ve Dalkılıç, 2007: 107). Tablolardaki gereksiz bilgiler, tablo üzerinde çalışanların kafasını karıştırmaktan başka hiçbir işe yaramazlar. Finansal tablolardaki bilgiler, dünü, bugünü ve yarın aydınlatacak niteliklere sahip olmalıdır.

2.1.2. Anlaşılabilirlik:

Finansal tablolarda yer alan bilgiler, iş ve ekonomik faaliyetler ile muhasebe hakkında yeterli bilgi sahibi olan ve bu bilgileri makul bir seviyede dikkatli olarak inceleme isteği bulunan kullanıcılar tarafından anlaşılabilecek şekilde sunulmalıdır. Ancak anlaşılabilirlik, bazı kullanıcılar için anlaşılması çok zor olacağı gerekçesi ile gerekli bilgilerin kapsam dışında bırakılmasına imkân vermez (KOBİ TFRS, 2010: 3). Anlaşılabilirlilik, tablo kullanıcısının taşıdığı özellikler ile sunulan bilginin özellikleri arasında ilişki oluşturmaktadır. Bilgi istenen diğer tüm özellikleri taşıyor bile olsa anlaşılabilirlilik özelliği sağlanmadıkça bir değeri yoktur (Balsarı ve Dalkılıç, 2007: 108). Finansal tabloların anlaşılabilir olması bu tablolar üzerinde çalışan herkesin aynı tablodan aynı bilgilere rahatlıkla ulaşabilmesidir. Bir tablonun doğru verileri vermesi kullanıcılar açısından % 100 verim sağlamaz, önemli olan kullanıcılar için anlaşılabilir bir şekilde hazırlanmasıdır.

2.1.3. Önemlilik:

Eğer bir bilginin verilmemesi ya da yanlış verilmesi finansal tabloları kullanarak ekonomik kararlar alacak olan kullanıcıların kararlarını etkileyebilecekse, o bilgi önemli bir

bilgidir ve dolayısıyla ihtiyaca uygundur. Önemlilik, eksik veya yanlış sunulan kalemin düzeyine bağlıdır. Yapılacak değerlendirmelerde ilgili hata veya eksikliğin taşıdığı özelliklerin göz önünde bulundurulması gerekir. Ancak, bir işletmenin finansal durumu, faaliyet sonuçları veya nakit akışlarının belirli bir şekilde sunulmasını sağlamak amacıyla, KOBİ TFRS' den önemsiz sapmalar yapılması veya bunların düzeltilmemiş şekilde bırakılması doğru olmaz (KOBİ TFRS, 2010: 3-4). Finansal tablo üzerindeki her bilgi kullanıcı açsından önemli bir bilgidir. Bilgiye bu önemi veren, eksik ya da yanlış verilmesinde tüm finansal tabloyu ve dolayısıyla hesapları etkileyebilir olmasıdır.

2.1.4 Güvenirlilik

IASB' ye göre; bir bilginin güvenilir olması için "temsil etmeye niyet ettiği ya da temsil etmesi beklenen işlemleri ve olayları doğru bir şekilde temsil etmesidir. IASB kavramsal çerçevesinde, güvenirlilik özelliği "temsilde doğruluk(faithful representation)", "özün önceliği (substance over form)", "tarafsızlık (neutrality)", ihtiyatlık (prudance)" ve "tamlık(completeness)" kavramlarını içermektedir. FASB' a göre ise "bir bilgi eğer doğrulanabilir, tarafsız ve kullanıcılar tarafından temsil etmeye niyet ettiği şeyi temsil ettiğine güvenilebilirse güvenilirdir. Bu tanım, "temsilde doğruluk", "tarafsızlık" ve "doğrulanabilirlik (verifiability)" kavramlarını içermektedir. FASB özün önceliğinin, temsilde doğruluk kavramı doğruluk kavramı tarafından kapsandığı görüşündedir. Ayrıca ihtiyatlılık kavramı FASB tarafından niteliksel özelliklerin tamamen dışında bırakılmıştır (Basları ve Dalkılıç, 2007: 107). Tablolarda yer alan bilginin en önemli özelliği güvenilir olmasıdır bu da tarafsızlıkla sağlanır. Finansal tablolar üzerindeki bilgiler, yanlı yorulamaya izin veriyorsa o bilginin güvenilirliğinden söz edilemez.

2.1.5. Özün önceliği

İşlemlerin ve diğer olay ve koşulların sadece yasal görünümleri ile değil, özleri ve ekonomik gerçekleri de dikkate alınarak muhasebeleştirilmesi ve sunulması gerekir. Bu durum, finansal tabloların güvenilirliğini arttırır (KOBİ TFRS, 2010: 4). Tabloda ki bilgiler ışığında yapılan işlemlerin özleri de muhasebeleştirilmelidir. Ancak böylelikle doğru sonuçlara ulaşılabilir.

2.1.6. İhtiyatlılık

Olay ve koşullarla ilgili belirsizliklerin içerik ve kapsamlarına uygun olarak açıklanması ve finansal tablolara ihtiyatlı bir şekilde yansıtılması gerekir. İhtiyatlılık, belirsizlik nedeniyle tahmin yapılması gereken hallerde varlıkların veya gelirin olduğundan fazla, borçların veya giderlerin ise olduğundan eksik belirlenmemesi için gereken dikkatin gösterilmesini ifade eder. Bununla birlikte, ihtiyatlı bir tutum içinde olmak, kasıtlı olarak varlıkların veya gelirin olduğundan eksik, borçların veya giderlerin de olduğundan fazla belirlenmesine izin vermemektedir. Kısaca, ihtiyatlılık, taraflı yaklaşıma izin vermez (KOBİ TFRS, 2010: 4). Bazı durumlarda finansal tablolarla ilgili tahmin yürütmek gerekir. Bu durumlarda ihtiyatlı davranılarak gelir ve giderlerin doğru bir şekilde yansıtılması, yapılan tahminlerin doğru veriler üzerinden yapılması gerekmektedir.

2.1.7. Karşılaştırılabilirlilik

Karşılaştırılabilirlilik; "Kullanıcıların bir işletmenin belli bir zaman içerisinde finansal durumundaki ve faaliyetlerindeki değişmeleri takip edebilmeleri için işletmenin finansal tablolarını karşılaştırma imkânları olmalıdır" şeklinde tanımlanabilir. Kullanıcıların aynı zamanda bu işletme ile başka bir işletmeyi de karşılaştırabilmek suretiyle bunların kendilerine özgü finansal durumlarını, faaliyet sonuçlarını ve finansal durumlarındaki değişimleri değerlendirebilme imkânına sahip olması gerekir. Böylece, benzer işlemlerin ve diğer olayların finansal etkilerinin hem bu işletmede hem de diğer işletmelerde nasıl ölçümlendiği ve gösterildiği zaman içerisinde, istikrarlı bir şekilde takip edilebilir (Basları ve Dalkılıç, 2007: 109). Finansal tablo kullananlar belli dönemlerde geçmiş tablolarla ya da başka işletmelerin tablolarıyla karşılaştırma yapmak isterler. Böyle durumlarda finansal tablolardaki bilgiler açıklayıcı olmalıdır, böylece herhangi bir dönemde ki her hangi bir kullanıcı inceleme esnasında zorluk çekmesin. Verilerin karşılaştırılabilir olması gerek işletme içi gerekse işletmeler arası istatistiksel verilere ulaşmada kolaylık sağlar.

KOBİ UFRS ile taleple ilgili aşağıdaki sorunlar daha iyi karşılaştırılabilir:

- Yabancı KOBİ' lere kredi verme ve geri ödeme yeteneğini izlemek
- Kredi satarken alıcıların mali durumunu değerlendirmek

- Yurtdışı tedarikçi ilişkisinin prospektifini değerlendirmek
- Kredi derecelendirmeyi geliştirmek
- KOBİ' lerin risk sermayesini belirlemek
- Gelişen para piyasalarında kur planlarını izlemek (www.grin.com, 2010: 2)

KOBİ UFRS uygulanması sonucunda, dış ülkelerde ilişki içinde bulunulan KOBİ' lerle ilgili kredi sorunları ortadan kalkar, kredi verirken alıcıların kredibilitelerini değerlendirilir, tedarik konusunda yurtdışı alımları değerlendirilir, KOBİ' lerin rizikoları belirlenir ve para piyasaları gözlemlenir.

2.1.8. Tam Açıklama

Finansal tablolardaki bilgilerin güvenilir olması için, önemlilik ve maliyet sınırları içinde bütünü kavraması, yani tam olması gerekir. Bilginin bir kısmının dâhil edilmemesi tamamının yanlış veya yanıltıcı olmasına, bu nedenle de güvenilirlik ve ihtiyaca uygunluk özelliğini kaybetmesine yol açar (KOBİ TFRS, 2010: 4). Finansal tablodaki eksik bir bilgi tüm mali işlemleri aksatabilir. Bu yüzden tablolardaki her bilginin tam ve eksiksiz olarak yansıtılması gerekir. Finansal tabloları kullananların bazı durumlarda geçmiş verilerle hatta diğer işletmelerin verileriyle karşılaştırmalar yapmaları gerekebilir. Böyle zamanlar için finansal tablolar net ve anlaşılabilir bilgiler içermelidir. Aynı zamanda finansal tablonun hazırlandığı dönemdeki muhasebe politikaları ve bunların değişiklikleri de kısa notlar halinde tablolarda belirtilmelidir.

2.1.9. Zamanında Sunum

Finansal bilginin ihtiyaca uygun olması için, kullanıcıların ekonomik kararlarını etkileyebilmesi gerekir. Zamanında sunum, bilginin, karar alma sürecinde sunulmasını gerektirir. Aşırı gecikmeli olarak sunulmuş olan bilgi, ihtiyaca uygun olma özelliğini kaybedebilir. Yönetim, zamanında yapılan raporlamanın yaratacağı fayda ile bilginin güvenilir olması koşulu arasındaki dengeyi sağlamak zorundadır. İhtiyaca uygunluk ve güvenilirlik arasındaki dengeyi sağlamada kullanılması gereken ölçü, kullanıcıların ekonomik karar alma ihtiyaçlarının en iyi hangi şekilde karşılanmış olacağıdır (KOBİ TFRS, 2010: 5). Finansal tablolardaki bilgilerin işe yarabilmesi için doğru zamanda ele geçmesi gerekir. Zamanında sunum, karar aşamasında sunum demektir. Önemli olan doğru ve gerekli bilginin

doğru zamanda yöneticinin elinde olmasıdır.

2.1.10. Fayda ve Maliyet Dengesi

Bilgiden sağlanan fayda, bu bilgiyi elde etmek için katlanılan maliyetin üzerinde olmalıdır. Ancak, faydaların ve maliyetlerin belirlenmesi çoğunlukla öznel bir süreçtir. Öte yandan, maliyetler genellikle faydadan yararlanan kullanıcılar tarafından yüklenilmez ve bilginin faydalarından genellikle geniş çapta dış kullanıcılar yararlanır (KOBİ TFRS, 2010: 5). Bazen finansal tabloların oluşturulması aşamasında gerekli bilgiye ulaşmanın maliyeti fazladır. Ne zaman ki bilginin sağladığı fayda, bilgiye ulaşmadaki maliyeti geçerse o zaman bilgiye ulaşmadaki maliyet göz ardı edilebilir.

Finansal raporlama, sermaye sağlayıcılarının daha iyi kararlar almalarına yardımcı olur. Bu ise, ekonominin tamamı açısından, sermaye piyasalarının daha etkin bir şekilde işlemesi ve sermaye maliyetinin azalması sonucunu doğurur. Bireysel açıdan ise, işletmeler, sermaye piyasalarına giriş imkânlarının artması, halkla ilişkiler alanına yansıyan olumlu etkiler ve sermaye maliyetlerindeki olası azalmalar sonucunda bu faydalardan yararlanırlar. Sözü edilen faydalar, yönetimle ilgili daha iyi kararlar alınmasını da içerebilir. Nitekim işletme içerisinde kullanılan finansal bilgiler çoğunlukla, kısmen de olsa, genel amaçlı finansal raporlama amacıyla hazırlanan bilgilere dayanırlar (KOBİ TFRS, 2010: 5). Finansal raporlar hem işletme içi hem de işletme dışı çevreye yarar sağlamaktadır. Finansal tabloları inceleyen sermaye sağlayıcılar, kredi sağlama aşamasında bu tablolara göre karar vermektedirler. Aynı zamanda işletme kendisi de finansal tablolarından yola çıkarak piyasalara giriş kararları alırlar ve yönetimle ilgili daha kapsamlı finansal bilgilere ulaşırlar.

2.2. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ SAĞLAYACAĞI AVANTAJLAR

KOBİ' ler için UFRS uygulamasının işletmelere sağlayacağı avantajlar şu şekilde sıralanabilir:

- Küresel düzeyde finans kaynaklarına ulaşmak mümkün olacaktır.
- Kaliteli ve karşılaştırılabilirlik niteliklerine sahip raporlama yapılabilecektir.
- Uluslararası ticareti kolaylaştıracaktır.

- KOBİ finansal tablo kullanıcıların gerekliliklerine odaklı finansal tablolar hazırlanabilecektir.

- Kapsamlı UFRS/UMS' nin uygulandığı işletmelerde KOBİ UFRS işin ağırlığını hafifleştirecektir.

- Gelecekte halka açılmayı hedefleyen şirketler için kapsamlı UMS/UFRS' ye geçişin ilk adımını oluşturabilecektir (www.muhasip.com, 2012).

- KOBİ muhasebe standartları yatırımcılara, kredi verenlere ve diğer ilgililerle finansal bilgileri daha sade ve kapsamı daha dar tablolarda sunma olanağını vermektedir.

- KOBİ standartlarının oluşturulmasında, tam sete kıyasla çok daha sade bir dil kullanılmıştır.

- KOBİ' lerle ilgili olmayan işlemlere yönelik açıklamalar veya standartlar KOBİ' ler için düzenlenen standartlarda kapsam dışı bırakılmıştır (Utku ve Gürsoy, 2011: 36).

UFRS' nin sadeleştirilmesiyle oluşan KOBİ' ler için UFRS, KOBİ' lere bilgilere ulaşmada kolaylık sağlayacaktır. Aynı zamanda küçük de olsa UFRS' yi kullanan işletmelerin işini kolaylaştıracaktır. KOBİ' lere kendileri için gerekli bilgilerle sadece finansal tablolar oluşturacakları için finansal tabloların karşılaştırılabilirliği kolaylaşacaktır. Tam set UFRS' ye göre daha sade bir dile sahip olduğundan, KOBİ' lerle ilgili olmayan maddeler kapsam dışı bırakılmıştır. Tam set TFRS' de bulunan standartların KOBİ' lere göre düzenlenmesiyle birlikte standartlar KOBİ' lerin lehine çevrilmiştir.

2.3. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI YERİNE ULUSAL MUHASEBE STANDARTLARININ UYGULANMASININ SAKINCALARI:

KOBİ' ler mali tablo hazırlama zamanlarında standart olarak, ulusal muhasebe standartları yerine uluslararası muhasebe standartlarını kullanmalıdırlar. Çünkü ulusal standartlar globalleşen dünyada yerini genel bir muhasebe dili olan uluslararası muhasebe standartlarına bırakmışlardır. Ulusal standartların uygulanmasının bazı sakıncaları şunlardır:

- KOBİ' ler için ulusal muhasebe standartları IASB standartları ile uyumlu değildir.

- KOBİ' ler için ulusal muhasebe standartları, mali tabloların firma dışı kullanıcılarının ihtiyaçlarına cevap vermemektedir.
- KOBİ' lerin mali tabloları uluslararası alandan karşılaştırılabilir değildir (Aslan, 2007: 206).

KOBİ' ler için UFRS' nin faydaları olduğu kadar bazı sakıncaları da vardır. Bunlardan en önemlisi KOBİ' lerin ulusal muhasebe standartlarının, IASB standartları ile uyumlu olmamasıdır. Aynı zamanda KOBİ' lerin standartlarınca oluşturulan mali tabloların dış çevre için yetersiz olmasıdır.

2.4. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI' NIN UYGULANMASINDA YAŞANAN SORUNLAR

UFRS' lerin benimsenmesinde ve uygulanmasında bir takım sıkıntıların olduğu bir gerçektir. Uluslararası Muhasebe ve Raporlama Standartları Milletlerarası Uzmanları Çalışma Grubu' nun (Working Group Of Experts on International Standarts of Acounting and Reporting-ISAR Çalışma Grubu) Kasım 2005' te gerçekleştirdiği toplantıda çıkan sonuçlara göre;

- Ülke yasalarında UFRS' lerin uygulanması ile ilgili bir yaptırımın olmadığı
- Standartlara ilişkin teknik sorunlar bulunduğu
- UFRS' leri uygulayacak işletmelerin belirlenmesi gerektiği
- Uygulayıcıların UFRS' leri anlama, yorumlama ve ne yapılması gerektiğini bilmedikleri anlaşılmıştır (Varıcı, 2009: 283-284).

UFRS' lerin ilk gündeme gelmesi aşamasında bir takım sorunlar yaşanmıştır. İlk olarak; ülkeler UFRS' lere hazır olmadıkları için gerekli kanunlara sahip değillerdi ve bu yüzden hiçbir yaptırımda bulanamadılar. Yeni çıktıkları için standartlara ilişkin bazı teknik sorunlar vardı. UFRS' leri kimlerin ve hangi şartlarla kullanacakları belirlenmemişti. UFRS ülkelerin bile hazırlıksız yakalandığı bir durum olunca kullanıcılar ve uygulayıcılar, UFRS' yi anlamada ve yorumlama zorluk çekmişler.

Uluslararası Finansal Raporlama sürecini hızlandırırken yasal kontrolleri artırmak ve maliyetleri azaltmak için yapılması gerekenler şunlardır:

- Standart ve gelişmiş muhasebe ve finansal raporlama politikaları

- Kaynak kullanımı ve yüksek bir verim içinde kullanılabilirlik

- Ortak hizmetler merkezlerinde merkezi yasal raporlama

- Gelişmiş kontroller

- Geliştirilmiş nakit yönetimi (http://www.deloitte.com, 2012)

UFRS' ye uyum süreci biraz zaman almaktadır. Bu süreci minimum maliyetle atlatmak isteyen işletmelerin yapması gerekenler; finansal raporlama politikalarını uygulamak, verimli bir kaynak kullanımı sağlamak, kontrolleri geliştirmek ve geliştirilmiş nakit yönetimini uygulamaktır.

TTK yeni hükümleri tüm sermaye şirketlerinin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ile özdeş Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) uyarınca raporlama, bağımsız denetim ve şeffaf bir yönetim için özellikle kurumsal yönetim alanında önemli değişiklikler yapmasını gerektirmektedir. Yeni TTK' nin Türk ticaret hayatına yerleşmesi ile birlikte Türk şirketler uluslararası piyasalar ile ortak bir dil konuşmaya başlayacaktır. Bu yeni yasa ile finansal raporlama ve muhasebe alanında tekdüze ve ortak bir disiplin oluşturarak finansal tabloların uluslararası pazarda kabul edilmesi ve Türk şirketlerin dış pazarda rekabet avantajı kazanması amaçlanmaktadır (Deloıtte 2011 UFRS Cep Kitapçığı, 2011: 5). Türk Ticaret Kanunu'nda belirtilen yeni hükümlere göre tüm sermeye şirketleri UFRS ile uyumlu TFRS' ye göre raporlama yapacaktır. Bu hüküm, Türk işletmelerin yabancı pazarlarda da söz sahibi olmasını sağlayacaktır.

Konusunda uzman olan profesyoneller bile UFRS ile ilgili olarak yapılan son değişiklikleri takip etmekte zorlanmaktadırlar. Tüm dünyada yaşanan finansal kriz karşısında G20'deki liderlerin ve Finansal İstikrar Forum'un (Financial Stability Forum) ortaya koyduğu beklentiler, halen UMSK' u gündemini etkilemektedir. Kasım 2009' da UMS 39' un yerine

yeni bir standart hazırlamak için başlatılan dört aşamalı projenin ilki kısmı gerçekleştirilmiştir. 1 Ocak 2013 tarihinde ya da bu tarih sonrası için geçerli olacak UFRS 9 "Finansal Araçlar" standardında finansal varlıkların sınıflandırması ve ölçümü ile ilgili açıklamalar yer almaktadır. Konsolide edilmeyen özel amaçlı işletmeler ile ilgili açıklamaların yanı sıra, aşamalı değer düşüklüğü, finansal riske kârşı koruma muhasebesi ve finansal durum tablosu dışı bırakma ile ilgili açıklamaların olduğu kurallar da uygulamaya konulacaktır (Deloitte UFRS 2010 Cep Kitapçığı, 2010: 4). Her geçen gün yeni bir gelişme gösteren UFRS hakkında tam ve kapsamlı bilgiye sahip olmak zorlaşmaktadır. Standartların değiştirilip yerine yeni standartların konulması aşamalı bir süreç gerektirmektedir. UFRS ile ilgili önümüzde ki gelişme ise; 1 0cak 2013' te yürürlüğe girecek olan UFRS 9' dur.

Diğer taraftan IFRS' ye uyumlaştırma sürecine karşı ileri sürülen görüşler de vardır. Bu görüşlerin en önemlisi ülkelerarası geçerli muhasebe uygulama farklılıklarının büyüklüğüdür. Ulusal muhasebe standartları ve uygulayıcılarının IFRS' yi uygulamada zorluklarla karşılaşmaları, uygulayıcıların bu standartları uygulamadaki yetersizlikleri, uygulamanın getireceği aşırı maliyetler, politik çıkarlar ve yasal düzenlemeler nedeniyle ulusal muhasebe sisteminde standartların uygulanmasına karşı çıkan düşüncelerle de karşılaşılmaktadır. Ulusal muhasebe standartları uygulayıcıları tarafından finansal raporlama standartlarına olan ihtiyacın her zaman kabul görmemesi nedeniyle dünyada tek bir dil haline getirilmeye çalışılan muhasebe standartlarında engellemelerle karşılaşılmaktadır (Çankaya, 2007: 131-132). Her ülkenin farklı muhasebe uygulamaları olduğu için oluşturdukları standartlar da farklılıklar göstermektedir. Ulusal muhasebe standartları genellikle uluslararası standartlara göre eksiklikler içermektedir ve bu tip yetersizliklerin sonuçlarını düzeltmek yüksek maliyetlere neden olmaktadır. Tüm dünyayı IFRS' ye uyumlaştırma sürecindeki temel amaç muhasebe standartlarında ortak bir dil yaratmaktır.

Tam UFRS' nin basitleştirerek KOBİ' ler için UFRS yaratmada IASB' nin yukarıdan aşağıya bir yaklaşım revizyonu olması, Muhasebe Direktiflerinin aşağıdan yukarıya yaklaşımının aksine olduğu için eleştirilmiştir. Bu konuyla ilgili endişeler sık sık gündeme getirilmiştir örneğin; KOBİ' ler için UFRS' de ki değişiklikler hem kullanıcılara hem de KOBİ' lere önemli maliyetler getirebileceği gibi. AB, özel bir şirket için KOBİ muhasebesi düzenlemek amacıyla değil; yasama yetkilerini devretmek konusunda AB vatandaşlarına karşı

sorumludur şeklinde yorumlar da vardır (Summary Report of The Reponses Received To The Commission's Consultation on The International Financial Reporting Standart For Small and Medium-Sized Entities Directorate-General For The Internal Market and Services 2010: 12). KOBİ' ler için UFRS Muhasebe Direktiflerinden farklı bir yaklaşıma sahip olduğu için eleştirilmiştir ve bu konuyla ilgili olumsuz beklentiler yansımıştır. Bunlardan en çok gündeme geleni, KOBİ' lere ve finansal tablo kullanıcılarına önemli maliyetler yükleyeceğidir. AB' nin bu konuyla ilgili standart düzenlemek yerine vatandaşlarına karşı sorumluluklarını yerine getirmesi gerektiği görüşü de UFRS' yi istemeyen grubun gerekçesidir.

2.5. ÜLKE MUHASEBE STANDARTLARINI ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA UYUMLAŞTIRMANIN SAĞLAYACAĞI FAYDALAR:

Yabancı etkilere karşı direnme şeklinde ortaya çıkan milliyetçilik, değişmesi mümkün olmayan gelenekler, farklı çevresel etkiler uyumlaştırmanın gerçekleşmesindeki problemlerdir. Ayrıca bazen ülkeler arası farklılıklar gerekli ve uygun olabilir. Örneğin; farklı gelişme aşamalarında ya da farklı finansman kaynaklarına dayanan ülkelerde farklı muhasebe sistemlerine yönelme gerekli görülebilir. Bütün bunların yanında uyumlaştırma nedeniyle ülke genelinde işletmelerin katlanacağı sistem değiştirme maliyetleri (zaman ve ekonomik kayıplar) uyumlaştırmaya karşıt görüşlerin artmasına neden olmaktadır. Aynı şekilde standartlaşmanın sonucunda işletmelerin kolayca analiz edilmeleri nedeniyle, yatırımcılar piyasaya yeni giren işletmelere yönelebilirler. Bu da söz konusu piyasadaki küçük işletmelerin finansal açıdan kayba uğramasına veya çıkmaza girmesine neden olabilir. Uyumlaştırmaya karşı çıkan görüşlere rağmen, muhasebe uygulamalarındaki farklılıkları azaltmak için yıllardır süren çalışmalar vardır. Çünkü sınır ötesi yatırımlar, borçlanmalar ve ticaretin globalleşmesi uyumlaştırmaya olan ihtiyacı arttırmıştır. Uyumlaştırmanın sağlayacağı yararlardan bazıları aşağıda sıralanmaktadır;

• Uyumlaştırma, güvenilir ve yüksek kalitede raporlamayı garanti eder,
• Ülkenin ekonomik ve finansal gelişimine önemli katkıları olduğu kanıtlanabilir,
• Çeşitli ülkelerde ortaklık ve şubeleri olan çok uluslu şirketlerin performansını sistematik olarak değerlendirme ve inceleme imkânı sağlar,

• Şirketlerin yerel ve uluslararası emsalleriyle daha kolay ve anlamlı şekilde karşılaştırılması olanağı sağlar,
• Şirketlerin uluslararası kredibilitesini artırır,
• Uluslararası sermaye piyasalarına giriş konusunda öncülük yaparak sermaye maliyetlerinin azalması ve şirket performanslarının artmasına neden olabilir (Çankaya, 2007: 131-132)

Uyumlaştırma sürecinin sağladığı faydalardan bir kısmı; her ülkede geçerli olabilecek kaliteli ve güvenilir bilgilerle raporlar hazırlanmasına imkân sağlamasıdır. Ayrıca, ülke ekonomilerinin dünya ekonomisindeki yerinin ne kadar önemli olduğu gösterilir. Uluslararası şirketlerin yaşamını sürdüğü ülkelerde ki tüm hesapları kolaylıkla incelenebilir. IFRS' ye uyumunu tamamlamış şirketlerin kredibilitesi artmaktadır. Yerel bazdaki işletmelerin kendi aralarında karşılaştırılabilmesi kolaylaşır.

Şirketler kesiminde büyük bir paya sahip olan KOBİ' lerin kendilerine özgü yapıları özel çözümlerin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Özel çözüm gerektiren konulardan biri de finansal raporlamadır. Özellikle Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının giderek yaygın bir uygulama alanı bulması, KOBİ' ler de bu standartların nasıl uygulanabileceği sorununu gündeme getirmiştir. Bu sorunun çözülmesi amacıyla IASB tarafından 2009 yılında "KOBİ' ler için IFRS" yayımlanmıştır (UFRS 2010 Cep Kitapçığı s:29). KOBİ' ler diğer büyük işletmelerden farklı bir yapıya sahip oldukları için özellikle mali konularda özel çözümlere ihtiyaçları vardı. Bu eksikliği de 2009' da yayınlanan KOBİ' ler için UFRS' ler doldurmuştur.

IASB, UFRS için kullanılan aynı kavramsal çerçevenin kullanılarak finansal raporlamada KOBİ' lerin yükünün azaltılması için KOBİ standardını hazırlamıştır. Başlangıçta bu yukarıdan aşağıya bir yaklaşımdaki farklılıkları azaltırken standart, basitleştirilmiş bir biçimde bazı durumlarda zor ölçme ve tanıma kriterlerini korumak anlamına gelmiştir. Ancak bu yaklaşım KOBİ UFRS' nin birçoğu büyük ve küçük varlıklar arasındaki önemli farklarını göstermiştir (Lungu, Caraiani ve Dascalu 2006: 8). IASB' nin temel amacı mali tablo hazırlama da KOBİ' lerin yükünü hafifletmektir. Bunu yaparken de; standartları basitleştirme, karmaşık ölçme kriterlerini sadeleştirme yoluna başvurmuştur. Kullanılan aşağıdan yukarıya yaklaşımı, büyük ve küçük varlıklar arasında ki farklar ortaya

çıkarmıştır. Bu farklar da KOBİ UFRS ile Tam Set UFRS arasındaki farklara denk düşmektedir.

2.6. KOBİ' LERİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINI KULLANMAYA BAŞLAMALARI GEREĞİ

KOBİ' ler tarafından kullanılmak üzere tasarlanmış, KOBİ' ler için UFRS dış kullanıcılar için genel amaçlı mali tablolar yayınlamak amacıyla düzenlemiş olup kamuya hesap verme zorunluluğu olmayan işletmeler tarafından kullanılacaktır (http://www.ifrs.com, 2012). Daha çok halka açık şirketleri ve finansal kurumları ilgilendiriyor gibi gözüken UFRS ile ilgili gelişmelerde aslında halka açık olmayan küçük ve orta ölçekli şirketler de unutulmamıştır. 2005 yılından itibaren AB' de menkul kıymetleri borsalarda ve teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören şirketler konsolide finansal tablolarını UFRS ile uyumlu halde yayınlarken, küçük ve orta ölçekli şirketler 4'üncü ve 7'nci Avrupa Direktifleri temel alarak hazırladıkları ve kendi yerel mevzuatlarına uyarladıkları raporlama standartlarını kullanmaktadır. Almanya ve Belçika, faaliyet raporlama sistemini vergi bakış açısıyla hazırlarken, Hollanda ve İngiltere, UFRS ile uyumlu standartlar öngörmüştür (http://baybul.com, 2012). UFRS genel olarak bakıldığında finansal kurumları ya da büyük işletmeleri ilgilendiriyor gibi görünse de KOBİ' lerin UFRS ile ilgileri yadsınamaz. Ülkemizde yeni yeni yaygınlaşan KOBİ UFRS mantığı 2005 yılından beri Avrupa' da kullanılmaktadır. Şirketler ve küçük işletmeler finansal tablolarını UFRS ile uyumlu daha basit standartlarla hazırlamaktadırlar.

KOBİ' ler için UFRS Finansal Açıdan Aşağıdakileri Uygulamak İçin Gereklidir:

- KOBİ' lere muhasebe politikası için IFRS belirlenmesi
- Tüm varlık ve yükümlülükler tanıma ve kayıtlardan çıkarma
- Uygun bir varlık, borç veya öz kaynağı birimler olarak yeniden sınıflandırma
- Tanınmış varlık ve yükümlülükleri ölçüm (The IFRS for SMEs: Considering The Alternatives, 2010: 24)

KOBİ' lerin ihtiyaç duyduğu muhasebe politikaları ile ilgili IFRS' leri belirleme, tüm varlık ve sorumlulukları tanımlayarak gereksiz olanları kayıt dışı bırakma, standartları ve

kapsamlarını tekrar sınıflandırıp, tanınmış varlık ve yükümlülükleri ölçme konularında finansal açıdan KOBİ UFRS' nin kullanımı gereklidir.

2.7. KOBİ' LERİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINI TERCİH ETME NEDENLERİ

KOBİ' ler finansal tablo hazırlama aşamasında uluslararası finansal raporlama standartlarına ihtiyaç duyarlar. Bunun nedenleri şunlardır:

• Sermayeye geliştirilmiş erişim (Bu KOBİ' ler ile ilgili bir konudur)
• Geliştirilmiş karşılaştırılabilirliğe göre raporlama
• Geliştirilmiş mevcut ulusal GAAP kalitesi (Dünya Bankası ROSC raporları, 85 ülkedeki varlıklar için)
• Tam IFRS veya tam ulusal GAAP' ın gerekli olmadığı düşüncesi (Pecter, 2011: 5)

Sermayeye kolay erişim hakkı sağlayan KOBİ UFRS, KOBİ' lerin bir kısmı tarafından talep edilmektedir. Ayrıca mali tablo hazırlama sürecinde gelişmiş karşılaştırılabilirliği vardır. Dünya Bankasının hazırladığı rapora göre FASB' nin hazırladığı US GAAP kalitesini taşımaktadır ve tam setin KOBİ' lere ağır gelmesi sonucu KOBİ' ler, KOBİ' ler için UFRS' yi talep etmektedirler.

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu' nun taslak olarak yayınladığı KOBİ' ler için UFRS; küçük ve orta ölçekli şirketler için yeni bir kapı açmayı hedeflemektedir. UFRS' ye göre %85 oranında daha ince, genelde ölçüm ve değerleme yöntemi olarak maliyet yöntemini benimseyen KOBİ' ler için UFRS şeffaflaşmada ve kurumsallaşmada KOBİ' ler için önemli bir adım olarak gözükse de şimdiye kadar taslak standart hakkında yapılan yorumlar dikkate alındığında KOBİ' ler için UFRS' de daha fazla basitleştirme ve sadeleştirmeye ihtiyaç olduğu gözlenmektedir. Türkiye cephesinden bakıldığında, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun gündeminde olan KOBİ' ler için UFRS, önümüzdeki günlerde sık sık karşımıza çıkacak gibi gözükmektedir (Dünya Gazetesi http://baybul.com/muhasebe, 2012). KOBİ' ler için UFRS, KOBİ' lere birçok alanda avantaj sağlayacaktır. Kurumsallaşmada ve tablolardaki şeffaflaşma da KOBİ' lere yaratacağı

avantajların dışında sadeleştirilmiş bir standart olması da kullanım kolaylığı sağlamaktadır.

2.8. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMAYA DUYULAN İHTİYAÇ ve BU KONUDA YAPILAN ULUSLARARASI ÇALIŞMALAR

Günümüzde dünyanın çeşitli ülkelerinde faaliyet gösteren KOBİ' ler de büyük işletmeler gibi "ülkelerle sınırlı olmayan" finansal tablolara ihtiyaç duymaktadırlar. Bunun en önemli sebebi, KOBİ' lerin kendi ülke sınırları dışında da ticari ilişkiler kurmalarıdır. Bu bağlamda hem kredi veren kuruluşlarla yapılan anlaşmalar nezdinde, hem de diğer ülkelerde ki tedarikçilerle ve müşterilerle kurulan ilişkilerde uluslararası finansal raporlara duyulan ihtiyaç tetiklenmektedir (Ülkü, 2008: 43). Artık dünyanın globalleşmesiyle birlikte sadece büyük işletmeler değil KOBİ' ler de uluslararası standartlarda çalışmalar yürütmelidirler. Dolayısıyla mali tablolarda UFRS' ye göre hazırlanmaktadır.

Fakat KOBİ' lerin finansal ve yönetsel yapıları içerisinde UFRS' lerin tam manasıyla anlaşılabilmesi ve de uygulamaya geçirilmesi tahmin edilenden daha zor görülmektedir. Bu sebeple IASB, KOBİ' ler için UFRS' nin uygulanmasındaki zorlukları fark etmiş ve onlar için daha anlaşılabilir ve uygulanması daha kolay bir standart seti hazırlamak amacıyla 2001 yılında bir proje grubu oluşturulmuştur. Haziran 2004 tarihinde tartışma metni haline getirilen çalışmanın nihai hali Şubat 2007' de "IFRS for SME's" adı altında taslak olarak, kamuoyunun görüşünü almak amacıyla dört dilde (İngilizce, Fransa, İspanyolca, Almanca) yayımlanmıştır (Ülkü, 2008: 43). Tam set UFRS çok geniş kapsamlı olduğu için KOBİ' ler bunu uygulamakta zorlanmaktaydılar. Bu eksikliği fark eden IASB, UFRS' nin sadeleştirilmesiyle oluşturulan "KOBİ' ler için UFRS' yi hazırlayarak KOBİ' lerin daha rahat kullanabileceği ve anlayabileceği bir standart oluşturmuştur.

Ekonomik ilişkilerin bugün ulaştığı küreselleşme düzeyinde finansal raporlamada işletmelerin aynı dili konuşması, yani aynı standartlara uygun olarak finansal tablolarını düzenlemesi ihtiyacı vardır. Nitekim son yıllarda IASB tarafından yayımlanan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın (UFRS) dünya genelindeki yaygın kabulü bu ihtiyacı teyit etmiştir. Ancak her alanda olduğu gibi finansal raporlama standartları ile ilgili olarak da

uygulanan standartların fayda-maliyet dengesinin gözetilmesi gerekmektedir. Bilindiği gibi Tam Set UFRS olarak adlandırdığımız mevcut UFRS' ler daha çok sermaye piyasalarında menkul kıymetleri halka arz edilmiş işletmeler ile bu işletmelerin finansal tablolarının kullanıcılarının ihtiyaçlarına cevap vermek üzere hazırlanmış ve çok geniş kapsamlı standartlardır. Oysa KOBİ finansal tablolarının kullanıcılarının ihtiyaçları sermaye piyasalarındaki finansal tablo kullanıcılarına göre daha sınırlıdır. KOBİ finansal tablo kullanıcılarının odaklandıkları bilgi ihtiyacı daha çok kısa dönem nakit akışları, likidite ve ödeme kabiliyeti gibi konulardır (www.haberortak.com, 2012**)**

Her alanda olduğu gibi muhasebe konusunda da ortak bir dil oluşturmak isteyen ülkeler, UFRS' yi yayınlamışlardır. Mali tablolar hazırlanırken dikkate alınan UFRS, KOBİ' lerin fayda- maliyet dengesini bozmaktadır. Çünkü UFRS hakkında tam bilgiye ulaşması gereken KOBİ' lere bu iş maliyetli olmaktadır ve bu tablolardan sağladıkları yararlar bu maliyeti karşılamamaktadır. Bu sorunun en önemli çözüm notası ise 2009 yılında yayımlanan KOBİ UFRS' dir. Bu taslak UFRS' nin KOBİ' ler için sadeleştirilmiş hali olduğu için, KOBİ' ler kendileri için gerekli bilgiye daha çabuk ve ucuz kavuşabilmektedir.

2.9. KOBİ' LER İÇİN ÖNERİLEN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDININ İNCELENMESİ

"KOBİ' ler için UFRS' nin yayınlanması göreli olarak uzun zaman almıştır. Standardın geliştirilmesine Eylül 2003' de başlanmış, 20 ülkede 116 gerçek KOBİ üzerinde yapılan saha testleri Kasım 2007' de tamamlanmıştır. Standardın yayınlanması ise 2009 yılının ortalarını bulmuştur. Standardın daha önce taslak olarak yayımlanıp, gelen yoğun eleştiriler sonucunda geri çekilmesi ve yeniden hazırlanarak yayımlanması doğal olarak bu süreyi uzatmıştır. Bu durum, standardın çok geniş bir kesimin beklentilerini karşılayabilecek açıklıkta hazırlanma gereğinin bir sonucudur. Standart toplam otuz beş bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlere KOBİ tanımının yapıldığı bölüm ile kavramlar ve genel ilkelerin açıklandığı iki bölüm de dâhildir. Bu haliyle standardın minyatür bir IFRS seti gibi algılanması doğru değildir. Zira standart ile IFRS setinden ayrı olarak özel çözümler geliştirilmiş olduğu görülmektedir (UFRS 2010 Cep Kitapçığı, 2010: 29). 2003 yılından beri gündem de olan ancak hayata geçirilmesi 6 yılı alan standart önce taslak olarak

yayınlanmıştır. Standarda yönelik eleştiriler dâhilinde taslak geri çekilip üzerinde düzeltmeler yapılmıştır. Bu konunun üzerinde bu kadar titizlikle durulmasının nedeni; hazırlanacak standardın her kesime hitap etmesinin amaçlanmasıdır. KOBİ' ler için UFRS, Tam Set UFRS' nin sadeleştirilmiş ve KOBİ' lere uyarlanmış halidir.

Standardın orijinal metni yaklaşık 230 sayfadır. IFRS setinin yaklaşık 2.800 sayfa olduğu dikkate alınırsa gerçekte önemli bir sadeleştirme yapılmış olduğu açıktır. Bunun yanı sıra, IFRS seti finansal tablolar ekinde yaklaşık 3.000 adet bilginin finansal tablo notlarında açıklanmasını öngörürken standardın gerektirdiği notların hacmi 300' e kadar düşürülmüştür. Standart ile IFRS setinin halka açık olmayan şirketlerde uygulanmasında önemli bir darboğaz olarak ifade edilen açıklanacak bilgilerin çok fazla olması sorununun bu şekilde aşılmış olduğu görülmektedir (UFRS 2010 Cep Kitapçığı, 2010: 29). IFRS setinin ortalama % 10'u büyüklüğünde olan KOBİ' ler için IFRS ile halka arz olmamış şirketlerdeki aşırı bilgi gereksinimi ortadan kalkmıştır.

KOBİ' ler için UFRS hazırlanırken yaklaşık 50 çalışanı olan tipik bir küçük işletme için gerekli bir belge olması amaçlanmıştır. Bir, iki veya üç kişiden oluşan işletmelerde, mikro-varlıkları ile ilgili olarak, IASB' nin saydığı gibi; alacaklılar, tedarikçiler, müşteriler, kredi derecelendirme kuruluşları ve çalışanları olarak dış kullanıcılara bazı bilgiler gerekmekte, ama bilgilerde onların ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanan isteğe bağlı raporlama yetkisi bulunmamaktadır. KOBİ' ler için UFRS sadece bu ihtiyaçları karşılamak için kesinlikle yeterli olacaktır. Bu durumda, hazırlanan genel amaçlı finansal tablolara güvenmek gerekmektedir (Neag, Masca ve Păscan, 2009: 35-36). KOBİ UFRS, ortalama 50 kişiden az çalışanı bulunan işletmelere yönelik hazırlanmış bir taslaktır ve dış kullanıcıların taleplerine cevap verebilecek niteliktedir. Bu yüzden KOBİ UFRS ile hazırlanmış finansal tabloların güvenilirlikleri Tam Set UFRS ile hazırlanmış tabloların ki kadar yüksektir.

KOBİ' lerin finansal tablolarında dış kullanıcıların bazı bilgi ihtiyaçları için ayrı ayrı tablolamalar, sonuç bazında verilir. Bu ihtiyaçlar ve taslak standardı için yapılan değişiklikler arasında açık bir bağlantı vardır. IASB, açıkça tüm dış kullanıcıların bilgi ihtiyaçlarını tanımlamak için, finansal tablo kullanıcılarını IFRS' ye adapte edebilmek amacıyla çevreye atıfta bulunmaktadır. Bu konuda açık tanım önemlidir ve detaylı bir araştırmaya dayalı

olmalıdır (Schiebel, 2007: 16). IASB'nin hazırladığı KOBİ'ler için UFRS ile mali tablo kullanıcılarına sonuç bazında fayda sağlanması amaçlanmaktadır. İhtiyaçlarla taslak arasında maksimum uyum vardır.

Standartta yapılan "maddi" sadeleştirmelerin yanı sıra doğru uygulanmasını sağlayacak içeriğe yönelik de önemli sadeleştirmeler yapılmıştır. Bu sadeleştirmeler şu şekilde gruplandırılabilir:

- KOBİ' lerin muhasebe uygulamaları ile ilişkili olmayan standartlar kapsam dışında tutulmuştur. Kapsam dışında tutulan standartlar; bölümsel raporlama, ara dönem raporlama, hisse başına kazanç, satış amaçlı varlıklar standartlarıdır.
- Uygulanmasında seçim imkânı olan standartlarda basit olan alternatif tercih edilmiştir. Örneğin finansal araçların sınıflandırılmasında sadeleştirmeler yapılmıştır. Aynı şekilde oransal konsolidasyonun uygulanması kaldırılmıştır. Maddi ve maddi olmayan duran varlıklarda yeniden değerleme modeli uygulanmamaktadır. Benzer olarak devlet yardımları standardında var olan çeşitli opsiyonlar kaldırılmıştır.
- Muhasebeleştirme ve ölçmede de sadeleştirmeler bulunmaktadır. Örneğin; standartta şerefiyenin itfa edilmesi söz konusudur. Benzer olarak, finansal araçların ölçülmesinde önemli sadeleştirmeler yapılmıştır. Araştırma geliştirme giderlerinin her koşulda gider olarak raporlanması, borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesinin mümkün olmaması gibi sadeleştirilmeler de bu kapsamda değerlendirilebilir (Ufrs 2010 Cep Kitapçığı, 2010: 29)

Standartta sadece maddesel azaltmalar yapılmamıştır. Aynı zamanda, KOBİ' lerin muhasebe uygulamaları ile ilgili olmayan standartların kapsam dışında tutulması, uygulanması aşamasında alternatifler bulunan standartlardan basit olanın seçilmesi, devlet yardımlarıyla ilgili olan standarttan bazı opsiyonların kaldırılması, muhasebe ve ölçmede basitleştirmelerin yapılması gibi, uygulanması üzerindeki muammayı da kaldıracak sadeleştirmeler vardır.

Özellikle finansal hizmetler veren işletmeler açısından, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ve Basel II Standartları'nın aynı amaçları paylaştığı söylenebilir. Her iki çerçevedeki amaç, işletme faaliyetlerinin daha şeffaf bir duruma

getirilmesi ve bunun için piyasa katılımcılarına alacakları kararların kalitesini artıracak bilgileri sağlamaktır. Ayrıca, denetim kurumlarının ihtiyaç duyduğu bilgileri elde edebilmelerini sağlamak üzere temel bir yapı oluşturmaktadır. Bu yapı; uluslararası finansal işlemlerin standardizasyonunu sağlamak suretiyle daha güvenilir ve şeffaf sermaye piyasalarının oluşmasına önemli katkılar sağlayacaktır (Mısırlıoğlu, 2006: 22). Finansal fayda sağlayan kuruluşlar, karar aşamalarında UFRS' yi baz almaktadırlar. Çünkü UFRS' ler daha şeffaf ve kaliteli kararlar alınmasını sağlarlar. Uluslararası piyasalarda yapılan uluslararası işlemlerin standardizasyonunu aşamasında da UFRS önemli bir yere sahiptir.

TMSK tarafından küçük ve orta ölçekli işletmeler için ayrıca sadeleştirilmiş bir muhasebe standartları seti oluşturma yönünde girişimler olsa da; Türkiye' de faaliyet gösteren işletmelerin söz konusu muhasebe standartlarının temel felsefesini anlamayı öncelikle dikkate almaları ve buna göre bir organizasyonel yapılanmaya gidilmesi hem yasal bir zorunluluk hem de uluslararası alandaki gelişmelerin bir sonucu olarak, kaçınılmaz olacaktır (Mısırlıoğlu, 2006: 23-24). TMSK, yeni adıyla Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu bu konuyla ilgili çalışmalarına hız kazandırmıştır. Ancak temelde yapılması gereken şey; UFRS' nin ana felsefesini işletmelere anlatmak ve organizasyon yapılarını buna göre düzenlemeleri hakkında onlara yol göstermektir.

Nitekim UFRS, bir varlığın ya da borcun gerçeğe uygun değerinin, ancak güvenilir olması halinde raporlamaya konu edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bu yüzden finansal bir bilginin güvenilirliği temel koşul olarak ortaya konmuştur. Güvenilir bir ortamın olmaması durumunda, örneğin teşekküllü bir hisse senedi piyasası bulunmaması nedeniyle hisse senedinin piyasa değerinin ölçümlenememesi durumunda, söz konusu finansal işlemlerin raporlama tarihindeki maliyet bedeli ile raporlanması esas alınmaktadır. Diğer taraftan, raporlama tarihinde bir piyasa fiyatı bulunmayan ancak, gelecekteki nakit akışı ile kaydedilmiş olan bir varlığın da raporlama tarihindeki ekonomik değerden ifade edilme zorunluluğu bulunmaktadır (Mısırlıoğlu, 2006: 25). Bir verinin UFRS içinde işlem görebilmesi için güvenilir olması şarttır. Güvenilir olmayan bilgi finansal tabloları ve onları kullananları yanıltır.

UFRS' lerin küresel muhasebe standartları olmaları yolunda önemli mesafelerin alındığını söylenebilir. Hatta şu sıralar bütün dünyada yaşanan finansal ve ekonomik kriz standartların denenmesi ve iyileştirilmesi anlamında fırsatları da gündeme getirmektedir (Özkan ve Acar, 2010: 52). Ekonomik krizlerin yarattığı sorunlardan kurtulma sürecinde UFRS' lerin tablolarda kullanılması birçok fırsata yol açmaktadır.

Standartların yaygın bir şekilde uygulamaya alınmasının altında yatan temel beklentiler en yalın haliyle Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) tarafından 2004 yılında hazırlanan Wong Raporu' nda şu şekilde ortaya konulmuştur:

- Yatırımcılar için daha fazla karşılaştırılabilir finansal bilgi sağlama
- Yatırımcılarda daha fazla sınır ötesi yatırım yapma isteği sağlama,
- Sermaye maliyetini düşürme,
- Kaynak dağılımını daha etkin kılma ve
- Ekonomik büyümeyi artırma (Özkan ve Acar, 2010: 52)

Standardın yaygınlaştırılmasında en önemli role sahip olan IFAC' ın hedefleri; bilgilerin karşılaştırılabilmesini sağlama, ihracata olan talebi arttırma, sermaye maliyetlerini minimize etmek, ekonomik büyümeyi arttırmaktır.

Öte yandan Wong Raporu' na göre muhasebe standartlarının dünyada yaygın bir şekilde uygulanmasına ilişkin potansiyel problemler de şunlardır:

- Standartların ülke içerisinde benimsenmesi konusunda kârar vericilerin özendiren ya da tersi yaklaşımları.
- Standartların ülkede uygulanmasına ilişkin yasal bir takım güçlükler.
- Standartların kabul edilmesi ve uygulanmasında kültürel farklılıktan dolayı ortaya çıkan güçlükler.
- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve muhasebe firmalarının standartları uygulamalarıyla ilgili olarak ortaya çıkacak sorunlar.
- Standartların karmaşıklığı ve yapısı nedeniyle ortaya çıkabilecek anlaşılabilirlik sorunları.

- Standartları ülkelerin kendi diline çevirmesi konusundaki zorluklar ve bu görev için ayrılacak kaynaklar konusundaki sorunlar.
- Ülkedeki öğrencilerin ve muhasebecilerin uluslararası standartlar konusunda eğitilmesi sorunları (Özkan ve Acar, 2010: 52-53)

Dünyada yaygınlaştırılması istenen UFRS' nin uygulanmasında, olası muhtemel sorunlarla karşılaşılabilir. Bunlardan bir kısmı; karar aşamasında yetkili olan kişilerin standartları ülke içinde benimsetmesi, yasalardan kaynaklı sorunlar, kültürler arası çatışmaların yarattığı güçlükler, standartlarda ki anlaşmazlıklar, her ülkenin standardı kendi diline çevirmesiyle oluşan açıklar ve eğitimsiz yetişen muhasebecilerdir.

Standartlarla raporlamaya geçiş öncelikle finansal raporların içeriğini ve şeklini temelden değiştirmiştir. Bununla birlikte standartlar setinde bir yandan finansal raporlar, bunların hazırlanma amaçları, kullanıcıları, kullanıcıların analiz yapma amaçları konusunda açıklamalar getirilirken, diğer yandan raporların hazırlanmasının ötesinde bizzat analize yardımcı olacak özel bazı standartlara da yer verilmektedir. Bu yaklaşımın doğal sonucu olarak, standartların temelde muhasebe kayıtlarına yönelik olmayıp, doğrudan raporlamaya yönelik standartlar oldukları da söylenebilir. Yakın zamana kadar " muhasebe standartları" adıyla yayınlanıyor olmaları finansal raporlamaya vurgu yapıldığının en temel göstergesidir (Özkan ve Acar, 2010: 53). Raporlama da standartların kullanılmasıyla birlikte, finansal raporların hazırlanmasından ziyade analizinde de yardımcı olacak standartlara yer verilmiştir. Artık muhasebe standartları tek başına değil finansal raporlama standartları olarak tanımlanmaktadır.

2.10. FARKLI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ İLKE OLARAK UYGUNLUĞU

KOBİ' ler için ayrı bir raporlama standardı seti benimsenmesi, raporlama ilkesine uygunluğu açısından tartışılmaktadır. IASB' nin kurumsal dokümanı olan "Finansal Tablo Hazırlama ve Sunma Çerçevesi" bu soruna sermaye piyasalarının entegrasyonun desteklenmesi açısından yaklaşmakta ve şu kavramlara yer vermektedir:

a)Mali Tablo Kullanıcıları Açısından: Kurul (IASB) genel amaçlı mali tabloların kullanıcılarını; yatırımcılar, çalışanlar, borç verenler, ürün arz edenler, müşteriler, kamu kuruluşları ve kamuoyu olarak belirtmektedir. Aslında finansal tabloların içeriği yatırımcıların ihtiyaçlarına cevap verdiği sürece, diğer potansiyel kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamaya da hazır demektir (Aslan, 2007: 207-208). Mali tabloları kullananların temelinde yatırımcılar yatmaktadır. Yatırımcılar mali tablolar hakkında tatmin olduktan sonra diğer mali tablo kullanıcıları olan; müşteriler, ürün sağlayanlar, kamu kuruluşları ve halk taleplerini zaten karşılar.

b)Anlaşılabilir ve Karşılaştırılabilir Olma Açısından: Kurul' a (IASB) göre, mali tablolarda sağlanan bilginin temel kalitesi, kullanıcılar tarafından anlaşılabilir olması ile ölçülür. Bunun içinde kullanıcıların işletmenin ekonomik faaliyetleri ve muhasebesine ilişkin doğru bilgiye sahip oldukları varsayılır. Öte yandan mali tablo kullanıcıları durum ve performans trendlerini belirlemek için bir işletmenin mali tablolarını dönemler itibariyle karşılaştırabildiği gibi işletmeler arasında da karşılaştırabilmelidir. IASB' nin bu bakış açısına göre karşılaştırılabilirlik, dönemler itibariyle ve işletmeler arası olarak iki farklı şekilde ele alınmaktadır. KOBİ' ler için önemli olan mali tabloların dönemler itibariyle karşılaştırılabilmesidir (Aslan, 2007: 208). Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu' nun da belirttiği gibi bir finansal tablonun doğruluğu herkes tarafından anlaşılabilirliği ile ölçülür. Finansal tabloları kullananların bazen işletme içinde bazen de diğer işletmeler arasında tablo karşılaştırması yapmaları gerekmektedir. KOBİ' ler için en önemli karşılaştırma, tabloların dönemler itibariyle karşılaştırılmasıdır.

c)Fayda- Maliyet Dengesi Açısından: Hesaplardan bilgi temin etmenin fayda ve maliyeti arasında denge sağlanması hususu Kurul tarafından daima katlanılması gereken bir güçlük olarak değerlendirilmektedir. KOBİ mali tablo hazırlayıcılarının, UFRS' leri kullanması pratik güçlükler ve dolayısıyla nisbi maliyetler içermektedir. Bu nedenle KOBİ' ler için fayda-maliyet dengesi açısından ayrı standartlar seti oluşturulması gerekmektedir (Aslan, 2007: 208). Bilgiye ulaşmak genellikle maliyetli bir iştir. Küçük işletmeler kendileri için gerekmese bile finansal tablo hazırlarken her tür bilgiye sahip olmaktadır. Ancak KOBİ' ler için UFRS' de daha az bilgiye ulaşmak yeterli olacağı için maliyet düşmektedir. Aynı zamanda bilgiden elde edilen fayda da artmaktadır.

2.11. KOBİ' LER İÇİN IASB TARAFINDAN YAYIMLANAN STANDARDIN BAŞLICA AMAÇ VE FAYDALARI:

KOBİ' lere özel olarak hazırlanan UFRS'nin amaçları ve KOBİ' lere sağlayacağı faydalar şöyle sıralanabilir:

• KOBİ'ler için UFRS' nin kimler tarafından kullanılacağı veya kimlere uygun olduğunun tanımı her ülkenin yetkilileri tarafından tespit edilecek olmakla beraber; KOBİ'ler için UFRS' nin birincil amacı, yerel olarak genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri olmayan ülkelerdeki işletmelere yeknesak uygulamaların yerleştirilmesidir. KOBİ' ler için UFRS, kapsamlı UFRS' yi uygulayacak kaynağı ve ölçeği olmayan şirketler için muhasebenin kavramsal çerçevesini sunmaktadır.
• Diğer bir amaç ise ulusal olarak kabul görmüş genel muhasebe ilkelerine sahip ülkelere, diğer ülkelerde de kabul görecek bir standart sunmaktır. KOBİ' ler için UFRS' yi kullanan işletmelerin, büyümelerine paralel olarak ihtiyaç duymaları halinde ve/ veya kamuya olan sorumlulukları arttığında UFRS' ye geçişlerinin daha kolay olması amaçlanmıştır.
• Ayrıca küresel anlamda geçerli bir finansal raporlama standardının benimsenmesi, bu işletmelerin finansal raporlarının uluslararası alanda geçerlilik kazanmasına, uluslararası ticari koordinasyonun artmasına neden olacak ve uluslararası sermaye piyasalarına erişim imkânı tanıyacaktır (Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2009: 18). KOBİ' ler için UFRS' nin başlıca faydaları; yöresel olarak genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinin kullanılmadığı ülkelerde standartları tanıtmak ve muhasebenin kavramsal çerçevelerini sunmaktır. Ayrıca genel kabul görmüş muhasebe ilkelerini her ülkede kabul görecek hale getirmek de KOBİ' ler için UFRS' nin amaçlarından biridir. Diğer bir fayda ise küreselleşme yolunda KOBİ' lerin rekabetini kolaylaştırmasıdır.

2.12. KOBİ TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI/ TAM SET TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI KARŞILAŞTIRMASI

KOBİ TFRS, uygulama kolaylığı açısından KOBİ' lere avantajlar sağlamaktadır. KOBİ' lerin özelliklerinden dolayı uygulamada zorluklarla karşılaşmaları muhtemel bazı

standartlar, KOBİ TFRS' de yer almamaktadır. Tam sette çoğu standartta birden fazla muhasebeleştirme yöntemine olanak sunulurken, bu yöntemlerin KOBİ TFRS' deki karşılıklarının genel olarak uygulanması daha kolay tek bir yöntemin belirlenmesi yönünde olduğu görülmektedir. Tam sette ayrı bir standart kodu ile oluşturulup yayına sunulan standartlar, KOBİ finansal raporlama standardında bölüm kodları ile oluşturulmuştur. KOBİ standartlarında bulunan her bir bölüm, tam sette ki bir veya birkaç standarda konu olarak denk düşmektedir (Utku ve Gürsoy, 2011: 22). KOBİ TFRS ile Tam Set TFRS arasındaki farklar şöyledir:

- Tam set TFRS' de yer alan ve uygulanmasında seçimlik hak tanınmış olan bazı uygulamaların, KOBİ TFRS' deki karşılığında daha basit olan seçenek tercih edilmiştir.

- KOBİ TFRS' de tam sete oranla değerleme ve muhasebeleştirme yöntemleri basitleştirilmiştir. Buna ilaveten tam set TFRS' de 3000 civarında kalem için açıklama beklenirken, KOBİ TFRS' de bu sayı yaklaşık olarak 300'e kadar inmiştir.

- TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardında özellikli varlıkla ilgili borçlanma maliyetlerinin aktifleştirileceğinden bahsedilirken, KOBİ TFRS' de tüm borçlanma maliyetlerinin giderleştirileceği ifade edilmiştir.

- TMS 28 İştiraklerdeki Yatırımlar Standardında iştiraklerin muhasebeleştirilmesinde ve raporlanmasında öz kaynak yöntemi seçimlik bir haktır. Ayrıca öz kaynak yönteminin uygulanmasında KOBİ TFRS, şerefiyenin beklenen yararlı ömrü boyunca sistematik bir şekilde itfa edilmesini gerektirmekteyken, tam sette şerefiyenin itfasına izin verilmemektedir.

- TMS 31 İş Ortaklarındaki Paylar Standardında tercihe bırakılmış iki yöntem bulunmaktayken (oransal konsolidasyon veya öz kaynak yöntemi), KOBİ standartların da iş ortaklarının konsolidasyonunda üç yönteme yer verilmiştir. Bunlar; öz kaynak yöntemi, maliyet yöntemi ve gerçeğe uygun değer yöntemidir. Öz kaynak yönteminin uygulanması açısından da yukarıda ki paragrafta belirtilen farklılık burada da geçerlidir.

- TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardının aksine, KOBİ TFRS' de araştırma geliştirme giderlerinin her koşulda gider olarak raporlanması gerekliliği bulunmaktadır.

- TMS 16 Maddi Duran Varlıklar TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar standartlarında maliyet yöntemi ve yeniden değerleme konusunda seçim hakkı sunulmuştur. Ancak KOBİ TFRS de sadece maliyet yöntemi kullanılabilmektedir.

- TMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Standardında maliyet yönetimi ve gerçeğe uygun değer yöntem seçimlik haklarıdır. KOBİ TFRS' de gerçeğe uygun değer yönteminin kullanımı aşırı maliyete veya çabaya katlanmadan ölçüm yapılması şartına bağlanmıştır. Aksi durumda maliyet yöntemi kullanılabilmektedir.

- TFRS 3 İşletme Birleşmeleri Standardında şerefiyeye amortisman ayrılma hakkı yokken, KOBİ TFRS' de şerefiyenin yararlı ömrü konusunda güvenilir tahminde bulunulmadığı durumlarda faydalı ömrünün on yıl olarak kabul edileceği ve amortismana tabi olacağı belirtilmektedir (Utku ve Gürsoy, 2011: 36-37)

Tam Set UFRS ile KOBİ UFRS arasındaki farklardan ilki, tam sette seçimlik olan uygulamalardan KOBİ' ler için daha basit olanları kullanmaya müsaade edilmiştir. Borçlanma maliyetleri ile ilgili değişiklikler yapılmıştır. İş ortaklıklarındaki paylar ile ilgili TMS' de oransal konsolidasyon ve öz kaynak yöntemi olarak 2 yöntem varken KOBİ TFRS' de öz kaynak, maliyet ve gerçeğe uygun değer yöntemi olmak üzere 3 yönteme yer verilmiştir. TMS' de araştırma geliştirme giderleri duruma göre gider kabul edilirken KOBİ UFRS' de her koşulda gider olarak raporlanmaktadır. TMS' de Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıklar standartlarında maliyet yöntemi ve yeniden değerleme isteğe bağlı kullanılırken, KOBİ TFRS' de maliyet yöntemi kullanımı şart koşulmuştur. Ayrıca TFRS' de amortisman ayırma hakkı şerefiyelerde söz konusu değilken, KOBİ TFRS' de 10 yıl şartı vardır.

2.13. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI' NIN TÜRKİYE' DE UYGULANMASI ÇALIŞMALARI

Türkiye' de IFRS uygulamaları ile ilgili temel dinamik Türkiye' nin AB' ye katılım sürecidir. Bir ölçüde bu sürecin bir sonucu olarak ama büyük ölçüde ilgili otoritelerin inisiyatif kullanmaları ile 2005 yılından bu yana IFRS ile tam uyumlu Türkiye Finansal Raporlama Standartları uygulama alanı bulmuştur. Bu açıdan bakıldığında Türkiye'de kamusal hesap verme sorumluluğu olan şirketler açısından IFRS setinin uygulaması açısından bir sorun bulunmamaktadır. Türkiye bakımından esas zorluk kamusal hesap verme zorunluluğu olmayan (büyük ölçüde KOBİ' ler) şirketlerde muhasebe standartlarının nasıl uygulanacağıdır. Yeni TTK ile bu konuda da önemli ilerlemelerin kaydedildiği açıktır. Bir başka ifadeyle, TTK KOBİ' lerde IFRS uygulamasına ilişkin hükümleri eksik olan parçanın

tamamlanmasını sağlayacaktır (Çelik, 2009: 10). Yasanın 88/(1) maddesi "64 ila 88 inci madde hükümlerine tabi gerçek ve tüzel kişiler münferit ve konsolide finansal tablolarını düzenlerken Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayınlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına, kavramsal çerçevede yer alan muhasebe ilkelerine ve bunların ayrılmaz parçası olan yorumlara aynen uymak ve bunları uygulamak zorundadırlar*"* hükmünü getirmiştir (Türk Ticaret Kanunu, 6102 Sayılı Kanun, 13.01.2011). Yasanın bu hükmüne göre, şirketlerin muhasebe kayıtlarının tutulmasından finansal raporlama aşmasına kadar TFRS setini uygulaması gerekecektir. Büyük şirketler açısından bu hükmün uygulamasının sorun olmayacağı açıktır. Buna karşın, KOBİ ölçekli şirketlerde sorunlar olabileceği de öngörülmüştür. Bunun için aynı maddenin 3. fıkrasında "Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, değişik işletme büyüklükleri, sektörler ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlar için, özel ve istisnai standartlar koymaya ve farklı düzenlemeler yapmaya yetkilidir. Bu standart ve düzenlemeler, Türkiye Munasa Standartlarının cüz'ü addonulur*"* hükmü yer almaktadır (Türk Ticaret Kanunu, 6102 Sayılı Kanun, 13.01.2011). Yasanın bu düzenlemesi TFRS setinin KOBİ' ler de uygulanmasına ilişkin bir "istisnayı" tanımlamaktadır. Bu hükme göre farklı ölçekteki şirketler (KOBİ ölçekli şirketler) için özel standartların uygulanmasına izin vermesi durumunda Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından özel standartlar geliştirilebilecektir. Doğal olarak geliştirilecek bu standartlar Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile tam uyumlu olmak durumunda olacaktır. Bir başka ifadeyle bu düzenleme IASB tarafından geliştirilen KOBİ' ler için IFRS standardına gönderme yapmaktadır. Zira ilgili maddenin gerekçesinde de bu durum açık şekilde ifade edilmiştir. Geliştirilen KOBİ' ler için IFRS standardının Türkiye' deki KOBİ şirketlerde uygulanması için Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından Türkiye Finansal Raporlama Standardı olarak yayımlanmaktadır (Çelik, 2009:10-12). Türkiye' nin IFRS macerası Türkiye' nin AB' ye katılım süreciyle başlamıştır. Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla uyumlu olarak hazırlanmıştır. Oluşturulan bu standartlardaki önemsenen grup KOBİ'lerdir. Çünkü kamusal hesap verme yükümlülüğü olmayan KOBİ' ler Tam Set IFRS' den ihtiyaçları dâhilinde faydalanamıyorlardı. Bu yüzden TTK' de belirtilen istisnaya göre KOBİ' ler için ayrı bir IFRS hazırlanmıştır. Genel UFRS ile uyumlu olmak şartıyla, KOBİ' ler göre sadeleştirilmiş KOBİ IFRS bu şekilde ortaya çıkmıştır.

TMSK tarafından yayımlanan TFRS 1- Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulanmasına ilişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı' nın amacı, işletmelerin TFRS' ye göre ilk kez düzenlenen finansal tablolarının ve ara dönem finansal raporlarının yüksek kalitede bilgiler içermesini sağlamaktır (Terzi, Şen ve Bülbül, 2007: 105). Günümüzde Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu olarak adlandırılan TMSK' nin yayınladığı UFRS' nin amacı, işletmelerin hazırladığı finansal tablolardaki bilgilerin kalitesini artırmaktır.

TFRS seti ile KOBİ' ler için TFRS standardının şirketlerimizde nasıl uygulanacağı hususu ise Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun' un 36. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; *"madde 36 – 6102 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:*
"GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından belirlenen Türkiye Muhasebe Standartları;
a) Türkiye Muhasebe Standartları, Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) ve yorumlarından,
b) Kurum tarafından değişik işletme büyüklükleri, sektörler ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlar için belirlenen standartlar ve diğer düzenlemelerden, oluşur.
(2) Aşağıda sayılanlar TMS/TFRS ve yorumlarını uygulamakla yükümlüdür:
a) 1534 üncü maddenin ikinci fıkrasının (b) ilâ (e) bentlerindeki sermaye şirketleri.
b) TMS/TFRS ve yorumlarını uygulamayı tercih edenler." kuralı şirketlerce uygulanacaktır (28339 Sayılı Resmi Gazete,2012: 8). Buna göre; kamusal hesap verme sorumluluğu olan şirketler (halka açık şirketler ile bankalar ve sigorta şirketleri) doğal olarak TFRS setini uygularken, KOBİ ölçekli sermaye şirketleri ve şahıs şirketleri ile gerçek kişi tacirler ise KOBİ' ler için TFRS standardını uygulanacaktır. Yine aynı hükme göre KOBİ ölçekli olmayan (büyük) sermaye şirketleri de TFRS setini uygulayacaktır. KOBİ ölçekli şirketler için bu tür bir düzenleme yapılmasının amacı; ilgili madde gerekçesinde ortaya konulduğu şekliyle *ilgili uluslararası kurum* (IASB) *tarafından hazırlanan ve KOBİ' leri konu alan standardın Türk hukukuna yansıtılmasının yasal alt yapısını* kurmaktır. Yeni TTK' de bu düzenlemesine kaç şirketin dâhil olacağı kesin olarak bilinememektedir. (Çelik, 2009: 12-13). Kanun tasarısında KOBİ' lerin ve KOBİ' ler dışında kalan diğer şirketlerin hangi standardı kullanması gerektiğini belirtmiştir. Kamusal hesap verme zorunluluğu bulunan şirketler ve

büyük şirketler TFRS' yi kullanırken KOBİ' ler kendilerine özel hazırlanmış KOBİ' ler için TFRS' yi kullanmak zorundadır.

Tablo 19: Türleri İtibariyle Faal Mükellef Sayıları

Mükellef Türü	2004	2005	2006	2007	2008
Gerçek Kişi	3.212.471	3.099.868	3.148.767	321.707	3.221.277
Limited Şirket	540.153	509.074	536.242	547.726	554.377
Adi Ortalık	48.979	47.272	47.177	46.332	43.690
Anonim Şirket	95.278	84.000	82.734	81.714	80.664
Diğer	75.303	77.495	77.296	81.476	84.142
Kooperatif	58.814	53.419	51.401	49.331	47.202
Kolektif Şirket	5.117	43.399	4.002	36.682	3.373
Adi Komandit Şirket	526	393	345	309	274
Eshamlı Komandit Şirket	56	48	38	2	1
TOPLAM	4.036.697	3.876.284	3.938.002	4.027.648	4.035.000

Kaynak: Çelik, 2009: 13

KOBİ UFRS' nin hayata geçirilmeye başlandığı dönemde ki verilere bakıldığında bunların ne kadarının KOBİ olduğu belirlenememiştir. Tabloda ki verilere göre toplam mükellef sayısının ortalama %80' nini gerçek kişiler oluşturmaktadır. Mükellefler içindeki en düşük paya sahip şirket türü ise eshamlı komandit şirkettir.

2.14. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ ÜLKELERİN İÇ HUKUK SİSTEMLERİNE AKTARILMASI SORUNU

Geliştirilen standardın KOBİ' lerin ihtiyaçlarını büyük ölçüde karşılayacağı beklenmektedir. Zira taslak metin aşamasında ilgili taraflardan önemli bir olumsuz görüşün bildirilmemiş olması bu argümanı güçlendirmektedir. Standardın KOBİ' ler tarafından uygulanabilmesi için öncelikle standardın ülkelerin iç hukuk sistemlerine aktarılması gereklidir. Bu aşamada önemli sorunlar ile karşılaşılacağı beklenmektedir. Standardın uygulanması konusunda henüz AB ve ABD' nin pozisyonunu netleştirmemiş olması sorunun

boyutunun tahmin edilmesini güçleştirmektedir (Çelik, 2009:5). Ülkelerin farklı hukuk kuralları ve bu kuralları uygulama tarzları olduğu için KOBİ standardının, ülkelerin öncelikle hukuk kurallarına uyumlaştırılması gerekmektedir.

Tablo 20: UFRS' yi Tanıma Kriterleri

Gelecekteki Muhtemel Ekonomik Yararları	Analizinde Madde ile İlgili Uyan Tanımı	Güvenilir Bir Biçimde Ölçülebilir Maliyet Değeri
Tanıma Kriterleri Karşılandığında		

Kaynak: (http://papers.ssrn.com, 2012: 14)

UFRS' yi kullanmaya başlamadan önce onu incelemek ve tanımak gerekmektedir. UFRS' yi tanımak için; gelecekteki muhtemel ekonomik yararlarına, analizde madde ile uyumlu tanımlara ve ölçülebilir güvenilir maliyet değerine bakmak yeterlidir.

2.14.1. ABD' de Durum

ABD' de KOBİ' ler için geliştirilmiş özel bir standart veya standartlar seti bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra, sadece SEC' ye (ABD Sermaye Piyasası Kurulu) tabi şirketlerin finansal tablo açıklama zorunluluğu olması (AB' de ise tüm sermaye şirketlerinin finansal tablo yayınlamaları zorunludur) standardın iç hukuka aktarımının tahmin edildiği kadar kolay olmayacağını göstermektedir (Çelik, 2009: 5-6). Amerika' da mevcut KOBİ standart seti olmadığı ve finansal tablo açıklama zorunluluğu iç hukuka uymadığı için uyum zorlaşmaktadır.

2.14.2. Avrupa Birliği' nde Durum

AB' de tam entegrasyonun en önemli halkası olan finansal entegrasyon çalışmaları, muhasebe uygulamalarının hem AB ülkeleri arasında hem de uluslararası ölçekte birbiri ile uyumlu hale getirilmesini öngörmektedir. Bu amaçla, AB içinde önemli çalışmalar yapılmaktadır. Muhasebe uygulamalarının tam entegrasyonu hedefine ulaşabilmek için, AB içinde çalışan bir mekanizma bulunmaktadır. AB' de var olan bu mekanizma iki yönlü düşünerek hareket etmek zorundadır. Yapılan düzenleme ile hem tam entegrasyonun

sağlanması hem de dünya pazarlarında AB şirketlerine rekabet dezavantajı yaratmaması gerekmektedir. IFRS uygulaması konusunda AB' de uygulamanın önü açılırken, KOBİ' ler ile ilgili olarak ne yönde karar verileceği gelecek zamanlarda belirginleşecektir. Bu durum hem AB üyesi ülkeler için hem de Türkiye' nin AB ile katılım sürecinde olması dolayısıyla, Türkiye açısından kilit önem taşımaktadır (Çelik, 2009: 6-7). AB' de muhasebeyle ilgili konulara önemle yaklaşılmaktadır. AB' de muhasebe için bir mekanizma mevcuttur ve bu mekanizma hem tam entegrasyonu sağlamakta hem de global pazarlarda AB şirketlerine rekabet üstünlüğü sağlamaktadır. Genel standartlara uyumda sorun yaşamayan AB, KOBİ' lerle ilgili de aynı durumu hedeflemektedir. AB' ye dâhil olmak isteyen ülkemiz içinde AB'nin KOBİ yaklaşımları önem arz etmektedir.

2.15. ULUSLAR ARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI' NIN AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ' NDE KULLANIMI

AB ülkelerinde kullanımı gittikçe yaygınlaşan UFRS incelendiğinde görünen şudur ki, UFRS' nin kullanımı işletmeler için doğru bir seçimdir ve zorunludur. 2005 yılından itibaren gelişen süreç şöyledir:

2.15.1. 2005 yılında Yürürlüğe Giren Avrupa Muhasebe Düzenlemeleri

2005 yılı ile beraber kullanımı başlanan Avrupa Muhasebe Standartları borsada işlem gören şirketler ve borsada işlem görmeyen şirketler olmak üzere iki ayrı grupta incelenmektedir:

Borsada işlem gören şirketler

Haziran 2000' de Avrupa Komisyonu tarafından uyarlanan Finansal Raporlama Stratejisi' ni uygulamak amacıyla, Avrupa Birliği, 2002 yılında AB üyesi olan düzenlenmiş bir piyasada işlem gören tüm şirketlerin (toplamda yaklaşık 8,000 şirket) 2005 yılı konsolide mali tablolarında UFRS' ye tabi olmalarını gerektiren bir muhasebe düzenlemesini onaylamıştır. UFRS' nin kullanılması ile ilgili gereklilik sadece 27 AB ülkesinde değil ayrıca Avrupa Ekonomik Alanı'ndaki (AEA) 3 ülkede de uygulanmaktadır. AB veya AEA üyesi

olmayan, İsviçre'de bulunan büyük şirketlerin büyük bir kısmı da UFRS' yi kullanmaktadır. AB üyesi olmayan fakat AB borsasında işlem gören şirketler yerel ulusal genel kabul görmüş muhasebe standartlarının UFRS' ye muadil olduğunu belirtecek AB değerlendirmesini beklerken, kendi ulusal genel kabul görmüş muhasebe standartlarını kullanmaya devam edebilirler. Aralık 2007 tarihinde AB, AB' nin muadil değerlendirmesi sonrasında, kendi ulusal genel kabul görmüş muhasebe standartlarını UFRS' ye yakın bir standart haline getirmekle ilgili net planları olan ya da kendi ulusal genel kabul görmüş muhasebe standartları olarak UFRS' lerin tümünün kullanımını benimseyecek ülkeler için bu istisnai durumu 31 Aralık 2011 tarihine kadar uzatmıştır (Deloitte UFRS Cep kitapçığı, 2008: 20-21). AB, Finansal Raporlama Stratejisinin geçerliliğini sağlamak amacıyla borsa da işlem gören tüm şirketlerin UFRS'yi kullanmaları şartını koymuştur. AB üyesi olmayan ülkelerdeki şirketlerin bir kısmı da UFRS' yi kullanmaktadırlar. 2005 yılında yürürlüğe giren bu düzenlemenin sonuçlarını görme süreci 31 Aralık 2011' e kadar uzatılmıştır.

Borsada işlem görmeyen şirketler

Üye devletler, borsada işlem görmeyen şirketleri ve sadece kendi işletmeleri için mali tablo düzenleyen şirketleri de UFRS zorunluluğu kapsamı içine alabilirler. AB üyesi devletlerin borsada işlem görmeyen işletmelerin, UFRS' yi kullanmaları gönüllülük esasına dayanır.

2.15.2. Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Kullanımının Avrupa Birliği Ülkelerinde Kabulü

AB' nin Muhasebe Düzenlemeleri kapsamında UFRS, Avrupa' daki tüm işletmeler tarafından kabul edilecektir. Kabul süreci aşağıda belirtilen aşamaları kapsamaktadır:

• AB, UFRS' leri tüm Avrupa dillerine çevirir,
• Özel Sektör Avrupa Finansal Raporlama Danışman Grubu görüşlerini AB' ye bildirir,
• Avrupa Komisyonu' na bağlı olan Standart Tavsiyeleri İnceleme Grubu (STİG), Avrupa Finansal Raporlama Danışmanları'nın tavsiyeleri üzerindeki görüşlerini Avrupa Komisyonu' na bildirir,

• AB' nin Muhasebe Düzenleyici Komitesi bir kabul önerisinde bulunur ve
• AB standartların kabulü ile ilgili teklifi Avrupa Parlamentosu'na ve AB Konseyi' nin 27 üyesine sunulur. Her iki tarafın da teklifi onaylaması gerekmektedir, aksi halde teklif AB' ye geri gönderilerek tekrar incelemeye tabi tutulur (Deloitte UFRS Cep kitapçığı, 2008: 21)

Avrupa' daki işletmelerin UFRS süreci AB' nin muhasebe düzenlemelerine bağlıdır. AB'nin UFRS' yi bütün Avrupa dillerine çevirmesi, özel sektörlerin görüşlerinin alması, STİG' in tavsiyelerini Avrupa Komisyonuna bildirmesi, Muhasebe Düzenleyici Komitesi' nin kabul önerisinde bulunması, teklifin Avrupa Parlamentosuna ve AB Konseyine sunulup her ikisinin de onaylaması ile kabul süreci son bulur.

Norwalk Mutabakatı ile UMS/UFRS ve US GAAP arasındaki farklılıkların giderilmesi, mevcut gelecekte ortaya çıkabilecek muhasebeyle ilgili meselelere yüksek kaliteli ve birbiriyle uyumlu çözümler üretme ve ulusal ve uluslararası finansal raporlamada kullanılacak yüksek kaliteli ve uyumlu muhasebe standartlarının geliştirilmesi taahhüt altına alınmıştır. Bu anlaşma, küresel muhasebe uygulamaları açısından tarihi bir 'dönüm noktasını oluşturmaktadır (Aksoy, 2005: 187). Yapılan Norwalk Mutabakatı ile IASB' nin hazırladığı IFRS ile FASB' nin hazırladığı US GAAP arasındaki farklılıkların kaldırılması, ulusal ve uluslararası piyasa da kullanılabilecek uyumlu muhasebe standartları hazırlanması taahhüt edilmiştir ve bu mutabakat muhasebenin küreselleşmesi anlamında kili rol oynamıştır.

2.15.3. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın Avrupa Birliği Ülkeleri' nde Yürürlüğe Konulması

Avrupa menkul kıymetler piyasaları, AB seviyesinde uygulanan bazı düzenlemeler göz önüne alınarak, üye devletler tarafından bireysel olarak düzenlenir. AB düzenlemeleri aşağıdakileri kapsar:
• Ulusal düzenleyicilerden oluşan bir konsorsiyum olan Avrupa Menkul Kıymetler Düzenleyicileri Komitesi tarafından uyarlanmış standartlar. 1. Standart olan Avrupa' daki Finansal Bilgi Standartlarının Yürürlüğe Konulması, AB üye devletlerinin UFRS' yi yürürlüğe koyması için 21 temel ilkenin sınırlarını belirtir. Teklif edilen 2. Standart,

Yürürlüğe Koyma Faaliyetlerinin Düzenlenmesi, 1. Standardın uygulanması için yol gösterici ilkeler kabul etmektedir,

• Yıllık ve Konsolide Hesaplara İlişkin Yasal Denetim Talimatı Eylül 2006 tarihinde yayınlanmıştır. Söz konusu yeni talimat, 8. talimatın yerini almış ve 4. ve 7. talimatları değiştirmiştir. Bunların yanı sıra, bu talimat ile Uluslararası Denetleme Standartlarının AB genelinde uygulanması kabul edilmiş ve üye devletlerin denetçi gözetim kuruluşları oluşturmalarını gerekli kılmıştır ve

• Bir şirketin mali tablolarına ilişkin olarak yönetim kurulu üyelerinin kolektif sorumluluğunun sağlanması için AB talimatlarında değişiklikler yapılmıştır (Deloitte UFRS Cep kitapçığı 2008: 22)

AB Düzenlemeleri, Avrupa Menkul Kıymetler Düzenleyici Komitesi' nin çıkardığı standartların uygulanmasını, Eylül 2006' da yayınlanan yasal denetim talimatı ile Uluslararası Denetleme Standartlarının uygulanması ve denetlenmesini, AB talimatlarında yapılan sorumlulukla ilgili değişiklikleri içerir.

2005 yılı sonunda Avrupa Denetçi Gözetim Komitesi (ADGK) kurulmuştur. Şubat 2006' da, Avrupa Komisyonu UFRS' lerin tutarlı bir şekilde uygulanması için yuvarlak masa toplantıları başlatmıştır. Bu toplantıların ilki Mayıs 2006' da yapılmıştır. Bu toplantıların amacı, UFRS' lerin tutarlı bir şekilde uygulanmasıyla ilgili olarak ortaya çıkan ya da çıkma olasılığı olan problematik muhasebe konularını önceden belirleyerek, UMSK' nun ve UFRYK' nin dikkatine sunmaktır. 2005 yılı sonunda Avrupa'daki banka, sigorta ve menkul kıymetler düzenleyicileri tarafından kabul edilen, finansal raporlamayı da içeren, birbiri ile örtüşen uygulama konularına ilişkin bir işbirliği planı oluşturulmuştur (Deloitte UFRS Cep Kitapçığı, 2008: 22). UFRS ile ilgili yapılan yuvarlak masa toplantıları oluşabilecek sorunları engelleme amacıyla ilk olarak Mayıs 2006' da yapılmıştır. Olası problemleri önceden tahmin ederek, sorunlar oluşmadan UMSK bilgilendirilmiştir.

2.16. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI' NIN AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDE KULLANIMI

UFRS' nin ABD MKTK (Menkul Kıymetleri ve Takas Komisyonuna) Tarafından Tanınması

Hisseleri ABD Menkul Kıymetleri ve Takas Komisyonuna (MKTK) kayıtlı yaklaşık 15.000 şirketin 1.100 tanesi yabancı işletmedir. Kasım 2007 tarihi öncesinde, bu şirketlerin, mali tablolarının Amerika için genel kabul görmüş muhasebe standartları yerine UFRS veya genel kabul görmüş yerel muhasebe standartlarını kullanarak sunması durumunda, net gelirlerinin ve net varlıklarının Amerika için genel kabul görmüş muhasebe standartlarına göre düzenlenmiş rakamları ile mutabakatı gerekmekteydi. Kasım 2007 tarihinde MKTK, yabancı şirketlerin mali tablolarını, UFRS figürleri ile US GAAP figürlerinin mutabakatını içermeden, UMSK' nin yayınladığı UFRS' lere göre hazırlamasına izin vermiştir. Bu yeni kural, 15 Kasım 2007 tarihinde sona eren veya bu tarihten sonra olan dönemleri kapsayan mali tablolar için geçerlidir (Deloitte UFRS Cep Kitapçığı, 2008: 23). Kasım 2007' den önce ABD MKTK' ye kayıtlı işletmelerin UFRS verilerinin Amerika' nın genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ile örtüşmesi gerekmekteydi ancak artık MKTK tarafından mali tabloların UFRS' lere göre hazırlanmasına izin verilmiştir.

2.17. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI' NIN KANADA' DA KULLANIMI

Amerika borsasında işlem gören Kanada' daki yerel şirketlerin yerel raporlamalarını UFRS standartlarına göre değil, Amerika için genel kabul görmüş muhasebe standartlarına göre yapmalarına izin verilir. Kanada' da yer alan diğer şirketlerin tümünün Kanada için genel kabul görmüş muhasebe standartlarını uygulamaları gerekmektedir. Kanada' da ki hisse senedi ihracı yapan yabancı şirketlerin ise UFRS' yi veya Kanada dışı ülkelere ait bazı genel kabul görmüş ulusal muhasebe standartlarını kullanmalarına izin verilmiştir (Deloitte UFRS Cep Kitapçığı, 2008: 25). Kanada'da yerel şirketlere UFRS kullanma zorunluluğu

getirilmemiştir. Sadece Kanada' da ki hisse senedi ihracı yapan şirketlere böyle bir şart koşulmuştur.

Ağustos 2006'da Kanada Muhasebe Standartları Kurulu, Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarını Kanada' daki Genel Kabul Görmüş Muhasebe Standartları' na dâhil eden ayrıntılı bir Uygulama Planı yayınlamıştır. KMSK, Şubat 2008 tarihinde, tüm UFRS' lerin kelimesi kelimesine Kanada' da Genel Kabul Görmüş Muhasebe Standartları gibi uygulanmasının kâr amacı güden kamu şirketleri için 2011 yılından itibaren geçerli olacağını belirtmiştir (Deloitte UFRS Cep kitapçığı, 2008: 25). Kanada Muhasebe Standartları Kurulu' nun yayınladığı UFRS' yi Kanada Muhasebe Standartlarına dâhil eden uygulama planını kâr amacı güden kamu şirketlerinde 2011 yılından itibaren kullanılacağını belirtmiştir.

2.18. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI' NIN ASYA-PASİFİK ÜLKELERİ' NDE KULLANIMI

Asya-Pasifik ülkeleri, borsada işlem gören yerel şirketler için genel kabul görmüş muhasebe standartlarının UFRS ile yakınlaşmasına ilişkin çeşitli yaklaşımları benimsemişlerdir (Deloitte UFRS Cep kitapçığı, 2008: 26). Bu ülkelerde de diğer ülkelerde olduğu gibi borsada işlem gören şirketler için UFRS uyumunu benimsemişlerdir.

2.19. KOBİ FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDINI UYGULAYACAK OLAN İŞLETMELER

KOBİ finansal raporlama standardı; küçük ve orta büyüklükteki isletmeler (KOBİ) tarafından kullanılması amaçlanan, tam sete göre daha sadeleştirilmiş muhasebe standardıdır.

2.19.1. Türkiye' de Tam Set IAS/IFRS' leri Uygulayacak Olanlar:

Kamuya hesap vermek durumunda olan isletme ve kuruluşların, kamuya hesap vermek durumunda olmayıp, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı' nca belirlenen KOBİ ölçütlerinin üzerinde kalan büyük sermaye şirketlerinin ve IAS/IFRS uygulamayı tercih eden KOBİ isletmelerinin

tam set IAS/IFRS' leri uygulaması beklenmektedir. Türkiye' de kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunan isletmeler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

* Sermaye piyasası araçları borsalarda veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören işletmeler
* Sermaye piyasası araçlarını kayda aldırmak üzere Sermaye Piyasası Kurulu'na başvuran isletmeler,
* Bankalar,
* Sigorta şirketleri,
* Aracı kuruluşlar,
* Emeklilik Şirketleri, Bireysel Emeklilik Fonları,
* Yatırım Fonları,
* Yatırım Bankaları,
* Yeddi emin sıfatıyla geniş bir muhatap kitle adına varlıkları muhafaza eden diğer işletmeler (Akdoğan, 2010: 4)

Ülkemizde kamuya hesap verme yükümlülüğü olan işletmelerin başında bankalar gelmektedir. Bunların dışında; borsada ya da diğer piyasalarda işlem gören işletmeler, sigorta şirketleri, yatırım bankaları ve fonları, aracı kuruluşlar ve yedi emin işletmeleridir.

Kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunan isletmeler, IFRS/IAS' leri uygulamak zorundadır. Yasal düzenlemeler KOBİ standartlarının uygulanmasını zorunlu tutsa veya izin verse dahi bu işletmeler finansal tablolarında **"**KOBİ muhasebe standartlarına uyumludur**"**ibaresini kullanamazlar (Akdoğan, 2010: 4). Kamuya hesap verme yükümlüğünün en önemli ayrımı, finansal tablolarında KOBİ muhasebe standartlarına uygun "dur" ibaresi kullanmamalarıdır. Çünkü kamuya hesap verme yükümlülüğü olan işletmeler tam set UFRS kullanmalıdırlar.

2.19.2. Avrupa Biriliği' nde KOBİ Muhasebe Uygulamaları

AB' nin Muhasebe Kuralları kapsamında IFRS, Avrupa' daki her bir işletme tarafından kabul edilecektir. Kabul süreci aşağıda belirtilen aşamaları kapsamaktadır:

• AB, IFRS' yi tüm Avrupa dillerine çevirir;

• Özel sektör Avrupa Finansal Raporlama Danışman Grubu görüşlerini AB'ye bildirir;

• AB' nin Muhasebe Düzenleyici Komitesi bir kabul önerisinde bulunur ve

• 25 Avrupa Komisyonu üyesi kabul için resmi bir oylama yapar (1606/2002 Sayılı Avrupa Birliği' nde Uluslararası Muhasebe Standartları ile ilgili Tüzük, 2008).

IFRS' yi kabul sürecindeki ilk aşama olan IFRS' nin tüm Avrupa dillerine çevrilmesiyle birlikte herkes tarafından anlaşılabilir bir hal almıştır. Sonra ki aşamada Özel sektör Avrupa Finansal Raporlama Danışman Grubu görüşlerini AB' ye bildirerek, AB' nin Muhasebe Düzenleyici Komitesi bu görüşlerle bir kabul önerisinde bulunur ve üyelerce resmi bir oylama yapılır.

Halen AB de 55 farklı KOBİ muhasebe standardı olduğu açıklanmıştır Borsaya kayıtlı olan isletmeler AB' de 2005 yılından itibaren konsolide tablolarda tam set IFRS' leri uygulamaktadır. KOBİ standardının uygulanması konusunda yasal bir düzenleme yeni TTK ile hayat bulmuştur. Muhasebe yönergelerinde ne uygulanması konusunda herhangi bir hüküm, ne de uygulamayı yasaklayan bir hüküm bulunmaktadır. KOBİ standardını hazırlayan ekip KOBİ muhasebe standardı ile 4. ve 7. yönerge hükümleri ile herhangi bir tutarsızlığın bulunmadığını sundukları bildirilerde açıklamaktadır. AB' de üye devletler; KOBİ standardının uygulanmasını isteme veya izin verme ve hangi isletmeleri kapsayacağı hususunda karar verecektir. AB' de bu konuda resmi bir karar çıkması belirli çalışmaların yapılmasını gerektirmektedir (Akdoğan, 2010: 4-5). AB'de borsaya kayıtlı işletmeler, KOBİ standardı hakkında bir yasallık olmadığı için 2005'ten beri tablolarında tam set UFRS' yi kullanmışlardır. AB' de de hazırlanan bazı yönergelerle ve düzenlemelerle KOBİ UFRS' ye geçişin sağlanması amaçlanmaktadır. AB' ye üye devletler KOBİ UFRS kullanılmasını talep etmekte ve kapsamı öğrenme konusunda çok ilgililerdir.

2.19.3. KOBİ Finansal Raporlama Standardının Dünya Genelinde Uygulanma Durumu

KOBİ standardını uygulama konusunda muhasebe standardı hazırlayan yetkili yasal otoritelerle yapılan anket çalışmasında**,** gelecek üç yıl içinde bu standardın zorunlu olarak veya izin verilerek uygulanması konusunda bir planlarının olup olmadığı sorusuna verilen yanıtlar aşağıdaki gibi olmuştur. 51 ülkenin verdiği yanıtlar aşağıdaki gibidir:

- Zorunlu Uygulamayı planlayan 19 ülke
- Uygulanmasına izin verecek 10 ülke
- Zorunlu uygulama veya izin verecek 13 ülke
- Bir planı olmayanlar 9 ülke (Akdoğan, 2010: 5)

Zorunlu uygulamayı planlayan ülkeler aşağıdaki gibidir:

Bahama, Lübnan, Swaziland, Bahrain, Malawi, Güney Afrika, Brezilya, Malezya, Türkiye, Kıbrıs, Mongolia, Uganda, El Salvador, Panama, İngiltere, İrlanda, Suudi Arabistan, Kosova, Singapur (Akdoğan, 2010: 5)

İzin vermeyi planlayan ülkeler:

A.B.D., Sri Lanka, Arjantin, Tanzanya, Avusturya, Özbekistan, Şili, Danimarka, Namibya, Nijerya (Akdoğan, 2010: 5)

Zorunlu olabilir veya izin verebilir:

Arnavutluk, Moldova, Avustralya, Norveç, Hong Kong, Romanya, Hollanda, Slovakya, İzlanda, Tayvan, İsrail, Yeni Zelanda, İsveç (Akdoğan, 2010: 5)

Zorunlu tutma veya izin verme konusunda bir planı olmayan ülkeler:

Kanada, Slovenya, İsviçre, Fransa, Almanya, Japonya, Malta, Meksika (Akdoğan, 2010: 5)

Anket sonuçlarından da görüleceği üzere birçok ülke KOBİ finansal raporlama standardını uygulama konusunda hazırlıklarını yapmaktadır. Önümüzdeki üç yıl içinde birçok ülkede KOBİ finansal raporlama standardının uygulandığı görülecektir.

UFRS' ye zorunlu veya gönüllü uymayan birçok ülkede KOBİ' ler için UFRS kullanmak yerine farklı bir takım muhasebe kuralları kullanan Avrupalı şirketler vardır. Ancak, evrensel talep için birden fazla yerel ana argümanları kullanıp, karşılaştırılabilirlik ihtiyacı yüzünden finansal tablolarda dış paydaşları bilgilendirmek ve korumak için hizmet etmek gerekmektedir (Litjensa, Bissessurb, Langendijkc ve Vergoossend, 2012: 1). UFRS' ye geçişi zorunlu kılmayan birçok ülkede halen farklı muhasebe standartları kullanılmaktadır. Küresel taleple uyuşmayan bu durumdan kurtulmak için KOBİ UFRS' yi kullanarak sadece işletmeyi değil, dış kullanıcıları bilgilendirmek ve korumak gereklidir.

2.20. KOBİ' LERDE UYGULANACAK FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDININ HÜKÜMLERI

2.20.1. KOBİ Muhasebe Standardının Özelliği

KOBİ finansal raporlama standardı 9 Temmuz 2009 tarihinde yayımlanmıştır. Standardın yürürlük tarihi ise hazırlıkların tamamlanmasına göre ülke tercihlerine bırakılmıştır**.** IFRS- KOBİ muhasebe standardının niteliği aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1. IFRS' ler baz alınarak KOBİ ihtiyaçlarına uygun olarak IFRS' lerden bağımsız ayrı bir standart hazırlanmıştır**.**
2. KOBİ' lerle ilgili olmayan standartlar kapsama alınmamıştır
3. Değerleme ve muhasebeleştirme esasları basitleştirilmiştir.
4. Seçenekli uygulamalar kaldırılmaya çalışılmıştır:

- KOBİ standartları, büyük ve borsaya kayıtlı olmayan isletmelere yönelik değildir ancak IFRS' ler baz alınarak hazırlanmıştır.

- KOBİ standartlarında yapılan değişiklikler, kullanıcıların ihtiyaçlarına göre belirlenmiştir.

- KOBİ' lerle ilgili olmayan işlemlere yönelik açıklamalar kapsam dışı bırakılmış, değerleme ve muhasebeleştirme yöntemleri basitleştirilmiştir.

- KOBİ muhasebe standartları yatırımcılara kredi verenlere ve diğer ilgililere gerekli finansal bilgileri daha sade ve az kapsamlı tablolarda sunma olanağını vermektedir.

5. Tam set IFRS' ler 2000 sayfa iken, bu standart 230 sayfa olmuştur.

6. KOBİ standardı, IFRS olmakla birlikte, diğer tam setten ayrıdır. Tam set finansal raporlama standartlarının parçası değildir. Ancak bu standartlara paralel hazırlanmıştır.

7. KOBİ finansal raporlama standardında yetkili kurul, tam set finansal raporlama standartlarında olduğu gibi Uluslararası Finansal Raporlama Standartları kuruludur (Akdoğan, 2010: 6).

KOBİ UFRS 2009 yılında hazırlanmış olsa da yürürlüğü girmesi her ülkede farklı zamanlarda olmuştur. KOBİ' lerin ihtiyaçları gözetilerek tam set IFRS ışığında hazırlanan KOBİ' ler için UFRS' de, değerleme ve muhasebeleştirme işlemleri basitleştirilmiş, mümkün oldukça seçenekli uygulamalara yer verilmemiştir. IFRS' ye paralel ama ondan farklı bir standarttır.

UMSK' nin KOBİ' ler için UFRS oluşturma sürecini bazı kesimler desteklemekte iken bazıları da desteklememektedir.

Bu süreci desteklemeyenler;

• UMSK' nin KOBİ' ler için farklı muhasebe uygulamaları yaratmasını eleştirmekte ve KOBİ' ler için kullanıcıyı esas alan daha fazla kavramsal yaklaşım getirilmesini önermektedirler.

• KOBİ' ler için finansal raporlamanın amaçları ve büyük halka açık işletmeler için finansal raporlamanın amaçları arasında temel farklılıklar bulunduğu görüşünü eleştirmekte ve var olan farklılıkların da kavramsal çerçeveye eklenmesi gerektiğini önermektedirler. Çünkü KOBİ' ler için UFRS' nin temel başarısı kullanıcıların, hazırlayıcıların ve denetçilerin ihtiyaçlarını ne ölçüde karşıladığına bağlıdır.

• KOBİ standardının muhasebe eğitimi için gerçek bir tehlike oluşturacağını; mesleki yargılarını kullanabilen ve ekonomik olayları en iyi biçimde raporlayan profesyonel meslek mensupları yetiştirmekten vazgeçilerek tek çözüm olarak KOBİ standardının ne söylediğini takip eden profesyonel meslek mensupları yetiştirileceğini belirtmektedirler (Demir, 2007: 7-8).

KOBİ' ler için UFRS sürecini desteklemeyenlere göre; KOBİ' ler için ayrı muhasebe uygulamaları hazırlanması yerine, daha farklı kavramsal yaklaşım getirilmelidir. Büyük işletmelerle UFRS arasındaki temel farklılıkların kavramsal çerçeveye eklenmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu standardın muhasebe mesleğiyle uğraşan kişiler için de külfet olduğunu savunan bu süreci desteklemeyenler, KOBİ standardını düzgün bir şekilde izleyen meslek mensupları yetiştirilmesi gerektiğini savunmaktadır.

Bu süreci destekleyenler;

• İşletmelerin tüm amaçlara hizmet edecek finansal tablolar sunabilmeleri için aynı temel muhasebe ilkelerini takip etmeleri gerektiğine inanmaktadırlar.
• Tam set UFRS' lerin yerleştirilmesi ve uygulanmasında işletmelerin karşılaştıkları sorunları gözlemleyenler ise sorunun KOBİ' lerin daha basit standarda sahip olması değil, tüm işletmelerin daha az karmaşık, daha fazla ilke temelli *(principles-based)* ve daha fazla anlaşılabilir raporlama ilkelerine ihtiyaç duymalarıdır.
• KOBİ' ler için UFRS' lerin uygulanması halinde işletmelerin tam set olarak UFRS' leri uygulaması için de bir adım atılmış olacağı görüşü de mevcuttur (Demir, 2007: 8).

KOBİ' ler için UFRS oluşturulması sürecinin yaşanmasını destekleyen gruba göre; KOBİ' lerin bu seti kullanarak tam set UFRS' ye daha kolay adapte olabileceklerdir. Ayrıca, tam set UFRS' nin uygulanması sırasında zorlanan KOBİ' lerin daha basit bir standartla, daha anlaşılabilir raporlama ilkelerine ihtiyaç duyduklarını savunmaktadırlar.

2.20.2. IASB' de KOBİ Muhasebe StandarDı Hazırlanırken İzlenen Yaklaşım

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurumu, KOBİ' lerle ilgili muhasebe standartları hazırlarken aşağıdaki aşamalı yaklaşım ışığında gitmektedir:

1. KOBİ standartları, büyük ve borsaya kayıtlı olmayan isletmelere yönelik değildir ancak IFRS' ler baz alınarak hazırlanmıştır.
2. KOBİ standartlarında yapılan değişikler, kullanıcıların ihtiyaçlarına göre belirlenmiştir.
3. KOBİ muhasebe standartları gelişmekte olan ülkelerin KOBİ' lerine uluslararası ortamda kendini gösterme olanağı verecek ve KOBİ' ler arasında eşitlik sağlanacaktır.
4. İşletmeler büyüdüğünde ve bu nedenle sınıf değiştirdiğinde, tam standart setine geçtiğinde sorunlar yaşanmayacaktır.
5. Genel amaçlı finansal tabloları inceleyen denetçiler, finansal bilgilerin gerçeğe uygun olduğu hususunda görüş bildirebileceklerdir.
6. KOBİ standartları, mikro olarak tanımlanan işletmelerin de kullanımına uygun olarak hazırlanmıştır (Akdoğan, 2010: 6).

IASB'nin, KOBİ standartlarını hazırlarken dikkat ettiği noktalar şunlardır; standartta yapılan değişiklikler KOBİ taleplerini karşılayacak şekilde ayarlanmıştır, uluslararası pazarda KOBİ' lere rekabet eşitliği sağlayacaktır, gelişen KOBİ' ler tam sete geçmeleri gerektiğinde uyum sorunu yaşamayacaklardır, mikro işletmelere de uyumlu olarak hazırlanmıştır.

2.20.3. KOBİ Finansal Raporlama Standardında Bölümler ve Kapsama Alınan IAS ve IFRS' ler

Tam sette ayrı standart kodu ile yayımlanan standartlar KOBI finansal raporlama standardında bölüm kodu olarak yayımlanmıştır. Her bölüm bir veya duruma göre birkaç standardı kapsamıştır. KOBİ standardı 35 bölümden oluşmuştur. Bölüm konuları aşağıdaki gibidir:

KOBİ Tam Set Standart No

Bölüm No:

1.Bölüm: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler

2. Bölüm: Kavramlar ve Genel İlkeler Kavramsal Çerçeve *IAS 1*

3.Bölüm: Finansal Tabloların Sunulusu *IAS 1*

4.Bölüm: Finansal Durum Tablosu *IAS 1*

5.Bölüm: Kapsamlı Gelir Tablosu ve Gelir Tablosu *IAS 1*

6.Bölüm: Öz Kaynak Değişim Tablosu ve Dağıtılmamış Kârlar Tablosu *IAS 1*

7.Bölüm: Nakit Akış Tablosu *IAS 7*

8.Bölüm: Finansal Tablo Dipnotları *IAS 1*

9.Bölüm: Konsolide ve Bireysel Finansal Tablolar *IAS 27*

10.Bölüm: Muhasebe politikaları, Tahminler ve Hatalar *IAS 8*

11.Bölüm: Temel Finansal Araçlar *IAS 32, IAS 39 IFRS 7*

12 Bölüm: Diğer Finansal Araçlarla İlgili Hususlar *IAS32, IAS39, IFRS 7*

13.Bölüm: Stoklar *IAS 2*

14.Bölüm: İştiraklerdeki Yatırımlar *IAS 28*

15.Bölüm: İş Ortaklıklarındaki Paylar (Yatırımlar) *IAS 31*

16.Bölüm: Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller *IAS 40*

17.Bölüm: Maddi Duran Varlıklar *IAS 16*

18.Bölüm: Şerefiye Dışında Maddi Olmayan Duran varlıklar *IAS 38*

19.Bölüm: İşletme Birleşmeleri ve şerefiye *IFRS 3*

20.Bölüm: Kiralamalar *IAS 17*

21.Bölüm: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar *IAS 37*

22.Bölüm Yabancı kaynaklar(Borçlar) ve Öz kaynaklar *IAS 1, IAS 32*

23.Bölüm: Hâsılat *IAS 18, IAS 11*

24.Bölüm: Devlet Teşvikleri *IAS 20*

25.Bölüm: Borçlanma Maliyetleri *IAS 23*

26.Bölüm: Hisse Bazlı Ödemeler *IFRS 2*

27.Bölüm: Varlıklarda Değer Düşüklüğü *IAS 36*

28.Bölüm: Çalışanlara Sağlanan Faydalar *IAS19*

29.Bölüm: Gelir Vergileri *IAS 12*

30.Bölüm: Yabancı Para Çevirim İşleri *IAS 21*

31.Bölüm: Yüksek Enflasyon(Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde *IAS 29* Finansal Raporlama)

32.Bölüm: Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar *IAS 10*

33.Bölüm: İlişkili Taraf Açıklamaları *IAS 24*

34.Bölüm: Özellikli Faaliyetler *IAS 41*, *IFRS 6*

35.Bölüm: KOBİ' ler için IFRS' ye geçiş *IFRS 1*(Akdoğan, 2010: 7-8)

2.21. DÜNYA' DA KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDI TASLAĞI HAKKINDAKİ İZLENİMLER

Aşağıdaki tabloda çeşitli ülkelerde KOBİ' lerin toplam işletmelere oranı görülmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi KOBİ' ler pek çok ülke için çok ciddi anlam ifade etmektedirler.

Tablo 21: Ülkelerdeki Küçük İşletmelerin Toplam İşletmelere Oranı

ÜLKE	KÜÇÜK İŞLETMELERİN TOPLAM İŞLETMELERE ORANI (%)
ABD	97,2
Almanya	99,8
Hindistan	98,6
Japonya	99,4
İngiltere	96
Güney Kore	97,8
Fransa	99,9
İtalya	97
Türkiye	98,8

Kaynak: KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 2

Tabloda ki verilere bakıldığında KOBİ' lerin bütün ülkelerdeki tüm işletmeler içindeki payları oldukça yüksektir. Özellikle Fransa' da işletmelerin % 99,9' u KOBİ' lerdir. En az orana sahip olan ülke ise % 96 ile İngiltere' dir.

Dünyadaki yeniden yapılanma sürecinde her ülkede olduğu gibi, ülkemizde de ekonominin bel kemiğini KOBİ' ler oluşturmaktadır. Çünkü imalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin sayısal olarak % 99' u KOBİ niteliğindedir. Bu nedenle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde KOBİ' lerin geliştirilmesine ve desteklenmesine yönelik çalışmaların hızlandırılması ve arttırılmasına büyük önem verilmektedir (Aygün ve Çetinkaya, 2006: 8). Ülkemizde KOBİ' lerin bütün işletmelere oranı ortalama % 99' dur. Bu yüzden KOBİ' lerin geliştirilmesi, ekonominin gelişmesiyle aynı anlama gelmektedir.

KOBİ' ler için UFRS taslağı dünyada geniş yankı uyandırmıştır. Taslak hali hazırda pek çok dile çevrilmiştir, aynı zamanda pek çok ülkede o ülkenin yerel otoriteleri ile beraber standardın uygulanabilirliğini anlayabilmek amacıyla saha test çalışmaları ve yuvarlak masa toplantıları düzenlenmekte ve taslak hakkında farklı görüşler olduğu görülmüştür (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 2). KOBİ' lerin tüm dünyadaki işletmeler içindeki paylarının yüksek olması nedeniyle KOBİ' ler için hazırlanan UFRS taslağının da bu derece de önemli olması kaçınılmaz bir son olmuştur. Her ülke de kendi diline çevrilen bu taslak pek çok ülkede de yerel muhasebe kurallarına uydurulmuştur.

Türkiye'nin KOBİ sektörüne ilişkin istatistikî bilgileri oldukça yetersizdir ve bulunulan zamandan, birkaç zaman önceki serileri bulup o zaman içindeki eğilimleri analiz etmek zordur. Bununla birlikte, bazı veriler genel ekonomi içindeki göreli yerini anlık olarak korumaktadır. Hizmet sektörleri de dâhil olmak üzere KOBİ sektörüne dair en son durumlar şöyledir; 2000 yılında muhasebeleştirilen KOBİ' ler toplam işletme sayısının % 99,8' ini oluşturmakta, toplam istihdamın % 76,7' sini sağlamakta, sermaye yatırımının % 38'ini kullanmakta, işletmelerin toplam değerinin % 26,5' ini oluşturmakta, ihracatın yaklaşık % 10' nu gerçekleştirmekte ve banka kredilerinin % 5' ini kullanmaktadırlar. Bu nedenle, KOBİ' lerin istihdam açısından ekonomiye hakim olmaları, onların nispeten daha az yatırım malları ile çalışılacak, değeri nispeten düşük seviyelerde üretecek, katma değer Türk ihracatı için sadece küçük bir katkı yapacak ve bankacılık sektöründeki fonlardan sadece marjinal bir pay alacak olmaları KOBİ' leri harekete geçirmiştir (www.oecd.org, 2004: 27). Bu nedenle, KOBİ' ler istihdam açısından ekonomide hakim olmalarına rağmen, nispeten daha az sabit sermaye yatırımı işletmekte oldukları açıktır; bu ise onlar tarafından nispeten daha az katma

değer üretilmesine ve dolayısıyla Türk ihracatına daha az katkıda bulunulmasına ve bankacılık sektörü tarafından kullanıma sunulan kaynaklardan ancak marjinal miktarlarda yararlanılmasına sebep olmaktadır (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 3). Ülkemizde istihdama katkısı çok büyük olan KOBİ'lerin yaptığı hizmetler sermaye yatırımının % 38' ine, katma değerin % 26,5' ine denk gelmektedir. Sonuç olarak ihracatın % 10' nunu gerçekleştirip bu iş için banka kredilerinin % 5' ni kullanmaktadırlar. İstihdam dışında ülke ekonomisinde çok fazla yere sahip olmayan KOBİ' ler ülkemizde ki tüm işletmelerin % 99,8' ini oluşturmaktadır.

Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için hazırlanan bu standart, belirli bir işletmeyle ilgili tüm konuları kapsamak amacıyla çeşitli bölümlere ayrılmıştır. Standardın amacı:

• Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için kaliteli, anlaşılabilir ve uygulanabilir bir global standart seti oluşturmaktır ve,
• Bu finansal tablolar bir bağımsız denetçinin mali durumun gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıttığına ilişkin görüş verebileceği şekilde genel amaçlı kullanım için tasarlanmıştır.
• Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için hazırlanan bu standart, kredi verenlerin, tedarikçilerin ve diğer alacaklıların, yabancı yatırımcıların, kredi derecelendirme şirketlerinin ve diğer tarafların kullanımı için hazırlanacak olan finansal tablolar için bir çerçeve sağlayacaktır. Amaç, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin sermayeye erişimini kolaylaştırmaktır.
• Sonuçta ortaya çıkacak finansal tablolar yerel mevzuatla ilgili gerekli düzeltmelerin yapılması koşuluyla vergi matrahının ve dağıtılabilir kârın tespiti için kullanılmaya uygun hale gelebilecektir (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 5)

KOBİ' ler için hazırlanan standardın temel amacı; KOBİ' lerin ihtiyaçlarına uygun ve anlaşılabilir bir UFRS seti hazırlamaktır. Kullanılan finansal tabloların bağımsız denetçiler tarafından incelenmesi aşamasında doğru ve güvenilir bilgi sağlamak ve KOBİ' lerin krediye ulaşma imkânlarını kolaylaştırmak da diğer amaçlarındır.

2.22. KOBİ' LER İÇİN ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDI TASLAĞININ TANITILMASI:

KOBİ' ler için UFRS taslağı hazırlandıktan sonraki aşama onun kullanıcılara sunulması olmuştur. Standart, kullanıcıların kullanımın sırasında kolaylık sağlaması amacıyla bölümlere ayrılmıştır. Bu bölümler aşağıdaki gibidir:

2.22.1. Bölüm: Kapsam

Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin halka açık şirketler, bankalar ve diğer finansal kuruluşlar gibi kapsamlı bir kamusal sorumluluğu bulunmamaktadır. Bunun yerine ilgili taraflardan oluşan daha sınırlı bir gruba karşı sorumlulukları vardır. Ayrıca, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin finansal tablo kullanıcıları genelde uzun vadeli geleceğe ilişkin kazançları tahmin etmek yerine daha ziyade kısa vadeli nakit akımlarıyla ilgilidirler. Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin çoğunlukla kanunlar uyarınca genel amaçlı finansal tablo yayınlamaları gerekmektedir. Ya da bu işletmeler genel amaçlı finansal tablolarını öz kaynak veya borç finansmanı sağlamak amacıyla hazırlarlar. Menkul kıymetleri sermaye piyasalarında işlem gören şirketler ile bankalar, sigorta şirketleri, aracı kurumlar, yatırım fonları ve emeklilik fonları gibi şirketlerin küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için hazırlanan UFRS'yi kullanmaları uygun değildir (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 5)

2.22.2. Bölüm: Kavramlar ve Genel İlkeler

Küçük ve orta büyüklükteki işletmelere ait finansal tablolar işletmenin finansal durumunu, performansını ve nakit akımlarını gösterecektir. Mali tablolar şu niteleyici özellikleri karşılamalıdır: anlaşılabilirlilik, geçerlilik, önemlilik, güvenilirlik, özün önceliği, ihtiyatlılık, bütünlük, karşılaştırılabilirlik, zamanlılık ve fayda ve maliyetler arasında dengenin sağlanması. Varlık, yükümlülük, gelir ve giderlere ilişkin muhasebeleştirme kriterleri muhtemel olma, güvenirlilik ve ölçülebilirlik kriterlerini içerir. Genel ilkeler varlık, yükümlülük, gelir ve giderlerin ilk ve müteakip ölçümüne yönelik temel kriterleri içerir (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 5)

2.22.3. Bölüm: Finansal Tabloların Sunumu

Bir finansal tabloya küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için hazırlanan UFRS' ye uygun denilebilmesi için standardın tüm gerekliliklerine uyulması şarttır. Finansal tablolar en az yılda bir kez sunulmalı, önceki dönemlerle tutarlı olmalı, bir önceki yıla ait karşılaştırmalı bilgileri ve tüm önemli kalemleri içermelidir. Tam bir finansal tablo seti aşağıdakileri içerir:

- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Nakit akım tablosu ve
- Finansal tablo notları.
- Küçük ve orta büyüklükteki işletmenin doğrudan öz kaynakta muhasebeleştirilen herhangi bir geliri veya gideri yoksa gelir ve geçmiş yıllar kârlarını birlikte gösteren bir tablo, gelir tablosu ve öz kaynak değişim tablosunun yerine kullanılabilir (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 5)

2.22.4. Bölüm: Finansal Durum Tablosu

Bu bölüm de finansal durum tablosunda sunulacak bilgiler ve bunun nasıl sunulacağına ilişkin esaslar belirlenmiştir. Finansal durum tablosu (bazen bilanço olarak da ifade edilir) bir işletmenin belirli bir tarih itibariyle –raporlama döneminin sonu itibariyle- varlık, borç ve öz kaynaklarını sunar. Bu bölümdeki hükümler tam setteki IAS 1 "Finansal Tabloların Sunuluşu" Standardındaki hükümlerle benzer niteliktedir. Bu bölümde, finansal durum tablosunda sunulacak asgari bilgiler, kısa ve uzun vade farkı, dönen –duran varlık ayrımı, finansal durum tablosunda kalemlerin sıralanması ve sekli ve finansal durum tablosunda sunulacak dipnotlar belirlenmiştir (Akdoğan, 2010: 11)

2.22.5. Bölüm: Kapsamlı Gelir Tablosu Ve Gelir Tablosu

Bu bölüm; isletmelerin bir dönem için toplam kapsamlı kârlarını – yani bir dönemin finansal sonucunu – bir veya iki finansal tabloda sunmalarını gerektirir. Bu bölüm bu tablolarda sunulacak bilgileri ve bunların nasıl sunulacağını belirtir. Tek tablo yaklaşımında, kapsamlı gelir tablosunda dönem içerisinde muhasebeleştirilmiş tüm gelir ve gider kalemleri tek tabloda sunulur. Dönem içinde kâr zarara aktarılan gelir ve giderlerle, öz kaynaklara

kaydedilen diğer kapsamlı gelir ve gider unsurları tek tabloda sunulur. İki tablo yaklaşımında ise; -gelir tablosu ve öz kaynaklara kaydedilen kârlar zararlar tablosu (Diğer kapsamlı gelir unsurları) ayrı ayrı sunulur. Gelir tablosunda; sürdürülen faaliyet sonuçlarıyla, durdurulan faaliyet sonuçları ayrı gruplar olarak raporlanmalıdır. Dönem net kâr zarar tutarı ile kapsamlı gelir tablosunun sonucu olan toplam kâr zarar, ana ortaklık payı ve kontrol gücü olmayan paylara paylaştırılarak raporlanmalıdır. Bu bölüm hükümlerine göre; olağandışı gelir ve kârlar olağan dışı gider ve zararlar gelir tablosunda ayrı grup olarak raporlanmaz. Ancak arızi nitelik taşıyan kalemler ayrı kalem olarak diğer gelir ve kârlar veya gider ve zararlar içinde raporlanır. Kapsamlı gelir tablosunun düzenleme esasları tam setteki IAS 1- Finansal tabloların sunulusu standardı ile benzer niteliktedir. Standart hükümleri de göz önüne alınarak Türkiye işletmeleri için aşağıdaki özet gelir tablosu kullanılacaktır (Akdoğan, 2010: 12).

GELİR TABLOSU

A. BRÜT ESAS FAALİYET GELİRLERİ

1. Brüt Satışlar

2. Diğer Esas Faaliyet Gelirleri

B. İNDİRİMLER (-)

C. NET ESAS FAALİYET GELİRLERİ

1. Net satışlar

2. Diğer net esas faaliyet gelirleri

D. ESAS FAALİYET MALİYETLERİ(-)

1. Satışların Maliyeti

2. Diğer Esas Faaliyet Maliyetleri

BRÜT KÂR VEYA ZARAR

E. FAALİYET GİDERLERİ (-)

FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI

F. DİĞER FAALİYETLERDEN GELİR VE KÂRLAR (+)

G. DİĞER FAALİYETLERDEN GİDER VE ZARARLAR (-)

H. FİNANSMAN GELİRLERİ(+)

I. FİNANSMAN GİDERLERİ (-)

SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KÂRI (ZARARI)

I. SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ VE YASAL YÜKÜMLÜLÜK KÂRSILIKLARI (-)

-Yasal Vergi Karşılığı (+)

-Ertelenmiş Vergi Gider Etkisi (+)

-Ertelenmiş Vergi Gelir Etkisi (-)

I. SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM NET KÂRI (ZARARI)

J. DURDURULAN FAALİYETLER GELİR VE KÂRLARI (+)

K. DURDURULAN FAALİYETLER GİDER VE ZARARLARI (-)

DURDURULAN FAALİYETLER DÖNEM KÂRI (ZARARI)

L. DURDURULAN FAALİYETLER VERGİ VE YASAL YÜKÜMLÜLÜK KÂRSILIKLARI (-)

-Yasal Vergi Karşılığı (+)

-Ertelenmiş Vergi Gider Etkisi (+)

-Ertelenmiş Vergi Gelir Etkisi (-)

(II) DURDURULAN FAALİYET DÖNEM NET KÂRI(ZARARI)

TOPLAM DÖNEM NET KÂRI (ZARARI) (I+II)

a) Kontrol gücü olmayan payların(Azınlık paylarının) kâr zarar payları

b) Ana ortaklığın kâr zarar payları

KAPSAMLI GELİR TABLOSU

A. Cari Dönem Net Kâr (Zararı)

B. Cari Dönemde Öz Kaynaklara Kaydedilen Kârlar(Zararlar)

1. Yeniden Değerleme Artışları

2. Finansal Duran Varlıklardan Alınan Bedelsiz Paylar

3. Öz Kaynak Yöntemine Göre Değerlenen Yatırımların Kapsamlı Kâr(zarar) Payları

4. Yabancı Para Çevirim Farkları(±)

5. Finansal Varlıklar Gerçeğe Uygun Değer Farkları (±)

6. Türev Finansal Araçlar Gerçeğe Uygun Değer Farkları (+/-)

7. Fayda Planlarındaki Aktüeryal Kazanç ve Kayıplar (±)

8. Muhasebe Hata Ve Politikalardaki Değişikliklerin Düzeltme Etkileri(±)

9. Yeniden Değerleme, Sınıflama, Düzeltme Farkları (±)

10. Diğer Kapsamlı Kâr (zarar) Unsurları (±)

11. Ertelenmiş Vergi Gelir(Gider) Etkisi(±)

Toplam Kârlar(Zararlar)(A+B)

Kontrol gücü olmayan paylar

Ana Ortaklık payları (Akdoğan, 2010: 12-13-14)

2.22.6. Bölüm: Öz Kaynaklar Değişim Tablosu ile Gelir ve Dağıtılmamış Kârlar Tablosu(Kâr Dağıtım Tablosu)

Bir işletmenin öz kaynak değişim tablosu hazırlaması zorunludur. Dönem içinde işletmenin öz kaynağında olan değişimler sadece kâr veya zarardan, temettü ödemelerinden, önceki dönemlere ait hata düzeltmelerinden ve muhasebe politikasındaki değişikliklerden kaynaklanması durumunda, işletme beraber bir gelir ve geçmiş yıllar kârı tablosunu göstermeyi tercih edebilir. Öz kaynak değişim tablosu, öz kaynaktaki tüm değişiklikleri ya da, hissedarlar ile yapılan işlemler haricindeki, öz kaynak değişikliklerini göstermelidir. Gelir ve geçmiş yıllar kârı tablosu, işletmenin dönem içindeki kâr ve zararı ile geçmiş yıllar kârının mutabakatını gösterir. Ödenen ya da ödenecek olan tüm temettüler, yapılan hataların düzeltilmesi, muhasebe politikası değişiklikleri ve dönem başı ve sonundaki geçmiş yıllar kârı açıklanması gereken önemli konulardır (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 6).

2.22.7. Bölüm: Nakit Akış Tablosu

Nakit akımları işletme, yatırım ve finansal faaliyetler olarak sınıflandırılır. İşletme faaliyetlerinin sunumu, doğrudan ya da dolaylı yaklaşım kullanılarak yapılabilir (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 6).

2.22.8. Bölüm: Finansal Tablo Notları

Bu bilgiler, temel finansal tabloları desteklemek amacıyla sağlanır. Notlar muhasebe politikalarının özetini, verilen kararlarla ilgili bilgileri, tahmindeki belirsizlik ile ilgili bilgileri kapsar. Notlar tutarlı olarak sunulmalı ve özellikle koşullu yükümlülükler ve varlıklar, teklif edilen temettüler ve finansal olmayan açıklamalar gibi açıklanması gereken kalemleri içermelidir (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 6).

2.22.9. Bölüm: Konsolide Ve Bireysel Finansal Tablolar

Bu bölümde, konsolide tabloların düzenlenme esasları açıklanmaktadır. IAS 27 paralelinde düzenlenmiştir, ayrıca şu anda konsolide tablo standart taslağında yapılması planlanan değişiklikleri de kapsamaktadır. Ayrıca, bireysel finansal tablolar ve birleşik finansal tablolar hakkında da açıklamaları içerir. Konsolide finansal tablolar, ana ortaklığın tüm bağlı ortaklıklarını içerir Aşağıdaki durumlarda ana ortaklığın konsolide finansal tablolar sunmasına gerek yoktur:

a) ana ortaklığın kendisi de bir bağlı ortaklık ise ve nihai ana ortaklık (veya herhangi bir ara ana ortaklık), tam IFRS setine veya bu IFRS' ye uygun genel amaçlı konsolide finansal tablolar hazırlıyorsa veya
b) bir yıl içerisinde satılmak veya elden çıkartılmak amacıyla edinilmiş olan bir bağlı ortaklıktan başka hiçbir bağlı ortaklığı yoksa KOBİ standardında konsolide kapsamına alınan işletmelerle ilgili olarak aşağıdaki açıklamalar yapılmıştır:

- Üzerinde kontrol gücü olan bütün isletmeler konsolide kapsamına alınır.
- Farklı konularda faaliyette bulunsa dahi üzerinde kontrol gücü olan bütün isletmeler konsolide kapsamındadır. Sektör ayırımı önemli değildir.
- Faaliyet gösterdiği bölge dışına nakit veya diğer varlıkların transferine kısıtlama getiren bir mevzuata tabi olması nedeniyle bağlı ortaklık konsolidasyon kapsamı dışında bırakılmaz.
- Özel amaçlı işletmeler de konsolide finansal tablo kapsamındadır. Özel amaçlı işletme; dar bir amaca ulaşmak için oluşturulan isletmedir. (örneğin, bir kiralamayı gerçekleştirmek, araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütmek veya finansal varlıkları menkul kıymetleştirmek gibi). Bu tür bir özel amaçlı isletme şirket, vakıf, ortaklık veya tüzel kişiliği olmayan bir teşebbüs olabilir.

Bireysel finansal tablolarla ilgili olarak bu bölümde yapılan düzenlemeler aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Konsolide tablo düzenleyen isletmeler isterlerse bireysel tablo düzenleyebilirler
- Bağlı ortaklığı olmayan isletmelerin düzenlediği tablolar bireysel tablo değildir.

- İştiraki veya is ortaklığı olan bir isletmenin düzenlediği tablolar da bireysel tablo değildir. Ancak isterse bu şirketler de bireysel tablo düzenleyebilir

-Bir ana ortaklık, iştiraklerdeki yatırımcı veya müştereken kontrol edilen bir isletme üzerinde pay sahibi olan bir girişimci bireysel finansal tablolar hazırladığında ve bunları KOBİ finansal raporlama standardına uyumlu olarak tanımladığında bu tablolar bu standardın tüm gereklilikleri ile uyumlu olmalıdır (Akdoğan,2010: 15-16).

2.22.10. Bölüm: Muhasebe Politikaları, Tahminler Ve Hatalar

Bu bölüm; IAS 8 - Muhasebe Politikaları, Tahminler ve Hatalar standardı paralelinde hazırlanmıştır. Bu bölümde, finansal tabloların hazırlanmasında kullanılan muhasebe politikalarının seçimi ve uygulanması için uyulacak esaslar açıklanmıştır. Ayrıca, muhasebe tahminlerindeki değişiklikleri ve önceki dönem finansal tablolarında yapılmış hataların düzeltilmesinde uyulacak esaslar da belirlenmiştir. Muhasebe politikaları; finansal tabloların hazırlanmasında ve sunulmasında işletmeler tarafından kullanılan belirli ilkeler, esaslar, gelenekler, kurallar ve uygulamalardır. Muhasebe politikalarında değişikliklerin uygulanması KOBİ finansal raporlama standardı hükümlerindeki bir değişimden kaynaklanan muhasebe politikası, geçiş hükümlerine göre düzeltilir. IAS 39 uygulamasına geçilmesinde IAS 39' un geçiş hükümleri, diğer politika değişiklikleri geçmişe dönük olarak uygulanır. Geçmişe dönük uygulamada verilerin bulunamadığı durumlarda en erken geçmiş dönem için ki bu cari dönem olabilir, yeni muhasebe politikası varlıkların ve borçların defter değerlerine uygulanır ve ilgili dönem için etkilenen her bir öz kaynak bileşeninin açılış bakiyesinde, karşılık gelen bir düzeltme yapılır. Muhasebe tahminindeki değişiklik ise; bir varlık veya borcun defter değerinde veya dönemsel kullanım tutarında yapılan bunların cari durumunun saptanmasından ve gelecekte beklenen fayda ve yükümlülüklerinin değerlendirilmesinden kaynaklanan, düzeltmelerdir. Düzeltme;

(a) değişiklik sadece o dönemi etkiliyorsa, değişikliğin yapıldığı dönemde veya

b) değişiklik geleceği de etkiliyorsa, hem değişikliğin yapıldığı dönem hem de gelecek dönemlerde düzeltme yapılır (Akdoğan, 2010: 16-17).

2.22.11. Bölüm: Temel Finansal Araçlar ile 12 Bölüm: Diğer Finansal Araçlara İlişkin Hususlar

Bu bölümler; IAS 32, IAS 39 ve IFRS 7 paralelinde ancak sınıflandırmalar değiştirilerek ve ölçme kuralları daha basitleştirilerek düzenlenmiştir. Finansal varlık ve finansal borçların muhasebeleştirilmesi, bilanço dışı bırakılması, ölçümü ve açıklanmasına ilişkin hususlar bu bölümde yer almıştır. 11. Bölüm hükümleri, temel finansal araçlara uygulanır ve tüm isletmeler ile ilgilidir. 12. Bölüm hükümleri ise; diğer, daha karmaşık finansal araçlara ve işlemlere uygulanır. Eğer bir isletme yalnızca temel finansal araç işlemlerine dâhil oluyorsa bu durumda 12. Bölüm hükümleri uygulanmaz. İşletmelerin finansal araçların muhasebeleştirilmesinde iki tercih hakkı vardır. Tüm finansal araçlarını muhasebeleştirmek için aşağıdakilerden birini uygular:

(a) 11. Bölüm ve 12. Bölüm'ün hükümlerini tam olarak veya
(b) IAS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme standardının muhasebeleştirme ve ölçme hükümlerini ve bu bölüm'ün açıklama gerekliliklerini (Akdoğan, 2010: 17-18).

Bu bölümlerde düzenlenen finansal araçların muhasebeleştirilme ve ölçme hükümlerini aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

- Bir finansal varlık veya finansal borç ilk muhasebeleştirildiğinde, anlaşma gerçekte bir finansman işlemi olmadığı sürece işlem fiyatından ölçülür ve işlem maliyetleri de maliyete dâhil edilir. Ancak gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarar yansıtılarak ölçülen finansal varlık ve borçların ilk muhasebeleştirmesinde işlem maliyetleri maliyete dâhil edilmez, gerçeğe uygun değerle muhasebeleştirilir ve gerçeğe uygun değer farkları da kâr-zarara kaydedilir.
- Eğer anlaşma bir finansman işlemi ise, isletme finansal varlığı veya finansal borcu gelecekteki ödemelerin benzer bir borçlanma aracı için geçerli olan piyasa faiz oranı ile indirgenmiş bugünkü değerinden ölçer ve muhasebeleştirir. KOBİ standardında tam setten farklı olarak, finansman niteliğinde olan işlemlerin net bugünkü değerle ölçülmesi vadenin uzun olması (en az iki yıl) olması durumunda söz konusu olur.Kısa vadeli işlemlerde indirgenmemiş tutar borç veya alacak olarak kaydedilir. Bu özelliği ile de finansal araçların muhasebeleştirilmesinde KOBİ' lerde basitleştirme sağlanmıştır. Oysa tam sette finansman

niteliği taşıyan tüm işlemlerde vade süresine bakılmaksızın indirgeme işleminin yapılması ve işlemin itfa edilmiş maliyetle yani indirgenmiş maliyet olan net bugünkü değerle ölçülmesi ve muhasebeleştirilmesi gerekmektedir (Akdoğan, 2010: 18).

2.22.13. Bölüm: Stoklar

Stoklar, olağan işletme faaliyetlerinde satılmak amacıyla elde tutulan, satılmak üzere üretilen veya üretim sürecinde tüketilecek varlıklardır. Stoklar, maliyet ile tamamlama ve satış maliyetleri düşülmüş satış fiyatının düşük olanı üzerinden ölçülür. Stok maliyeti projeye özgü maliyet, ağırlıklı ortalama ya da ilk giren ilk çıkar yöntemlerinden birine göre belirlenir (son giren ilk çıkar yöntemine izin verilmez). Stokların maliyetine, tüm satın alma maliyetleri, dönüştürme maliyetleri ve stokların mevcut konuma ve durumuna getirilmesi için yapılan diğer maliyetler dâhil edilir. Üretim sürecinde ortak ürün ve/veya yan ürünler üretilebilir. Bu durumda, maliyetleri ürünler arasında rasyonel ve tutarlı bir temele göre dağıtılır. Tarım ürünleri ilk muhasebeleştirmede stok olarak gerçeğe uygun değerinden hasat yerindeki tahmini pazaryeri maliyetleri düşüldükten sonra bulunan net gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür. Stoklara ilişkin yapılan açıklamalar; muhasebe politikalarını, defter değerlerini, yıl içinde giderleştirilen tutarları, değer düşüklüklerini veya değer düşüklüğü iptallerini ve teminat olarak rehin edilen tutarları içerir (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 10).

2.22.14. Bölüm: İştiraklerdeki Yatırımlar

İştirakler üzerlerinde önemli etkide bulunulabilen işletmelerdir. Önemli etki, yatırım yapılan işletmenin finansal ve faaliyetle ilgili politikaların belirlenmesi kararlarına katılma gücünün olmasını ancak bu politikaları tek başına ya da bir başka taraf ile birlikte kontrol etme ya da ortak kontrol etme gücünün olmamasını ifade eder. İştiraklerdeki yatırımlar; maliyet yöntemi, öz kaynak yöntemi ya da kâr veya zarar yoluyla gerçeğe uygun değer yöntemlerinden biri ile muhasebeleştirilir. İşletme iştiraklerindeki yatırımları için yapacağı açıklamalara; kullandığı politikayı, eğer varsa, gerçeğe uygun değeri, finansal bilgilerin özetini ve fonların transferi üzerinde herhangi bir sınırlama olup olmadığı ile ilgili bilgileri dâhil eder (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 10).

2.22.15. Bölüm: İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar

İş ortaklığı bir ekonomik faaliyet üzerindeki kontrolün sözleşmeye dayalı olarak paylaşılmasıdır. Müşterek kontrol edilen faaliyetler, müşterek kontrol edilen varlıklar ve müşterek kontrol edilen işletmeler olmak üzere üç çeşit iş ortaklığı vardır. Bir ortak girişimci, müşterek kontrol edilen faaliyetlerdeki payları ile ilişkili olarak kontrol ettiği varlıklar ile üstlendiği borçları ve üstlendiği giderler ile iş ortaklığının mal veya hizmet satışından kazanılan gelirlerdeki payını finansal tablolarında muhasebeleştirmelidir. Bir ortak girişimci, müşterek kontrol edilen varlıktaki payına ilişkin olarak kontrol ettiği varlıklar ile üstlendiği borçları ve iş ortaklığının mal veya hizmet satışından kazanılan gelirlerdeki payı ile iş ortaklığındaki payı ile ilişkili olarak üstlendiği giderleri finansal tablolarında muhasebeleştirmelidir. Müşterek kontrol edilen işletmelerde ölçüm; maliyet yöntemine, öz kaynak yöntemine, oransal konsolidasyon yöntemine ya da kâr veya zarar içinde gösterilen gerçeğe uygun değer yöntemlerinden birine göre yapılır. Ortak girişimci ile iş ortaklığı arasındaki işlemlerde yalnızca diğer yatırımcılara ilişkin olan kazanç veya zarar muhasebeleştirilir. İş ortaklığına ilişkin taahhütlerin toplam tutarı, iş ortaklığındaki payların bir listesi ile bu payların türleri ve müşterek kontrol edilen işletmelerdeki paylarını muhasebeleştirmede kullandığı yöntem için açıklama yapılmalıdır. İş ortaklığı ile ilişkilendirilen koşullu borçlar, ortak girişimcinin koşullu borçlarından ayrı olarak açıklanmalıdır (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 10).

2.22.16. Bölüm: Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller

Yatırım amaçlı gayrimenkul, mal veya hizmet üretiminde ya da tedarikinde veya idari amaçla kullanılmak veya normal is akısı çerçevesinde satılmak amaçları dışında, kira geliri veya değer artış kazancı ya da her ikisini birden elde etmek amacıyla sahibi veya finansal kiralama sözleşmesine göre kiracı tarafından elde tutulan gayrimenkullerdir. KOBİ' lerde, Yatırım amaçlı gayrimenkuller gerçeğe uygun değerleri kolayca saptanabilen ve ek maliyet ve çabayı gerektirmeden gerçeğe uygun değeri hesaplananlar bu grupta izlenir. Değer değişiklikleri kâr zararda muhasebeleştirilir. Aksi durumda maliyetle değerlenir ve maddi duran varlık kalemi gibi işlem görür (Akdoğan, 2010: 21).

2.22.17. Bölüm: Maddi Duran Varlıklar

Bu bölüm IAS 16 Maddi Duran Varlıklar standardı paralelinde düzenlenmiştir. Maddi duran varlıkların ve gerçeğe uygun değeri ek maliyet ve çaba sarf etmeden ölçülemediği için maliyet bedeli ile ölçülen yatırım amaçlı gayrimenkullerin muhasebeleştirilme ve ölçme esasları bu bölümde belirlenmiştir. IAS 16' dan farklı olarak maddi duran varlıklar sadece maliyet yöntemine göre ölçülmekte, KOBİ' lerde yeniden değerleme modeli uygulanmamaktadır. KOBİ' lerde de maddi duran varlıkların kayıtlı değeri, geri kazanabilir tutarından fazla olduğu durumlarda aradaki fark kadar değer düşüklüğü karşılığı ayrılması gerekmektedir. Maddi duran varlıkların satın alma maliyetlerinin hesaplanmasında dikkatte alınan maliyet unsurları, amortisman ayırma esasları kayıttan çıkarma işlemleri IAS 16' daki hükümler gibidir (Akdoğan, 2010: 21).

2.22.18. Bölüm: Şerefiye Dışındaki Maddi Olmayan Duran Varlıklar

Bu bölüm IAS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar standardı paralelinde düzenlenmiştir. Maddi olmayan duran varlık, fiziksel niteliği olmayan tanımlanabilir parasal olmayan varlıktır. Bu tür bir varlık, aşağıdaki durumlarda tanımlanabilir:

(a) Ayrılabilir olması,
(b) sözleşmeye bağlı haklardan ya da diğer yasal haklardan kaynaklanması.

Maddi olmayan duran varlıklar maliyet bedeli ile ölçülür. IAS 38' den farklı olarak yeniden değerleme yöntemi uygulanmaz. Bütün araştırma geliştirme faaliyetleri ile ilgili harcamalar gider yazılır, aktifleştirilmez. Oysa tam sette IAS 38 de geliştirme giderleri aktifleştirilirken sadece araştırma giderleri doğrudan sonuç hesaplarında gider kaydedilmektedir. Maddi olmayan duran varlıklar yararlı ömür boyunca itfa edilir. KOBİ' lerde de maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değeri, geri kazanabilir tutarından fazla olduğu durumlarda aradaki fark kadar değer düşüklüğü karşılığı ayrılır (Akdoğan, 2010: 21-22).

2.22.19. Bölüm: İşletme Birleşmeleri ve Şerefiye

Bütün işletme birleşmelerinin muhasebeleştirilmesinde satın alma yöntemi kullanılır. Koşullu ödeme olması durumunda ödeme muhtemel olduğu ve güvenilir olarak ölçülebildiği

durumlarda hesaplamalara dâhil edilir. Edinim maliyeti, edinilen tanımlanabilir varlık ve yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerine dağıtılmalıdır. Ödenen fazla tutar, şerefiyedir. Şerefiye maliyetinden muhasebeleştirilir ve sınırsız ömre sahip maddi olmayan duran varlık olarak sınıflandırılır. Buna göre, her yıl değer düşüklüğü için teste tabi tutulur (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 12).

2.22.20. Bölüm: Kiralamalar

Kiralamalar, finansal kiralama ve faaliyet kiralamaları olarak ikiye ayrılır. Aralarındaki en önemli farklılık, finansal kiralamalarda mülkiyete ait tüm kazanım ve riskler taraflar arasında devredilirken, faaliyet kiralamalarında devredilmez. Finansal kiralamadaki göstergeler şunlardır: mülkiyet kiracıya devredilir, satın alım opsiyonu vardır, kiralama varlığın ekonomik hayatının büyük bir bölümü için yapılır, kiralanan varlıklar özellikli niteliktedir, asgari kira ödemelerinin bugünkü değeri varlığın gerçeğe uygun değerine çok yakındır, kiracı iptal durumunda kiralayanın tüm yükümlülüklerini üstlenir, ikinci bir kiralama döneminde piyasa fiyatlarından daha düşük bir fiyat uygulanır ve kalıntı değer riski kiracıya aittir. Kiracılar açısından finansal kiralamalarda haklar ve taahhütler, varlık ve yükümlülük olarak gerçeğe uygun değerden muhasebeleştirilir. Kiracıyla ilişkilendirilen doğrudan maliyetler, muhasebeleştirilen varlık tutarına eklenir. Daha sonra, ödemeler finansman bedeli ve yükümlülük indirimi olarak ikiye ayrılır. Varlık, yararlı ömrü veya kiralama süresi boyunca itfa edilir. Kiracılar açısından faaliyet kiralamalarında ödemeler, daha doğru gösterimi sağlayacak bir başka yöntemin olmaması durumunda, doğrusal amortisman yöntemine göre gider olarak muhasebeleştirilir. Kiralayanlar açısından finansal kiralamalarda UMS 17 Kiralama İşlemleri Standardı uygulanır. Kiralayanlar açısından faaliyet kiralamalarında kiralayanlar varlıklarını bilançolarında tutarlar ve kiralamadan elde edilen gelir, daha doğru gösterimi sağlayacak bir başka yöntemin olmaması durumunda doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Örneğin; bakım masrafları ve itfa gibi varlıkla ilişkilendirilen tüm maliyet ve giderler, gider olarak muhasebeleştirilmelidir. Sat ve Geri Kirala işlemleri:

- Bir satış ve geri kiralama işleminin finansal kiralama ile sonuçlanması durumunda, satış gelirlerinin defter değerinin üzerindeki kısmı satıcı kiraya veren tarafından derhal gelir olarak

muhasebeleştirilmez. Bunun yerine, sözü edilen gelir ertelenir ve kiralama süresi boyunca itfa edilir.

- Bir satış ve geri kiralama işleminin faaliyet kiralaması ile sonuçlanması ve ilgili işlemin gerçeğe uygun değer üzerinden gerçekleşmesi durumunda, satıcı-kiraya veren, her türlü kâr veya zararı derhal muhasebeleştirir (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 13).

2.22.21. Bölüm: Karşılıklar ve Koşullu Yükümlülükler

Karşılıklar, geçmişte meydana gelen bir olay sonucu mevcut bir yükümlülüğün ortaya çıkması, işletmenin ekonomik faydaları devretmesinin muhtemel olması ve tutarın güvenilir olarak ölçülebilmesi durumunda muhasebeleştirilir.Yükümlülük, kanundan ya da sözleşmeden ya da geçmiş olaylardan dolayı ortaya çıkan geçerli beklentilere ilişkin bir zımni yükümlülükten kaynaklanabilir. Ancak, bunların hiçbiri geleceğe yönelik beklenti yaratan bir duruma sebebiyet vermez ya da geleceğe yönelik beklenen zararlar karşılık olarak muhasebeleştirilmez. Yükümlülük ilk kayıt anında raporlama tarihindeki en iyi olası tahmine göre muhasebeleştirilir. Bu değer için, eğer önemliyse, paranın zaman değeri göz önünde bulundurulmalıdır. Karşılığın, üçüncü taraftan geri ödenmesine dair bir şartın olması durumunda geri ödeme, yalnızca ödeme fiili olarak yapıldığı zaman ayrı olarak muhasebeleştirilecektir. Daha sonra karşılıklar, her bir raporlama tarihinde gözden geçirilir ve raporlama tarihinde yükümlülüğün yerine getirilmesi için gerekecek giderin en iyi cari tahminini yansıtacak şekilde düzeltilir. Düzeltmeler kâr veya zararda muhasebeleştirilirken, ıskontodan kaynaklanan kısım finansman maliyeti olarak dikkate alınır.

Koşullu Yükümlülükler:

- Bunlar, bilançoda yükümlülük olarak muhasebeleştirilmez.
- Koşullu yükümlülüğün gerçekleşme olasılığının uzak olduğu durumlar haricinde, finansal etkiyle ilgili tahmin, zamanlama veya tutara ilişkin belirsizliklere dair göstergeler ve geri ödemenin olasılığı ile ilgili açıklama yapılmalıdır.

Koşullu Varlıklar:

- Bunlar, bilançoda varlık olarak muhasebeleştirilmez.

- Finansal etkinin niteliği ve tanımı ile ilgili açıklamaları gerektirir (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 13).

2.22.22. Bölüm: Borçlar ve Öz Kaynak

Bu bölümde; finansal araçları borç ve öz kaynak olarak sınıflandırmanın ilkeleri belirlenmiş ve öz kaynak araçlarının muhasebeleştirilmesi düzenlenmiştir. Hisse Bazlı Ödemeler ise 26. bölümde düzenlenmiştir (Akdoğan, 2010: 22).

2.22.23. Bölüm: Hâsılat

Mal satışları (satış amaçlı olarak isletme tarafından üretilmiş veya yeniden satış amaçlı alınmış), hizmet sunumları, isletmenin yüklenici olduğu inşaat sözleşmeleri ve isletme varlıklarının başkaları tarafından kullanılmasından sağlanan faiz, isim hakkı ve temettüler gibi hâsılat unsurlarının muhasebeleştirme esasları bu bölümde düzenlenmiştir. Tam setten farklı olarak, IAS 11 inşaat sözleşmeleri standart hükümleri ile IAS 18 Hâsılat standart hükümleri bu bölümde birleştirilmiştir (Akdoğan, 2010: 22-23).

2.22.24. Bölüm: Devlet Teşvikleri

Devlet teşviklerinin nasıl muhasebeleştirileceğini açıklar tam setten farklı olarak seçenekler azaltılmıştır (Akdoğan, 2010: 23).

2.22.25. Bölüm: Borçlanma Maliyetleri

Bu bölümde borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesi açıklanmıştır. IAS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardından farklı olarak borçlanma maliyetlerinin tamamı gider olarak kaydedilir, aktifleştirilmez (Akdoğan, 2010: 23).

2.22.26. Bölüm: Hisse Bazlı Ödemeler

Bu bölüm, nakit ödenen ya da öz kaynaktan karşılanan tüm hisse bazlı ödeme işlemlerini kapsar. Öz kaynaktan karşılanan hisse bazlı ödeme işlemleri:

- UFRS 2, Hisse Bazlı Ödemeler standardı uygulanmalıdır.
- UFRS 2, çalışanlarla yapılan işlemler için verilen öz kaynak araçlarının gerçeğe uygun değerine göre bir ölçüm yapılmasını gerektirir. Şayet bunlar güvenilir olarak ölçülemiyorsa,

küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için hazırlanan UFRS, bunların, hisselerin içsel değerini (varsa, hissenin gerçeğe uygun değeri ile bu hisseler için ödeme yapmaya istekli tarafın vereceği değer arasındaki fark) referans alan bir ölçümle yapılmasına izin verir. İçsel değer, veriliş tarihinde ve sonradan ödeme yapılana kadar olan süredeki her raporlama tarihinde ölçülür. Değişiklikler kâr veya zarar içinde muhasebeleştirilir.

Nakit ödenen hisse bazlı ödeme işlemleri:

- Veriliş tarihinde, her raporlama tarihinde ve ödeme tarihinde yükümlülük, dönem kârı veya zararına alınan her düzeltme tutarı ile birlikte, gerçeğe uygun değer üzerinden ölçülür.
- Çalışanlarla yapılan işlemler için verilen öz kaynak araçları yalnızca çalışanların belirli bir hizmet süresini tamamlamasından sonra hak edilmesi durumunda, söz konusu gider hizmet sunulduğunda muhasebeleştirilecektir.

Nakit alternatifler: UFRS 2' nin hükümleri uygulanır (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 15).

2.22.27. Bölüm: Finansal Olmayan Varlıklarda Değer Düşüklüğü

Stoklar:

- her raporlama tarihinde stokların defter değeri, tamamlama ve satış maliyetleri düşülmüş satış fiyatı ile karşılaştırılmalıdır. Stok kalemi değer düşüklüğüne uğramışsa tutar derhal dönemin kârı veya zararında muhasebeleştirilmelidir.
- değer düşüklüğüne sebebiyet veren durumların ortadan kalkması durumunda, değer düşüklüğü iptal edilebilir.

Finansal olmayan diğer varlıklar:

- her bir raporlama tarihinde, bir varlığın değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığına dair herhangi bir gösterge olup olmadığı değerlendirilir. Bu tür bir gösterge bulunması durumunda defter değeri varlığın satış maliyeti düşülmüş gerçeğe uygun değeri ve muhasebeleştirilen değer düşüklüğü ile karşılaştırılmalıdır.
- Eğer değer düşüklüğüne dair bir gösterge varsa işletme değer düşüklüğü ortaya çıkmasa bile faydalı ömürleri ve amortisman yöntemlerini gözden geçirmelidir.
- Değer düşüklüğüne sebebiyet veren durumların ortadan kalkması durumunda değer düşüklüğü iptal edilebilir.

Şerefiye:

- İşletme, her bir raporlama tarihinde şerefiyenin değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığına dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirir.
- Eğer değer düşüklüğüne dair bir gösterge varsa işletme, şerefiyeden yararlanan bölümlere şerefiyeyi dağıtmalı, bölümlerin gerçeğe uygun değerini ölçmeli, bölümlerin defter değerini gerçeğe uygun değeriyle karşılaştırmalı, ortaya çıkan değer düşüklüğünü ilk önce şerefiyede, sonra bölümün duran varlıklar kısmında muhasebeleştirmelidir.
- Önceden muhasebeleştirilen şerefiye ile ilgili değer düşüklükleri iptal edilmez (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 16).

2.22.28. Bölüm: Çalışanlara Sağlanan Faydalar

Kısa vadeli faydalar:

- Iskonto edilmiş tutarlarıyla ölçülür ve hizmet sağlandığında muhasebeleştirilirler. Yıllık izin gibi diğer maliyetler, hizmet sağlandığında ve yıllık izin alındığı veya kullanıldığı durumda hizmetler giderleştirildiğinde yükümlülük olarak muhasebeleştirilir.
- İkramiye ödemeleri, yalnızca ikramiye ile ilişkilendirilen yükümlülüğün oluşması ve tutarın güvenilir olarak tahmin edilebilmesi doğrultusunda muhasebeleştirilir.

Çalışma dönemi sonrasında sağlanan faydalar: Tanımlanmış katkı planları katkıların yapıldıkları tarihte bir yükümlülük ya da gider olarak muhasebeleştirilirler.

Çalışma dönemi sonrasında sağlanan faydalar: Tanımlanmış fayda planları

- Bilançodaki plan varlıklarının gerçeğe uygun değeri düşülmüş tanımlanmış fayda yükümlülüklerinin net bugünkü değerine göre bir yükümlülük olarak muhasebeleştirilir.
- Aktüeryal değerlemesi tahmini birim kredi yöntemine göre yapılır. Aktüeryal kazançlar ve zararlar, ertelenmezler, oluştukları anda kâr veya zarar içinde muhasebeleştirilirler.

Diğer uzun vadeli faydalar işletme, plan varlıklarının gerçeğe uygun değeri düşülmüş fayda yükümlülüğünün bugünkü değerinden bir yükümlülük olarak muhasebeleştirir.

İşten çıkarma tazminatları: işletmeye gelecekte ekonomik fayda sağlamayacakları zaman derhal kâr veya zarar içinde muhasebeleştirilir (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 16).

2.22.29. Bölüm: Gelir Vergileri

Bu Standardın uygulanmasında, gelir vergileri, vergiye tabi gelir üzerinden hesaplanan bütün yurt içi ve yurt dışı vergileri içerir. Gelir vergileri aynı zamanda bağlı ortaklık, iştirak

ve is ortaklıklarının raporlayan isletmeye kâr dağıtımlarında kaynakta kesinti suretiyle ödenen vergileri de kapsar. Bu bölüm de; cari yasal vergiler ile ertelenmiş vergilerin muhasebeleştirilmesine ilişkin esasları düzenlenmiştir. Muhasebeleştirilen vergi tutarları cari vergi ve ertelenmiş vergiden oluşur. Cari vergi, cari dönem veya önceki dönemlerin vergiye tabi kârı (vergi zararı) ile ilişkili olarak ödenecek (geri alınacak) vergidir. Ertelenmiş vergi ise, isletmenin varlık ve borçlarının mevcut defter değerlerinin geri kazanılması veya ödenmesinin sonucu olarak gelecek dönemlerde ödenecek veya geri alınabilecek vergi ve henüz kullanılmamış olan mali zararlar ve kullanılmamış vergi avantajlarının ileri taşınmasının vergi etkisidir**.** Ertelenmiş vergi tutarının hesabında dikkatte alınacak olan indirilebilir ve vergilendirilebilir geçici farkların hesaplanma esasları bu bölümde açıklanmıştır. Bu bölüm, tam setteki "IAS 12 Gelir Vergileri Standart''hükümlerine benzer niteliktedir (Akdoğan, 2010: 24).

2.22.30. Bölüm: Yabancı Para Çevrim İşlemleri

İşletme, yabancı para faaliyetlerini iki şekilde gerçekleştirebilir. Yabancı para birimleri cinsinden işlemleri olabilir veya yurtdışı faaliyetleri olabilir. Bunlara ek olarak, isletme finansal tablolarını yabancı para birimi cinsinden sunabilir. Bu bölümde, yabancı para işlemleri ve yurtdışı faaliyetlerin bir isletmenin finansal tablosuna nasıl dâhil edileceği ve finansal tabloların nasıl finansal tablo sunumunda kullanılan bir para birimine getirileceği açıklanmaktadır Bu bölüm hükümleri, tam setteki " IAS 21 Kur Değişiminin Etkileri''standart hükümleri ile benzer niteliktedir (Akdoğan, 2010: 24).

2.22.31. Bölüm: Yüksek Enflasyon

IAS 29 paralelinde bir düzenlemedir. Bu bölüm, geçerli para birimi, yüksek enflasyonlu bir ekonominin para birimi olan isletmelere uygulanır. Bu tür bir isletmenin yüksek enflasyonun etkileri için düzeltilmiş finansal tablolar sunmasını gerektirir (Akdoğan, 2010: 24).

2.22.32. Bölüm: Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar

Bu bölüm raporlama döneminden sonraki olayları tanımlar ve bu olayların muhasebeleştirilmesi, ölçülmesi ve açıklanmasına ilişkin ilkeleri belirler. IAS 10 paralelinde hazırlanmıştır (Akdoğan, 2010: 24).

2.22.33. Bölüm: İlişkili Taraf Açıklamaları

Ana şirket ile bağlı ortaklık arasındaki ilişkiler her zaman açıklanmalıdır. Bu açıklamaya nihai kontrol sahibi taraf da dâhil edilmelidir. Üst düzey yönetici personeline sağlanan kısa vadeli faydalar, işten ayrılma (emeklilik) sonrası sağlanan faydalar, diğer uzun vadeli faydalar, işten çıkarma tazminatları ve hisse bazlı ödemeler ile ilgili açıklama yapılmalıdır. İşletmenin (idari ya da diğer) herhangi bir yöneticisi de dâhil olmak üzere üst düzey yöneticileri, işletmenin faaliyetlerinin planlanmasından, yönetiminden ve kontrol edilmesinden yetkili ve sorumlu olan kişilerdir. İlişkili taraflar arasındaki işlemler için işletme aşağıdakileri açıklamalıdır:

- İlişkinin niteliğini,
- Finansal tablolar üzerinde olası etkisinin anlaşılması için gerekli olan işlemler ve bakiyeler ile ilgili bilgileri,
- İşlemin tutarını,
- Tahsil edilmeyen alacaklar için ayrılan karşılık tutarını ve
- İlişkili tarafın borçlandığı tutara ilişkin dönem içinde muhasebeleştirilen gideri (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 18).

2.22.34. Bölüm: Hisse Başına Kazanç

Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için hazırlanan UFRS hisse başına kazanca ilişkin açıklama yapılmasını gerekli kılmaz. İşletmenin hisse başına kazanç bilgisini açıklamayı tercih etmesi durumunda, UMS 33 Hisse Başına Kazanç standardının gerekliliklerine uyması gereklidir (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 18).

2.22.35. Bölüm: Özellikli Sektörler

Tarımsal Faaliyetler:

- Canlı varlıkların gerçeğe uygun değerinin maliyet ve çaba harcanmadan kolaylıkla belirlenebilmesi durumunda, tarımsal faaliyette bulunan bir işletme, kâr veya zarar içinde gösterilen gerçeğe uygun değer yöntemi ile UMS 41 Tarımsal Faaliyetler standardının gerekliliklerini uygulamalıdır.
- Gerçeğe uygun değerin kolayca belirlenemediği ya da sadece maliyet ve çaba harcanarak

belirlenebildiği durumlarda, işletme canlı varlıklarını birikmiş amortisman ve değer düşüklüğü tutarları indirilmiş maliyet değerinden ölçmelidir.
- Tarımsal ürün, hasat zamanında, tahmini satış noktası maliyetlerini düşüldükten sonraki gerçeğe uygun değerinden ölçülmelidir.

Yer altından maden çıkartmaya dayalı sanayiler:
- Araştırma harcamaları gider olarak muhasebeleştirilmelidir.
- Maden çıkarma faaliyetlerinde kullanılacak maddi veya maddi olmayan duran varlıkların elde edilmesi veya geliştirilmesi için yapılan harcamaların muhasebeleştirilmesinde, bu standardın16. Bölümü (Maddi Duran Varlıklar) ile 17. Bölümü (Şerefiye Dışındaki Maddi Olmayan Duran Varlıklar) uygulanmalıdır.
- Bir kalemin yerinden çıkarılması (sökme), kaldırılması veya sahayı eski haline getirmek amacıyla düzeltilmesi ile ilgili yükümlülüklerin olduğu durumlarda, bu yükümlülükler ve maliyetler, bu standardın16. Bölümü (Maddi Duran Varlıklar) ve 20. Bölümü (Karşılıklar, Koşullu Varlıklar ve Koşullu Borçlar) uyarınca muhasebeleştirilir.

Sigorta:
- Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için hazırlanan UFRS, sigorta faaliyetleri ile uğraşan işletmeler için geçerli değildir. Bu kapsamda kurulan işletmelerin kamuya karşı sorumlulukları vardır ve o nedenle tam kapsamlı UFRS' yi kullanmak zorundadırlar (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 19).

2.22.36. Bölüm: Durdurulan Faaliyetler ve Satış İçin Elde Tutulan Varlıklar

Durdurulan bir faaliyet bir işletmenin elden çıkarılan veya satış amacıyla elde tutulan olarak sınıflandırılan bir unsurudur ve :

- ayrı bir ana iş kolunu veya faaliyetlerin coğrafi bölgesini ifade eder,
- ayrı bir ana iş kolunun veya faaliyetlerin coğrafi bölgesinin elden çıkarılması için tek başına koordine edilmiş bir planın parçasıdır veya
- sadece yeniden satış amacı ile elde edilen bir bağlı ortaklıktır.

İşletme, gelir tablosunda durdurulan faaliyetlerin vergi sonrası kâr veya zararı ile gerçeğe uygun değerden satış maliyetlerinin düşülmesi suretiyle ölçülen veya durdurulan

faaliyetleri oluşturan varlık veya varlık grubunun (gruplarının) elden çıkarılmasındaki vergi öncesi kazanç veya kayıpların toplamını gösteren tek bir tutarı açıklamalıdır. Finansal tablo notlarında bu tutara dair detaylı bir analizin açıklanması gereklidir. Satış amaçlı elde tutulan duran varlıklar, defter değeri satış sırasında geri kazanılacak olan varlıklardır. Bu varlıklar, defter değeri ile satış maliyeti düşülmüş gerçeğe uygun değerinden düşük olanı ile ölçülür (KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler, 2007: 19).

2.22.37. Bölüm: KOBİ' ler İçin IFRS' ye Geçiş

Bu bölüm, KOBİ finansal raporlama standardını ilk kez uygulamaya geçecek KOBİ' lerin uygulama esaslarını açıklamakta ve geçiş farklarının nasıl muhasebeleştirileceğini düzenlemektedir. İşletmenin KOBİ' ler için IFRS' ye geçiş tarihi, isletmenin KOBİ' ler için IFRS' ye uygun olan ilk finansal tablolarında KOBİ' ler için IFRS kapsamında tam karşılaştırılabilir bilgi sunduğu en erken dönemin başlangıcıdır. İşletme, KOBİ' ler için IFRS' ye geçiş tarihi (yani, sunulan en erken dönemin başlangıcı) itibariyle açılış bilançosunda düzeltmeler yapar. İşletmenin bu IFRS kapsamında açılış bilançosunda kullandığı muhasebe politikaları, önceki finansal raporlama uygulamalarına göre sunulmuş aynı tarihli bilançosundaki muhasebe politikalarından farklı olabilir. Bu IFRS' ye geçiş tarihinden önceki işlemler diğer olaylar veya koşullar düzeltme kayıtlarının yapılmasını gerektirir. Bu durumda, bu standarda geçiş tarihi itibariyle, bu düzeltmeler doğrudan Geçmiş Yıllar Kârları ve Zararları içerisinde (ve ya, uygun olması durumunda farklı bir öz kaynak kaleminde) muhasebeleştirilir(Akdoğan, 2010: 25).

Tablo 22: Tam Set UFRS ve KOBİ UFRS Karşılaştırmalı Tablo

Bölüm	**UFRS Kaynak**	**Tam Set UFRS**	**KOBİ UFRS**
1 Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler	**-**	- Kâr amacı güden tüm şirketlerin finansal tablolarında ve diğer finansal tablolarında uygulanır.	- Yalnızca, kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunmayan işletmelerin genel amaçlı finansal tablolarında uygulanır.
2 Kavramlar ve Genel İlkeler	**UMS 1 Kavramsal Çerçeve**	-	- Her iki standart seti de aynı prensiplere sahiptir. Ancak, KOBİ UFRS basit bir dille hazırlanmıştır ve prensiplerin nasıl uygulanacağına dair daha az rehberlik içermektedir.
3 Finansal Tabloların Sunuluşu	**UMS 1**	- Kapsamlı gelir tablosu ve öz kaynak değişim tablosu için sunum kolaylığı tam set UFRS uyarınca raporlama yapan işletmeler için mevcut değildir.	- İşletmenin öz kaynaklarında meydana gelen değişim yalnızca kâr veya zarardan temettü ödemelerinden önceki dönem hatalarının düzeltilmesinden ve muhasebe politikası değişikliğinden kaynaklanıyorsa işletme kapsamlı gelir tablosu ve öz kaynak değişim tablosu yerine gelir ve dağıtılmamış kârlar tablosu adıyla tek bir tablo sunabilir.
		- Tam set UFRS uyarınca	- KOBİ UFRS uyarınca

		bölüm bilgileri UFRS 8 Bölümlere göre Raporlama standardına göre sunulur.	bölüm bilgilerinin finansal tablolarda sunulması gerekmemektedir.
		- Tam set UFRS uygulayan işletmeler UMS 33 Hisse Başına Kazanç Standardı uyarınca hisse başına kazanca ilişkin bilgi sunar.	- KOBİ UFRS finansal tablolarda hisse başına kazancın sunumunu gerekli kılmaz.
		- Geriye dönük olarak yapılan düzeltmelerde ya da finansal tablo kalemlerinin yeniden sınıflandırılması durumunda, karşılaştırılabilen en erken dönemin başına ait finansal durum tablosu eklenmelidir.	- KOBİ UFRS' de böyle bir hüküm bulunmamaktadır.
4 Finansal Durum Tablosu- Bilanço	**UMS 1**	- Finansal tablolar geriye dönük yeniden düzenlendiğinde tam set UFRS üç finansal durum tablosunun sunumunu gerektirir.	- KOBİ UFRS sadece iki adet finansal durum tablosunun sunumunu gerektirmektedir.
5 Kapsamlı Gelir Tablosu ve Gelir Tablosu	**UMS 1**	- KOBİ UFRS' de belirtilen öz kaynak değişim tablosuna ilişkin sunum kolaylığı seçeneği tam set UFRS' de bulunmamaktadır.	- KOBİ UFRS bir işletmenin, gelir tablosunu ve dağıtılmamış kârlarını; kapsamlı gelirin yerine ve finansal tabloların sunulduğu dönemler boyunca öz kaynağa ilişkin değişikliklerin kâr veya

			zarardan, temettü dağıtımından, önceki dönem hatalarının düzeltilmesinden ve muhasebe politikasındaki değişiklikten kaynaklanması durumunda öz kaynak değişim tablosunun yerine sunmasına izin vermektedir.
		- Tam set UFRS çok sayıda kapsamlı gelir kalemine sahiptir.	- KOBİ UFRS' nin diğer kapsamlı gelire (DKG) ilişkin yalnızca üç kalemi bulunmaktadır-yurtdışındaki bir işletmenin finansal tablolarının çevrimi, finansal riskten korunma araçlarının gerçeğe uygun değerlerindeki bazı değişiklikler ve tanımlanmış fayda planlarının aktüeryal kazanç ve kayıpları.
		- Tam set UFRS, bazı DKG kalemlerinin, gerçekleştiklerinde, kâr veya zarara yansıtılan olarak yeniden sınıflandırılmasını gerekli kılmaktadır.	- KOBİ UFRS, finansal riskten korunma araçlarına ilişkin belirli kazanç ve kayıpların dışında yeniden sınıflandırmaya izin vermemektedir.
		- Tam set UFRS'yi uygulayan bir işletme, giderlerini fonksiyon esasına göre sınıflandırırsa, ayrıca	- KOBİ UFRS, giderlerin niteliğine ilişkin söz konusu ilave açıklamayı yapmayı açık bir şekilde zorunlu

		giderlerin niteliğine ilişkin bilgi açıklamak zorundadır.	kılmamaktadır.
		- Tam set UFRS, durdurulan faaliyetlere ilişkin çok daha fazla detaylı açıklama belirtmektedir. Tam set UFRS (UFRS 5 Satış amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler) satış amaçlı elde tutulan bir duran varlığın (durdurulan bir faaliyetin duran varlıkları da dâhil) defter değeri ile varlığın tahmini satış maliyeti düşülmüş gerçeğe uygun değerinden düşük olanı ile finansal tablolarda yer almasını zorunlu tutar.	- KOBİ UFRS, finansal durum tablosunda 'satış amaçlı elde tutulan bir duran varlık için ayrı bir sunum gerektirmemektedir.
6 Öz kaynak Değişim Tablosu ile Gelir ve Dağıtılmamış Kârlar Tablosu	**UMS 1**	- KOBİ UFRS' de bulunan öz kaynak değişim tablosuna ilişkin sunum kolaylığı tam set UFRS' lerde yer almamaktadır.	- KOBİ UFRS, finansal tabloların sunulduğu dönemlerdeki öz kaynağa ilişkin değişimlerin yalnızca kâr veya zarardan, temettü ödemelerinden, önceki dönem hatalarının düzeltilmesinden ve muhasebe politikasının değişmesinden kaynaklanması durumunda, işletmenin bağımsız kapsamlı gelir tablosu ile öz kaynak

			değişim tablosu yerine bireysel gelir ve dağıtılmamış kârlar tablosu sunmasına izin vermektedir.
		- Tam set UFRS, önceki dönemlerde diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilmiş olan herhangi bir kümülatif kur farkının kâr veya zarara yansıtılan olarak "yeniden sınıflandırılmasını zorunlu kılar.	- KOBİ UFRS, yurtdışındaki bir işletmenin elden çıkarılmasında daha önceki dönemlerde diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilmiş olan herhangi bir kümülatif kur farkının kâr veya zarara yansıtılan olarak "yeniden sınıflandırılmasını zorunlu kılmamaktadır.
7 Nakit Akış Tablosu	**UMS 7**	-	- Her iki standart seti de aynı prensiplere sahiptir. Ancak, KOBİ UFRS basit bir dille hazırlanmıştır ve prensiplerin nasıl uygulanacağına dair daha az rehberlik içermektedir.
8 Finansal Tablo Dipnotları	**UMS 1**	- Tam set UFRS metni 2.800 sayfadır ve tüm standartlara ilişkin yapılan dipnotlara ilişkin yaklaşık 3.000 adet açıklama yer almaktadır.	- KOBİ UFRS 230 sayfadır ve 300 adet dipnot açıklaması yeterli olmaktadır.
9 Konsolide ve Bireysel Finansal Tablolar	**UMS 27**	-	- Her iki standart seti de aynı prensiplere sahiptir. Ancak, KOBİ UFRS basit bir dille

			hazırlanmıştır ve prensiplerin nasıl uygulanacağına dair daha az rehberlik içermektedir.
10 Muhasebe Politikaları, Tahminler ve Hatalar	**UMS 8**	-	- Muhasebe politikalarının, tahminlerin ve hataların muhasebeleştirilmesi ve raporlanması açısından aynı ilkelere yer vermektedir. Ancak KOBİ UFRS' de sade bir dil kullanılmıştır ve bu standart ilkelerin nasıl kullanılacağına yönelik daha az hüküm içermektedir.
11 Temel Finansal Araçlar	**UMS 32-39, UFRS 7**	- Tam set UFRS, UMS 39'da finansal araçları 4 ayrı değerleme kategorisine ayırmıştır. Bunlar; GUD Farkı Kâr-Zarara Yansıtılan Finansal Araçlar, Vadeye Kadar Elde Tutulacak Yatırımlar, Kredi ve Alacaklar, Satılmaya Hazır Finansal Varlıklar.	- KOBİ UFRS' de Finansal araçlarla ilgili 2 kategori vardır. Öz kaynak araçları ve borçlanma araçları. KOBİ UFRS' de finansal araçlarla ilgili sınıflandırmada, kapsamlı UFRS' de yer alan vadeye kadar elde tutulacak yatırımlar ve satılmaya hazır finansal varlıklar yer almamaktadır. Borçlanma araçları itfa edilmiş maliyet ile ölçülürken, öz kaynak araçları genellikle gerçeğe uygun değerle ölçülerek gerçeğe uygun değer farkları kâr veya zarara

			yansıtılmaktadır.
12 Diğer Finansal Araçlar	**UMS 32-39, UFRS 7**	-	- Riskten korunma (hedging) modelleri kapsamlı UFRS ve KOBİ UFRS' de farklı değildir. Bununla birlikte, KOBİ UFRS' de, örneğin sınırlı sayıda risk ve hedging enstrümanına izin verilmesi gibi bazıları daha kısıtlayıcı olan birçok detaylandırılmış uygulama farklılıkları bulunmaktadır.
13 Stoklar	**UMS 2**	- UMS 2 standardında stokların "maliyet değeri ve net gerçekleşebilir değerin düşük olanı ile değerleneceği" ifade edilmektedir.	- KOBİ' ler için UFRS' de söz konusu muhasebe politikası değişmemiş ancak "net gerçekleşebilir değer" kavramına yer verilmemiştir. Söz konusu kavram yerine "tahmini satış fiyatından tamamlanma ve satış maliyetlerinin düşürülmesi ile elde edilen tutar" ifadesi kullanılmıştır.
		- Tam set UFRS' de stokların özellikli varlık olması durumunda edinim nedeniyle katlanılan borçlanma maliyetleri oluştuğu dönemde maliyete eklenmelidir. Stokun	- KOBİ' ler için UFRS' de stok özellikli varlık olsun ya da olmasın, borçlanma maliyetleri söz konusu ise bu maliyetler oluştuğu dönemde finansman gideri olarak muhasebeleştirilecek ve

		özellikli varlık olmaması durumunda ise borçlanma maliyetleri oluştuğu dönemde finansman maliyeti olarak kâr/zarara yansıtılmalıdır.	stokun maliyetine verilmeyecektir.
		- Tam set UFRS stok değer düşüklüğüne ilişkin detaylı düzenlemeye UMS 2 standardı içerisinde yer vermiştir.	- KOBİ UFRS' de ise, stok değer düşüklüğüne ilişkin -söz konusu hükümler aynı olmakla birlikte- "Finansal Olmayan Varlıklarda Değer Azalışı" bölümüne atıf yapılmıştır.
		- Tam set UFRS satış giderleri düşülmüş gerçeğe uygun değerleri ile değerlenen stokların kayıtlı değerlerinin ayrıca açıklanmasını öngörür.	- KOBİ UFRS yapılması gerekli açıklamalar bölümünde konuyla ilgili ayrı bir açıklama öngörmez.
14 İştiraklerdeki Yatırımlar	**UMS 28**	- Tam set UFRS' de, iştiraklerdeki yatırımlar öz kaynak yöntemi kullanılarak muhasebeleştirilir. Bireysel finansal tablolar hariç maliyet veya gerçeğe uygun değer modellerine izin verilmez.	- KOBİ UFRS' de bir işletme iştiraklerdeki yatırımlarını muhasebeleştirmede Maliyet yöntemi, öz kaynak yöntemi veya gerçeğe uygun değer yöntemini uygulayabilir.
15 İş Ortaklıklarındaki Paylar	**UMS 31**	- Tam set UFRS' de, İş ortaklıklarındaki yatırımlarda ya oransal konsolidasyon ya	- KOBİ UFRS' de bir işletme iş ortaklıklarındaki yatırımlarını

		da öz kaynak yöntemine izin verilir. Maliyet ve gerçeğe uygun değer modeline izin verilmez.	muhasebeleştirmede maliyet yöntemi, öz kaynak yöntemi veya gerçeğe uygun değer yöntemini uygulayabilir.
16 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	**UMS 40**	- UMS 40 standardında yatırım amaçlı gayrimenkulleri, mal veya hizmet üretiminde ya da tedarikinde veya idari amaçla kullanılmak üzere tutulan gayrimenkullerden ayrıştırırken söz konusu bu tür gayrimenkullere "sahibi tarafından kullanılan gayrimenkuller" denilmektedir. - Tam set UFRS (UMS 40) gerçeğe uygun değer veya maliyet – amortisman – değer düşüklüğü yönteminin (bazı sınırlı istisnalarla) bir muhasebe politikası olarak seçilmesine imkân tanımaktadır.	- Ancak; KOBİ' ler için UFRS' de söz konusu amaçlardan bahsedilmekle birlikte "sahibi tarafından kullanılan gayrimenkul" kavramına yer verilmemiştir. - KOBİ' ler için UFRS, muhasebeleştirme sonrası ölçümde aynı yöntemleri sunmakla birlikte UMS 40 standardındaki gibi alternatifli bir uygulama sunmamaktadır. Bölüm 16' ya göre işletme söz konusu yatırım amaçlı gayrimenkulünün gerçeğe uygun değerini aşırı maliyet veya çaba olmadan güvenilir bir şekilde belirliyorsa ilgili işletme, yatırım amaçlı gayrimenkulünün değerini

			gerçeğe uygun değer yöntemi ile ölçecektir. Değerin aşırı maliyet veya çaba ile güvenilir bir şekilde belirlenmesi söz konusu ise bu yöntem yerine UMS 16 Maddi Duran Varlıklar standardındaki maliyet yöntemi ile aynı olan Bölüm 17 "Maddi Duran Varlıklar" kapsamındaki "maliyet-amortisman-değer düşüklüğü" yöntemi kullanılacaktır.
		. UMS 40' ta ise yatırım amaçlı gayrimenkulün gerçeğe uygun değeri güvenilir olarak ölçülemez ise maliyet yöntemi uygulanır ancak söz konusu gayrimenkul yatırım amaçlı olarak sınıflandırılmaya devam eder.	- Diğer taraftan, tam setten farklı olarak Bölüm 16' da gerçeğe uygun değerin aşırı çaba veya maliyet olmadan güvenilir olarak ölçülemediği durumlarda yatırım amaçlı gayrimenkulün, gerçeğe uygun değer güvenilir olarak ölçülünceye kadar, maddi duran varlık olarak sınıflandırılması gerekmektedir. Söz konusu yatırım amaçlı gayrimenkul, bu nedenle, maddi duran varlıklara aktarılacaktır.
		- Maliyet – amortisman – değer düşüklüğü yöntemini	- UMS 40’ tan farklı olarak KOBİ UFRS, maliyet esasına

		seçen bir işletme, yatırım amaçlı gayrimenkulünün gerçeğe uygun değeri hakkında ilave açıklamalar yapmak zorundadır.	göre ölçülen yatırım amaçlı gayrimenkulün gerçeğe uygun değerinin açıklanmasını gerektirmez.
		- UMS 40 ve UMS 23 uyarınca yatırım amaçlı gayrimenkulün edinilmesi sırasında söz konusu yatırım amaçlı gayrimenkul ilk muhasebeleştirmede vadeli olarak ediniliyorsa ve bu yatırım amaçlı gayrimenkul özellikli varlık konumundaysa söz konusu vade farkının oluştuğu dönemlerdeki faiz tutarı yatırım amaçlı gayrimenkulün maliyetine verilmektedir.	- Ancak; KOBİ' ler için UFRS' de tam setten farklı olarak Bölüm 16 ve Bölüm 25 kapsamında yatırım amaçlı gayrimenkulün özellikli varlık olup olmamasına bakılmaksızın söz konusu vade farkları oluştukları dönemde gider yazılacaktır.
17 Maddi Duran Varlıklar	**UMS 16**	- Tam set UFRS ilk muhasebeleştirmeden sonra maddi duran varlıkların ölçümüne ilişkin yeniden değerleme modelini kullanma seçeneğine izin verir.	- KOBİ UFRS sadece maliyet yönteminin uygulanmasına izin vermektedir.
		- Tam set UFRS maddi duran varlıkların kalıntı değeri, yararlı ömrü ve amortisman	- KOBİ UFRS ise yalnızca son yıllık raporlama tarihinden itibaren önemli

		yöntemine ilişkin yıllık gözden geçirmeyi zorunlu tutmaktadır.	değişikliklerin olduğuna dair bir göstergenin varlığı halinde gözden geçirmeyi zorunlu tutmaktadır.
18 Şerefiye Dışındaki MODV	**UMS 38**	- Tam set UFRS' de maddi olmayan duran varlıklar için maliyet ve yeniden değerleme yöntemi arasında muhasebe politikası seçim hakkı vardır. Şerefiye ve sınırsız ömre sahip diğer maddi olmayan duran varlıklar değer düşüklüğü için değerlendirmeye tabi tutulur, amortismana tabi tutulmazlar. Araştırma ve geliştirme giderlerinden, geliştirme giderleri belirli koşullarla aktifleştirilir.	- KOBİ UFRS' de sadece maliyet yöntemi uygulanır. Araştırma ve geliştirme giderlerinin tamamı oluştukları dönemde gider olarak kaydedilir. Tüm maddi olmayan duran varlıkların sınırlı bir ömre sahip olduğu kabul edilerek faydalı ömürleri belirlenir ve amortismana tabi tutulur.
19 İşletme Birleşmeleri ve Şerefiye	**UFRS 3**	- Tam set UFRS' de işlem maliyetleri satın alma maliyetlerinden hariç tutulur. Şarta bağlı yükümlülükler ödeme olasılığına bakılmaksızın kaydedilir.	- KOBİ UFRS' de ise işlem maliyetleri elde etme maliyetlerine dâhil edilir. Eğer, işletmenin ödeme yapması muhtemelse ve bu yükümlülüğün gerçeğe uygun değeri güvenilir bir şekilde ölçülebiliyorsa elde etme maliyetlerinin bir parçası olarak kaydedilir.
		- Tam set UFRS' de Şerefiye	- KOBİ UFRS' de Şerefiye

		değer düşüklüğü için değerlendirmeye tabi tutulur, amortisman konusu yapılmaz.	maliyet-birikmiş amortisman-değer düşüklüğü yöntemiyle muhasebeleştirilir. Faydalı ömür tespit edilerek amortismana tabi tutulur.
20 Kiralamalar	**UMS 17**	- Doğrusal yönteme ilişkin KOBİ UFRS' de yer alan istisna UMS 17'de yoktur.	- Kiraya verene yapılan ödemeler, kiraya verenin beklenen enflasyona bağlı maliyet artışlarını karşılamak için beklenen genel enflasyona göre (yayımlanmış endekslere veya istatistiklere dayalı olarak) artacak şekilde yapılandırılmışsa, KOBİ UFRS uyarınca kiracı ya da kiraya veren, faaliyet kiralaması çerçevesinde yapılan kira ödemelerini doğrusal yönteme göre muhasebeleştiremez.
21 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar	**UMS 37**	-	- Her iki standart seti de aynı prensiplere sahiptir. Ancak, KOBİ UFRS basit bir dille hazırlanmıştır ve prensiplerin nasıl uygulanacağına dair daha az rehberlik içermektedir.
22 Borçlar ve Özkaynaklar	**UMS 1 - UMS 32**	-	- Her iki standart seti de aynı prensiplere sahiptir. Ancak,

			KOBİ UFRS basit bir dille hazırlanmıştır ve prensiplerin nasıl uygulanacağına dair daha az rehberlik içermektedir.
23 Hâsılat	**UMS 18**	- Tam set UFRS' de UMS 18 ve UMS 11 ayrı iki standart olarak ele alınmıştır.	- KOBİ standartlarında, hâsılat bölümüne inşaat sözleşmeleri de dâhil edilmiştir. UMS 18 ve UMS 11 birleştirilmiştir. Standart hükümleri farklılık içermemektedir.
24 Devlet Teşvikleri	**UMS 20**	- Tam Sette yer alan UMS 41 satış maliyeti düşülmek suretiyle ölçülen canlı varlıklara ilişkin devlet teşviklerine, UMS 20 ise diğer tüm devlet teşviklerine uygulanmaktadır.	- KOBİ UFRS, devlet teşviklerinin muhasebeleştirilmesinde KOBİ' ler için ayrı bir model geliştirmiştir. Bölüm 24 tüm devlet teşviklerine uygulanır.
		- UMS 20 devlet teşviklerinin muhasebeleştirilmesine ilişkin birden çok seçenek sunmaktadır.	- KOBİ UFRS standardı ise tek bir seçenek sunmaktadır.
		- UMS 20' ye göre devlet teşvikleri, elde edilmesi için gerekli koşulların işletme tarafından yerine getirilmesi ve teşvikin işletme tarafından elde edilmesi koşullarının	- Bölüm 24' e göre, şartlar tam olarak karşılanmadan devlet teşvikleri finansal tablolara yansıtılmaz.

		gerçekleşeceğine dair makul bir güvence oluşmadan finansal tablolara yansıtılmaz.	
		- UMS 20'ye göre devlet teşviklerinin, bu teşviklerle karşılanması amaçlanan maliyetlerin gider olarak muhasebeleştirildiği dönemler boyunca sistematik şekilde kâr veya zarara yansıtılması gerekir.	- Bölüm 24 ise işletmelerin teşvikleri, teşviklerle karşılanması amaçlanan giderleri veya varlığın maliyetini karşılayacak şekilde muhasebeleştirmesine izin vermemektedir.
		- UMS 20' de parasal olmayan bir teşviki alan işletmeye, varlığı ve teşviki nominal değeri üzerinden (genelde sıfırdır) veya parasal olmayan devlet teşvikinin gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçme konusunda izin verilmektedir.	- Bölüm 24' de parasal olmayan devlet teşvikleri dâhil tüm devlet teşvikleri alınan veya alınacak varlığın gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülmesi gerekir.
		- UMS 20' de devlet teşviklerinin sunumuna ilişkin özel bir hüküm bulunmamaktadır. UMS 20, devlet teşvikleri sayesinde edinilen varlıkların finansal durum tablosunda sunumuna ilişkin iki yönteme izin	- KOBİ UFRS devlet teşviklerinin sunumuna ilişkin herhangi bir yöntemi zorunlu tutmamaktadır. Ancak ilgili varlığın defter değerini devlet teşvikinin tutarı kadar indirilerek finansal durum tablosunda

		vermektedir - ya devlet teşvikini ertelenmiş gelir olarak düzenlemek ya da devlet teşvikini ilgili varlığın defter değerinden indirmek. IAS 20 ayrıca devlet teşvikleri sayesinde elde edilen gelirin kapsamlı gelir tablosunda sunumuna ilişkin iki yönteme izin vermektedir - ya ayrı olarak sunmak (‘diğer gelirler gibi bir genel başlığın altında) ya da ilgili giderlerin raporlanmasında mahsuplaşarak.	sunulması (UMS 20’ de yer alan seçeneklerden biri) KOBİ UFRS’ nin diğer varlıkların muhasebeleştirilmesine ilişkin diğer bölümleri ile uyumlu olmamaktadır. KOBİ UFRS’ ye göre devlet teşviklerinin finansal tablolarda nasıl sunulduğuna ilişkin açıklamalar yapılması gerekmektedir.
25 Borçlanma Maliyetleri	**UMS 23**	- UMS 23 uyarınca, özellikli bir varlığın edinim, inşaatı ya da üretimiyle doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetlerinin, söz konusu varlığın maliyetinin bir parçası olarak aktifleştirilmesi gerekmektedir.	- Fayda-maliyet dengesi nedeniyle KOBİ UFRS’nin 25 inci Bölümü uyarınca bu tür maliyetlerin gidere yüklenmesi gerekmektedir.
26 Hisse Bazlı Ödemeler	**UFRS 2**	-	- Her iki standart seti de aynı prensiplere sahiptir. Ancak, KOBİ UFRS basit bir dille hazırlanmıştır ve prensiplerin nasıl uygulanacağına dair daha az rehberlik içermektedir.

27 Varlıklarda Değer Düşüklüğü	**UMS 36**	- Tam set UFRS UMS 36 stoklar dışındaki varlıkların değer düşüklüklerini içerir. Stok değer düşüklüğü UMS 2'nin konusunu oluşturmaktadır.	- Bölüm 27 stoklarda dâhil varlıklardaki değer düşüklüğü açıklanmaktadır.
28 Çalışanlara Sağlanan Faydalar	**UMS 19**	- UMS 19 işletmelerin hak kazanılmamış geçmiş hizmet maliyetini faydaların hak edileceği zamana kadarki ortalama süre boyunca, doğrusal esasa göre gider olarak muhasebeleştirmesini gerektirmektedir.	- Öte yandan KOBİ UFRS uyarınca, işletmelerin geçmiş hizmet maliyetlerini değişim döneminde (yani derhal) kâr ve zarar hesaplamasında, gider olarak muhasebeleştirmesini şart koşmaktadır.
		- UMS 19, tanımlanmış fayda yükümlülüğünün, her zaman için, öngörülen birim kredi yöntemi kullanılarak ölçülmesini zorunlu kılmaktadır.	- Maliyetin oluşan faydadan daha yüksek olmaması gerektiğinden, KOBİ UFRS uyarınca yapılacak ölçümlerde temel UMS 19 ilkeleri muhafaza edilmektedir; ancak, KOBİ' lerin dışarıdan uzmanlara başvurma ihtiyacını azaltan bazı kolaylıklar sağlanmaktadır. Buna göre, öngörülen birim kredi yöntemini esas alan bilgilerin, mevcut olmaması veya aşırı maliyet ya da çaba sarf edilmeden elde edilememesi durumunda,

			KOBİ' ler, UMS 19' u esas alan, ancak gelecekteki ücret değişimlerini, gelecekteki hizmetleri ve bir çalışanın hizmet süresi içerisinde muhtemel ölümünü göz önünde bulundurmayan bir yaklaşım uygulamalıdır.
		- Tam set UFRS'ler, bir işletmenin aktüeryal kazanç veya zararların muhasebeleştirilmesine yönelik çeşitli yöntemler arasında bir tercih yapmasına imkân tanır.	- KOBİ UFRS, UMS 19'da izin verilen yöntemlerin en basitinin (yani aktüeryal kazanç veya zararların meydana geldikleri anda derhal muhasebeleştirilmesinin) uygulanmasını zorunlu kılar.
		- Tam set UFRS' ler, aktüeryal kazanç ve zararları diğer kapsamlı gelir içinde muhasebeleştirmeyi tercih eden bir işletmenin, diğer kapsamlı gelir içinde, UMS 19'un 58(b) paragrafında ortaya konan plan fazlalarına ilişkin, varlık muhasebeleştirme limitlerinden kaynaklanan her türlü ayarlamayı da muhasebeleştirmesini zorunlu kılar.	- Her ne kadar, KOBİ UFRS, plan fazlalarına ilişkin varlık muhasebeleştirme limitlerini belirtmiş olsa da, aktüeryal kazanç ve zararları diğer kapsamlı gelir içinde muhasebeleştirmeyi tercih eden bir işletmenin, diğer kapsamlı gelir içinde varlık muhasebeleştirme limitlerinden kaynaklanan her türlü ayarlamayı da muhasebeleştirmesini zorunlu tutmaz.

		- UMS 12, vergiye esas değerin, varlığın defter değerinin nasıl geri kazanılacağına ilişkin işletmenin beklentisine bağlı olarak belirlenmesini gerektirir.	- Bölüm 29, varlığın defter değerinin satış yolu ile geri kazanılması söz konusu olduğunda varlığın vergiye esas değerinin mevcut vergi indirimlerince belirlenmesini gerektirir.
29 Gelir Vergileri	**UMS 12**	- Ertelenmiş verginin muhasebeleştirilmesine ilişkin KOBİ UFRS' de yer alan ilk adım UMS 12 kapsamında yer almaz.	- Bölüm 29 ertelenmiş vergi varlıklarının ve borçlarının belirlenmesinde bir ilk adım içerir –bir varlığın ya da borcun defter değerinin geri kazanılmasının ya da ödenmesinin vergiye tabi kâr üzerinde bir etki yaratması beklenmediği durumlarda bu varlık ya da borca ilişkin olarak herhangi bir ertelenmiş vergi oluşmaz.
		- UMS 12' de yer alan ilk muhasebeleştirmeye ilişkin istisna, bir varlığın ya da borcun vergiye esas değerinin ilk muhasebeleştirmedeki defter değerinden farklı olması durumunda ortaya çıkan ertelenmiş vergi varlıklarının ve borçlarının muhasebeleştirilmesini, söz konusu hususun işletme	- Bölüm 29 ilk muhasebeleştirmeye ilişkin olarak UMS 12 kapsamında yer alan istisnayı içermez.

		birleşmesinden yada muhasebe kârını veya vergiye tabi kârı etkileyen bir işlemden kaynaklanması dışında yasaklar.	
		- Bağlı ortaklıklardaki, şubelerdeki, iştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlardan kaynaklanan ertelenmiş vergi varlığı ve borcu ile ilgili geçici fark yaklaşımına yönelik istisna UMS 12' de yatırım yapanın geçici farkın iptaline ilişkin zamanlamayı kontrol edebildiği ve geçici farkın öngörülebilir bir gelecekte iptal edilmeyeceğinin olası olduğu durumlarda söz konusudur.	- KOBİ UFRS' de bu tür bir istisna uzun süreli yabancı bağlı ortaklık, iştirak, iş ortaklığı ve şube yatırımları için geçerlidir.
		- UMS 12, ertelenmiş vergi varlığının gerçekleşmesi olası kısmına yönelik tek adımlı bir muhasebeleştirme koşulu içermektedir.	- Bölüm 29 uyarınca ertelenmiş vergi varlıkları, tam tutarlarından, mevcut ise, bunların net defter değerini, vergiye tabi kâra karşı gerçekleşmesi olası olan en yüksek tutarına eşitlemek üzere ayrılan değerleme kârşılığı tutarları düşülerek muhasebeleştirilir.

		- UMS 12’ te vergi tutarlarındaki KOBİ UFRS’ de tanımlanan türden belirsizliklerin nasıl dikkate alınacağını gösteren bir hüküm bulunmamaktadır.	- Bölüm 29 uyarınca cari ve ertelenmiş vergi varlıkları ve borçları, vergi otoritelerinin işletme tarafından raporlanan tutarları incelediği ve ilgili tüm durumlar hakkında tam bilgi sahibi olduğu varsayımlarına dayalı olarak, olası tüm sonuçların olasılıklarına göre ağırlıklı ortalama tutarları kullanılarak ölçülürler.
		- UMS 12’ te “yürürlüğe girmesi kesine yakın olana ilişkin ek bir açıklama istememektedir.	- Bölüm 29, “yürürlüğe girmesi kesine yakın olanın, yürürlüğe girme sürecinin parçası olarak gerçekleşmesi gereken gelecekteki olayların, geçmiş tecrübelere dayanarak, sonuçları etkilemediği ve etkilemeyeceği olasılığının olduğu durumlar anlamına geldiğini belirten ek bir açıklama içermektedir.
30 Yabancı Para Çevrim İşlemleri	**UMS 21**	-	- Her iki standart seti de aynı prensiplere sahiptir. Ancak, KOBİ UFRS basit bir dille hazırlanmıştır ve prensiplerin nasıl uygulanacağına dair daha az rehberlik içermektedir.

31 Yüksek Enflasyon	**UMS 29**	-	- Her iki standart seti de aynı prensiplere sahiptir. Ancak, KOBİ UFRS basit bir dille hazırlanmıştır ve prensiplerin nasıl uygulanacağına dair daha az rehberlik içermektedir.
32 Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar	**UMS 10**	-	- Her iki standart seti de aynı prensiplere sahiptir. Ancak, KOBİ UFRS basit bir dille hazırlanmıştır ve prensiplerin nasıl uygulanacağına dair daha az rehberlik içermektedir.
33 İlişkili Taraf Açıklamaları	**UMS 24**	- Tam set UFRS kapsamında ilişkili taraflarla olan ilişkilerin, işlemler ve taahhütler de dâhil olmak üzere bakiyelerin bilinmesi önemlidir.	- KOBİ UFRS' de işletme ile ilişkili taraflar arasında taahhütlerden bahsedilmemiştir.
34 Özellikli Faaliyetler	**UMS 41 - UFRS 6**	- Tam set UFRS UMS 41 standardında canlı varlıkların muhasebeleştirilmesinde iki yönteme izin verilmektedir. Gerçeğe uygun değer yöntemi ile maliyet yöntemi.	- KOBİ' ler için UFRS' de de gerçeğe uygun değer yöntemi ve maliyet yöntemi geçerlidir. Canlı varlıklarda, ilk muhasebeleştirmede gerçeğe uygun değerin tespiti aşırı bir maliyet veya çaba gerektiriyor ise işletmeye bu maliyete katlanmaması ve doğrudan maliyet yöntemini

			kullanması seçeneği sunulmuştur.
35 KOBİ UFRS' ye Geçiş	**UFRS 1**	-	-

Kaynak: http://www.malieksen.com, 2012

İçerik açısından bakıldığında KOBİ muhasebe standartlarının UFRS' lerden farklı olan üç yönü bulunmaktadır;

1. Bazı Standartlara Taslakta Yer Verilmemiştir:

KOBİ' ler için uygun olmayan aşağıda belirtilen UFRS konularına taslak standartta yer verilmemiş, ancak gerekli durumlarda UFRS' lere başvurulabileceği belirtilmiştir.

a) Yüksek enflasyonlu ekonomilerde finansal raporlama (bu konu için "UMS 29- Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama" standardına referans verilmiştir),

b) Öz kaynağa dayalı hisse bazlı ödemeler (bu konu için "UFRS 2- Hisse Bazlı Ödemeler" standardına referans verilmiştir),

c) Tarımsal varlıkların gerçeğe uygun değerinin belirlenmesi (bu konu için "UMS 41- Tarımsal Faaliyetler" standardına referans verilmiştir. Ayrıca taslak KOBİ standardı, gerçeğe uygun değer farkının kâr zarara yansıtılması uygulamasının kullanımını azaltmayı amaçlamaktadır),

d) Yeraltından maden çıkartmaya dayalı sanayi (bu konu için "UFRS 6- Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Değerlendirilmesi" standardına referans verilmiştir),

e) Ara dönem finansal raporlama (bu konu için "UMS 34- Ara Dönem Finansal Raporlama" standardına referans verilmiştir),

f) Kiralayan açısından finansal kiralamanın muhasebeleştirilmesi (kiralayan işletmelerin genelde UFRS kullanmak zorunda olan büyük şirketler olması nedeniyle bu konu taslak standart dışında bırakılmıştır),

g) Şerefiyenin geri kazanılabilir tutarı (KOBİ' ler şerefiyeyi değer düşüklüğü açısından "UMS 38- Maddi Olmayan Duran Varlıklar" standardına göre daha az sıklıkla test edecektir, ancak böyle bir testin yapılması gerekli olduğunda UMS 38' de yer alan hesaplama rehberine bakılmalıdır),

h) Hisse başına kazanç

i) Bölümlere göre raporlama

j) Sigorta sözleşmeleri (sigorta şirketlerinin KOBİ' ler için hazırlanan UFRS taslağını kullanmak için uygun olmamaları nedeniyle bu konu taslak standart dışında bırakılmıştır) (Bülten No: 14, http://www.denetimnet.net , 2012).

Standart taslağında KOBİ' ler için gerekli olmadığı düşünülen maddelere yer verilmemiştir. Yüksek enflasyona sahip ekonomiler, KOBİ' lerin çalışma alanının içinde olmadığı için bu konuyla ilgili standart çıkarılmıştır. Tarımsal varlıkların değerinin belirlenmesi ve yeraltından maden çıkarmaya dayalı standartlara KOBİ UFRS' de yer verilmemiştir. Finansal kiralamaların muhasebeleştirilmesi konusu KOBİ' leri ilgilendirmeyen bir dal olduğu için bu konuyla ilgili standart da taslaktan çıkarılmıştır. KOBİ' ler şerefiye konusunu sık aralıklarla güncellemeyecekleri için bu konu da taslak dışı bırakılmıştır. Sigorta şirketleri KOBİ olarak kabul edilse de, bu taslak onlar için yeterli olmadığından bu konu da taslak dışı bırakılmıştır.

2. Standartlardaki Seçeneklerden Daha Basit Olanına Yer Verilmiştir:

UFRS' lerin muhasebe politikasına ilişkin seçenek sunduğu konularda, bunlardan daha basit olanına KOBİ muhasebe standardında yer verildiği görülmektedir. Ancak isteyenlerin UFRS' lerdeki diğer seçenekleri uygulamalarına da izin verilmektedir. Örneğin;

a) Yatırım amaçlı gayrimenkuller için maliyet amortismanı modeli (gerçeğe uygun değer farkının kâr veya zarara yansıtılmasına "UMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller" standardının referansıyla izin verilmiştir.)

b) Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar için maliyet değer düşüklüğü amortismanı modeli (UMS 16 ve UMS 38' e atıfta bulunarak yeniden değerleme modeline izin verilmektedir.)

c) Borçlanma maliyetlerinin gider olarak kaydedilmesi (UMS 23' e atıfta bulunarak aktifleştirmeye izin verilmiştir)

d) Faaliyetlerden sağlanan nakit akışının raporlanmasında endirekt yöntem (UMS 7' ye atıfta bulunularak direkt yönteme de izin verilmiştir.)

e) Tüm devlet teşvikleri için bir tek yöntem (veya KOBİ' ler UMS 20' deki herhangi bir alternatifi kullanabilirler.)

Böyle olmakla birlikte, KOBİ muhasebe standartlarını kabul eden bir ülkenin, UFRS setindeki diğer seçeneğin kullanılmasına izin vermeme yetkisi bulunmaktadır (Bülten No: 14, http://www.denetimnet.net/, 2012). Sadeleştirme konusu isteğe bağlı olarak bırakılmıştır. Yani isteyenler basitleştirilmiş olan KOBİ' ler İçin UFRS Taslağını, isteyenler UFRS' yi kullanacaklardır. Yatırım amaçlı gayrimenkuller için amortisman yöntemi çok kapsamlı olduğu ve KOBİ' ler ellerinde fazla yatırım amaçlı gayrimenkul bulundurmadığı için bu taslak sadeleştirilmiştir. Aynı zamanda duran varlıklar için değer düşüklüğü amortisman değerleme yöntemi ve borçlanma maliyetlerinin gider kaydına alınması standartları da oldukça karmaşık olduğu için KOBİ' ler bunları kullanmakta zorluk çekmekteydiler. Bu sorunu çözmek içinse standartlar basitleştirilerek KOBİ' ler tarafından uygulanabilir hale getirilmiştir. Devletten alınan tüm teşvikler için kullanılan tek bir yöntem olması KOBİ' leri bu konuda zorlamaktaydı. KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı' yla birlikte bu sorunda ortadan kalkmıştır.

3. Muhasebeleştirme ve Ölçüm Basitleştirmeleri.

Finansal araçlar açısından; kategorilerde azaltma yapılarak 4 kategori yerine 2 finansal araç kategorisi belirlenmiştir, bilanço dışında bırakma konusunda daha basit ilkeler getirilmiştir, UMS 39' daki karmaşık testlerden uzaklaşılmıştır ve daha basit finansal riskten korunma muhasebesi oluşturulmuştur.

Şerefiye açısından; Değer düşüklüğünde zorunlu yıllık değer düşüklüğü hesaplamalarından ziyade gösterge yaklaşımı benimsenmesi,

Bütün araştırma-geliştirme faaliyetlerine ilişkin maliyetlerin gider olarak muhasebeleştirilmesi,

İştirakler ve iş ortaklıkları için, öz kaynak yöntemi ve oransal konsolidasyondan ziyade, maliyet yönteminin uygulanması,

Aşırı maliyet veya çaba olmaksızın kolaylıkla belirlenebilir olması durumunda tarım faaliyetleri için gerçeğe uygun değerin çıkarılması,

UMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar standardındaki erteleyici kurallar ve kapsamlı hesaplamalar yerine, ilke bazlı yaklaşım,

Hisse bazlı ödemelerde, asıl değer yönteminin benimsenmesi,

Finansal kiralamada kiracının hak ve yükümlülüklerinin basitleştirilmiş ölçümleri (Bülten No: 14, http://www.denetimnet.net/, 2012). Finansal araçlar, hisse bazlı ödemeler, şerefiye ödemeleri, iş ortaklıkları, finansal kiralama hakları ve ilke bazlı yaklaşım konularında ölçüm ve muhasebeleştirme konularında da basitleştirmeye giderek KOBİ' lere kullanım avantajı sağlamak amaçlanmaktadır.

2.23. KOBİ' LER AÇISINDAN MUHASEBE STANDARTLARI VE UYGULAMA SORUNLARI

Günümüz ekonomik koşullarında KOBİ' lerin payı giderek artmaktadır. KOBİ' lerin ekonomiye daha güçlü bağlarla eklemlenebilmesi için finansal raporlama sistemlerini geliştirmesi ve firma dışındaki taraflara doğru ve zamanlı bilgileri sunması gerekir. Bu durum sadece ülkemiz işletmeleri için değil tüm işletmeler için geçerlidir (Bayazıtlı, Çelik ve Üstündağ, 2006: 51). Ekonomik şartların her geçen gün değiştiği günümüzde KOBİ' lerin gücü gittikçe artmaktadır. Tüm dünyadaki KOBİ' lerin büyük ekonomilerde de kendilerine pay sağlayabilmeleri için raporlama konusuna özen göstermeleri gerekmektedir.

KOBİ' lerin finansal raporlamada UFRS' leri kullanabilmeleri hemen hemen bütün ülkelerde güç olmaktadır. Uygulama güçlüğü KOBİ' lerden kaynaklanabileceği gibi bazı durumlarda bazı UFRS' lerden de kaynaklanmaktadır. UFRS' lerin KOBİ' ler tarafından uygulanmasında KOBİ' lerden kaynaklanan engellerin başında KOBİ' lerin muhasebe bilgi sistemlerinin ve istihdam ettikleri uzmanların yetersiz olmasıdır. Bu ve buna benzer nedenler ile UFRS' lerin KOBİ' lerin uygulayabilecekleri standartlara dönüştürülmesi gerektiği

yönünde yorumlar yapılmıştır. Bu amaçla IASB, KOBİ' lerin uygulayacakları bir muhasebe standardının oluşturulma sürecine başlamıştır. Bu amaçla bir tartışma metni yayınlanarak standart oluşturma sürecinin nasıl yapılması gerektiğini ve hangi alanlarda düzenleme yapılması gerektiğini belirlemeye çalışmıştır. Tartışma metninde ortaya konulan çerçevede bir standart geliştirmek üzere IASB bir komite oluşturmuştur (Bayazıtlı, Çelik ve Üstündağ, 2006: 51). KOBİ' lerin UFRS' yi kullanmaları, bazı durumlarda KOBİ' ler, bazı durumlarda da UFRS' deki boşluklar yüzünden zorluklar yaratmaktadır. UFRS' ye adaptasyonda güçlük çeken KOBİ' ler bilgi eksikliğinden ya da uzman eksikliğinden bu sorunu yaşamaktadırlar. Zaten KOBİ' ler için ayrı bir UFRS hazırlanması düşüncesi de bu sorundan çıkmıştır. İlk etapta bir tartışma metni olarak hazırlanan bu taslak daha sonra "KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı" adını almış ve yeni TTK ile yasalaşmıştır.

2000 yılında yapılan 17. Uluslararası Muhasebe ve Raporlama Uzmanları Çalışma Grubunda (ISAR, Working Group of Experts on International Standards of Accounting and Reporting) çalışma yapılması kararlaştırılmıştır. Bu toplantıda KOBİ' lerin ulusal ve uluslararası düzeyde geliştirilen birbirinden farklı muhasebe standartlarını uygulamakta sorunlarla karşılaştıkları saptanmış ve bunun giderilmesinin hayati derecede önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu amaçla ISAR, KOBİ' lerin bu sorunun gidermek için üç aşamalı bir yapı önermiştir. Üç aşamalı yapı şu şekilde ifade edilebilir:

Seviye I : Bu seviyeli iletmeler, hisse senetleri halka açılmış olan küçük orta ölçekli işletmelerdir. Bu seviyedeki şirketlerin uygulamaları gereken finansal raporlama standartları IASB' nin yayınladığı UFRS' lerdir.

Seviye II : Bu seviyedeki işletmeler hisse senetleri halka açılmamış olan KOBİ' lerdir. Bu seviyedeki şirketler için ISAR bir muhasebe standartları seti önermiştir.

ISAR' ın Seviye II' deki işletmeler için önerdiği rehberde yer alan standartlar şunlardır:

1- Finansal Tabloların Sunuluşu
2- Nakit Akış Tabloları
3- Maddi Duran Varlıklar

4- Finansal Kiralama
5- Maddi Olmayan Duran Varlıklar
6- Stoklar
7- Devlet Bağışları ve Diğer Devlet Yardımları
8- Karşılıklar
9- Gelirler
10- Borçlanma Maliyetleri
11- Gelir Vergileri
12- Muhasebe Politikaları
13- Döviz Kurları
14- Bilanço Tarihinden Sonra Ortaya Çıkan Olaylar
15- İlişkili Taraf Açıklamaları (Bayazıtlı, Çelik ve Üstündağ, 2006: 52-53)

Seviye III : Bu seviyedeki işletmeler en küçük işletmelerdir. Bunlar yönetici/ortak tarafından yönetilen ve çok az sayıda çalışan bulunan işletmelerdir. Bunlar için çok basitleştirilmiş tahakkuk esaslı muhasebe sistemi önerilmiştir. Bu sistem nakit işlemler ile yakından ilişkilendirilmiştir (Bayazıtlı, Çelik ve Üstündağ, 2006: 52)

ISAR' ın 2000 yılında yaptığı toplantı sonucu vardığı karar; KOBİ' lerin UFRS' yi uygularken yaşadıkları sorunları minimuma indirmek için 3 seviyeli bir yol izlemek olmuştur. 1. seviyedeki işletmeler, halka arz olunmuş küçük ve orta büyüklükteki işletmelerdir ve IASB' nin yayınladığı UFRS' yi kullanırlar. 2. seviyedeki işletmeler ise; halka arz olmayan işletmelerdir ve onlar için ayrı bir set önerilmiştir. 3. seviyedeki işletmeler, en küçük işletmelerdir ve bunlar için tahakkuk esaslı muhasebe sistemi kullanılması önerilmiştir.

2.24. KOBİ FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI İLGİ GRUPLARI

KOBİ Standartlarından faydalanması muhtemel KOBİ' ler dışındaki kurum ve kuruluşlar ile konuya bakış açıları aşağıda yer almaktadır:

2.24.1. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı-KOSGEB-TOBB: KOBİ' lerin gelişmesi ve finansal raporlama sorunlarının giderilmesi ve bu çerçevede hisse senetlerinin işlem göreceği

İMKB dışında ayrı bir "Gelişen İşletmeler Piyasası" kurulmasına yönelik girişimler açısından da standart, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, KOSGEB ve TOBB' u ilgi grubu haline getirmektedir (Sayar ve Okur, 2007: 22). KOBİ UFRS ile sadece KOBİ'ler değil onların işbirliği yaptığı kurumlarda yakından ilgilidir. Bu kurumlardan KOSGEB, TOBB ve Sanayi Ticaret Bankalığı önemli bir yere sahiptir çünkü KOBİ' ler için hazırlanan Gelişen İşletmeler Piyasası' nda bu kurumlar da aktif olacaktır.

2.24.2. Maliye Bakanlığı-Vergi Yasaları açısından, vergilenebilir gelirin hesabında dikkate alınacak mali tabloların belirlenmesi noktasında Standart Taslağı Maliye Bakanlığının da gündemine girmiş olacaktır (Sayar ve Okur, 2007: 22). Vergilendirme konusunda Maliye Bakanlığı' nın rolü olduğu için ve KOBİ UFRS' deki tablolara vergilendirilebilir gelir yazıldığı için bu standart Maliye Bakanlığı'nı da yakından ilgilendirmektedir.

2.24.3. BDDK- Bankalar, kredi ilişkisi devam ettiği süre zarfında bir müşterinin KOBİ olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususuna karar verirken ilgili KOBİ Yönetmeliğini esas almalıdır (http://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Basel/10747soru074.pdf, 2012). KOBİ' ler kredi taleplerinin büyük bir kısmını bankalardan karşıladıkları için KOBİ UFRS direkt olarak BDDK' yı da ilgilendirmektedir.

2.24.4. SPK- SPK borsa şirketleri ve aracı kurumlar tarafından yayımlanan mali tabloların Seri: XI, No:25 sayılı UFRS' ye uyumlu Tebliği ya da orijinal UFRS' lerin uygulanması alternatifini getirmiş; ancak borsa dışı diğer halka açık şirketlerin mali tablolarının Seri XI, No:1 sayılı Tebliğ ile düzenlenmesi uygulamasına ise devam edilmiştir. Borsa dışı halka açık şirketlerin bazılarının KOBİ olabilecekleri ve bunlar için orijinal UFRS uygulamasının güçlükleri değerlendirildiğinde, KOBİ Finansal Raporlama Standart Taslağı bu şirketler için uygulanabilecek alternatif bir set haline gelebilecektir. Ayrıca, KOBİ hisse senetlerinin işlem göreceği İMKB dışında ayrı bir "Gelişen İşletmeler Piyasası" kurulmasına yönelik girişimler açısından da standart taslağı SPK' yı önemli bir ilgi grubu yapmaktadır (Sayar ve Okur, 2007: 22). Sermaye Piyasası Kurulu, yayımlanan finansal tabloların UFRS ile uyumlu olmasına dikkat etmiştir. Borsa da işlem görmeyen işletmeler KOBİ olarak genellendirildiğinde KOBİ UFRS' nin kullanılması SPK' yı ilgili grup içine almıştır.

2.24.5. TÜRMOB- Hiç şüphesiz, standartların yayımlanmasından sonra bu standartların uygulanması, benimsenmesi, bu standartlara uygun hazırlanmış mali tabloların denetimi açısından en önemli görevlerden birisi meslek mensuplarına ait olacaktır (Sayar ve Okur, 2007: 22). Muhasebe meslek mensupları KOBİ, UFRS' ye en hakim olması gereken gruptur. Çünkü bu standardın yasalaşmasıyla birlikte KOBİ' lerin bağımsız denetimi görevi muhasebecilere düşmektir.

2.24.6. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu- TMSK' nin görevine 2 Kasım 2011 tarihli Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nun Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK ile son verilmiştir. Görevleri; Türkiye muhasebe standartlarını oluşturmak, denetim standartlarını belirlemek, bağımsız denetimde uygulama birliğini, gerekli güveni ve kaliteyi sağlamak, bağımsız denetçi ve denetim kuruluşlarını yetkilendirmek ve bunların faaliyetlerini denetlemektir (Güngör F. ve Küçükkaya M., 2012: 86-87). TMSK, yeni adıyla Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nda KOBİ Taslağı ile ilgili IASB' yi yakından takip etmektedir. Ayrıca, sıklıkla yapılan standart değişikliklerinin en yüksek kalitede ve zamanında mevzuata intikal ettirilmesi büyük önem taşımaktadır (Sayar ve Okur, 2007: 22). Her gün değişen standartların sıkı bir şekilde takip edilmesi ve uygulanması görevini üstlenen Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, standartları koyan grup olarak IASB' yi takip etmektedir.

2.25. ULUSLARARASI MUHASEBE STANDARTLARI KURULU (ISAB) VE ULUSLARARASI MUHASEBE STANDARTLARI (IAS/UMS)

Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (International Accounting Standarts Commitee- IASC) 29 Haziran 1973 tarihinde Avustralya, Kanada, Fransa, Almanya, Japonya, Meksika, Hollanda, İngiltere, İrlanda Amerika Birleşik Devletleri muhasebe örgütlerinin anlaşması sonucu kurulmuştur. Merkezi Londra' da bulunan ve bağımsız bir organizasyon niteliğindeki komiteye 100' den fazla ülkeden 2.000.000'u aşkın muhasebeciyi temsil eden 140' dan fazla muhasebe kuruluşu üyesidir (İbiş ve Özkan, 2006: 28). Londra merkezli Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi' nin ilk üyeleri sadece 9 ülke olsa da bugün 100'ü aşkın ülkeden 2 milyondan fazla muhasebeciyi temsil etmektedir.

IASC' nin amacı, kamuya açıklanan denetlenmiş mali tablolarda uygulanması gereken muhasebe standartlarını belirlemek ve bu standartlarını belirlemek ve bu standartların dünya çapında benimsenmesini sağlamaktır (İbiş ve Özkan, 2006: 28). Kurumun temel amacı; finansal tabloların hazırlanma standartlarını belirlemek ve tüm dünya da kullanılabilirliğini sağlamaktır. Muhasebe standardı üretilmesinin temel amacı ise; muhasebe uygulamasına birlik ve beraberlik kazandırmanın yanında nitelik ve kalite kazandırmaktır (Özel, 2006: 99). IASC' nin amacı; mali tablolardaki muhasebe standartlarını düzenlemek, muhasebe standartlarının temel amacı ise; muhasebe uygulamalarına kalite ve beraberlik kazandırmaktır.

ISAC' nin, Uluslararası Muhasebe Standartları'na ilişkin çalışmaları, birçok ulusal ve uluslararası örgütler tarafından da desteklenmekte ve harmonizasyon çalışmaları sürdürülmektedir. Bu örgütlere örnek olarak IOSCO, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği verilebilir (İbiş ve Özkan, 2006: 28-29). ISAC' nin muhasebe ile ilgili yaptığı çalışmalar Dünya Bankası, AB ve BM gibi birçok kuruluş tarafından desteklenmektedir.

Ülkemizden, Türkiye Muhasebe Uzmanlığı Derneği (TMUD) 1974 yılından, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) 1994 yılından beri IASC üyesidir. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu' nun sorumluluğu ise standartları ve taslakları geliştirmek, yayınlamak ve Standart Yorumlama Komitesi' nin yorumlarını onaylamaktır. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu bu görevi 01 Nisan 2001 tarihinde devralmıştır (İbiş ve Özkan, 2006: 29). Ülkemizde ki Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği ve Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği' nin üye olduğu IASC' nin standart geliştirmek ve yayınlamak temel sorumluluğudur.

2.26. KOBİ' LER İÇİN UFRS' NİN UYGULANMADIĞI BİR İŞLEM OLMASI DURUMU

KOBİ' ler için UFRS özel bir işlem, diğer olay veya duruma yönelik değilse, bir işletmenin yönetimi, bir muhasebe politikası geliştirme ve uygulama kararında kullanmak zorunda olmasının sonuçları şöyle sıralanabilir:

(a) kullanıcılarının ihtiyaçlarına uygun ekonomik karar verme ve
(b) o dönemin güvenilir finansal tablolarına:
- Sadakatle finansal pozisyonunu, finansal performansını ve işletmenin nakit akımlarını temsil eder;
- İşlemlerin diğer olaylarını, koşullarını ve yasal formunu değil, sadece ekonomik maddelerini yansıtıyor;
- Nötr yani önyargısız davranılır
- İhtiyatlılık vardır ve
- Tüm önemli yönleriyle tamamlanır (http://www.ifrs.com, 2012)

KOBİ' ler için UFRS' yi kullanma zorunluluğunun sonuçları gereği, kullanıcıların taleplerine uygun kararlar verilir ve dönemin finansal tablolarında tarafsızlık, ihtiyatlılık, işletmenin nakit akımı gibi verileri gösterir.

Muhasebe politikaları, tahminler ve hatalar varsa KOBİ' ler için UFRS özel bir işlem uygular, bunun dışındaki diğer olaylar gibi bir durum varsa, KOBİ' ler için UFRS uygular. İlgili rehberlik ve yönetimin olduğu yerlerde bununla birlikte yönetimi geliştirmek ve muhasebeye başvurma kararında da kullanılan ilke yoksa kalite özelliklerine uygun bilgilerin sonuçları; ilki KOBİ' ler için UFRS gereklerine ve rehberlikle ilgili sorunlarına ve tanımlarına azalan kaynaklardan uygulanabilir, ikinci; muhasebeleştirme kriterleri ve ölçüm kavramlarında bölüm varlıkları, yükümlülükleri, gelir ve giderler için, tam UFRS sorumlu değildir (Water ve Coopers, 2009: 8). KOBİ' ler için özel işlemlerin uygulandığı durumlara muhasebe politikalarının olduğu durumlarken, KOBİ' ler için UFRS' nin bir varlık tarafından kullanıldığı durumlar ise diğer olaylardır. Rehberlik ve yönetimin olduğu yerlerde belli ilkeler yoksa kaliteye uygun bilgiler uygulanır.

Bir işletmenin kullandığı finansal tablolar taslak halindeki UFRS' nin gerektirdiği bu hususları açıklar:

(a) Yönetim hazırladığı mali tabloların işletmenin finansal durumunu, finansal performansını ve nakit akışlarını sunmak;

(b) KOBİ' ler için UFRS ile uyuma sahip olmasının dışında çözümünde de dâhil olmak üzere tabloların sunumu için belirli gereksinimlere ulaşmak
(c) UFRS' nin KOBİ' ler için gereken bu çözümün yanıltıcı olacağı durumlarda çakışabilir objektif ve çözümlenebilen mali tabloları düzenlemek
(d) Her dönem için sunulan, üzerinde finansal etkilerin olduğu mali tablolarda her bir öğeyi gereklerine uygun bildirilmek (EXPOSURE DRAFT OF A PROPOSED IFRS for Small and Medium-sized Entities Comments to be received by 1 October 2007 Exposure Draft, *2007*: 28)

Finansal tabloların açıkladığı hususların başında işletmenin finansal durumu ve nakit akışlarını göstermesi vardır. Daha sonra KOBİ' ler için UFRS ile uyumlu olmayan tabloların çözümünde kullanılacak gereksinimlere yer verir. Yanıltıcı olan durumlarda objektif ve çözümlenebilen mali tabloları düzenlemek ve her muhasebe döneminde sunulan mali tablolardaki öğeleri gerektiği gibi tanımlamak da diğer hususlardır.

2.27. TÜRK İŞLETMELERİNDE IAS/IFRS' LERE İLK GEÇİŞ

Türk işletmelerinin IAS/IFRS' lere uygun hazırladığı finansal tablolar biçim ve içerik açısından daha önceki Türk muhasebe düzenlemelerine göre hazırlanan finansal tablolardan farklılaşmaktadır. Bu farklılaşmaya yol açan hususlar IFRS-1, Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının ilk Kez Uygulanması (IFRS-1 First-time Adoption of International Financial Reporting Standards) isimli standartta ve standardın Türkiye' deki karşılığı olan SP Kurulu, 15/11/2003 tarih, Seri:XI, No: 25 "Sermaye Piyasası'nda Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ" inde ve TMSK' nin "TFRS 1 : Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının ilk Uygulaması" isimli standardında detaylı bir biçimde açıklanmıştır. Bu çalışmada İMKB' de işlem gören isletmeler konu edinildiği ve bu isletmeler de SP Kurulu hükümlerine dâhil oldukları için konu incelenirken doğal olarak SP Kurulu düzenlemelerinin çıkış noktası olarak kabul edilmesi umulur. Ancak SP Kurulu'nun muhasebe ile ilgili bu tebliği IASB'nin standartlarının Türkçeye çevrilmesi ile oluşturulmuştur. SP Kurulunun ilgili tebliğinin yayımlanmasından sonra IASB bazı standartlarda önemli şekilde değişiklik yapmış ve yeni standartlar yayınlamıştır. SP Kurulu bu durum üzerine yapılan değişiklikler ve yeni yayınlanan standartların tercüme edilip, SP Kurulu tarafından yayınlanmasına kadar olan

döneme uyumu sağlamak için isletmelerin SPK tarafından yayınlanmamış olsa dahi bu değişiklikleri uygulayabilmelerine imkân sağlayacak olan Seri XI, No:27 Sayılı Tebliğ'i yayınlanmıştır. Dolayısı ile İMKB' de yer alan bir isletmenin IAS/IFRS' lere uygun raporlama için dikkat etmesi gereken hususları orijinal kaynak baz alınarak, yani IFRS-1 vasıtasıyla açıklamak daha doğru olacaktır (Acar, 2008: 13-14). Ülkemizde ki işletmelerin finansal tabloları IFRS' lere göre hazırlandığında, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre hazırlanan tablolara göre farklılık arz etmektedir. UFRS'nin Sermaye Piyasası Kurulu tarafından hazırlanmış hali olan TFRS ülkemizdeki karşılığıdır. Bu standart IASB' nin standartlarının Türkçeye çevrilmesiyle hazırlandığı için IASB' nin yaptığı tüm değişiklikleri de güncel olarak dilimize çevirmek gereklidir. TMSK' nin yaptığı bu güncellemeler doğru bir şeklide takip edilerek hazırlanan finansal tablolar ve raporlar daha güvenilir sonuçlar vermektedir.

TMSK' nin temel görevi, 2002 ve sonraki yıllara ait faaliyet raporlarında "denetlenmiş finansal tabloların sunumunda finansal tabloların ihtiyaca uygun, gerçek, güvenilir, dengeli, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir nitelikte olmaları için ulusal muhasebe ilkelerinin gelişmesi ve benimsenmesini sağlayacak ve kamu yararı için uygulanacak ulusal muhasebe standartlarının saptamak ve yayınlamak " olarak belirtilmiştir (Pekdemir, 2007: 111). Yeni ismiyle Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu' nun, uluslararası standartları bizim ülkemize uyarlamanın dışında, mali tabloların talepler dâhilinde hazırlanmasına ve ulusal muhasebe ilkelerinin geliştirilmesine olanak veren standartlar geliştirmekte görevleri dâhilindedir.

IAS/IFRS' lere geçiş yapan işletmelerin karşılaşacağı özellikli durumların aşılması için IASB bir dizi girişimde bulunmuştur. Bu girişimlerin ilki IASB' nin selefi IASC tarafından IAS 1' in açıklaması niteliğinde olan SIC 8 (Standing Interpretations Committee, SIC)'dir. O zamanki adı ile Standart Yorumlama Komitesi'nin bu çalışmasının yetersiz kalması üzerine IASB 2001 yılında bir proje başlatmış ve bu projenin sonucunda 2002 yılında 1 No.lu Açıklama Taslağı; Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının İlk Kez Uygulanması "ED 1" (Exposure Draft 1), First-Time Application of International Financial Reporting Standards) ortaya çıkmıştır. Bu taslağa ilişkin geri bildirimlerden hareketle Haziran 2003 yılında daha kapsamlı ve yol gösterici olan IFRS 1 düzenlenmiştir. Bu standart ile ilk

kez IAS/IFRS' ye geçişte dikkat edilmesi gereken hususlara açıklık getirilmiştir (Acar, 2008: 14). İşletmelerin IFRS' ye geçişlerinin oldukça sancılı olduğu dönemlerin kolaylıkla atlatılması aşamasında IASB önemli atılımlar yapmıştır. Bu atılımlar yayınlanan standartlarla yapılmıştır. Yayınlanan ilk standart SIC 8' dir bu standardın yetersiz kalması sonucu 1 No.lu Açıklama Taslağı yayınlanmıştır. Ancak bu taslak üzerine yapılan eleştiriler yüzünden, taslak geliştirilerek IFRS 1 ortaya çıkmıştır.

Bu hususlara değinmeden önce konunun daha iyi anlaşılabilmesi için IFRS 1 de sıkça yer alan Geçiş Tarihi, Raporlama Tarihi ve Açılış Bilançosu terimlerini açıklamakta fayda vardır. "Geçiş Tarihi", bir isletmenin IAS/IFRS' ye göre ilk kez düzenlenen finansal tablolarında IAS/IFRS çerçevesinde tam karşılaştırmalı bilgi sunduğu en erken dönemin başlangıcı; "Raporlama Tarihi", finansal tabloların veya ara dönem finansal tabloların kapsadığı son dönemin kapanış tarih; "Açılış Bilançosu" ise bir işletmenin IAS/IFRS' ye geçiş tarihindeki bilançosudur (Acar, 2008: 14). IFRS' de en sık kullanılan tanımlar, "Geçiş Tarihi, Raporlama Tarihi ve Açılış Bilançosu" dur. Bu tanımlara hakim olmadan IFRS' yi anlamak zordur.

İlk kez IAS/IFRS' ye uygun finansal tablolar hazırlama durumunda olan işletme, geçiş tarihinde IFRS Açılış Bilançosu düzenlemek zorundadır, ancak bu "Açılış Bilançosu" nu IFRS' ye göre ilk raporlamanın yapıldığı tarihte sunmak zorunda değildir. "Açılış Bilançosu" işletmenin IAS/IFRS' ye uygun muhasebe uygulamalarının başlangıç noktasıdır. Bu bilanço, IAS/IFRS' lerin geriye dönük olarak uygulanmasını muaf tuttuğu veya IAS/IFRS' lerin geriye dönük uygulanmasını yasakladığı muafiyet ve istisnalar dışında, "Raporlama Tarihi" nde yürürlükte olan IAS/IFRS' lere uygun olarak hazırlanmalıdır. Bazı standartların geriye dönük uygulanmaları fayda maliyet karşılaştırması yapıldığında hem ekonomik hem de pratik olmadığı için IFRS 1, ilk kez IAS/IFRS' leri uygulayacak işletmelere aşağıdaki durumlarda tercihe bağlı muafiyet tanımıştır. Bunlar;

- (IAS/IFRS' ye geçiş tarihinden önce gerçekleşmiş) isletme birleşmeleri,
- Tahmini (varsayılan) maliyet olarak gerçeğe uygun değer veya yeniden değerleme,
- Çalışanlara sağlanan faydalar,
- Birikimli çevrim farkları,

- Bileşik finansal araçlar,
- Bağlı ortaklık, iştirak ve iş ortaklıklarına ait varlık ve borçlar,
- Önceden muhasebeleştirilmiş finansal araçların yeniden tanımlanması,
- Hisse bazlı ödeme işlemleri,
- Sigorta sözleşmeleri,
- Maddi duran varlıklar içerisinde yer alan hizmetten çekmeye ilişkin borçların ayrıştırılması,
- Kiralama işlemleri,
- Finansal varlık veya borçların ilk muhasebeleştirilmeleri sırasında gerçeğe uygun değerlerin ölçümü (Acar, 2008: 15). IFRS' lerde ki hataların yarattığı zararları minimuma indirmek için, IFRS' yi ilk defa kullanacak işletmelere bazı konularda muafiyet sağlanmıştır. Bunlar; işletme birleşmeleri, sigorta sözleşmeleri, kiralama işlemleri, ortaklıklara ait varlık ve borçlar, hisse bazlı ödeme şekilleri vb.dir.

IFRS' lere ilk defa geçiş yapan işletme, genel amaçlı mali tablolarını ilk defa Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla uyum içerisinde, açık ve sınırlanmamış bir birikimde hazırlayan işletmedir. Aşağıdaki durumlarda da bir işletme IFRS' lere ilk defa geçiş yapan işletme olarak kabul edilir:
- Eğer ki bir işletme bir evvelki yıl IFRS' ler doğrultusunda hazırlanmış olan mali tablolarını işletme içi yönetime yönelik olarak hazırlamış, işletme sahiplerine ve dış gruplara (yatırımcılar, kredi sağlayan kuruluşlar) sunmamışsa,
- Hazırlanmış olan mali tablolar IFRS' lerin bazılarıyla uyum içerisinde fakat tamamıyla değilse,
- Daha önceki mali tabloların hazırlanması sırasında yerel olarak uygulanan Genel Kabul Görmüş Muhasebe Prensiplerinden (General Accepted Accounting Principles-GAAP)' dan (Örnek olarak, SPK Muhasebe Prensipleri) IFRS' lere geçişte bir mutabakat söz konusu ise (Acar, 2008: 17).

IFRS' ye ilk defa geçen işletme olarak kabul edilmek için; işlem görülen yılın bir önceki yılında IFRS' ye göre hazırlanmış mali tabloları işletme sahiplerine sunmamak, finansal tablolar IFRS ile tam olarak uyumlu olmamak, geçmiş dönem mali tablolarını IFRS' ler ile uyumlu hazırlamak gerekir.

2.28. TÜRKİYE' DE FİNANSAL RAPORLAMANIN DURUMU

Ülkemizde finansal raporlama adeta müşteri odaklıdır. Çünkü bilgi kullanıcıları durumundaki müşteriler, kanunlardan aldıkları gücü kullanmaktadırlar. Finansal raporlamadaki bu müşteri odaklılık, finansal raporlamayı gerçekleştirenler için çoğu zaman birden çok iş anlamına gelmektedir. Dolayısıyla bu durum, uygulamada çeşitli karışıklıklara neden olabilmektedir (Arıkan, 2005: 8). Finansal tabloları kullananlar, yasal gücü arkalarına alarak hazırlayanlara bir sürü külfet yaratmaktadırlar

Türkiye' de finansal raporlama sürecinde kullanılacak ortak ve geçerli bir standart bulunmamakta, uygulama ağırlıklı olarak vergi mevzuatı çerçevesinde şekillenmektedir. Bu nedenle, mali tablolar vergi üzerine odaklanmakta, gerçeği yansıtmaktan uzaklaşmaktadır. KOBİ' lerin de genelde vergi mevzuatından kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirme anlamında, vergisel finansal raporlama yaptıklarını görüyoruz. Ancak Basel II ilkeleri ile birlikte gereksinim duyulan finansman temini, şeffaf finansal raporlama temeline dayalı bir sistemi zorunlu kılmaktadır (Uyar S., 2007). Yeni TTK ile yasalaşan KOBİ' ler için UFRS ile finansal raporlama sürecinde faydalanılacak bir standart oluşturulmuş ve tabloların gerçeği tam anlamıyla yansıtması hedeflenmiştir.

Ülkemizde faaliyet gösteren finansal kuruluşlardan, yatırım bankaları, ticari bankalar ve katılım bankaları, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından geliştirilen standartlara bağlı olarak finansal raporlama yapmaktadır. Bu standartlar, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'ndan esinlenerek hazırlanmıştır. Ancak, bu standartların birkaç yıl gerisindeki durumu yansıtmaktadırlar. Ülkemizde faaliyet gösteren diğer finansal kuruluşlar ise Hazine Müsteşarlığı tarafından geliştirilen ve yayınlanan standartlara bağlı olarak finansal raporlama yapmaktadırlar. Bu standartlarda da Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına benzerliklerin olduğunu veya onlardan esinlenerek hazırlandığını söylemek mümkündür. Ülkemizde faaliyet gösteren finansal kuruluşlar dışında Sermaye Piyasası Kurumu' nun denetiminde bulunan halka açık firmalarda, kurum tarafından gerçekleştirilen ve yayınlanan standartlara uygun olarak finansal raporlama yapmaktadırlar. Bu standartlar da Uluslararası Finansal Raporlama Standartları' ndan yaralanılarak hazırlanmış ve yürürlüğe konmuştur. Gerek SPK gerekse BDDK tarafından geliştirilen ve uygulamaya konulan

standartlar, söz konusu kurumlarımızın bağlı bulundukları global yapılanmalarda kaynaklanmakta ve ülkemizin finansal sistemi, dünyadaki finansal sistemin bir parçasını oluşturmaktadır (Arıkan, 2005: 8-9). Ülkemizde ki yatırım ve kalkınma bankaları finansal kuruluşlar olduklar için BDDK' nin belirlediği, UFRS benzeri standartlar üzerinden raporlama yapmaktadırlar. Türkiye'de ki diğer finans kuruluşları da UFRS' den esinlenerek hazırlanan Hazine Müsteşarlığı Standartlarını uygulamaktadır. SPK' nin denetiminde olan halka açık firmalarda ise raporlamam kurumun belirlediği standartlara göre yapılmaktadır. Standartlar kim tarafından hazırlanırsa hazırlansın, ülkemizdeki mali yapılanmanın, dünyanın bir parçası olması amaçlanmaktadır.

Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan işletmeler ile ilgili finansal raporlama standartlarının belirleyicisi olarak karşımıza Maliye Bakanlığı çıkmaktadır. Doğal olarak bu kesim ülkemiz ekonomisinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bu kesimde, halka açık olmayan büyük çaptaki işletmeler, küçük ve orta ölçekli işletmeler yer almaktadır (Arıkan, 2005: 9). Maliye Bakanlığı'nın ilgilendiği grup ise; halka açık olmayan işletmeler ve KOBİ' lerdir. Bu kesimin raporlama standartları bağımsız bir şekilde Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanır.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları, dünya çapında bir kıyaslama ve değerlendirmeye olanak sağlayan kaliteli ve güvenilir bilginin üretilmesi için son derece disiplinli ve titiz bir çerçeve olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünya çapında kullanılabilecek, kaliteli tek bir finansal raporlama standartları setinin oluşturulması durumunda aşağıdaki yararlar elde edilecektir.

- Şirketler açısından farklı muhasebe uygulamalarından doğan ek maliyetler ortadan kalkacak,
- Yurtdışı iştirakleri bulunan veya yurtdışı bir ana ortaklığın iştiraki konumundaki şirketlerin konsolide mali tablolarını düzeltme gerekliliği ortadan kalkacak,
- Yatırımcılar ve borç verenler açısından yatırımların taşıdığı riskler nedeniyle artan yüksek faiz maliyetleri azalacak,
- Uluslararası piyasalardan fon toplamayı veya borçlanmayı amaçlayan şirketlerin mali tablolarını ilgili ülke uygulamasına dönüştürme zorunlulukları azalacak,

- Çokuluslu şirketlerin mali tablolarının konsolidasyonu, uluslararası faaliyetlerin performansının değerlendirmesinde fayda sağlanacak, ekonomik işbirlikleri oluşturma çabalarında önemli bir engel ortadan kalkmış olacaktır (İbiş ve Özkan, 2006: 27)

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları setinin dünya çapında kullanılan tek set olması ile, şirketlerin kendileri için ayrı, dünya pazarında ayrı finansal tablolar kullanmaları sonucu ortaya çıkan maliyetler minimuma inecektir, yurt dışı ile ilişkisi olan şirketlerin konsolide tablolarındaki düzeltmelere olan ihtiyaç ortadan kalkacaktır, KOBİ' lerin kredibiliteleri artacak dolayısıyla kredi faizleri düşecektir, ekonomik işbirliklerindeki sorunlar ortadan kalkacaktır ve ülkelere göre mali tablo düzenleme zorunluluğu kalmayacaktır.

2.29. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI (UFRS)' NA GENEL BAKIŞ

2.29.1. Dünyada UFRS Çalışmaları

Genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri uygulanırken, finansal tabloların amacı ne olursa olsun işletmenin büyüklüğü gibi, birincil kullanıcı grupları için faydalı bilgiler verilmektir. IFRS' lerin tanıma, ölçme ve açıklama gereklilikleri KOBİ' lerin finansal tablo kullanıcıları (borsa dışı şirketler, yakın şirketler ve diğer küçük varlıklar, ne olursa olsun yasal formu) için sağlanan maliyet-etkin ve yararlı bilgiler yol açmaz. Çünkü bu kullanıcılara genel amaçlı finansal tablolarda sunulan kapsamlı ve karmaşık bilgi gerekmez. Sonuç olarak, bir muhasebe standardında genel amaçlı ve sınırlı amaçlı mali tablolar arasında ayrım yapmak gereklidir. Uluslararası muhasebe standartları kurulu (IASB) 2007 Şubat ayında KOBİ' ler için UFRS Taslağı yayınladı. Haziran 2007 yılında mali tabloların hazırlayıcıları arasında yapılan bir ankete göre, bu gelişmeler ne olursa olsun yasal formu, küçük işletmelerin amaçları için yeterli olmayabilir. Buna göre, çalışmanın basitleştirilmiş diferansiyel raporlama standartlarının resmi, ayrı bir set olarak daha küçük kuruluşlar için geliştirilmesi önerilmiştir (Wyk ve Rossouw, 2009: 8). IFRS' ler KOBİ' lerin mali tablo kullananlar için çok kapsamlı olduğundan ve kullanıcıların bu kadar karmaşık bilgiye ihtiyaçları olmadığından KOBİ' lere faydalı bilgi sağlamazlar. 2007 Şubat ayında yayınlanan KOBİ' ler için UFRS Taslağı

üzerinden yapılan bir anket sonuçları gösteriyor ki, çalışmanın biraz daha basitleştirilerek daha küçük kuruluşlara ayrı bir set olarak hazırlanmalıdır ve nitekim böyle de olmuştur.

Günümüz muhasebe uygulamalarına bakıldığında tanımlanan bir sorunun çözümünde kullanılabilecek iki temel standart setinin olduğu görülmektedir. Uluslararası genel kabul görmüş finansal raporlama standartları olarak; ABD Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri [US General Accepted Accounting Principles, US GAAP] ve IASB tarafından geliştirilen UMS/UFRS ön plana çıkmaktadır (Bayazıtlı, Çelik ve Üstündağ, 2006: 37). Bu iki standart muhasebe seti arasındaki temel fark ise, IASB tarafından oluşturulan muhasebe standartlarının "ilke bazlı" standartlar olmasına karşın; US GAAP standartlarının "kural bazlı" olmasıdır (İbiş ve Özkan, 2006: 30). Bugün dünyada; IASB tarafından hazırlanan IFRS ve FASB tarafından hazırlanan US GAAP olmak üzere iki farklı muhasebe seti kullanılmaktadır. Aralarında ki tek fark; standartların ilke bazlı ve kural bazlı olarak değişiklik göstermeleridir. IFRS, ilke bazlı, US GAAP kural bazlı standartlardır.

UFRS' nin " İlke Bazlı" standartları, konuya ilişkin ilkeleri ve standardın nihai amacını ortaya koyan bir yaklaşım doğrultusunda hazırlanmaktadır. İlke bazlı standartlar, finansal raporlamada işlemlerin şeklini değil, ekonomik özünü yansıtmasını temel almaktadır. US GAAP' in "Kural Bazlı" standartlar ise her türlü uygulamayı kapsamaya çalışan detaylı düzenlemelerdir. Kural bazlı yaklaşım, finansal raporlamada uygulamaları tam şeffaflıktan alıkoymakta, standartların esas amacı kapsamında yapılacak işlemler olarak değerlendirmekte, mali tablo hazırlayanları ve bağımsız denetçileri daha rutin uygulamalara yönlendirmektedir (İbiş ve Özkan, 2006: 30). UFRS' nin ilke bazlı olması; raporlarda işlemlerin ekonomik temelinin yansıtılması demek iken, US GAAP' ın kural bazlı olması; finansal tabloları hazırlayan ve kullananların standartların esas amacından sapmasını ve şeffaflığı önlemek demektir.

Küresel ekonomi ve paralelinde finans piyasalarının entegrasyonu süreci küresel finansal raporlama standartları olarak UFRS' lerin önemli avantajlara sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu anlamda, muhasebe uygulamalarının uluslararası uyumlaştırılmasında, IASB en önemli halka olmuştur (Bayazıtlı, Çelik ve Üstündağ, 2006: 37). Dünyada en çok

kullanılan standart olan UFRS' yi çıkaran IASB, muhasebenin küreselleşmesinde en önemli role sahiptir.

2.29.2. Türkiye' de UFRS Çalışmaları

Uluslararası ticari ilişkilerin önemli boyutlara ulaşması, IAS' e uygun mali raporların kullanılmasını ön plana çıkartmıştır. Bu nedenle, ülkemizdeki muhasebe standartlarının UFRS ile uyumunun sağlanması kaçınılmaz hale gelmiştir. Türkiye' de bu konuda yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir:

- Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) UFRS Çalışmaları

Sermaye Piyasası Kurulu "SPK Finansal Raporlama Standartları' nın Uluslararası Standartlara Tam Uyum Projesi" ni hayata geçirmiştir. Bu çerçevede UFRS ile uyumlu muhasebe standartlarını hazırlamış ve seri XI, No:25 sayılı "Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ' ini 15.11.2003 tarihli ve 25290 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Bu tebliğde UFRS ile uyumlu Ek 2' de yer alan 33 adet standart mevcuttur. Tebliğ 01.01.2005 tarihinden sonra sona eren ilk ara mali tablolardan geçerli olmak üzere yayın tarihinde yürürlüğe girmiştir. Özel hesap dönemi olan işletmeler için ise tebliğ 01.01.2005 tarihinden sonra sona eren yıllık hesap döneminden sonraki ilk ara mali tablolardan başlamak üzere uygulanmaya başlamıştır (İbiş ve Özkan, 2006: 32-33). SPK, "SPK Finansal Raporlama Standartları'nın Uluslararası Standartlara Tam Uyum Projesi" ni hazırlayarak UFRS ile uyumlu 22 standart hazırlamıştır ve 2005 tarihinde yürürlülüğe koymuştur.

- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Çalışmaları

SPK' nin yanı sıra Türkiye' de ulusal muhasebe standartlarının oluşturulabilmesi amacıyla 18.12.1999 tarih ve 4487 sayılı kanun ile 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanun' una eklenen Ek1. madde ile Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu kurulmuştur. Böylece Türkiye' de muhasebe standartları çıkarma yetkisi tek bir kuruluşa verilerek bu konuda önemli bir adım atılmıştır. Kurulun kuruluş gerekçesi denetlenmiş finansal tabloların

sunumunda; finansal tabloların ihtiyaca uygun, gerçek, güvenilir, dengeli, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir nitelikte olmaları için ulusal muhasebe ilkelerinin gelişmesini ve benimsenmesini sağlayacak ve kamu yararı için uygulanacak ulusal muhasebe standartlarını saptamak ve yayınlamaktır. (İbiş ve Özkan, 2006: 32-33). TMSK kısa bir süre önce adını değiştirerek Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu adını almıştır. Kurumun ülkemizde kurulmasıyla birlikte standart çıkarma hakkı tek bir kuruluşa verilerek finansal tablolarının güvenilirliği ve karşılaştırılabilirliği sağlanmıştır.

Muhasebe alanında uygulanmaya başlanan ve hızla kullanımı yaygınlaşan UMS UFRS' lerin finansal tabloların aynı ilkeler çerçevesinde hazırlanmasını zorunlu kılmasının yanında söz konusu finansal tabloların analizinde de etkili olmaktadır. Finansal tablolar analizi, işletmeler hakkında yatırımcılara, yöneticilere ve kredi veren kuruluşlara doğru ve şeffaf bilgi sunmada önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda uluslararası uygulamalar ile yerel uygulamalar temelinde hazırlanan finansal tabloların sunacağı finansal analiz sonuçları, işletme ile ilgili tarafların farklı kararlar almasına yol açabilmektedir (Atmaca, 2010: 524-525). Ülkemizde UFRS' lerin yaygınlaşmasını sağlama da önemli bir rol oynayan TMSK, çıkardığı standartlarla finansal tabloların belirli ilkelerin dışına çıkılmadan hazırlanmasını zorunlu kılmıştır. Mali tabloların, işletmeye, kredi sağlayanlara ve yatırımcılara net ve güvenilir bilgiler vermesi gerekmektedir. Birbiri ile örtüşmeyen muhasebe ilkelerinin kullanımının yaratacağı farklılıklardan kurtulmak için tek bir standart getirilmiştir.

UFRS' lerin yatırım amaçlı finansal analize etkileri açısından yapılan değerlendirmeler ışığında öne çıkan sonuçlar şunlardır:

- UFRS' lerin uygulanması sonucunda, muhasebede ortak bir dilin kullanılması ile yatırım kararlarının doğru yönde alınmasına katkı sağladığı
- URFS' lerin işletmelerin kârlılık durumuna ve piyasa değerlerinin doğru saptanmasına etkide bulunduğu
- UFRS' lerin işletmelerin sektörel açıdan karşılaştırılabilirlik düzeyini attırdığı
- UFRS' lerin işletmelerin finansal analiz açısından değerlendirilmesinde ulusal ve uluslararası işletmelerle karşılaştırılabilirlik düzeyini arttırdığı görülmektedir (Atmaca, 2010: 545)

UFRS' nin kullanımının yarattığı avantajların başında; muhasebede tek bir dil kullanılmasıyla yatırım kararlarının verimli bir yönde alınmış olacağıdır. Bir diğer avantaj, işletmelerin kendi içlerinde ve uluslararası pazarlarda karşılaştırılabilirlikleri artmış olacaktır.

2.30. UMS/UFRS DÖNÜŞÜMÜ VE YENİ UFRS'LER

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) 18 – 20 Nisan 2001 tarihinde yapılan ilk toplantısında, daha önce çıkarılmış olan tüm uluslararası muhasebe standartları (UMS – IAS) ve yorumlarını onaylamış ve bu tarihten sonra kendisince çıkarılacak tüm Muhasebe standartlarının UFRS olarak isimlendirileceğini hükme bağlanmıştır. UFRS literatürüne bakıldığında özetle; toplam 41 adet muhasebe standardı IFRS (IAS) bulunmaktadır. Standartlara ilave olarak "Standart Yorumlama Komitesi" (Standard Interpretation Committee – SIC) tarafından, UFRS'lerin uygulanmasında karşılaşılan zorlukları gidermek ve onları daha açıklayıcı hale getirmek için bizdeki tebliğler benzeri toplam 33 adet çıkarılmış yorum (SYKT) bulunmaktadır (Aksoy, 2005: 183). IASB 2001 yılına kadar çıkarılan standartları (UMS) yeniden yorumlayarak onaylamıştır. Ancak bu tarihten sonra çıkarılacak her standardın UFRS adı ile tanımlanmasına karar vermiştir. UFRS 41 temel standarttan ve bu standartlardaki anlaşmazlıkları gidermek amacıyla hazırlanan 33 Standart Yorumlama Komitesi Taslağı' ndan oluşmaktadır.

2.30.1. Standart Yapıcı Kurumların Ortak Muhasebe Standartları Konusunda Uzlaşmaları (IASB/FASB)

Muhasebe standartları açısından söz konusu gidişatta, yani, uluslararası düzeyde muhasebe standartlarının uyumunun artırılması konusunda, iki önemli kuruluş diğerlerine nazaran daha etkin rol oynamıştır. Bunlardan birincisi 1973 yılında Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASC) adıyla kurulan ve 01 Nisan 2001 tarihinde dönüşüm geçirerek isim değiştiren Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB), diğeri de Uluslararası Menkul Kıymet Komisyonları Örgütü (IOSCO) dür. Dönüşümden sonra Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulunun (IASB) temel amacı, finansal tablolarda karşılaştırılabilir ve uygulanabilir, kamu menfaatini gözeten yüksek kalitede küresel bir muhasebe standartları

setini oluşturmak olarak düzeltilmiştir (Aksoy, 2005: 186-187). Muhasebe standartları hakkında söz sahibi olan iki kurumdan biri IASC yeniş adıyla IASB, diğeri IOSCO' dur. Temel amaçları ise küresel bir muhasebe standartları seti hazırlamaktır.

2.30.2. Sermaye Piyasası Kanunu ve Yeni Türk Ticaret Kanunu' nun UMS/UFRS' yi Kabulü ve Referans Vermesi

Ülkemizde de IOSCO' nun üyesi olan SPK, IOSCO' nun önerisini ve AB ile uyum sürecini dikkate alarak (seri XI,no:25 tebliği) UMS/UFRS ile uyumlu muhasebe standartlarını yayımlamış ve uygulamaya koymuştur. Son olarak yeni TTK' de Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ve UFRS' nin referans alınması ve uyum zorunluluğu getirilmesi, uyum anlamında uygun, yerinde ve isabetli bir adım olmuştur. Bu doğrultuda bakıldığında, içinde bulunduğumuz son dönemde gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde, finansal raporlamada; farklılıkları azaltılması, şeffaflık ve karşılaştırılabilirliğin arttırılması yönünde önemli bir süreç yaşanmakta olduğu söylenebilir (Aksoy, 2005: 190). IOSCO üyesi olan SPK' nun UFRS ile uyumlu muhasebe standartları yaratması TTK' de böyle bir zorunluluk getirmesiyle çakışarak isabetli bir ilerleme olmuştur. İki kurumunda aynı zamanlarda atılım yaptığı UFRS konusu, finansal tablolardaki şeffaflığı ve karşılaştırılabilirliği sağlaması açısından önemli bir gelişmedir.

Ülkelerde uygulanan farklı muhasebe politikalarından kaynaklanan farklılıkların ortadan kaldırılması ve mali tabloların ulusal ve uluslararası yatırımcıların anlamasını kolaylaştıracak biçimde ortak bir dille sunulması gerekliliği doğmuştur (Terzi, 2008: 60). Ülkelerin muhasebe standartlarındaki farklılıkları finansal bilgilerin karşılaştırılmasını zorlaştırmakta, firmalar bakımından sermaye piyasalarından fon toplanması sürecini, yatırımcılar bakımından yüksek getiri elde edilecek yatırım kararının alınması güçleştirmektedir. Bu engelin aşılması ise, uluslararası düzeyde kabul gören muhasebe standartları ile bir başka deyişle, küresel finansal raporlama standartlarının oluşturulması ile mümkün olabilecektir. Küresel anlamda ortak ve kalite bir muhasebe standartları setinin olmayışı yatırımcıların sağlıklı ve gerçekçi bilgiye dayalı yatırım kararı verebilme olanaklarını kısıtlayan en önemli engeldir. Yatırımcılar ve diğer finansal tablo kullanıcıları açısından da rakip firmalarla kendisini karşılaştırılabilmesi için ortak dilde hazırlanmış bir

muhasebe ve finansal raporlama genel çerçevesine gereksinme duyulmaktadır (Bayazıtlı, Çelik ve Üstündağ, 2006: 36-37). Her ülkenin kendine özgü muhasebe standartları olduğunda uluslararası piyasalarda işletmelerin mali tablolarını karşılaştırmak oldukça güçtür. Bu sorunu ortadan kaldırmak için geliştirilen tek bir muhasebe standardı olan UFRS hazırlanmıştır. UFRS' nin hazırlanmasıyla finansal tablo hazırlarken gerekli olan sağlıklı ve net bilgiye ulaşmak kolaylaşmış, böylelikle tablo kullanıcılarının tabloları daha rahat okumaları sağlanmıştır.

AB içinde muhasebe uygulamalarına yönelik yapılan düzenlemeler, aynı zamanda, yönergelerin mevcut kapsamda uygulanmaya devam edip etmeyeceği konusu da gündeme getirmektedir. UFRS' leri kullanılan firmalar için muhasebe yönergelerine uygunluk zorunlu olmaya devam edecekse bu yönergelerin değiştirilmesi diğer bir deyişle, UFRS' ye yakınlaştırılması gerekecektir. UFRS' leri kullanılan şirketler muhasebe yönergelerinin kapsamından çıkarılsa bile, en azından ulusal muhasebe standartlarının UFRS' ye yakınlaştırılması için bu yönergelerin yeniden gözden geçirilerek yenileştirilmesi gereksinimi ortaya çıkmaktadır (Bayazıtlı, Çelik ve Üstündağ, 2006: 47). Muhasebe yönergelerinin kapsamı içinde olan işletmeler, UFRS kullanma konusunda bir zorunluluğa tutulurlarsa veya kapsam dışında bırakılırlarsa ulusal muhasebe standartlarına UFRS' ye uydurarak yönergeleri güncelleyebilirler.

Muhasebe yönergeleri ile UFRS arasında var olan teknik sorunlar ise çok çeşitlidir. Özellikle muhasebe yönergelerinin tarihi maliyet ilkesine dayanmış olması buna kârşın UFRS' nin gerçeğe uygun değerle değerleme ilkelerini birçok standartta benimsenmiş olması farklılıkları arttırmaktadır. Aynı şekilde, muhasebe yönergelerindeki ihtiyatlık ve gerçekleşme ilkelerine sıkı bağlılık bu farklılıkların dayanağını oluşturmaktadır. UFRS uyarınca ihtiyatlık ilkesi, finansal tabloların güvenilirliğini tanımlayan niteliksel özelliklerinden biridir. Aslında uygun sunum, şeklinden ziyade özün önceliğinin önemi, tarafsızlık ve tamlık da aynı düzeyde güvenirlik için aranan niteliksel özelliktir. Bu nedenle, UFRS' ye göre ihtiyatlılık, belirsizlik koşulları altında zorunlu olan tahminlerin yapılmasında uygulanan yaklaşıma yeterli dikkatin gösterilmesi işlemidir. Buna göre, işletmelerin varlıkları ve gelirleri abartılmamalı ya da giderler en az gösterilmemelidir. Dördüncü yönergenin 31. maddesindeki gerçekleşme ilkesine göre; sadece bilanço tarihinde "elde edilmiş kârlar" sonuç hesaplarına dâhil edilebilir.

Buna karşın, UFRS' de değerlemeden doğan farklar sonuç hesaplarına dâhil edilir. Burada tartışılan durum, bir gelirin ne zaman gösterileceğidir (Bayazıtlı, Çelik ve Üstündağ, 2006: 48-49). UFRS' ye uyum sürecinde stratejik sorunlar dışında teknik sorunlar da mevcuttur. Örneğin; yönergeler tarihi maliyet yöntemine dayanırken, UFRS gerçeğe uygun değerleme yöntemini kullanmaktadır. Ya da UFRS ihtiyatlılık özelliğini güvenilirlikle eş tutarken muhasebe yönergelerinde ihtiyatlılığa sıkı bağlılık vardır ve bu da farklılıklar yaratmaktadır. UFRS' de bir standart kural olarak konulurken muhasebe yönergelerinde isteğe bağlılıktan söz edilmesi finansal tablolardaki netliği bozmaktadır.

2.31. TMS/TFRS'LERİN UYGULANMA SÜRECİ

2.31.1. TMS/TFRS' lerin, UFRS' lerle Uyumunun Sağlanması:

Dünyadaki muhasebe uygulamalarına paralel olarak, muhasebede ortak dilin oluşturulması amacıyla, Türkiye Muhasebe Standartları' nın da uluslararası finansal raporlama standartları ile uyumlu olması gerekir. Bu koşul UFRS' ler aynen alınarak ve tam set olarak yayımlanarak yürürlüğe konmak suretiyle sağlanmıştır. Türkiye Uluslararası Finansal Raporlama standartlarını uygulamaya koyarken yasal düzenleme yolunu seçmiş ve tam metni çevirmiştir (Akdoğan, 2007: 108). Ülkemizde kullanılan muhasebe standartları da muhasebe de kurulacak ortak bir dile uyum sağlamak amacıyla UFRS baz alınarak hazırlanmıştır. TFRS hazırlanırken tam set UFRS dilimize çevrilmiş ve yasalarımıza göre uyumlaştırılmıştır.

Dünya uygulamalarına bakıldığında, uluslararası finansal raporlama standartlarının kendi ülkelerinde uygulamaya konulmasında, yasal düzenleme yoluyla ya UFRS' lere atıfta bulunulmuş ya da tam metnin aktarımında bulunulmuş, tam çevirisini yaparak kendi ülke standardı olarak yayımlanmış ya da diğer yollarla standart numaraları farklı olmakla beraber özde uluslararası finansal raporlama standartları ile uyumlaştırılarak yayımlanmıştır (Akdoğan, 2007: 108). Diğer dünya ülkeleri UFRS' ye geçişte yasal düzenlemeler yaparak, UFRS' lere atıfta bulunarak ya da UFRS' nin tam çevirisini yaparak kendi muhasebe standartları gibi sunmuşlardır.

2.31.2. Kanun veya Diğer Düzenlemelerle TMS/TFRS 'lere Yasal Nitelik Kazandırılması:

Muhasebe standartlarının uygulanabilirliğinin sağlanabilmesi için yasal nitelik taşıması ve bağlayıcı olması gerekir. TMS/TFRS' ler resmi gazetede yayımlanmıştır. Dolayısıyla, yasal bir düzenlemedir. Ayrıca Yeni Türk Ticaret Yasası'nda bu standartlara atıflar vardır. Kanunla, Türkiye muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) kurulmuştur. Dolayısıyla Türkiye muhasebe standartlarının yasal dayanağı bulunmaktadır (Akdoğan, 2007:109). Muhasebe standartlarının herkes tarafından doğru bir şekilde kullanılması için yasalarla bağlayıcı olması gerekmektedir. TFRS' lerin Resmi Gazete'de yayınlanması ya da Yeni TTK' nda yer alması yasal birer harekettir ve finansal tablo hazırlayanları ve kullanıcıları bağlayıcı niteliktedir.

2.31.3. İlgi Gruplarınca TMS' lerin Benimsenmesi ve Uygulamanın Başlatılarak Desteklenmesi:

Muhasebe standartlarının kolayca uygulamaya girebilmesi için, ilgi gruplarının bu standartları benimsemesi, önemine inanması ve uygulamayı başlatarak bu standartlara göre hazırlanan muhasebe bilgilerini kullanmayı istemesi gerekmektedir. Aşağıda sıralanan ilgi gruplarının TMS/TFRS' leri benimsemesi ve uygulama konusunda talimat ve destek vermesi gerekmektedir:

- Ortaklar
- Yönetim Kurulları
- TÜRMOB
- SPK
- BDDK
- TOBB
- Maliye Bakanlığı
- Hazine Müsteşarlığı
- Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu
- Bankalar

- Yatırımcılar
- Muhasebeciler, Mali Müşavirler, Yeminli Mali Müşavirler
- Denetim şirketleri
- Diğer İlgililer (Akdoğan, 2007: 109-110)

Muhasebe standartlarının uyumu ve uygulanması sürecinde sadece işletmelere değil, işletmelerin iç ve dış çevrelerine de önemli görevler düşmektedir. İşletmenin iç çevresinde; ortaklar ve yönetim kurulu bulunurken dış çevresinde; muhasebe ile ilgili kurumlar, bakanlıklar, serbest muhasebeci ve mali müşavirler, bankalar, yatırımcılar ve diğer ilgililer yer almaktadır.

2.31.4. TMS' lere Paralel Olarak Türkiye Muhasebe Standartları'nın Uygulamaya Konulması Gereği:

Muhasebe standartlarının sağlıklı olarak uygulanabilmesi için bu standartların denetlenmesi gerekir. Denetim sürecinin sağlıklı olarak yapılabilmesi için, uluslararası denetim standartlarına uyumlu denetim yapılması gerekmektedir. Bu nedenle çok başlılığı önleyecek ve bütün kesimleri bağlayıcı Türkiye Denetim Standartlarının yayımlanması gerekmektedir. Denetim standartları yayımlayan kurul, bu konuda bağımsız ve tek otorite olmalıdır (Akdoğan, 2007: 110). Muhasebe standartları yayınlanırken ve yayınlandıktan sonra uygulanırken bir denetim mekanizmasından geçmesi gerekir. Denetimi yapacak kurumda tek bir denetim standardı belirleyerek her kafadan bir ses çıkmasını engellemelidir.

2.31.5. Kalite Güvencesi Gözetim Programı Oluşturulması ve Gözetimi Yapacak Yetkili Kuruluşlar Belirlenmesi Gereği:

TMS' lerin tam olarak uygulandığından, finansal tabloların gerçeğe uygun olarak hazırlanıp güvenilir olduğundan ve etkin ve yüksek kalitede bir denetimin yapıldığından emin olunmalıdır. Finansal tabloların uluslararası denetim standartlarına uygun olarak denetlendiğinden emin olmak için ise, kalite güvencesi gözetim programı oluşturulmalıdır. Gözetimin hangi yetkili kuruluş tarafından yapılacağı hususu da ayrıca belirlenmelidir. Aynı şekilde disiplin cezalarının kimin tarafından verileceği belirlenmelidir**.** Türkiye' de de bu

modelin uygulanması, birlikte sorumluluk taşınması uygun olur. Esasen şu andaki uygulama da o yöndedir. SPK denetimini yapan denetim şirketlerinin gözetimini SPK; banka denetimin yapan denetim şirketlerin gözetimini kısmen BDDK, tam tasdik işlemlerinin gözetimini Maliye Bakanlığı yapmaktadır. Meslek örgütü de meslek mensuplarının genel denetimini yapmakta ve disiplin cezalarını vermektedir (Akdoğan, 2007: 111-112). Kalite güvencesi programı; mali tabloların standartlara uygunluğunu denetleyen kurumları denetleyen bir mekanizmadır. Ülkemizde denetim yapan kuruluşun bağlı olduğu kuruma göre gözetim yapan grup da değişim göstermektedir. Bankaları denetleyen kuruluşları BDDK, SPK' ye tabi işletmeleri denetleyen kuruluşları SPK, meslek mensuplarını gözeten kuruluş da meslek örgütleridir ve disiplin cezası verme hakkına sahiptir.

2.31.6. Muhasebe Mesleğindeki Etik Kuralların İşletilmesi Gereği:

Kalite güvence sisteminin oluşturulmasında bağımsız denetim yapacak ekibin sorumlulukları bulunmaktadır. Denetim şirketi bağımsız olmalı ve firmanın ve elemanlarının gerekli etik kurallara göre faaliyetlerini yürütmesini güvence altına alacak politika ve prosedürleri oluşturmak zorundadır. Bu husus IFAC tarafından yayınlanan Etik Kurallarla (Code of Ethics) birlikte ele alınmalıdır. Profesyonel anlamda Etik kurallar aşağıdakileri içerir:

- Dürüstlük
- Tarafsızlık
- Mesleki Yeterlilik, Mesleki Özen ve Titizlik
- Güvenirlilik
- Mesleki Davranış (Akdoğan, 2007: 112)

Gözetim yapacak kurum etik kuralları gözetmek zorundadır. Her ülke kendi kurallarını uygulayamasın diye de IFAC; dürüstlük, tarafsızlık, uzmanlık, güvenilirlik ve mesleki davranış olmak üzere etik kuralları belirlemiştir. Denetim yapan kişi doğru bilgiler verebilsin diye tarafsız olmalıdır, tablolardaki hataları bulabilsin diye denetim konusunda yeterli bilgiye sahip olmalıdır. En önemli etik kurallar ise dürüstlük ve güvenilirliktir. Sözüne güvenilmeyen bir denetmenin yazdığı raporlar da güvenilir sonuçlar içememektedir.

2.31.7. Sürekli Eğitimin Gerekliliği:

UFRS' lerdeki değişiklikler sürekli olarak yakından izlenmeli ve TMS' ler bu değişlikler kapsamında devamlı olarak güncelleştirilmelidir. Standartlar sürekli olarak değiştiğinden, meslek mensupları da bilgilerini sürekli olarak yenilemek durumundadır. Dün öğrendiğimiz ve çok iyi bildiğimiz bir konu bu gün değişmiş olacaktır. Bu nedenle sürekli eğitim programları uygulanmalıdır (Akdoğan, 2007: 113). UFRS' yi kullanan işletmelerin güncel bilgilere sahip olması gerekmektedir. Çünkü her geçen gün yeni standart yayımlanmakta ya da eski standartlarda değişiklikler yapılmaktadır. Takip edilmeyen bilgiler mali tablo hazırlanması aşamasında yanlış veriler kullanıldığı için yanlış sonuçlar verebilir bu da işletme için olumsuz sonuçlar doğuracaktır. Önemli olan standart yayınlamak değil bunu yerinde ve zamanında kullanabilmektir.

2.32. UFRS' YE GEÇİŞ SONRASI SÜRECİN İNCELENMESİ

2.32.1. UFRS' ye Geçiş Sürecinde Ortaya Çıkabilecek Sıkıntılar

Maliyet bazından makul değer bazına geçilmesiyle yatırımcılar daha gerçekçi bilgi alabileceklerdir. "Tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış bir bilanço, bir şirketin piyasa değerinin sadece %20' si gösteriyorsa, geriye kalan %80' ini ne oluşturmaktadır " sorusuna cevap verilmeye çalışılmaktadır. Bunlar, örneğin, çoğunlukla maddi olmayan duran varlıkların veya özel amaçlı kurulan şirketlerdeki varlıkların veya amortismanı tamamen tükenmiş, ancak gerçek değeri hala var olan aktifler gibi varlıkların piyasa değeri ile defter değeri arasındaki farktır. Halen devam eden bazı tartışmalar olsa bile makul değer (fair value) yaklaşımı bu olanağı sağlamaktadır. Bu nedenle de UFRS' de bütün tartışmalar IAS 32 ve IAS 39' a odaklanmıştır (Acar, 2008: 25). Finansal tablolar hazırlanırken maliyet yerine artık makul değerler dikkate alınmaktadır. Makul değerler, maddi olmayan duran varlıkların, özel şirketlerin ya da amortismanı tükense dahi gerçek değerini kaybetmeyen aktiflerin defter değeri ile piyasa değeri arasındaki farkı kaldırmayı hedefleyen değerdir.

4 büyük denetim şirketinin, UFRS' yi henüz kabul etmemiş 57 ülkede inceleme yaparak hazırladığı GAAP Convergence 2002 (Genel Kabul görmüş Muhasebe Prensipleri

Yakınsama) raporuna göre aşağıda belirtilen nedenler UFRS‘ ye geçişte en büyük engelleri oluşturmaktadır. Özellikle bazı standartların karmaşık olması, ülkelerin kendi genel muhasebe standartlarının vergi esasına dayalı olması, bazı UFRS' ler üzerinde uzlaşıya varılamaması (örneğin: UFRS 39), ilk defa uygulayacak olanlar için yeterli izahat bulunmaması, sığ sermaye piyasaları, yatırımcıların veya kullanıcıların kendi muhasebe standartlarından memnun olmaları ve tercüme zorlukları bu engellerin başlıcalarını oluşturmaktadır (Acar, 2008: 25). UFRS’ yi kullanmayan 57 ülkede yapılan araştırmaya göre UFRS’ ye geçmede ki sorunlar; ülkelerin muhasebe standartlarının vergi esaslı olması, ilk kullanım için yeterince açıklayıcı olmaması ve ülke dillerine çevrilme de yaşanan uyuşmazlıklardır.

2.32.2. UFRS’ ye Geçiş Sürecinin Mali ve Hukuki Boyutu

Şirketlerin UFRS’ ye geçişte ne gibi maliyetlerle karşı karşıya gelecekleri fazla tartışılmamaktadır. Şirketler Ocak 2005' te hazır paket programları alıp kullanmaya başlayacaklarını sanmışlardır. JHM Financial Services adlı danışmanlık şirketinin yaptığı ve 2 Ocak 2004 tarihli Financial Times Gazetesinde yayınlanan bir araştırmaya göre Uluslararası Muhasebe Standartları’na geçişin maliyeti ortalama tipik bir İngiliz şirketi için 360.000 pound (642.000 $), daha büyük firmalar için ise 600.000 pound civarındadır. Burada şirketlerin bütün standartları gönüllü olarak gerçekten uygulayacakları varsayılmıştır. Bir ülkede UFRS halka açık şirketlerde zorunlu hale gelebilir. Ancak mali raporlarda yapılan bu reform, yatırımcının korunması açısından yeterli değildir. Hukuksal altyapının da aynı şekilde gelişmiş olması lazımdır. Burada iki önemli konudan bir tanesi, düzenleyici otoritelerin yaptırım gücünün olması, ikincisi ise doğacak ihtilaflarda etkin ve kısa zamanda çözüm getirecek ihtisas mahkemelerinin olmasıdır. Aksi takdirde istenildiği kadar raporlar şeffaf olsun ve kamuyu aydınlatsın, azınlıkta kalan hissedarlar, haklarının ihlalinde mahkeme yolu ile çözüm getirmede zorlanıyorlarsa, o ülkede kurumsal yönetim doğru islemiyor demektir (Acar, 2008: 26). UFRS’ ye geçiş maddi olarak da gayet meşakkatli bir süreçtir. UFRS’ ye geçişin maliyeti şirketin büyüklüğüne göre değişim gösterse de, oldukça yüksek fiyatlar söz konusudur. IASB, UFRS’ yi her işletmenin kabul edeceğini düşünerek hazırlamıştır. Ancak böyle bir zorunluluğu yalnızca halka açık şirketlere getirebilmektedir. Burada da devreye hukuki süreç girmektedir. Yasalarla desteklenmesi gereken UFRS, raporlardaki şeffaflığı ve

açıklayıcılığı arttırır. Hukuki açıdan ülkeye düşen görev ise; bu konuyla ilgilenen otoriteye yaptırım gücü verilmesi ve yaptırımların hızlı bir şekilde hayata geçirilmesinin sağlanmasıdır.

Ekonomik araştırma raporuna göre odak noktası olmasa da UFRS' nin KOBİ' ler için uygulanabilirliği konusunda şüphelerden biri de yasal sorunlardır. Avrupa Birliği ister yasama yetkisini kullansın ister özel firmalarını finansal muhasebe standartlarını belirleme yetkisini kullansın standart belirleme de ayrıştırıcı olmalıdır. Şu anda AB hukuku içinde kamu firmaları için UFRS, özellikle yerellik ilkesi ile ilgili yaklaşımda bulunmayıp, onay mekanizması olarak bu endişeyi azaltmalıdır. Yani yasal olarak KOBİ UFRS' nin gönüllü ve zorunlu kabulü ile ilgili konuda üye devletler çakışabilir. KOBİ' lerin finansal muhasebe firmaları ile sözleşme ilişkileri bu firmalar için önemli rol oynar. Bu ilişkiler vergilendirme, gelir, kredi sözleşmeleri, dağıtım, yönetim tazminatı, düzenleme sorunları ve müzakereler gibi çeşitli konulardadır. (Fulbier ve Gassen, 2010: 2). UFRS'nin uygulanmasında ki en büyük endişe yasal sorunlardır. AB, yasama yetkisi ya da standart koyma yetkisini belirleyerek ayrıştırıcı olmalıdır. Kamu firmalarında kullanılan UFRS küreselliği teşvik ederek, endişeleri azaltmalıdır. KOBİ' lerin UFRS' yi kullanmaları konusunda ki isteğe bağlılık uygulaması AB üyesi devletlerin kendi içlerinde ihtilafa düşmelerine neden olabilir. Her ülke KOBİ'sinin ilişki içinde olduğu çevreleri farklıdır ve bunlara göre hareket ederler.

3) KOBİ' ler İÇİN UFRS TASLAĞI' NIN EDİRNE ve KIRKLARELİ İLLERİNDEKİ MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN ARAŞTİRMA

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI: Bu araştırmanın amacı, son yıllarda tüm dünyada önemi artan KOBİ' lerin kendilerine ait oluşturulan KOBİ' ler için UFRS Taslağı' nın Edirne ve Kırklareli illerindeki muhasebe meslek mensupları tarafından nasıl algılandığının belirlenmesi ve açıklanmasıdır.

3. 2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI: Araştırma, Edirne ve Kırklareli illerinde faaliyet gösteren Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Serbest Muhasebeciler arasında yapılmıştır. Bu anket, Edirne Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası ve Kırklareli Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı 115 meslek mensubu tarafından uygulanmıştır. Elde edilen anketlerin tamamı değerlendirmeye uygun görülmüştür.

3. 3. ARAŞTIRMANIN MODELİ: Araştırma tarama modelindedir. Konu ile ilgili alan çalışmaları tarandıktan sonra, KOBİ' ler için UFRS Taslağı' nın Edirne ve Kırklareli illerindeki muhasebe meslek mensupları tarafından nasıl değerlendirildiğini belirlemek için Edirne ve Kırklareli illerinde halen aktif çalışan muhasebe meslek mensuplarına konuyla ilgili anket uygulanmıştır.

3. 4. VERİLER ve TOPLANMASI: Araştırma; Edirne ve Kırklareli illerinde yapılan anket çalışmasıyla derlenen verilere dayanmaktadır. Araştırma verisi, anketin muhasebe meslek mensuplarına uygulanmasıyla elde edilmiştir. Muhasebe meslek mensuplarına ulaşmada ve anket dağıtımında Edirne ve Kırklareli illerindeki meslek odalarından faydalanılmıştır. Anket iki bölümden oluşmakta olup; birinci bölümde demografik bilgilerle ilgili sorular, ikinci bölümde KOBİ' ler için UFRS Taslağı ile ilgili değerlendirme soruları bulunmaktadır.

3. 5. BULGULAR VE YORUM

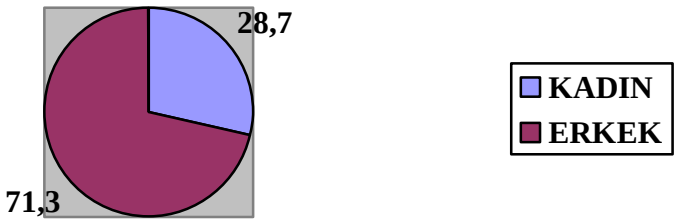
3. 5. 1. Kişisel Bilgiler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, aşağıdaki tablolar ve grafikler halinde özetlenmiştir.

Tablo 23: Meslek Mensuplarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

CİNSİYET	FREKANS	% DAĞILIM
Kadın	33	28,7
Erkek	82	71,3
Toplam	115	100

Grafik 1: Meslek mensuplarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

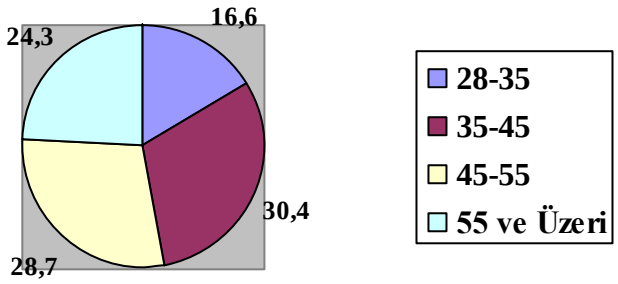

Araştırmaya katılan 115 muhasebeciden 33' ü kadın, 72' si erkektir. Bu meslek mensuplarını cinsiyetleri açısından dağılıma tuttuğumuzda % 28,7' sinin kadın, %71,3' ünün erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 24: Meslek Mensuplarının Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

YAŞ GRUBU	FREKANS	% DAĞILIM
28-35	19	16,6
35-45	35	30,4
45-55	33	28,7
55 ve Üzeri	28	24,3
TOPLAM	115	100

Grafik 2: Meslek Mensuplarının Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

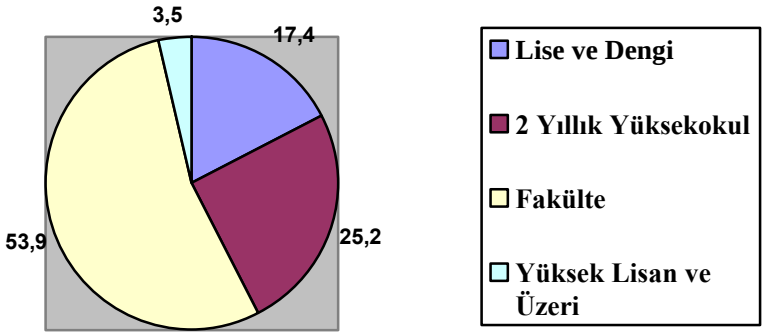

Yapılan araştırmada katılımcıların yaş grupları incelendiğinde % 24,3' ünün 55 yaş ve üzeri olduğu görülürken, en genç grup olan 28-35 aralığındaki oran % 16,6' dır. Kalan gruplardaki oran ise; 35-45 grubunda % 30,4, 45-55 grubunda ise 28,7' dir.

Tablo 25: Meslek Mensuplarının Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

EĞİTİM DÜZEYİ	FREKANS	% DAĞILIM
Lise ve Dengi Okul	20	17,4
2 Yıllık Yüksekokul	29	25,2
Fakülte	62	53,9
Yüksek Lisans ve Üzeri	4	3,5
Toplam	115	100

Grafik 3: Meslek Mensuplarının Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

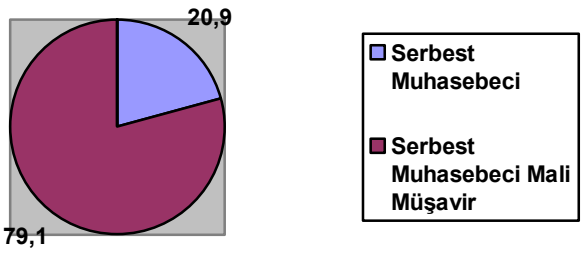

Araştırmaya katılan katılımcılara bakıldığında 115 katılımcıdan 14' ü lise ve dengi okullardan, 25' i yüksekokullardan, 72' si fakültelerden mezun olup 4' ü de yüksek lisans ve üzeri öğrenime sahip bulunmaktadır. Dağılım olarak ele alındığında ise; en yüksek payı fakülte mezunu olan meslek mensupları almaktadır. Lise ve dengi okullardan mezun olup bu mesleği yürüten meslek mensuplarının sayısı da her geçen gün azalmaktadır.

Tablo 26: Meslek Mensuplarının Mesleki Unvanlarına Göre Dağılımı

MESLEKİ UNVAN	FREKANS	% DAĞILIM
Serbest Muhasebeci	24	20,9
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	91	79,1
TOPLAM	115	100

Grafik 4: Meslek Mensuplarının Mesleki Unvanlarına Göre Dağılımı

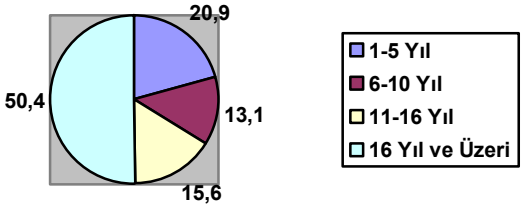

115 katılımcının katıldığı araştırmaya göre; 24 muhasebe meslek mensubu serbest muhasebeci unvanına sahipken, 91'i serbest muhasebeci mali müşavir unvanına sahiptir. Dolayısıyla bu grubun % 20,9'u serbest muhasebeci, %79,1'i ise serbest muhasebeci mali müşavirdir.

Tablo 27: Meslek Mensuplarının Mesleki Deneyimlerine Göre Dağılımı

EĞİTİM SÜRESİ	FREKANS	% DAĞILIM
1-5 Yıl	22	19,1
6-10 Yıl	35	30,4
11-15 Yıl	16	13,9
16 Yıl ve Üzeri	42	36,6
Toplam	115	100

Grafik 5: Meslek Mensuplarının Mesleki Deneyimlerine Göre Dağılımı

Yapılan araştırmaya göre meslek mensuplarının % 20,9' u 1-5 yıl arası deneyime, %13,1' i 6-10 yıl arası deneyime , % 15,6' sı 11-16 yıl arası deneyime ve % 50,4' ü ise 16 yıl ve üzeri deneyime sahiptir.

3. 5. 2. KOBİ' ler İçin UFRS Taslağının Kırklareli ve Edirne İllerindeki Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Değerlendirilmesi'nin Uygulama Sonuçları Hakkında Görüşler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, aşağıdaki tablolar ve grafikler halinde özetlenmiştir.

Tablo 28: Ülkemizdeki KOBİ Tanımının Daha Detaylı Hazırlanıp, Genel Kabul Görecek Hale Getirilmesi Görüşüne Katılanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	69	60
Katılıyorum	38	33
Kararsızım	3	2,6
Katılmıyorum	3	2,6
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,7
TOPLAM	115	100

Grafik 6: Ülkemizdeki KOBİ Tanımının Daha Detaylı Hazırlanıp, Genel Kabul Görecek Hale Getirilmesi Görüşüne Katılanların Dağılımı

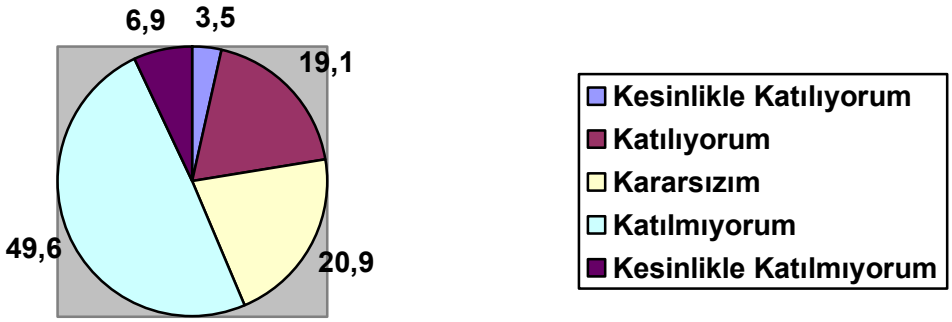

Araştırmada yer alan "Ülkemizdeki KOBİ Tanımının Daha Detaylı Hazırlanıp, Genel Kabul Görecek Hale Getirilmesi" görüşüne meslek mensuplarından % 60' ı kesinlikle katılırken, % 33' ü katılmakta, % 2,6' sı kararsız, % 2,6' sı katılmamakta, % 1,7' si ise kesinlikle katılmamaktadır.

Tablo 29: Ekonomik Açıdan Gelişmiş Ülkelerdeki KOBİ Tanımları ile Bu Ülkelerin Rakamsal Değerleri, Cari Değerlerle Örtüşmektedir Görüşüne Katılanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	4	3.5
Katılıyorum	22	19,1
Kararsızım	24	20,9
Katılmıyorum	57	49,6
Kesinlikle Katılmıyorum	8	6,9
TOPLAM	115	100

Grafik 7: Ekonomik Açıdan Gelişmiş Ülkelerdeki KOBİ Tanımları ile Bu Ülkelerin Rakamsal Değerleri, Cari Değerlerle Örtüşmektedir Görüşüne Katılanların Dağılımı

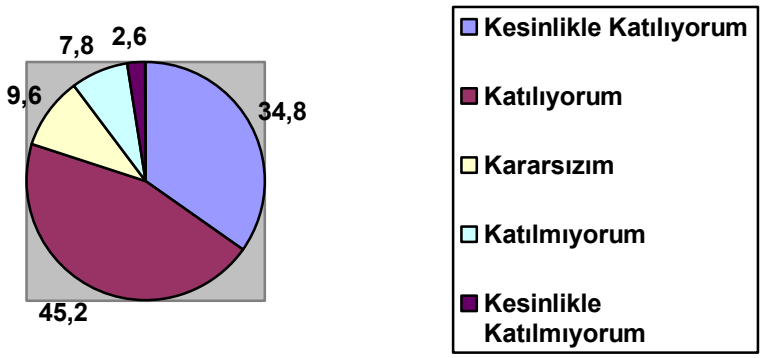

Anket sonuçları gösteriyor ki "Ekonomik açıdan gelişmiş ülkelerdeki KOBİ tanımları ile bu ülkelerin rakamsal değerleri, cari değerlerle örtüşmektedir." görüşüne kesinlikle katılan meslek mensubu sayısı oranı % 3,5 katılan oranı 19,1 kararsız olan meslek mensubu oranı % 20,9 katılmayan meslek mensubu oranı % 49,6 ve kesinlikle katılmayan meslek mensubu oranı % 6,9'dur.

Tablo 30: UFRS' nin İşletme Büyüklüklerine Göre Farklı Taslaklar Halinde Hazırlanması Uygundur Görüşüne Katılanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	40	34,8
Katılıyorum	52	45,2
Kararsızım	11	9,6
Katılmıyorum	9	7,8
Kesinlikle Katılmıyorum	3	2,6
TOPLAM	115	100

Grafik 8: UFRS' nin İşletme Büyüklüklerine Göre Farklı Taslaklar Halinde Hazırlanması Uygundur Görüşüne Katılanların Dağılımı

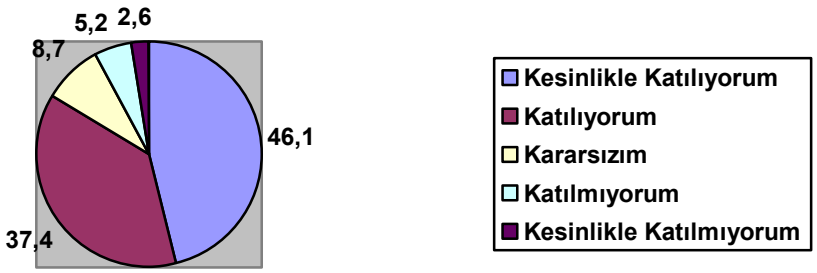

Araştırmadaki veriler gösteriyor ki; meslek mensuplarının %34,8' i "UFRS' nin işletme büyüklerine göre farklı taslaklar halinde hazırlanmasının uygun olduğu" görüşüne kesinlikle katılırken, %45,2' si "katılıyorum" u, %9,6' sı "kararsızım" ı, %7,8' i "katılmıyorum" u, %2,6' sı ise "kesinlikle katılmıyorum" u seçmiştir.

Tablo 31: KOBİ' ler İçin Yapılan Çalışmaların Online Yöntemlerle, Tüm İlgili Kesimlere Ulaştırılması Doğru Bir Yöntemdir Görüşüne Katılanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	53	46,1
Katılıyorum	43	37,4
Kararsızım	10	8,7
Katılmıyorum	6	5,2
Kesinlikle Katılmıyorum	3	2,6
TOPLAM	115	100

Grafik 9: KOBİ' ler İçin Yapılan Çalışmaların Online Yöntemlerle, Tüm İlgili Kesimlere Ulaştırılması Doğru Bir Yöntemdir Görüşüne Katılanların Dağılımı

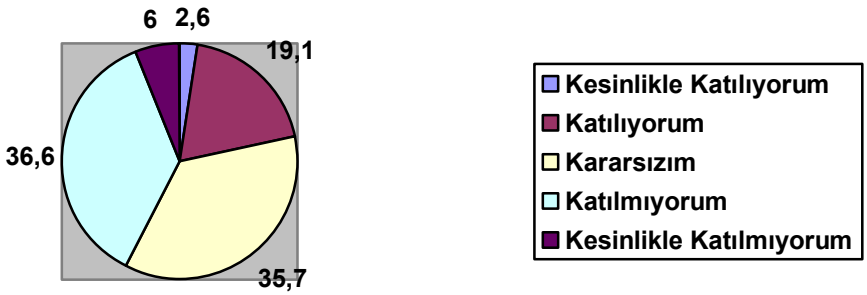

Yapılan araştırmaya göre; "KOBİ' ler için yapılan çalışmaların online yöntemlerle, tüm ilgili kesimlere ulaştırılması doğru bir yöntemdir." görüşüne, 115 meslek mensubunun % 46,1'i kesinlikle katılmakta, % 37,4' ü katılmakta, % 8,7' si kararsız olup, % 5,2' si katılmamakta, % 2,6' sı kesinlikle katılmamaktadır. Oransal olarak bakıldığında meslek mensuplarının % 46,1' i bu yöntemin doğruluğunu kesinlikle kabul ederken, % 2,6' sı kesinlikle kabul etmemektedir.

Tablo 32: Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu' nun KOBİ' ler İçin UFRS ile İlgili Yaptığı Çalışmalar Yeterlidir Görüşüne Katılanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	3	2,6
Katılıyorum	22	19,1
Kararsızım	41	35,7
Katılmıyorum	42	36,6
Kesinlikle Katılmıyorum	7	6
TOPLAM	115	100

Grafik 10: Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu' nun KOBİ' ler İçin UFRS ile İlgili Yaptığı Çalışmalar Yeterlidir Görüşüne Katılanların Dağılımı

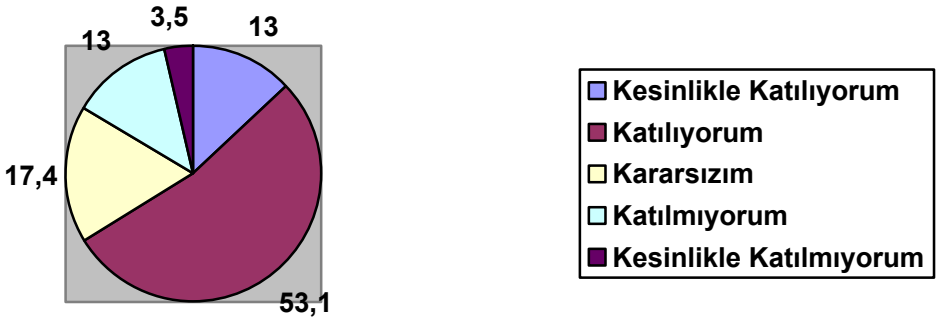

115 meslek mensubunun katıldığı araştırmaya göre; "Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu' nun KOBİ' ler için UFRS ile ilgili yaptığı çalışmalar yeterliği olduğu görüşüne kesinlikle katılanların oranı % 2,6, katılanların oranı %19,1, kararsız olanların oranı % 35,7, katılmayanların oranı % 36,6 ve kesinlikle katılmayanların oranı ise % 6'dır.

Tablo 33: Standart Düzenleyici Kuruluşların KOBİ Standardının Hayata Geçirilebilmesi İçin Yaptıkları Çalışmalar Yeterli Değildir Görüşünü Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	15	13
Katılıyorum	61	53,1
Kararsızım	20	17,4
Katılmıyorum	15	13
Kesinlikle Katılmıyorum	4	3,5
TOPLAM	115	100

Grafik 11: Standart Düzenleyici Kuruluşların KOBİ Standardının Hayata Geçirilebilmesi İçin Yaptıkları Çalışmalar Yeterli Değildir Görüşünü Savunanların Dağılımı

115 meslek mensubunca yapılan araştırma verileri gösteriyor ki; "Standart düzenleyici kuruluşların KOBİ standardının hayata geçirilebilmesi için yaptıkları çalışmaların yeterli olup olmadığı" görüşüne 115 meslek mensubunun % 13' ü kesinlikle katılıyor, % 53,1' i katılıyor, % 17,4' ü kararsız, % 13' ü katılmıyor, % 3' ü kesinlikle katılmıyor.

Tablo 34: KOBİ' ler İçin UFRS' yi Kullanıp Kullanmama Kararının Ülkemizde Yetkili Kuruluşlar Tarafından Belirlenmesi Doğru Bir Karar Değildir Görüşünü Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	16	13.9
Katılıyorum	39	33.9
Kararsızım	24	20,9
Katılmıyorum	26	22,6
Kesinlikle Katılmıyorum	10	8,7
TOPLAM	115	100

Grafik 12: KOBİ' ler İçin UFRS' yi Kullanıp Kullanmama Kararının Ülkemizde Yetkili Kuruluşlar Tarafından Belirlenmesi Doğru Bir Karar Değildir Görüşünü Savunanların Dağılımı

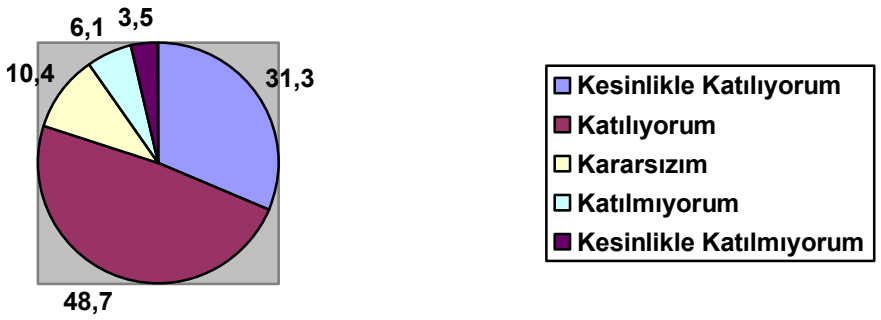

Yapılan araştırmaya göre; "KOBİ' ler için UFRS' yi kullanıp kullanmama kararının ülkemizde yetkili kuruluşlar tarafından belirlenmesinin doğru bir karar olup olmadığı görüşüne, meslek mensuplarından % 13,9' u kesinlikle katılmakta, % 33,9' u katılmakta, % 20,9' u kararsızım, % 22,6' sı katılmamakta, % 8,7' si kesinlikle katılmaktadır.

Tablo 35: KOBİ' ler İçin UFRS' yi Kullanan KOBİ' lerin Mali Tabloları Daha Net Olacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	36	31,3
Katılıyorum	56	48,7
Kararsızım	12	10,4
Katılmıyorum	7	6,1
Kesinlikle Katılmıyorum	4	3,5
TOPLAM	115	100

Grafik 13: KOBİ' ler İçin UFRS' yi Kullanan KOBİ' lerin Mali Tabloları Daha Net Olacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

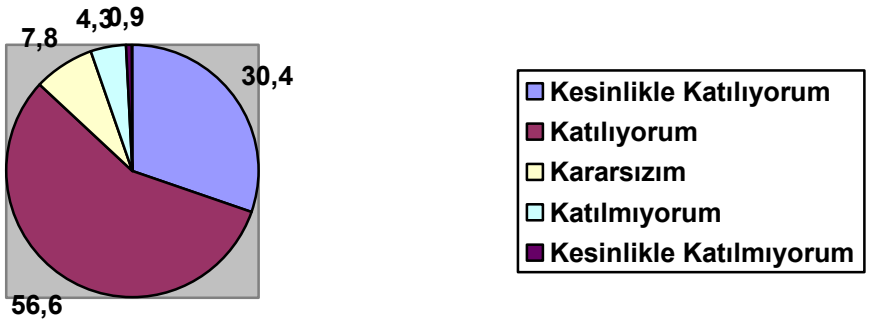

Yapılan araştırmaya göre; araştırmaya katılan 115 muhasebeciden "KOBİ' ler için UFRS' yi kullanan KOBİ' lerin mali tabloları daha net olacaktır." görüşüne % 31,3' ü kesinlikle katılmakta, % 48,7' si katılmakta, % 10,4' ü kararsız kalmakta, %6,1' i katılmamakta, % 3,5' i kesinlikle katılmamaktadır.

Tablo 36: Firma Bilgilerinin Rahatça Karşılaştırılabilmesi İçin KOBİ' lerin UFRS' yi Kullanması Faydalı Olacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	35	30,4
Katılıyorum	65	56,6
Kararsızım	9	7,8
Katılmıyorum	5	4,3
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,9
TOPLAM	115	100

Grafik 14: Firma Bilgilerinin Rahatça Karşılaştırılabilmesi İçin KOBİ' lerin UFRS' yi Kullanması Faydalı Olacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

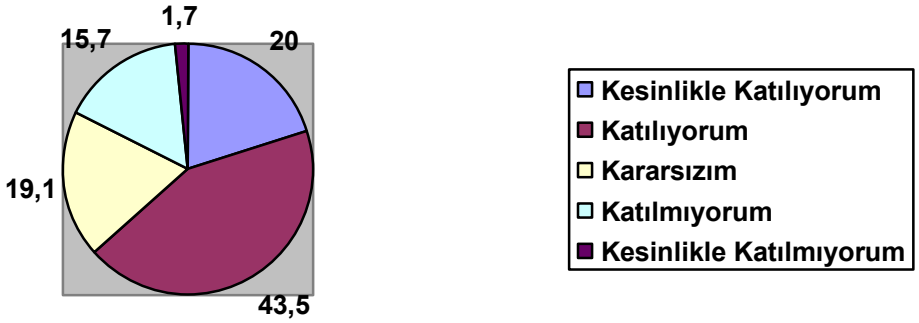

115 meslek mensubunun katıldığı araştırmaya göre; firma bilgilerinin rahatça karşılaştırabilmesi için KOBİ' lerin UFRS' yi kullanmasının faydalı olacağına %30,4' ü kesinlikle katılmak, % 56,6' sı katılmakta, % 7,8' i kararsız, % 4,3' ü katılmamakta, % 0,9' u kesinlikle katılmamaktadır.

Tablo 37: KOBİ' lerin Mali Sıkıntılarının Üstesinden Gelebilmesi İçin KOBİ' ler İçin UFRS Setinden Faydalanması Gereklidir Görüşünü Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	23	20
Katılıyorum	50	43,5
Kararsızım	22	19,1
Katılmıyorum	18	15,7
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,7
TOPLAM	115	100

Grafik 15: KOBİ' lerin Mali Sıkıntılarının Üstesinden Gelebilmesi İçin KOBİ' ler İçin UFRS Setinden Faydalanması Gereklidir Görüşünü Savunanların Dağılımı

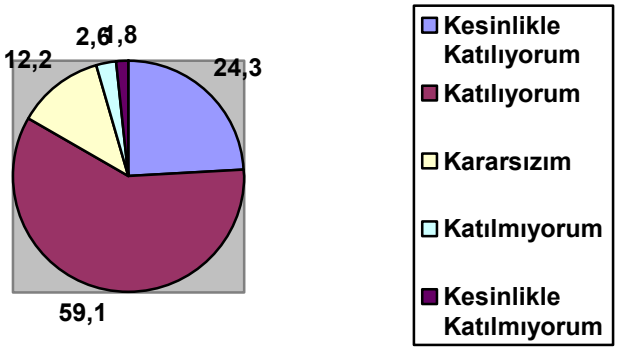

Yapılan araştırma gösteriyor ki; "KOBİ' lerin mali sıkıntılarının üstesinden gelebilmesi için KOBİ' ler için UFRS setinden faydalanmasının gerekli olup olmadığı" görüşü hakkında 115 meslek mensubundan % 20' si gerekli olduğuna kesinlikle katılmakta, % 43,5' i katılmakta, %19,1' i kararsız olup, % 15,7' si katılmamakta, % 1,7' si ise kesinlikle katılmamaktadır.

Tablo 38: KOBİ' lerin Daha Nitelikli ve Daha Kullanılabilir Bilgi Üretmeleri İçin UFRS' yi Kullanmaları Gerekmektedir Görüşünü Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	28	24,3
Katılıyorum	68	59,1
Kararsızım	14	12,2
Katılmıyorum	3	2,6
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,8
TOPLAM	115	100

Grafik 16: KOBİ' lerin Daha Nitelikli ve Daha Kullanılabilir Bilgi Üretmeleri İçin UFRS' yi Kullanmaları Gerekmektedir Görüşünü Savunanların Dağılımı

Yapılan araştırmaya göre 115 muhasebeciden % 24,3' ü "KOBİ' lerin daha nitelikli ve daha kullanılabilir bilgi üretmeleri için UFRS' yi kullanmaları gerektiği" görüşüne kesinlikle katılırken, %59,1' i katılmakta, % 12,2' si kararsız olup, % 2,6' sı katılmamakta ve % 1,8' i kesinlikle katılmamaktadır.

Tablo 39: KOBİ' lerin Tam Set UFRS Yerine KOBİ' ler İçin UFRS' yi Kullanmaları Asgari Maliyet Sağlar Görüşünü Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	10	8,7
Katılıyorum	65	56,5
Kararsızım	25	21,8
Katılmıyorum	14	12,1
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,9
TOPLAM	115	100

Grafik 17: KOBİ' lerin Tam Set UFRS Yerine KOBİ' ler İçin UFRS' yi Kullanmaları Asgari Maliyet Sağlar Görüşünü Savunanların Dağılımı

115 meslek mensubu üzerinde yapılan araştırma gösteriyor ki; "KOBİ' lerin tam set UFRS yerine KOBİ' ler için UFRS' yi kullanmaları asgari maliyet sağlar" görüşüne kesinlikle katılanlar 10 kişiyle % 8,7' lik bir oranı, katılanlar 65 kişiyle % 56,5' lik bir oranı, kararsız kalanlar 25 kişiyle % 21,8' lik bir oranı, katılmayanlar 14 kişiyle % 12,1' lik bir oranı, kesinlikle katılmayanlar ise 1 kişi ile % 0,9' luk bir oranı vermektedir.

Tablo 40: KOBİ' lerde Kurumsallaşma UFRS ile Sağlanacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	13	11,3
Katılıyorum	55	47,8
Kararsızım	27	23,5
Katılmıyorum	19	16,5
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,9
TOPLAM	115	100

Grafik 18: KOBİ' ler de Kurumsallaşma UFRS ile Sağlanacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

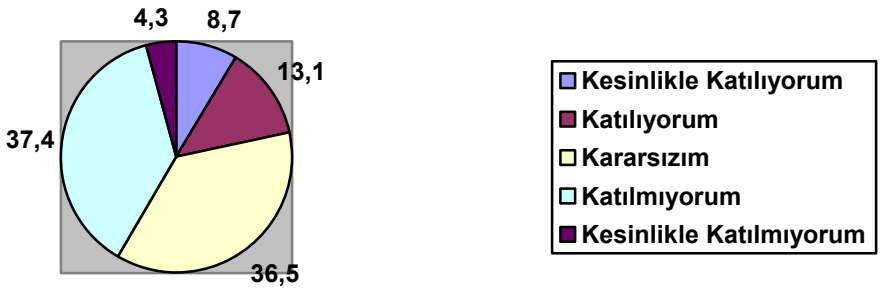

Muhasebe meslek mensuplarının katılımıyla yapılan araştırma sonuçları, 115 muhasebecinin % 11,3' ü "KOBİ' ler de kurumsallaşma UFRS ile sağlanacaktır" görüşüne kesinlikle katılmakta, % 47,8' i katılmakta, % 23,5' i kararsız olduğunu ifade etmekte, % 16,5' u katılmamakta, % 0,9' u ise kesinlikle katılmamaktadır.

Tablo 41: KOBİ' ler İçin UFRS Hazırlanırken, Kullanıcıların Talepleri Dikkate Alınmıştır Görüşünü Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	10	8,7
Katılıyorum	15	13,1
Kararsızım	42	36,5
Katılmıyorum	43	37,4
Kesinlikle Katılmıyorum	5	4,3
TOPLAM	115	100

Grafik 19: KOBİ' ler İçin UFRS Hazırlanırken, Kullanıcıların Talepleri Dikkate Alınmıştır Görüşünü Savunanların Dağılımı

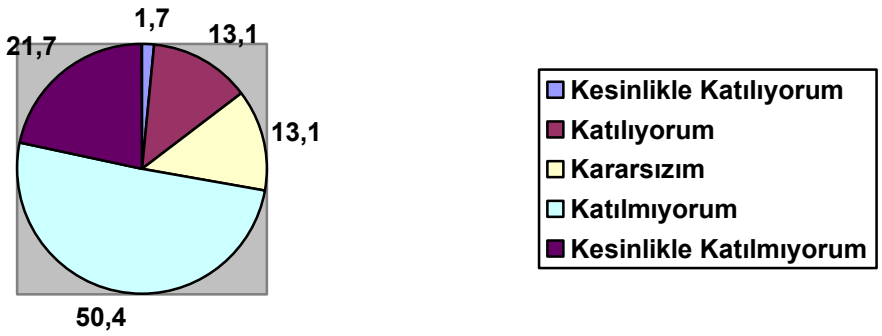

115 meslek mensubu üzerinde yapılan araştırmada çıkan sonuçlara göre; "KOBİ' ler için UFRS hazırlanırken, kullanıcıların talepleri dikkate alınmıştır" görüşüne kesinlikle katılanlar bütün meslek mensuplarının % 8,7' si, katılanlar % 13,1' i, kararsız olanlar % 36,5' u, katılmayanlar % 37,4' ü, kesinlikle katılmayanlar % 4,3' üdür.

Tablo 42: Muhasebe Meslek Mensupları, KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı Hakkında Tam Bir Eğitime Sahiptirler Görüşünü Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	2	1,7
Katılıyorum	15	13,1
Kararsızım	15	13,1
Katılmıyorum	58	50,4
Kesinlikle Katılmıyorum	25	21,7
TOPLAM	115	100

Grafik 20: Muhasebe Meslek Mensupları, KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı Hakkında Tam Bir Eğitime Sahiptirler Görüşünü Savunanların Dağılımı

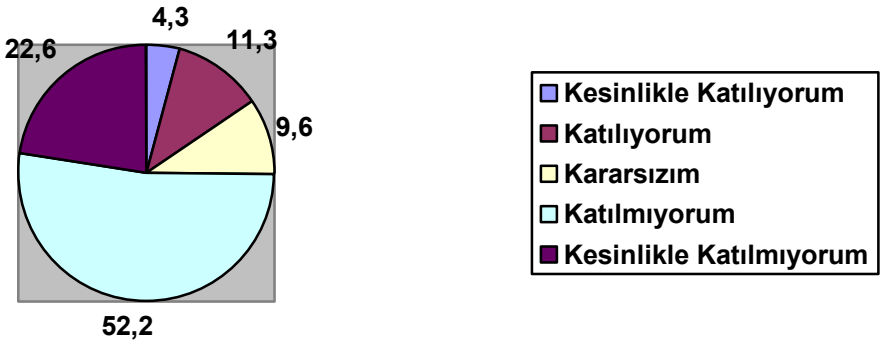

Yapılan araştırma sonuçlarına göre; 115 meslek mensubunun "muhasebe meslek mensupları, KOBİ' ler için UFRS taslağı hakkında tam bir eğitime sahiptirler" görüşüne kesinlikle katılanların oranı % 1,7, katılanların oranı % 13,1, kararsız olanların oranı % 13,1, katılmayanların oranı % 50,4, kesinlikle katılmayanların oranı % 21,7' dir.

Tablo 43: KOBİ' ler İçin UFRS Seti Hakkında Bağlı Olduğu Meslek Odası Yeterli Eğitimi Vermektedir Görüşünü Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	5	4,3
Katılıyorum	13	11,3
Kararsızım	11	9,6
Katılmıyorum	60	52,2
Kesinlikle Katılmıyorum	26	22,6
TOPLAM	115	100

Grafik 21: KOBİ' ler İçin UFRS Seti Hakkında Bağlı Olduğu Meslek Odası Yeterli Eğitimi Vermektedir Görüşünü Savunanların Dağılımı

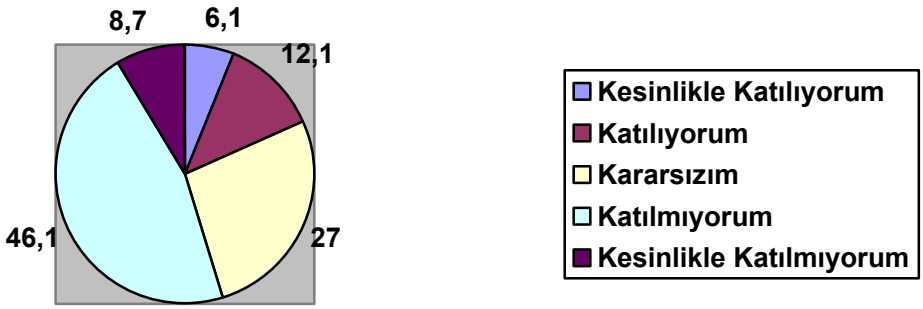

115 muhasebe meslek mensubu üzerinde yapılan araştırmanın sonuçlarına göre; "KOBİ' ler için UFRS seti hakkında bağlı olduğu meslek odası yeterli eğitimi vermektedir." görüşüne kesinlikle katılanlar % 4,3' lük, katılanlar % 11,3' lük, kararsız olanlar %9,6' lık, katılmayanlar % 52,2' lik, kesinlikle katılmayanlar % 22,6' lık bir orana sahiptir.

Tablo 44: KOBİ' ler İçin UFRS Hakkında Gerekli Materyallere Rahatlıkla Ulaşılmaktadır Görüşünü Savunanların Dağlımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	7	6,1
Katılıyorum	14	12,1
Kararsızım	31	27
Katılmıyorum	53	46,1
Kesinlikle Katılmıyorum	10	8,7
TOPLAM	115	100

Grafik 22: KOBİ' ler İçin UFRS Hakkında Gerekli Materyallere Rahatlıkla Ulaşılmaktadır Görüşünü Savunanların Dağlımı

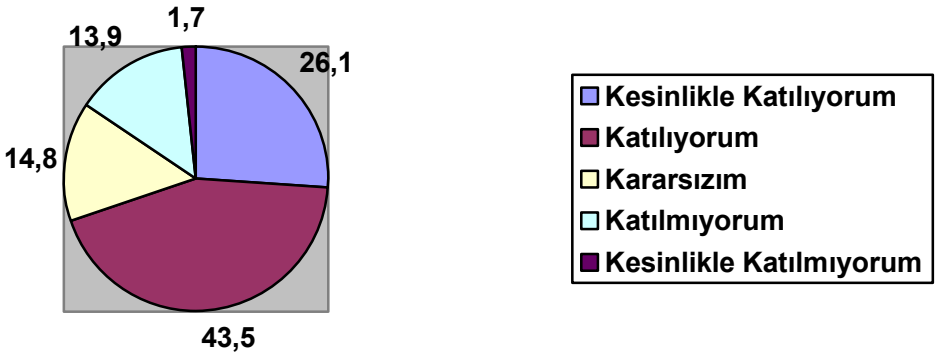

Araştırma sonuçlarına göre; 115 muhasebe meslek mensubundan 7' si "KOBİ' ler için UFRS hakkında gerekli materyallere rahatlıkla ulaşılabildiği" görüşüne kesinlikle katılarak % 6,1' lik oranı, 14' ü katılarak % 12,1' lik oranı, 31'i kararsız kalarak %27' lik oranı, 53' ü katılmayarak % 46,1' lik oranı, 10' u kesinlikle katılmayarak % 8,7' lik oranı oluşturmaktadır.

Tablo 45: KOBİ' ler İçin UFRS Taslağının Kullanılması Muhasebe Meslek Mensuplarına Fazladan İş Yüküne Sebep Olacaktır Görüşüne Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	30	26,1
Katılıyorum	50	43,5
Kararsızım	17	14,8
Katılmıyorum	16	13,9
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,7
TOPLAM	115	100

Grafik 23: KOBİ' ler İçin UFRS Taslağının Kullanılması Muhasebe Meslek Mensuplarına Fazladan İş Yüküne Sebep Olacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

115 muhasebe meslek mensubu üzerinde yapılan araştırma gösteriyor ki; "KOBİ' ler için UFRS taslağının kullanılması muhasebe meslek mensuplarına fazladan iş yüküne sebep olacaktır" görüşüne bu meslek mensuplarının % 26,1' i kesinlikle katılıyor, %43,5' i katılıyor, % 14,8' i kararsız, % 13,9' u katılmıyor, % 1,7' si kesinlikle katılmıyor.

Tablo 46: KOBİ' ler İçin UFRS Kullanılmasıyla Yasal Boşluklar Kapanacağı İçin Muhasebe Meslek Mensuplarının İnisiyatifi Ortadan Kalkacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	14	12,2
Katılıyorum	45	39,1
Kararsızım	26	22,6
Katılmıyorum	23	20
Kesinlikle Katılmıyorum	7	6,1
TOPLAM	115	100

Grafik 24: KOBİ' ler İçin UFRS Kullanılmasıyla Yasal Boşluklar Kapanacağı İçin Muhasebe Meslek Mensuplarının İnisiyatifi Ortadan Kalkacaktır Görüşünü Savunanların Dağılımı

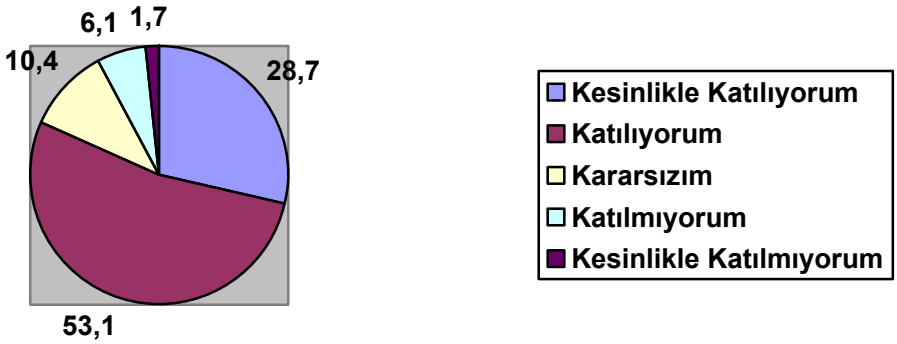

Muhasebe meslek mensuplarının katılımıyla yapılan araştırma sonuçları, 115 muhasebecinin % 12,2' si "KOBİ' ler İçin UFRS kullanılmasıyla yasal boşluklar kapanacağı için muhasebe meslek mensuplarının inisiyatifinin ortadan kalkacağı" görüşüne kesinlikle katılırken, % 39,1' i katılmakta, % 22,6' sı kararsız kalmakta, % 20' si katılmayıp, % 6,1' i kesinlikle katılmamaktadır.

Tablo 47: KOBİ' ler İçin UFRS Taslağının Etkin Kullanımında Denetimin Hangi Yöntemlerle Yapılacağı Belirlenmelidir Görüşünü Savunanların Dağılımı

GÖRÜŞLER	FREKANS	% DAĞILIM
Kesinlikle Katılıyorum	33	28,7
Katılıyorum	61	53,1
Kararsızım	12	10,4
Katılmıyorum	7	6,1
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,7
TOPLAM	115	100

Grafik 25: KOBİ' ler İçin UFRS Taslağının Etkin Kullanımında Denetimin Hangi Yöntemlerle Yapılacağı Belirlenmelidir Görüşünü Savunanların Dağılımı

Yapılan araştırma sonuçlarından yola çıkarak, "KOBİ' ler için UFRS taslağının etkin kullanımında denetimin hangi yöntemlerle yapılacağı belirlenmelidir" görüşüne kesinlikle katılanların oranı % 28,7, katılanların oranı % 53,1, kararsız olanların oranı % 10,4, katılmayanların oranı % 6,1, kesinlikle katılmayanların oranı % 1,7'dir.

3.5.6. DEĞERLENDİRME

Araştırma sonucu elde edilen verilere göre; ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadır ve 35-45 yaş arası dağılımın daha fazladır. Alanında lisans eğitimi almış meslek mensubu sayısı ankete katılanların yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir unvanına sahip olan büyük çoğunluğun deneyimleri ise yoğun olarak 16 yıldan fazladır.

Araştırmaya göre muhasebe meslek mensuplarının çoğunluğu ülkemizde ki KOBİ tanımının yeterli olmadığını ve daha detaylı hale getirilmesi gerektiğini düşünürken, başka bir çoğunluk ise ekonomik olarak gelişmiş ülkelerin KOBİ tanımları ile cari değerlerinin uyumlu olmadığını düşünmektedir. UFRS' lerin işletmelerin büyüklüklerine göre ayarlanması gerektiğine meslek mensuplarının yarısına yakını katılmaktadır.

KOBİ' lere yönelik yapılan çalışmaların online yöntemlerle KOBİ' lere ulaştırılmasının faydalı olduğu görüşünü meslek mensuplarının büyük bir çoğunluğu taşımaktadır. Ancak TMSK' nin bu konu hakkında yaptığı çalışmaların yeterli olmadığı görüşü ile kararsız kalanların oranları birbirine yakındır. TMSK' yi bu konuda yetersiz bulan meslek mensupları standart düzenleyici diğer kuruluşların KOBİ standardının hayata geçirilmesi ile ilgili yaptığı çalışmaları yeterli bulmaktadır.

Meslek mensuplarının çoğunluğu KOBİ' ler için UFRS' yi kullanmanın yetkili kuruluşlarca karar verilmesi gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca bu taslağı kullanan KOBİ' lerin mali tablolarının daha net olacağı görüşüne büyük bir çoğunluk olarak katılmaktadırlar. KOBİ UFRS' yi kullanan işletmelerin firma bilgilerini daha rahat karşılaştırabileceklerini düşünen meslek mensubu sayısı oldukça fazladır. Bu seti kullanmada ki en büyük avantajın mali sıkıntıları azaltacağı olduğu görüşüne meslek mensuplarının yarısı katılmaktadır. Ayrıca KOBİ' lerin daha nitelikli ve kullanılabilir bilgi üretmelerinde KOBİ UFRS' nin şart olduğu görüşü savunulmaktadır.

Çoğunluğu oluşturan meslek mensuplarına göre; KOBİ' lerin kendileri için hazırlanan KOBİ UFRS' yi kullanmaları Tam Set UFRS'yi kullanmalarına göre daha az maliyet

yaratmaktadır. Kurumsallaşma talebi güden KOBİ'lerin b isteklerinin UFRS ile sağlanacağı görüşüne meslek mensuplarının büyük çoğunluğu katılmaktadır.

KOBİ' ler için UFRS hazırlanırken kullanıcıların taleplerinin dikkate alındığı görünü savunan muhasebe meslek mensuplarının en çok sıkıntı da olduğu konu KOBİ' ler için UFRS taslağı hakkında yeterli bir eğitimin verilmemesidir. Bu nokta da topu meslek odalarının görevli olması gerektiği görüşünü taşımaktadırlar. Gerekli eğitimin meslek odaları tarafından verilmediği görüşünü taşıyan meslek mensuplarının sayısı ankete katılanların yarısından fazladır. KOBİ UFRS hakkında gerekli materyale ulaşamadığından yakınana meslek mensubu sayısı da oldukça fazladır.

Muhasebe meslek mensuplarının çoğu, bu taslağın KOBİ' ler için ayrı bir külfet olacağı görüşüne katılmaktadırlar ve bu standart setiyle birlikte kendi inisiyatiflerinin ortadan kalkacağını düşünmektedirler. KOBİ' lerin, KOBİ' ler için UFRS taslağını etkin olarak kullandıklarında denetimin hangi yöntemlerle yapılacağının belirlenmesi gerektiğini belirten muhasebe meslek mensuplarının sayısı da ankete katılanların yarısından fazladır.

Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirlerin, KOBİ' ler için UFRS hakkında yapabilecekleri en önemli atılım meslek odalarını bu konuda eğitim vermeye teşvik etmeleri olacaktır. Meslek odaları meslek mensuplarına tam ve yeterli materyali sağlayıp, doğru bilgiler verdiği takdir de, bu konudaki açıklar kapanır ve mali bilgiler tam ve güvenilir bir hal alır.

SONUÇ

Günümüz ekonomilerinde KOBİ' lerin önemi her geçen gün artmaktadır. Artan önemle birlikte KOBİ' lere verilen desteklerde hükümetlerce çeşitlenmektedir. Doğru bir KOBİ tanımlaması yapıldığı takdirde KOBİ' ler bu desteklerden tam manasıyla faydalanabilirler. KOBİ' lerin büyük işletmelere göre birçok avantaja sahip olmasının yanında bir takım dezavantajlara da sahiptir. Müşteri taleplerine anında yanıt verme, yenililere hızlı adapte olabilme gibi avantajları KOBİ' leri büyük işletmelerin karşısında önde gösterse de sermaye ve krebilite, uzmanlaşmış personel eksikliği gibi konularda büyük işletmelerin karşısında ayakta durmakta zorlanmaktadırlar.

KOBİ' lere sağlanan en önemli fayda finansmandır. Gerek kuruluş aşamasında gerekte gelişme sürecinde mali konularda güçlük çeken KOBİ' lere bazı kurumlar, finansal açıdan destek sağlamaktadır. Böylelikle KOBİ' lerin ekonomide ki yeri gittikçe artmaktadır. Tam destek alan KOBİ' ler bazı sorunlarla karşılaşsalar da, toplumsal kalkınmada önemli bir rol üstlenmektedir.

KOBİ' lerin ülkeye sağladığı en önemli fayda istihdam olunca KOBİ' lerin sayısının artması ve geliştirilmesine yönelik değişiklikler muhasebe mesleğiyle ilgili kurumlarca yapılmaktadır. Uluslararası arenada bu işi, IASB üstlenirken ülkemizde bu konuyla ilgili tek yetkili kurum Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu' dur.

Muhasebe konusunda ülkeler arası anlaşmazlıkları gidermek ve herkesin aynı yorumu yapabileceği ortak bir muhasebe alanı yaratmak için, tüm dünyada ortak bir dil kullanılması amaçlanmıştır. Bunun sonucunda da ortaya UFRS çıkmıştır. UFRS'nin tüm dünya dillerine çevrilerek herkesçe benimsenmesinin ardından 2005 yılından itibaren bu standartlar kullanılmaya başlanmıştır. Bu standartlar ihtiyaç dâhilinde revize edilmekte ve gerekli duyulduğu takdirde yeni standartlar eklenmektedir.

Ulusal ve uluslararası alanda UFRS' nin geliştirilmesiyle ilgili çalışmalar devam etmektedir. Bu gelişmeleri her büyüklükteki işletmenin takip etmesi ve uygulaması gerekmektedir. Ancak, KOBİ' ler bu konuda bir dönem güçlük çekmişlerdir. Çok kapsamlı

olan Tam Set UFRS' nin içerdiği birçok bilgi KOBİ' ler için gereksiz olmakla birlikte onlara fazladan yük yüklüyordu. Büyük işletmeler için gerekli olan bilgilerin ve zorunlulukların KOBİ' lerde de olması gerek maliyet gerek işgücü olarak KOBİ' leri zorlamaktaydı. Bu sorunların KOBİ'ler tarafından dile getirilmesiyle IASB, "IFRS for SME's" i hazırlayarak KOBİ'lere kolaylık sağlamayı amaçlamıştır.

Ülkemizde, IASB tarafından hazırlanan "IFRS for SME's" , Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu o dönemki adıyla TMSK tarafından ülkemiz iç hukuklarına uydurularak hazırlanan "KOBİ' ler İçin UFRS Taslağını yayınlamıştır. Türkiye' nin bu kadar çabuk bu taslağı yayınlamasının temel nedeni o dönem tasarı halinde olan yeni TTK idi. 1 Temmuz 2012 itibariyle yürürlüğe giren Yeni TTK ile "KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı" taslak olmaktan çıkıp yasalaşmıştır.

KOBİ' ler İçin UFRS, KOBİ' lerin hazırlayacağı finansal tablolardaki güvenilirliği, açıklığı ve anlaşılabilirliği sağlayacaktır. Hazırlanan finansal tabloların doğru ve güvenilir bilgiler vermesi gerek işletme içi gerek işletme dışı ilgi gruplarınca çok önemlidir. Bu tablolar göre hazırlanacak raporlar işletmelerin geleceklerini etkilemektedir. Kredi temin eden, yatırım yapan ve borç sağlayan gruplar işletmelere finansal tablolarına bakarak yardım etmektedirler. Finansal tablolardaki tutarsızlıklar, anlaşılmazlıklar ve doğru olmayan bilgiler KOBİ' lere bu gruplar karşısında dezavantaj sağlayacaktır.

Bu konudaki en önemli nokta KOBİ' ler İçin UFRS setini kullanacakların belirlenmesidir. Doğru ve tam bir KOBİ tanımı yapılmadığı takdirde kimin KOBİ olarak kabul edileceği belirlenemediği için anlaşmazlıklar ortaya çıkacaktır. Bu yüzden genel geçer ve herkes tarafından kabul edilebilir bir KOBİ tanımlaması yapılmıştır ve ülkemizdeki işlemlerin % 98'inin KOBİ olduğu belirlenmiştir.. KOBİ' nin sınırları çizildikten sonra ki aşama bunu kullanacak grupların gündeme getirilmesidir.

KOBİ' ler İçin UFRS' nin sahip olduğu; ihtiyatlılık, güvenilirlik, özün önceliği, ihtiyaca uygunluk gibi özelliklerle bu standart KOBİ' lere birçok avantaj sağlamaktadır. KOBİ' lerin bu standardı kabul etmelerinin temel nedeni; sermayeye erişimi kolaylaştırması

ve gelişmiş karşılaştırılabilirliğe göre raporlama şansı tanımasıdır. KOBİ'ler için UFRS'nin ilgi grupları da en az KOBİ' ler kadar bu standardı talep etmektedirler.

Bütün işletmeler mali işlemlerini yürütmeleri için muhasebe meslek mensuplarıyla çalışırlar. KOBİ' ler bu işlerini serbest muhasebeciler ve serbest muhasebeci mali müşavirler yardımıyla hallederler. Bu yüzden KOBİ' ler için UFRS hakkında söz sahibi olan en önemli grup serbest muhasebeciler ve serbest muhasebeci mali müşavirlerdir. Bu standardın hazırlanması ve yürütülmesi aşamasında serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirlerin düşünceleri çok önemlidir.

Muhasebe meslek mensupları standart koyucular ile standardı uygulayıcılar arasında arabulucu görevi üstlendikleri için standartlar hakkında en çok söz hakkına sahip gruptur. Türkiye' nin muhasebe hakkındaki şartlarını ve ihtiyaçlarını en iyi bilen kişiler oldukları için Kamu gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu' nun hazırladığı bazı standartları yetersiz bulmaktadır.

Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında muhasebe meslek mensupları bu konu hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, meslek odalarının da bu konu da kendilerine destek bulunmadığı anlaşılmaktadır. Yani UFRS' nin uygulanmaya başlanmasıyla birlikte meydan gelecek olası sorunlar şimdiden kendini göstermektedir. Tabi ki buradaki tek suçlu meslek odaları değildir. Artık 1 0cak 2013 itibariyle kullanıma başlayacak olan bu standarda muhasebe meslek mensuplarının yeterli özeni göstermeleri ve bu konuda kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir.

Muhasebe alanı her gün yeni bir oluşum içinde olan bir alandır. Kanunlar sürekli yenilenmekte, bilgiler güncellenmekte ve standartlara bir yenisi eklenmektedir. Değişimin bu kadar hızlı olduğu bir durumda muhasebe meslek mensuplarının yerinde saymaları ve kendilerini güncelleştirmemeleri zararlarınadır. Bu konuda sürekli eğitim şarttır. KOBİ' lerin artı maliyetini düşürmek amacıyla hazırlanan "KOBİ' ler İçin UFRS" , eğitimsiz kişilerin elinde olduğunda hiçbir fayda sağlamaz. Önemli olan onu anlayabilecek ve uygulayabilecek kapasitedeki eğitimli ve uzman kişilerin var olmasıdır.

Her ülkenin kanunları ve bunu uygulama biçimleri farklı olduğu için "KOBİ' ler İçin UFRS" nin ülkelere göre uyumlaştırılması gerekmektedir. Ülkemizde uyumla ilgili çok ciddi sorunlar yaşanmamıştır. Tam Set UFRS' yi kaynak kabul edip üzerinde yapılan sadeleştirmeler ve değişiklikler yapılarak hazırlanan KOBİ' ler için UFRS' de, ülkemizdeki KOBİ' ler ele alınarak ihtiyaçlar ve talepler belirlenmiştir.

Finansal tabloların hazırlanmasında kullanılacak olan bu standardın herkes tarafından doğru kullanılıp kullanılmadığının denetlenmesi hakkında tereddütleri olan serbest muhasebeciler ve serbest muhasebeci mali müşavirler bir denetim mekanizması talep etmektedirler. Bu standartla beraber inisiyatiflerinin ortadan kalkacağı düşüncesini savunan meslek mensuplarına göre denetim mekanizması sağlam işlemezse bir takım sorunlarla karşılaşılacağını düşündükleri için Muhasebe Denetim Standartları' nın net bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir.

Serbest muhasebeciler ve serbest muhasebeci mali müşavirler finansal tabloların hazırlanmasında kullanılacak standardın kullanımının isteğe bağlı olmaması gerektiğini düşündükleri için bu konuda bir kural koyucuya ihtiyaç vardır. Çünkü bu standardın kullanımı isteğe bağlı olduğunda kişiler standardı kendi çıkarları doğrultusunda kullanacaklardır. Bunun engellenmesi için standardı hazırlayan Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu' nun kullanım konusunda belli kurallar getirmesi gerekmektedir.

Türkiye' de muhasebe alanındaki birçok yeniliğe ve gelişmeye çok çabuk uyum sağlanmıştır. Ortaya çıkan her yeni durum ilk etapta tedirginlik yaratsa da bu gelişmelerde pay sahibi olan ilgili kurumlar, meslek odaları, eğitimciler ve muhasebe meslek mensupları "KOBİ' ler İçin UFRS" konusunda da gerek düşüncelerini ortaya koyarak gerekse çalışmalarda bulanarak başarı sağlayacaklardır.

KAYNAKÇA

Acar M. "Uluslararası Finansal Raporlama ve Denetleme Standartları" (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı), Ankara 2008

Ada N. "KOBİ' lerin Risk Sermayesi Açısından Girişimcilik", *İzmir Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası İZSMMMO "DAYANIŞMA" Dergisi,* 90 (4), 41, 2006

Akpınar S. **Girişimciliğin Temel Bilgileri**, Kocaeli, Umuttepe Yayınları, 2009

Aksoy T. "Finansal Muhasebe ve Raporlama Standartlarında Uyumlaştırma ve UMS- UFRS Bazında Küresel Muhasebe Standartları Setine Yöneliş Eğilimi", *İSMMMO Mali Çözüm Dergisi,* Sayı: 71, 2005

Aksoy T. "KOBİ Danışmalığı Yeni TTK ve Basel Düzenlemeleri Işığında KOBİ' leri İlgilendiren Konular", *Ankara SMMMO Bülten*, Eylül-Ekim, 2010

Akdoğan N. "KOBİ Finansal Raporlama Standardına Genel Bakış ve Tam Set IAS/IFRS' lerden Farklılığı", *Muhasebe ve Denetime BAKIŞ,* Ocak, 2010

Alagöz A., Akın H. ve Eren T. "KOBİ' lerin Halka Açılmaya Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma", *İzmir SMMMO Dayanışma Dergisi*, Sayı: 111, 2011

Alpman G. "KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı ve Türkiye' de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler", *Deloitte,* 2008

Aras G. Basel II Sürecinde KOBİ' ler İçin Yol Haritası, *Deloitte,* 2007

Arıkan Y. "Finansal Raporlama Standartları İSMMMO Yuvarlak Masa Toplantısından Notlar", *İSMMMO Mali Çözüm Dergisi*, Sayı: 72, 2005

Aslan S. "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ile Global Uyum Süreci", *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi* Cilt: 23, Sayı:2, 2007

Atmaca M. "Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının İşletmelerin Finansal Analizine Etkilerini Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma", *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt: 28, Sayı: 1, 2010

Aygün N. Ve Çetinkaya S. **KOBİ' ler, Girişimciler ve Esnaflar İçin Devlet Destekleri, Krediler, Teşvikler Rehberi**, Ankara, Mavi Çizgi Yayıncılık, 206

Balsarı Kaytmaz Ç ve Dalkılıç F. "Kural Bazlı ve İlke Bazlı Finansal Raporlama Standartlarının Karşılaştırılması", *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, Sayı: 22, 2007

Bayazıtlı E., Çelik O. ve Üstündağ S. **Türkiye Muhasebe Standartları Serisi: 1 Meslek Mensupları İçin Türkiye Muhasebe Standartlarına Genel Bakış**, Ankâra, Siyasal Kitabevi, 2006

Bülten No: 14 (2010/9); http://www.denetimnet.net/Pages.aspx?pgID=20672, 11.05.2012

Cansız M. **Türkiye' de KOBİ' ler ve KOSGEB**, Ankara, Devlet Planlama Teşkilatı, 2008

Çankaya F. "Uluslararası Muhasebe Uyumunun Ölçülmesine Yönelik Bir Uygulama: RUSYA, ÇİN ve TÜRKİYE Karşılaştırması**"** *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 6, 2007

Çelik O. "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standardı: Genel Bakış", http://pdf-ebooks.org/pdf/16306/K%C3%9C%C3%87%C3%9CK-VE-ORTA-B%C3%9CY%C3%9CKL%C3%9CKTEK%C4%B0-%C4%B0%C5%9ELETMELER-%C4%B0%C3%87%C4%B0N-...-pdf.pdf, 30.06.2012

Demir V. "KOBİ' ler İçin UFRS' nin Son Taslağı ve Değerlendirmeler" *İSMMMO Mali Çözüm Dergisi*, Sayı: 80, 2007

Döm S. **Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği**, Ankara, Detay Yayıncılık, 2008

Durman M. ve Önder H. **Ekonominin Minik Devi KOBİ'ler ve KOSGEB Teşvikleri**, İstanbul, Alfa Akademi Basın Yayın Dağıtım, 2007

Exposure Draft International Financial Reporting Standard for Small and Medium-Sized Entitiese "Exposure Draft of a Proposed IFRS For Small and Medium-Sized Entities Comments To Be Received", *İnternational Accounting Standarts Board*, 2007

Eag R., Masca E. ve Păscan I. "Actual Aspects Regarding The IFRS For SME – Opinions, Debates and Future Developments",*Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica,* Sayı:11, 2009

Erdoğan Z. **Girişimcilik ve KOBİ' ler Teori ve Uygulama**, Bursa, Ekin Basın Yayın Dağıtım, 2009

Eroğlu İ, İnce M. ve Gül H., "Küresel Sistemde KOBİ'lerin Karşılaştıkları Sorunlar ve Stratejik Boyutuyla Yeniden Yapılanma Gereği", *Gazi Osman Paşa Üniversitesi Bildirileri,* 2007

Fülbier R. ve Gassen J. "IFRS for European Small and Medium-Sized Entities? A Theoretical and Empiricial Analysis –Management Summary-", *Research Report,* 2010

Gedik A. "Dünya ile aynı muhasebe diliyle konuşmaya hazır mısınız? Finansal raporlamada yeni bir döneme "merhaba"...) http://baybul.com/muhasebe/983399-asli-gedik-dunya-ile-ayni-muhasebe-diliyle-konusmaya-hazir-misiniz.html, 25,03.2012

Güngör F. ve Küçükkaya M. "6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Getirdiği Yenilikler", *Ernst and Young Quality in Everything We Do*, 2012

Henselmann K, Klein M ve Wiese M. "Working Paper: IFRS For SMEs Eine Altenative für den Einzelabschluss aus Schit des deutschen Mittelstandes?", *Friedrich-Alexander-Universitat Erlangen- Nürnberg* Working Papers in Accounting Valuation Auditing NR, Sayı: 6, 2010

IFRS for Small and Medium Sized Entities Pocket Guide, *Price Water House Coopers*: 8, 2009

İbiş C. ve Özkan S. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS)'na Genel Bakış, *İSMMMO Mali Çözüm Dergisi*, Sayı: 74, 2006

İraz R. **Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve KOBİ' ler**; Konya, Çizgi Kitabevi, 2005

KOBİ' ler İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları http://www.muhasip.com/index.php?option=com_content&view=article&id=167:kobler-cn-uluslararasi-fnansal-raporlama-standartlari-&catid=34:finans-ve-krediler&Itemid=59, 25.12.2011

KOBİ'ler İçin UFRS 2010, *Deloitte*

KOBİ Strateji ve Eylem Planı 2011- 2013, Ankara, KOSGEB, 2011

KOBİ TFRS 2010, *Deloitte*

Kocabıyık T. ve Altunay A. "Artan Rekabet Ortamında KOBİ' lerin Sorunları ve Buna İlişkin Bir Araştırma", *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt: 25, Sayı: 2, 2008

Kölük N. ve Dilsiz İ. **Girişimcilik**, Ankara, Detay Yayıncılık, 2005

Kurt G. ve Öztürk V. "Basel II ve Yeni Türk Ticaret Kanun Tasarısı Çerçevesinde KOBİ' lerin UFRS' ye Uyum Gerekliliği ve Karşılaşılabilecek Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 24 (1), 2008

Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Destekleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (2006 10 Haziran); T.C. Resmi Gazete 26194 Sayılı

Litjensa R., Bissessurb S., Langendijkc H. ve Vergoossend R. "How do Preparers Perceive Costs and Benefits of IFRS for SMEs?" *Accounting in Europe Forthcoming*, 2012

Lungu C.I., Caraiani C. ve Dascalu C. "New Directions of Financial Reporting Within Global Accounting Standarts for Small and Medium Sized Entities", *Academy Of Economic Studies of Bucharest*, 2006

MacBeath A. "UFRS Haberleri Özel Baskı", 2009

Mısırlıoğlu U. İ. "UFRS ve Basel II' nin İşletme Faaliyetleri Üzerindeki Etkileri", *İSMMMO Mali Çözüm Dergisi*, Sayı:76, 2006

Özel S. "Muhasebe Bilimi ve Muhasebe Standartları İlişkisi", *Mali Pusula Dergisi*, Sayı: 19, 2006

Osmanoğlu O. "KOBİ UFRS ve VUK Değerleme Ölçütlerinin Karşılaştırılması KOBİ' LER İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları İle Vergi Usul Kanunu'nda Yer Alan Değerleme Ölçütlerinin Karşılaştırılması", İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Denetim Yüksek Lisans Programı, http://oguzosmanagaoglu.blogspot.com/2012/01/kobiler-icin-uluslararasi-finansal.html, 26.03.2012

Özkan S. ve Acar Erdener E. "Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Tablolar Analizi Üzerindeki Etkilerine Genel Bakış", *İSMMMO Mali Çözüm Dergisi*, Sayı:97, 2010

Özolgun H. "İstanbul Yöresi Küçük ve Orta Ölçekli Üretim İşletmelerinin Finansman Fonksiyonu Açısından Değerlendirilmesi" (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı) Edirne, 2007

Pecter P. "IFRS for SMEs LONDON"; *IASB Board Member*, 2011

Pekdemir R. "UFRS" Furyası Mı?, Rant Kapısı Mı?", *İSMMMO Mali Çözüm Dergisi*, Sayı:79, 2007

Samuhj H. "IFRS For SMEs: A New Zeland Perspective", The University Of Waikato Department Of Accounting Working Pape Series; Number: 96, 2007

Sarısoy İ. Ve Sarısoy S. "Küçük ve Orta Ölçekli İletmelere Yönelik Vergi Teşvik Politikaları: Japonya ve Güney Kore Örnekleri", *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt:25, Sayı: 2, 2008

Sayar Z. **Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Çağdaş Finansal Raporlama Dünyası: KOBİ Muhasebe Standartları**, Ankara, Siyasal Kitabevi, 2008

Sayar Z. ve Okur M. KOBİ FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI TASLAĞI VE ÜLKEMİZDE UYGULANABİLİRLİĞİ, Uludağ Üniversitesi Sempozyumu, 2011

Schiebel A. "To What Extent Would The Proposed IFRS for Small and Medium-Sized Entities (IFRS for SMEs) be İndependent of The Full IFRS System?", *Vienna University of Economics and Business Administration*, 2007

Sezgin C. "KOBİ Ölçeğinde Aile Şirketleri Araştırması Başarıya Yolculuk", *Deloitte Economist Capital*, 2007

Small and Medium-Sized Enterprises in TURKEY Issues and Policies Organisation for Economic Co-Operation and Development;www.oecd.org, 19.02.2012

Strouhal J., Müllerova L., Cardova Z. ve Pasekova M. "National and International Financial Reporting Rules: Testing the Compatibility of Czech Reporting from the SMEs Perspective", *WSEAS TRANSACTIONS on BUSINESS and ECONOMICS*, 2009

Summary Report of The Responses Received to The Commission's Consultation on The International Financial Reporting Standart For Small and Medium-Sized Entities Directorate-General For The Internal Market And Services, European Commission Internal Market and Services Dg Free Movement Of Capital, Company Law and Corporate Overnance **Financial Rporting**, 2010

Terzi S. "Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Uygulaması: Bir Endüstri İşletmesi Örneği", *İSMMMO Mali Çözüm Dergisi*, Sayı: 88, 2008

Terzi S., Şen Kıymetli İ. ve Bülbül F. "UFRS 'nin Türkiye'de İlk Uygulaması İçin Açılış Bilançosu Hazırlanması", *İSMMMO Mali Çözüm Dergisi*, Sayı: 81, 2007

Tomlinson S. "The IFRS for SMEs: Considering The Alternatives", *KPMG*, 2010

Tuncer D., Ayhan Yaşar D. Ve Varoğlu D. **Genel İşletmecilik Bilgileri**; Ankara; Siyasal Kitabevi, 2009

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu 2009 Yılı Faaliyet Raporu:18, 2009

Türk Ticaret Kanunu (6102 Sayılı Kanun), 2011

UFRS Cep Kitapçığı 2010; *Deloitte*, 2010

UFRS Cep Kitapçığı 2011; *Deloitte*, 2011

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları UFRS Cep kitapçığı 2008, *Deloitte*, 2008

Utku Demirel B. ve Gürsoy K. "KOBİ' ler İçin Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının (KOBİ TFRS) Tam Set TFRS ile Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi", *İSMMMO Mali Çözüm*, Sayı: 21, 2011

Uyar S. "KOBİ' ler İçin Muhasebe Standartları", http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/suleyman/007, 2007

Uyar S. ve Aygören H. "Basel II İlkelerinin KOBİ'lere Olası Etkileri: Finansman Maliyeti, Finansal Raporlama ve Muhasebe Açısından Değerlendirme", *İSMMMO Mali Çözüm Dergisi*, 77 (4), 2006

Ülkü S. "KOBİ' ler İçin UFRS Taslağı' nın Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Algılanışına Yönelik Bir Araştırma İstanbul Örneği" (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı) Sakarya, 2008

Varıcı İ. "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (UFRS) Uyum Aşamasında Etkisi Olan Faktörlerin İncelenmesi: Avrupa ve Amerika Kıtası Ülkeleri Üzerinde Bir Araştırma", *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt: 27, Sayı: 2, 2009

Yıldırım G. ve Kocamış Uzun T. KOBİ'LER İçin UFRS Standartlarının Tam Set UFRS ile Karşılaştırma Çalışması Sayı: 230 http://www.malieksen.com/makalelerimiz/55-makaleler-arasindan/638-kobiler-icin-ufrs-standarlarinin-tam-set-ufrs-ile-kârsilastirma-calismasi.html, 26.06.2012

Yılmaz T. "Türkiye' deki KOBİ' lerin Sorunları, Çözüm Önerileri ve Sağlanan Destekler" (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı) Gebze, 2005

Yurtseven R. **Girişimcilik Küçük Bir İşletme Kurmak ve Yönetmek**; Ankara, Detay Yayıncılık, 2007

Wyk H. ve Rossouw J. "IFRS for SMEs in South Africa: A Giant Leap for Accounting, But Too Big for Smaller Entities in General", *Free State Accounting, University Cente*, 2009

1606/2002 Sayılı Avrupa Birliği'nde Uluslararası Muhasebe Standartları ile ilgili Tüzük, 2008

5331 Sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesine İlişkin Kanun, (2005 16 Nisan), T.C. Resmi Gazete 25788 sayılı

6335 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğe ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, (2012 26 Haziran), T.C. Resmi Gazete 28339 sayılı

http://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Basel/10747soru074.pdf, 25.02.2012

http://www.deloitte.com/view/en_GX/global/services/Audit/global-ifrs-offerings-services/ifrs-implementation-services/index.htm, 18.05.2012

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_en.htm; 15.05.2012

www.grin.com/en/e-book/113426/İfrs forsmes#inside, 06.05.2012

http://www.haberortak.com/Haber/Pazarlama/15122009/Uluslararasi-Finansal-Raporlama-Standardi-UFRS-ve-KOBI-8217lere-getirileri.php, 30.04.2012

http://www.ifrs.com/overview/IFRS_SMES/IFRS_SMES_FAQ.html, 13.04.2012

http://www.ismmmd.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=239&Itemid=133 , 28.03.2012

http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1013520&http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1013520&http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1013520, 24.06.2010

http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=1673&metod=IlgılıGosterge, 18.05.2012

http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=2934&metod=IlgılıGosterge, 18.05.2012

http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=3434&metod=IlgılıGosterge, 19.05.2012

http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=3492&metod=IlgılıGosterge, 19.05.2012

http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=3528&metod=IlgiliGosterge, 18.05.2012

http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=35228&metod=IlgiliGosterge, 19.08.2012

EK 1:

KOBİ' LER İçin UFRS Taslağının Kırklareli ve Edirne İllerindeki Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Değerlendirilmesi

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1) Ülkemizdeki KOBİ tanımı daha detaylı hazırlanıp, genel kabul görecek hale getirilmelidir.					
2) Ekonomik açıdan gelişmiş ülkelerdeki KOBİ tanımları ile bu ülkelerin rakamsal değerleri, ülkemizdeki cari değerlerle örtüşmektedir.					
3) UFRS'nin işletme büyüklüklerine göre farklı taslaklar halinde hazırlanması uygundur.					
4) KOBİ'ler için yapılan çalışmaların online yöntemlerle, tüm ilgili kesimlere ulaştırılması doğru bir yöntemdir.					
5) TMSK' nin KOBİ' ler için UFRS ile ilgili yaptığı çalışmalar yeterlidir.					
6) Standart düzenleyici kuruluşların KOBİ standardının hayat geçirilebilmesi için yaptıkları çalışmalar yeterli değildir.					
7) KOBİ'ler için UFRS'yi kullanıp kullanmama kararının ülkemizdeki yetkili kuruluşlar tarafından belirlenmesi doğru bir karar değildir.					
8) KOBİ'ler için UFRS'yi kullanan KOBİ'lerin mali tabloları daha net olacaktır.					
9) Firma bilgilerinin rahatça karşılaştırılabilmesi için KOBİ'lerin UFRS'yi kullanması faydalı olacaktır.					
10) KOBİ'lerin mali sıkıntılarının üstesinden gelebilmesi için KOBİ'ler için UFRS setinden faydalanması gereklidir.					
11) KOBİ'lerin daha nitelikli ve daha kullanılabilir bilgi üretmeleri için UFRS'yi kullanmaları gerekmektedir.					
12) KOBİ'lerin tam set UFRS yerine KOBİ'ler için UFRS'yi kullanmaları asgari maliyet sağlar.					
13) KOBİ'lerde kurumsallaşma UFRS ile sağlanacaktır.					
14) KOBİ'ler için UFRS hazırlanırken, kullanıcıların talepleri dikkate alınmıştır.					
15) Muhasebe meslek mensupları, KOBİ'ler için UFRS taslağı hakkında tam bir eğitime sahiptirler.					
16) KOBİ'ler için UFRS seti hakkında bağlı olduğu meslek odası yeterli eğitimi vermektedir.					
17) KOBİ'ler için UFRS hakkında gerekli materyallere rahatlıkla ulaşılmaktadır.					

18) KOBİ'ler için UFRS taslağının kullanılması muhasebe meslek mensuplarına fazladan iş yüküne sebep olacaktır.					
19) KOBİ'ler için UFRS kullanılmasıyla yasal boşluklar kapanacağı için muhasebe meslek mensuplarının inisiyatifi ortadan kalkacaktır.					
20) KOBİ'ler için UFRS taslağının etkin kullanımında denetimin hangi yöntemlerle yapılacağı belirlenmelidir.					

KOBİ' ler için UFRS Seti Hakkında Eklemek İstediğiniz Bir Şeyler Varsa Lütfen Buraya Yazınız

……
……
……
……
……
……